celeste ng

INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE

CELESTE NG

INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE

Original: *Our Missing Hearts* (2020)

Traducere din limba engleză și note de:
VALENTINA GEORGESCU

virtual-project.eu

2022

„În timpul Marii Terori a lui Ejov, am petrecut șaptesprezece luni așteptând la coadă în fața închisorii din Leningrad…

Lângă mine era o femeie, cu buzele vineții de frig… La un moment dat, ea a ieșit din toropeala care ne cuprinsese pe toți și m-a întrebat în șoaptă (toată lumea șoptea acolo):

— Poți descrie asta?

— Da, pot, i-am răspuns.

Apoi un soi de zâmbet vag a străbătut fugar ceea ce fusese odinioară chipul ei”.

Anna Ahmatova, „Recviem, 1935–1940”.

„Dar acest PACT este mai mult decât o lege. Este o promisiune pe care ne-o facem unii altora: promisiunea de-a ne proteja idealurile și valorile americane, promisiunea că vor exista consecințe pentru cei care ne slăbesc țara cu idei neamericane”.

din *Să învățăm despre PACT:*
Un ghid pentru tinerii patrioți

I

Scrisoarea sosește vineri. Deschisă și resigilată cu un sticker, așa cum sunt toate scrisorile lor: *Verificată pentru siguranța dvs – PACT.* Provocase confuzie la oficiul poștal, funcționarul despăturind hârtia dinăuntru, studiind-o, dându-i-o supervizorului său, apoi șefului. Dar până la urmă a fost considerată inofensivă și trimisă mai departe. Fără adresa expeditorului, doar o ștampilă de New York, NY, datând din urmă cu șase zile. La destinatar, numele lui – Bird –, și așa știe că e de la mama lui.

•

Nu a mai fost Bird de mult timp.

Noi ți-am spus *Noah* după tatăl tatălui tău, i-a zis mama lui odată. *Bird* a fost invenția ta.

Cuvântul care, atunci când l-a rostit, a simțit că i se potrivește cel mai bine. Ceva ce nu aparținea pământului, o făptură micuță și ageră. Un ciripit iscoditor, un sine răsucit pe margini.

Nu fusese pe placul școlii. Bird nu e un nume, spuseseră ei, numele lui este Noah. Educatoarea de la grădiniță, clocotind de furie: Nu vrea să răspundă când îl strig. Nu răspunde decât la numele de Bird.

Pentru că numele lui *este* Bird, a spus mama lui. El răspunde la Bird, deci vă sugerez să-l strigați așa, fir-ar el al naibii să fie de certificat de naștere. Pe fiecare fișă care venea acasă, ea tăiase cu un marker numele *Noah,* scriind în schimb *Bird,* pe linia punctată.

Asta era mama lui: redutabilă și feroce când copilul ei era la ananghie.

Până la urmă, școala a cedat, deși după aceea, educatoarea scrisese Bird între ghilimele, ca pe porecla unui gangster. *Dragă „Bird”, te rog, nu uita să îi dai mamei să semneze învoirea. Dragă d-le și d-nă Gardner, „Bird” este respectuos și conștiincios, dar trebuie să participe mai activ la ore.* Abia la nouă ani, după plecarea mamei, a devenit Noah.

Tatăl lui zice că așa e cel mai bine și nu mai lasă pe nimeni să-i spună Bird.

Dacă te mai strigă careva așa, spune el, să-l corectezi. Să-i spui: Scuze, dar nu, nu mă cheamă așa.

A fost una din multele schimbări care au avut loc după plecarea mamei. Un apartament nou, o școală nouă, o slujbă nouă pentru tatăl lui. O viață cu totul nouă. Ca și cum tatăl lui ar fi vrut să îi transforme complet, așa încât dacă mama lui s-ar fi întors vreodată, să nu mai știe nici măcar cum să dea de ei.

Anul trecut, băiatul se întâlnise pe stradă, în drum spre casă, cu fosta lui educatoare. Ia te uită, bună, Noah, a spus ea, cum îți merge în dimineața asta? Iar el nu și-a dat seama dacă în glasul ei era aroganță sau milă.

Acum are doisprezece ani; de trei ani este Noah, dar *Noah* încă se simte ca o mască din acelea de Halloween, un obiect cauciucat și bizar, pe care nu prea știe cum să-l poarte.

•

Așadar, acum, absolut din senin: o scrisoare de la mama lui. Pare scrisul ei – și nimeni altcineva nu i-ar spune așa. *Bird.* După toți acești ani, uneori îi uită vocea; când încearcă să și-o amintească, dispare, ca o umbră topindu-se în beznă.

Deschide plicul cu mâini tremurânde. Trei ani fără vreun cuvințel, dar acum, în sfârșit, va înțelege. De ce a plecat. Pe unde a umblat.

Dar înăuntru: nimic altceva decât un desen. O foaie întreagă de hârtie, acoperită de la un capăt la altul cu desene, nu mai mari decât o monedă: pisici. Pisici mari, pisici mici, tărcate, bălțate, negru cu alb, răzgâiate, lingându-și lăbuțele, lenevind scăldate de lumina soarelui. Niște mâzgăleli, de fapt, ca cele pe care le făcea mama pe punga lui cu pachețelul de la școală, cu mulți ani în urmă, ca cele pe care le mai face și el uneori astăzi în caietele de notițe de la școală. Nimic mai mult decât niște linii curbate, dar distincte. Vii. Atâta tot – niciun mesaj, nici măcar un cuvânt, doar pisică după pisică, schițate cu pixul. Cumva, asta îi zgândăre mintea, dar nu își poate da seama prea bine în ce fel.

Întoarce hârtia pe partea cealaltă, căutând indicii, dar pe dosul paginii nu e nimic.

•

Îți amintești ceva despre mama ta? îl întrebase cândva Sadie. Erau la locul de joacă, cocoțați pe o scară, cu un tobogan căscându-se abrupt în fața lor. Clasa a cincea, ultimul an cu vacanță. Deja toate instalațiile acelea le păreau miniaturale, destinate copiilor mai mici. Își vedeau colegii de clasă jucându-se de-a prinselea pe asfalt: cine nu-i gata, îl iau cu lopata.

Adevărul era că își amintea, dar n-avea chef să spună, nici măcar lui Sadie. Niciunul dintre ei nu avea mamă, și asta îi unea cumva, dar erau chestii diferite. Ceea ce se întâmplase cu mamele lor.

Nu cine știe ce, spusese el, tu-ți amintești multe despre a ta?

Sadie s-a prins cu mâna de bara de deasupra toboganului și s-a ridicat, ca și cum ar fi făcut o tracțiune.

Doar că a fost o eroină, a spus ea.

Bird a tăcut. Toată lumea știa că părinții lui Sadie fuseseră decăzuți din drepturile parentale, și așa ajunsese ea în plasament, și la școala lor. Circulau tot felul de povești despre ei: că deși mama lui Sadie era de culoare și tatăl ei era alb, amândoi erau simpatizanți ai chinezilor care vindeau America. Tot felul de povești și despre Sadie: că atunci când cei de la protecția copilului veniseră să o ia, ea îl mușcase pe unul dintre ei și fugise țipând înapoi la părinții ei, iar funcționarii trebuiseră să o ia cu forța, în cătușe. Că nici măcar nu era prima familie la care se afla în plasament, că fusese mutată de colo-colo de mai multe ori, pentru că făcuse numai necazuri. Că și după ce fusese luată, părinții ei continuaseră cu încercările de răsturnare a PACT-ului, de parcă nici nu le-ar fi păsat să-și recupereze fiica; că fuseseră arestați și erau acum la închisoare, pe undeva. Bird bănuia că existau povești și despre el, dar nu voia să știe.

În orice caz, a continuat Sadie, imediat cum am să mă fac destul de mare, am să mă întorc acasă, în Baltimore, și am să-i caut pe amândoi.

Deși erau în aceeași clasă, ea era cu un an mai mare decât Bird și nu-l lăsa niciodată să uite asta. O fi repetentă, șopteau, cu milă în glas, părinții veniți să-și ia copiii de la școală. Din cauza *creșterii* ei. Dar nici măcar un nou început n-o mai poate aduce pe drumul cel bun.

Cum? întrebase Bird.

Sadie nu a răspuns, și după un minut, a dat drumul barei și a căzut grămadă lângă el, micuță și obraznică. Anul următor, imediat după terminarea școlii, Sadie a dispărut – și acum, în clasa a șaptea, Bird este din nou singur-singurel.

*

Este cinci și un pic după-amiază; tatăl lui va veni curând acasă, și dacă o să vadă scrisoarea, o să-l pună pe Bird s-o ardă. Nu mai au nimic din lucrurile mamei, nici măcar hainele. După plecarea ei, tatăl lui i-a ars cărțile în șemineu, a făcut țăndări telefonul mobil pe care ea îl lăsase acasă, a

aruncat de-a valma toate celelalte lucruri ale ei pe trotuar. Uit-o, spusese. Până dimineața, oamenii străzii luaseră tot. Câteva săptămâni mai târziu, când s-au mutat în apartamentul lor din campus, au lăsat în urmă până și patul pe care părinții lui îl împărțiseră. Acum, dormeau în paturi suprapuse, tatăl lui, jos, iar Bird, deasupra.

Ar trebui să ardă chiar el scrisoarea. Nu este sigur să aibă ceva de-al ei prin preajmă. Mai mult de atât: când își vede numele, vechiul lui nume, pe plic, o ușă din sufletul lui se deschide cu un scârțâit, și un curent se strecoară șerpuind înăuntru. Uneori, când vede oameni dormind ghemuiți pe trotuar, îi studiază, căutând ceva familiar. Uneori, găsește – o eșarfă cu buline, o cămașă roșie înflorată, o căciulă de lână îndesată pe ochi – și, pentru o clipă, are impresia că este ea. E mai ușor s-o știe plecată pentru totdeauna, să știe că n-o să se mai întoarcă niciodată.

Aude cheia tatălui său în broască, căutând să prindă poziția potrivită ca să deschidă încuietoarea rigidă.

Bird fuge în dormitor, ridică păturile, vâră scrisoarea între pernă și învelitoarea ei.

Nu își amintește prea multe despre mama lui, dar un lucru își amintește sigur: avea întotdeauna un plan. Nu s-ar fi ostenit să le găsească noua adresă și nu ar fi riscat să îi scrie așa, fără motiv. Prin urmare, scrisoarea asta trebuie să însemne ceva. Își repetă asta în gând, iar și iar.

*

Ea îi părăsise, atât îi spusese tatăl lui.

Și apoi se lăsase în genunchi, ca să-l privească pe Bird în ochi: E mai bine așa. Uit-o. Eu nu plec nicăieri, asta-i tot ce trebuie să știi.

La vremea aceea, Bird nu știuse ce a făcut ea. Știa doar că săptămâni la rând auzise vocile înfundate ale părinților lui în bucătărie, mult timp după ce el ar fi trebuit să doarmă. De obicei, era un murmur liniștitor care îl adormea în câteva minute, semn că totul era bine. Însă în ultima vreme, fusese mai degrabă o confruntare: mai întâi vocea tatei, apoi a mamei, încordată, printre dinți scrâșniți.

Chiar și atunci înțelesese că era mai bine să nu pună întrebări. Încuviințase doar din cap, lăsându-și tatăl, calm și puternic, să-l strângă în brațe.

Abia mai târziu aflase adevărul, azvârlit înspre el la locul de joacă, precum o piatră în obraz: *Maică-ta e o trădătoare.* D.J. Pierce, scuipând pe

jos, chiar lângă adidașii lui Bird.

Toată lumea știa că mama lui era o Persoană de Origine Asiatică. Kung-PAO[1], așa îl porecliseră unii copii. Nimic surprinzător. Se vedea pe chipul lui Bird, dacă te uitai atent: toate acele trăsături pe care nu le luase de la tatăl lui, vaga arcuire a pomeților, forma ochilor. Să fii PAO, le aminteau autoritățile tuturor, nu era o crimă în sine. PACT nu are legătură cu rasa, spunea mereu președintele, ci cu patriotismul și felul de a gândi.

Dar mama ta a organizat revolte, a spus D.J. Așa au zis ai mei. A fost un pericol pentru societate și ei veneau s-o aresteze și de-aia a fugit.

Tatăl lui îl avertizase în acest sens. Oamenii vor spune tot felul de lucruri, îi zisese el lui Bird. Tu să-ți vezi de școală. Să spui: Noi nu avem nicio legătură cu ea. Să spui: Ea nu mai face parte din viața mea.

Și așa spusese.

Noi nu avem nicio legătură cu ea, eu și tata. Ea nu mai face parte din viața mea.

Dar a simțit că i se strânge inima și i se frânge sufletul. Pe asfalt, scuipatul lui D.J. sclipea, înspumat.

•

Când tatăl lui intră în apartament, Bird stă la masă, cu manualele de școală în jurul lui. Într-o zi normală, ar sări în picioare și l-ar îmbrățișa. Astăzi, gândindu-se încă la scrisoare, stă aplecat peste caietul de teme, evitând privirea tatălui său.

Iar s-a stricat liftul, spune tatăl lui.

Ei locuiesc la etajul zece, ultimul, al unuia dintre căminele studențești. O clădire nouă, dar universitatea este atât de veche, încât până și clădirile mai noi au un aer învechit.

Noi suntem aici încă dinainte ca Statele Unite să devină o țară, îi plăcea tatălui său să spună. Spune *noi* ca și cum ar fi încă profesor, deși nu mai este de mulți ani. Acum lucrează la biblioteca facultății, ține evidența, aranjează cărțile pe rafturi, iar apartamentul vine la pachet cu slujba. Bird înțelege că ăsta-i un avantaj, că salariul pe oră al tatei este mic și că banii sunt puțini, dar lui nu i se pare cine știe ce mare beneficiu, înainte, avuseseră o casă mare, cu o curte și o grădină. Acum au un apartament micuț, cu două camere: un dormitor de o persoană pe care îl împarte cu tatăl lui, o cameră de zi, cu o chicinetă într-o parte. Un aragaz cu două ochiuri, un minifrigider, atât de mic că nicio cutie de lapte nu încape în el în

picioare. Studenții vin și pleacă. An după an, au alți vecini, și până ajung să-i cunoască pe toți după față, au și plecat. Vara, nu au aer condiționat. Iarna, caloriferele sunt date la maximum. Iar când liftul nărăvaș refuză să funcționeze, singura cale în jos sau în sus este pe scări.

Asta e, spune tatăl lui. Duce o mână la nodul cravatei și îl slăbește puțin. Am să-l anunț pe administrator.

Bird nu-și ridică privirea din caiet, dar simte privirea tatei zăbovind asupra lui. Așteaptă să ridice ochii. El nu îndrăznește.

Tema de azi la engleză: *Explicați într-un paragraf ce înseamnă PACT și de ce este foarte important pentru securitatea noastră națională. Dați trei exemple concrete.* El știe exact ce să spună; studiază asta la școală în fiecare an. Actul de Conservare a Culturii și Tradițiilor Americane[2]. La grădiniță, era o promisiune: *Promitem să apărăm valorile americane. Promitem să veghem unul asupra celuilalt*. În fiecare an, ei învață același lucru, doar cuvintele sunt mai mari. În timpul acestor lecții, profesorii se uitau de obicei la Bird, destul de explicit, apoi toată clasa se întorcea să se uite.

Dă compunerea deoparte și se ocupă de tema la mate. *Să presupunem că PIB-ul Chinei este de 15 trilioane de dolari și crește cu 6% pe an. Dacă PIB-ul Americii este de 24 de trilioane de dolari, dar crește cu doar 2% pe an, în câți ani PIB-ul Chinei va fi mai mare decât cel al Americii?* E simplu, când vine vorba de cifre. Când poate face sigur diferența între ce e corect și ce e greșit.

E totul în regulă, Noah? spune tatăl lui, și Bird încuviințează din cap, apoi face un gest vag înspre caietul de teme.

Teme multe, atât, spune, și tatăl lui, aparent mulțumit, se duce în dormitor să se schimbe.

Bird scrie un unu, trasează un chenar frumos în jurul sumei finale. Nu are rost să-i povestească tatei cum i-a fost ziua: toate zilele sunt la fel. Drumul spre școală, pe același traseu. Se spune promisiunea, se cântă imnul, el se mută din clasă în clasă, cu capul plecat, încercând să nu atragă atenția pe hol, nu ridică niciodată mâna. În zilele cele mai bune, toată lumea îl ignoră; în majoritatea zilelor, colegii se iau de el ori îi plâng de milă. Nu este sigur ce anume îi displace mai mult, dar dă vina pe mama lui pentru ambele.

Nu prea are rost nici să-și întrebe el tatăl cum i-a fost ziua. Din câte își

dă seama, zilele tatălui său sunt invariabile: împinge căruciorul printre rafturi, pune cărțile la locurile lor, o ia de la capăt. Înapoi în depozit, alt cărucior așteaptă. *Muncă de Sisif,* a spus tatăl lui când a început să lucreze acolo. Cândva, preda lingvistică. Îi plac nespus cărțile și cuvintele, vorbește fluent șase limbi, poate citi în alte opt. El este cel care i-a vorbit lui Bird despre Sisif, cel care împinge veșnic același bolovan la deal. Tatăl lui adoră miturile și obscurele rădăcini și cuvinte latinești, atât de lungi că trebuia să le exersezi înainte să le turui din memorie ca pe o poezie. Obișnuia să-și întrerupă propriile propoziții ca să explice un termen complicat, abătându-se de la calea gândurilor pe o potecă întortocheată, ca să-i vorbească lui Bird despre etimologia cuvântului, originile lui, întreaga poveste de viață și despre toți frații și verii acestuia. Dezbrăcându-l de toate straturile de sens. Cândva, asta îi plăcuse și lui Bird, când era mai mic, când tatăl lui era încă profesor și mama lui era încă aici și totul era diferit. Când el încă mai credea că poveștile pot explica orice.

În prezent, tatăl lui nu prea mai vorbește despre cuvinte. Este obosit după zilele lungi de la bibliotecă și își simte ochii de parcă ar avea nisip în ei; vine acasă înconjurat de o tăcere, de parcă-i îmbibat în ea de la teancurile de cărți, de la aerul dulceag-stătut și obscuritatea care te împresoară, abia disipată de unicul bec de pe fiecare culoar. Nici Bird nu-l întreabă, din același motiv pentru care tatălui său nu-i place să vorbească despre mama sa: amândoi ar prefera să nu li se facă dor de aceste lucruri pe care nu le pot aduce înapoi.

•

Totuși: ea revine uneori subit, în flash-uri.

Râsul ei, surprinzător precum lătratul unei foci, o explozie stridentă care-i dădea capul cu totul pe spate. Deloc elegant, spunea ea, cu mândrie. Felul în care bătea darabana cu degetele în timp ce cugeta, gândurile ei, atât de neobosite, că nu putea sta locului. Și asta: noaptea târziu, Bird răcit cobză. Trezindu-se lac de sudoare, panicat, tușind și plângând, cu pieptul plin de clei fierbinte. Nu încăpea îndoială, avea să moară. Mama lui, punând un prosop peste veioza de pe noptieră, întinzându-se în pat lângă el, lipindu-și obrazul rece de fruntea lui. Ținându-l în brațe până a adormit, ținându-l în brațe toată noaptea. De fiecare dată când se trezea pe jumătate, tot cuprins de brațele ei era, iar frica ce creștea în el, difuză, se domolea, se calma din nou.

•

Stau împreună la masă, Bird bătând cu un creion în foaia de lucru, iar tatăl lui răsfoind studios ziarul. Tot restul lumii citește știrile online, trecând de la un titlu la altul, scoțând telefonul din buzunar la sunetul alertei de breaking news. Cândva, la fel făcea și tatăl lui, dar după ce s-au mutat, a renunțat la telefon și la laptop. Eu sunt mai de modă veche, a spus, când l-a întrebat Bird. În prezent, citește ziarul, din scoarță în scoarță. Fiecare cuvințel, spune el, zi de zi. Este singurul lucru cu care se dă mare. Între problemele de rezolvat la mate, Bird încearcă să nu privească spre dormitor, unde pândește scrisoarea. Preferă, în schimb, să studieze titlurile de pe prima pagină a ziarului, ce stă ca un zid între el și tatăl lui. OCHIUL VIGILENT AL COMITETULUI DE MENȚINERE A ORDINII ÎN CARTIER ZĂDĂRNICEȘTE O POTENȚIALĂ INSURECȚIE ÎN D.C.

Bird calculează. *Dacă o mașină coreeană costă 15.000 de dolari, dar ține doar 3 ani, în timp ce o mașină americană costă 20.000 de dolari, dar ține 10 ani, câți bani s-ar economisi în 50 de ani, dacă s-ar achiziționa doar mașini americane? Dacă un virus se răspândește exponențial în rândul unei populații de 10 milioane de indivizi, dublându-și rata de creștere în fiecare zi…*

De partea cealaltă a mesei, tatăl lui întoarce ziarul.

A mai rămas doar compunerea. Bird scrie un paragraf dezlânat, poticnindu-se la fiecare cuvânt. *PACT este o lege foarte importantă, care a pus capăt Crizei și care menține siguranța în țară, pentru că…*

Este ușurat când tatăl lui împăturește ziarul și se uită la ceas, căci poate să abandoneze compunerea și să pună creionul jos.

Aproape șase și jumătate, spune tatăl lui. Hai să mâncăm ceva.

•

Traversează amândoi strada până la sala de mese, ca să cineze. Un alt aparent avantaj al slujbei lui: nimeni nu trebuie să gătească; comod pentru un tată singur. Dacă, prin cine știe ce eveniment neprevăzut, ratează cina, tata găsește el ceva prin bufet – o cutie albastră cu paste, poate; o masă frugală, după care sunt amândoi flămânzi. Înainte ca mama lui să plece, cinau toți trei împreună, așezați în cerc la masa din bucătărie, iar părinții lui discutau și râdeau în timp ce mâncau, după care mama cânta încetișor, în timp ce spăla vasele și tata le ștergea.

Găsesc un loc într-un ungher întunecos al sălii de mese, unde pot mânca

singuri. În jurul lor, studenții stau în grupuri de doi sau trei, iar murmurul jos al conversațiilor lor șoptite străbate ca un curent de aer încăperea. Bird nu-l știe pe niciunul pe nume și doar pe câțiva după figură. Nu obișnuiește să privească oamenii în ochi. Mergi, nu te opri, îi spune tatăl lui mereu, dacă trecătorii se holbează, cu privirile ca niște miriapode pe fața lui Bird. Bird este recunoscător că nu trebuie să zâmbească și să-i salute din cap pe studenți sau să schimbe banalități cu ei. Nici ei nu știu cum îl cheamă pe el, și oricum, la sfârșitul anului vor pleca toți.

Aproape au terminat de mâncat, când afară se stârnește agitație. O încăierare și o bătaie, scârțâit de frâne. Sirene.

Rămâi aici, spune tatăl lui Bird. Fuge la fereastră și se alătură studenților adunați deja acolo, uitându-se în stradă. Peste tot în restaurant, mâncarea abandonată se răcește. Lumini albastre și albe se învârt ca o orgă de lumini pe tavan și pereți. Bird nu se ridică de la masă. Orice ar fi, o să treacă. Stai departe de belele, îi spune tatăl lui mereu, iar prin asta se referă la orice ar putea atrage atenția. Dacă vezi că se întâmplă ceva, i-a spus tatăl lui odată, o iei la fugă în direcția opusă. Ăsta este tatăl lui: se târăște prin viață, cu capul plecat.

Dar zarva din sala de mese se întețește. Și mai multe sirene, mai multe lumini, aruncând umbre care cresc și se conturează, monstruoase, pe tavan. Afară, o învălmășeală de voci furioase și trupuri îmbrâncindu-se, bocanci pe pavaj. Bird nu a mai auzit niciodată așa ceva și, pe de o parte, îi vine și lui să fugă la fereastră și să se uite afară, ca să vadă ce se petrece. Cealaltă parte din el vrea să se ascundă sub masă, ca o creatură micuță și speriată, cum își dă seama brusc că este. Din stradă răsună, hârâit, un megafon: *Aici, poliția din Cambridge. Vă rugăm să vă adăpostiți acolo unde vă aflați. Până la noi ordine, plecați de la ferestre.*

În tot localul, studenții se întorc fuga la mesele lor, iar Peggy, șefa de sală, face un ocol și se duce să tragă draperiile. Aerul freamătă de șoapte. Bird își imaginează o gloată furioasă afară, baricade ridicate din gunoaie și mobile, cocktailuri Molotov și flăcări. Toate fotografiile din timpul Crizei, pe care le-au studiat la școală, îi revin în minte. Bâțâie din genunchi lângă piciorul mesei până se întoarce taică-său, apoi agitația se transferă în interiorul lui, în golul din piept.

Ce se întâmplă? întreabă Bird.

Tatăl lui clatină din cap.

S-au încăierat unii, spune el. Cred. Și pe urmă, observând ochii mari ai lui Bird: E-n regulă, Noah. Autoritățile sunt aici. Au totul sub control.

•

În timpul Crizei, încăierările erau la ordinea zilei; de când își amintește, au tot învățat și repetat asta la școală. Toată lumea șomeră, fabrici închise, nu se mai găseau de nici unele; gloatele jefuiseră magazine și ieșiseră pe străzi, incendiind cartiere întregi. Țara fusese paralizată de acele tulburări.

Era imposibil, le spusese profesorul de științe sociale, să duci o viață productivă.

Trecuse la altă imagine pe tabla interactivă. Străzi acoperite de moloz, geamuri sparte. Un tanc în plin Wall Street. Fumul ridicându-se ca o pâclă portocalie sub St. Louis Arch.

De aceea, domnișoarelor și domnilor, sunteți niște norocoși că trăiți într-o epocă în care PACT a făcut din protestele perturbatoare o chestiune de domeniul trecutului.

Și este adevărat, pentru că, în viața lui Bird, evenimentele perturbatoare au fost rarisime. Vreme de mai bine de un deceniu, PACT a fost legea supremă, aprobată cu o majoritate covârșitoare de Senat și Camera Reprezentanților, ratificată de președinte în timp-record. Sondaje după sondaje arată încă o imensă susținere din partea publicului.

Cu o excepție: în ultimele câteva luni, s-au întâmplat peste tot lucruri neobișnuite – nu greve, marșuri sau revolte, ca perturbările despre care învățaseră ei la ore, ci ceva nou. Manevre ciudate și aparent fără miză, prea bizare ca să nu fie reclamate, toate anonime, toate îndreptate chiar împotriva PACT-ului. În Memphis, persoane cu măști de schi pe fețe au golit o mașină de gunoi plină cu mingi de ping-pong în râu, apoi au fugit, lăsând în urma lor o puzderie de bile albe. Cu o inimă mică, roșie, desenată pe fiecare dintre ele, deasupra cuvintelor *STOP PACT.* Nu mai departe de săptămâna trecută, două drone desfășuraseră un banner deasupra Podului Brooklyn, de la o arcadă la cealaltă. *PACT E O MIZERIE,* scria pe el. Într-o jumătate de oră, poliția statală închisese podul, înălțase o platformă elevabilă până la pilonii de susținere și îl dăduseră jos – dar Bird a văzut fotografii, făcute cu telefoanele și descărcate online; toate televiziunile și site-urile de știri le-au preluat, au apărut chiar și în unele ziare. Marele banner cu litere de-o șchioapă, negre și groase, iar dedesubt, o inimă roșie, împroșcată, parcă, de sânge.

La New York, traficul fusese blocat ore în șir din cauza podului închis: oamenii postaseră filmulețe cu șirurile interminabile de mașini, un lanț de luminițe roșii pierzându-se în noapte. Noi am ajuns acasă abia la miezul nopții, le spunea un șofer reporterilor. Avea niște cearcăne negre, de parcă ar fi fost mânjit sub ochi cu funingine. Practic, am fost ținuți ostatici, zicea el, și nimeni nu știa ce se întâmplă – adică a fost ca un act terorist. La știri s-au calculat combustibilul consumat, monoxidul de carbon eliberat în aer, costurile economice ale acelor ore pierdute. Se zvonea că oamenii încă mai găseau mingi de ping-pong plutind pe fluviul Mississippi; poliția din Memphis a publicat fotografia unei rațe despre care spunea că se sufocase și avea esofagul plin de gâlme ca niște tumori.

Un comportament absolut inacceptabil, pufnise, nervos, profesorul lor de științe sociale. Dacă vreunul dintre voi află vreodată că cineva pune la cale asemenea fapte perturbatoare, este datoria voastră civică, așa cum scrie în PACT, să raportați imediat autorităților.

Se aleseseră cu o prelegere improvizată pe moment și cu o temă în plus: *Scrieți un eseu de cinci paragrafe în care să explicați felul în care recentele perturbări sociale au periclitat siguranța publică a tuturor.* Bird făcuse scurtă la mână.

Iar acum, o astfel de perturbare se petrece chiar în fața restaurantului. Bird este deopotrivă îngrozit și fascinat. Ce să fie: Un atac? O revoltă? O bombă?

De pe partea cealaltă a mesei, tatăl lui îl prinde de mână. Un gest pe care îl făcea adesea când Bird era încă mic, ceva ce nu mai face aproape deloc acum, când Bird s-a făcut mai mare, ceva după care Bird tânjește – în taină. Mâna tatălui său este moale și fină, mâna unui om care muncește cu mintea. Degetele lui calde și puternice le strâng pe cele ale lui Bird, liniștindu-le delicat.

Știi de unde vine? spune tatăl lui. Din franceză: *perturbateur.* Iar acolo, din latină: *perturbativus.* Variantă: perturbativ. A perturba, perturbație, sau perturbare.

Vechiul obicei al tatălui său: să descompună un cuvânt ca pe un ceas vechi, ca să-i vadă mecanismul încă ticăind înăuntru. Încearcă să-l liniștească pe Bird, ca și cum i-ar spune o poveste înainte de culcare. Ca să-i distragă atenția, poate chiar și pe a lui însuși.

A *tulbura* ordinea, liniștea, mersul normal al unor lucruri, fenomene etc.

Sau a împiedica funcționarea normală a unui sistem, a unui organism etc.

De emoție, vocea tatălui său crește cu o jumătate de octavă, o coardă de chitară care se acordează. Deci, *să perturbi,* spune el, înseamnă să tulburi, să provoci dezordine. Să distrugi.

Bird se gândește la șine de tren smulse, autostrăzi baricadate, clădiri prăbușindu-se. Se gândește la fotografiile care li s-au arătat la școală, protestatari aruncând cu pietre, trupele de intervenție ferindu-se în spatele zidului de scuturi. De afară se aud voci neclare, întrerupte de paraziții stațiilor de emisie-recepție ale poliției. În jurul lor, studenții stau aplecați deasupra telefoanelor, căutând explicații, postând actualizări.

E-n regulă, Noah, spune tatăl lui. O să se termine curând totul. N-are de ce să-ți fie frică.

Nu mi-e frică, spune Bird. Și chiar nu-i este. Nu frica i se întinde ca o pânză de păianjen pe toată pielea. Este ca electricitatea din atmosferă înaintea unei furtuni, o forță potențială, imensă, șocantă.

Aproximativ douăzeci de minute mai târziu, un alt anunț la megafon pătrunde cu un pârâit printre draperiile trase și cele două straturi de geam ale ferestrei. *Sunteți în siguranță și vă puteți relua treburile obișnuite. Vă rugăm să alertați autoritățile în legătură cu orice alte activități suspecte.*

În jurul lor, studenții încep să plece, ducându-și tăvile la spălat și grăbindu-se să ajungă în camerele lor, nemulțumiți de întârziere. E trecut de opt și jumătate seara, și toată lumea trebuie să fie brusc altundeva. Bird și tatăl lui încep să-și strângă lucrurile, când Peggy trage din nou draperiile la o parte, lăsând să se vadă strada cufundată în întuneric. În spatele ei, alți angajați ai localului aleargă de la o masă la alta, cu lavete și pulverizatoare de detergent; un altul mătură grăbit dalele de gresie ale podelei, strângând cerealele căzute și firimiturile de pâine împrăștiate peste tot.

Te ajut eu, Peggy, spune tatăl lui Bird, iar Peggy încuviințează din cap recunoscătoare.

Aveți grijă, domnule Gardner, spune Peggy, și se întoarce grăbită în bucătărie. Bird se foiește, așteptând, până când tatăl lui trage toate draperiile, și ei pot să se întoarcă din nou acasă.

Afară, aerul este tăios și calm. Au plecat toate mașinile de poliție, au plecat și oamenii, strada este pustie. El caută semne ale incidentului – gropi, clădiri incendiate, sticlă spartă. Nimic. Apoi, când traversează strada către cămin, Bird vede un desen pe jos: cu un spray roșu-sângeriu pe negrul

asfaltului, chiar în mijlocul intersecției. De mărimea unei mașini, imposibil de ratat. O inimă, își dă el seama, exact ca pe bannerul din Brooklyn. Iar de data asta, de jur împrejurul ei, un cerc din cuvinte. *ADUCEȚI ÎNAPOI INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE.*

Simte cum pielea i se înfioară.

Când traversează, încetinește pasul, recitind cuvintele. *INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE.* Vopseaua pe jumătate uscată i se lipește de tălpile adidașilor; i se pune un nod fierbinte în gât. Privește la tatăl lui, căutând un mic de semn de recunoaștere. Dar tatăl său îl trage de braț. Vrea să-l ia de acolo, nici măcar nu coboară privirea. Nu se uită în ochii lui Bird.

E târziu, spune tatăl lui. Mai bine intrăm.

•

Ea fusese poetă, mama lui.

Una faimoasă, adăugase Sadie, iar el ridicase din umeri. Exista așa ceva?

Glumești? a spus Sadie. Toată lumea a auzit de Margaret Miu.

Apoi a stat și a cumpănit puțin.

Mă rog, a adăugat, cel puțin au auzit de poeziile ei.

•

La început, fusese doar o frază, ca oricare alta.

La scurt timp după plecarea mamei lui, Bird găsise o bucățică de hârtie în autobuz, subțire ca o aripă de fluture mort, în spațiul dintre scaun și perete. Una dintre zecile de astfel de hârtiuțe. Tatăl lui i-a smuls-o din mână și a mototolit-o, aruncând-o pe jos.

Nu mai culege toate gunoaiele, Noah, a spus el.

Dar Bird citise deja cuvintele de pe primul rând: *INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE.*

O expresie pe care nu o mai auzise până atunci, dar care a tot apărut apoi, prin tot felul de locuri, în lunile și în anii de după plecarea mamei lui. În graffitiurile din pasajul pentru biciclete, pe zidul terenului de baschet, pe gardul din jurul unui șantier unde lucrările nu se terminau niciodată. *SĂ NU UITĂM DE INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE.* Mâzgălită cu o pensulă groasă pe afișele comitetului de menținere a ordinii în cartier: *UNDE SUNT INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE?* Și pe fluturași, apăruți peste noapte și descoperiți dimineața: prinși sub ștergătoarele mașinilor parcate, împrăștiați pe trotuar, lipiți de stâlpii de beton ai felinarelor stradale. Foi volante de mărimea unei palme, copiate la xerox, pe care scria doar atât:

TOATE INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE.

A doua zi, graffitiul a fost acoperit cu vopsea, afișele au fost înlocuite, fluturașii măturați ca niște frunze moarte. Totul, atât de curat, încât a avut impresia că nu fusese decât rodul imaginației lui.

La vremea aceea, nu a însemnat nimic pentru el.

Este un slogan anti-PACT, a spus scurt tatăl lui, când Bird a întrebat. De la oameni care vor să răstoarne PACT-ul. Oameni nebuni, adăugase el. De-a dreptul demenți.

Trebuia să fii dement, fusese de acord Bird, să vrei să răstorni acea lege. PACT ajutase la încheierea Crizei, PACT menținea pacea și siguranța. Și copiii de grădiniță știau asta. PACT era, practic, ceva de bun-simț: dacă aveai un comportament antipatriotic, suportai consecințele. Dacă nu, atunci pentru ce îți făceai griji? Iar dacă vedeai sau auzeai ceva antipatriotic, era de datoria ta să informezi autoritățile. El nu cunoscuse niciodată o lume fără PACT. Este ceva axiomatic ca și gravitația, sau ca și porunca *Să nu ucizi.* Nu înțelegea de ce s-ar opune cineva, ce legătură aveau toate astea cu inimile, cum se putea rătăci o inimă. Cum puteai supraviețui fără o inimă care să-ți bată în piept?

Toate astea nu au avut niciun sens, până să o cunoască pe Sadie. Care fusese mutată din casa ei și dusă în plasament, pentru că părinții ei contestaseră PACT-ul.

Nu știai? spusese ea. Care erau *consecințele*? Haide, Bird, zău așa.

Bătuse cu degetele pe foaia de lucru dată ca temă pentru acasă: „Cei trei piloni ai PACT-ului”. *Interzice promovarea valorilor și comportamentelor neamericane. Solicită tuturor cetățenilor să raporteze potențialele amenințări la adresa societății noastre.* Și acolo, sub degetul lui Sadie: *Protejează copiii de mediile care îmbrățișează opinii dăunătoare.*

Nici măcar atunci nu voise să creadă. Poate că se făceau unele relocări în baza PACT-ului, dar nu se puteau întâmpla des – sau de ce nu vorbea nimeni despre asta? Sigur, din când în când, mai auzeai despre câte un caz cum era cel al lui Sadie, dar cu siguranță că acelea erau niște excepții. Dacă se întâmpla, precis făcuseși ceva periculos, copilul tău *trebuia* protejat – de tine, și de ce făceai sau spuneai tu. Ce urmează, ziceau unii, crezi că cei care-și molestează ori își bat copiii merită să-i păstreze?

Îi spusese asta lui Sadie, fără să gândească, și ea amuțise. Pe urmă ea a făcut un bulgăre din sandvișul ei cu ton și maioneză și l-a lovit cu el direct

în față. Când s-a șters la ochi, ea dispăruse deja, și toată după-amiaza duhoarea de pește i-a rămas în păr și pe piele.

Câteva zile mai târziu, Sadie scosese ceva din rucsacul ei.

Uite-aici, spusese. Primele cuvinte pe care i le adresase de la incident. Bird, uite ce-am găsit.

Un ziar, zdrențuit pe la colțuri, cu cerneala mânjită. Vechi de aproape doi ani deja. Și acolo, chiar sub îndoitură, un titlu mare: POETĂ LOCALĂ, IMPLICATĂ ÎN INSURECȚII. Fotografia mamei lui, zâmbitoare, cu o gropiță în colțului gurii. În jurul lui, lumea a devenit, brusc, vagă și cenușie.

De unde ai asta? a întrebat, și Sadie a ridicat din umeri.

De la bibliotecă.

A devenit strigătul de luptă al revoltelor anti-PACT din întreaga țară, dar rădăcinile lui se află aici – înspăimântător de aproape de casă. Expresia tot mai des folosită pentru atacarea legii amplu susținute a securității naționale este născocirea unei localnice pe nume Margaret Miu, extrasă din volumul ei de poezii Inimile noastre rătăcite. Miu, *care este fiica unor imigranți chinezi și are un fiu…*

Cuvintele au devenit neclare.

Știi ce înseamnă asta, Bird? a spus Sadie. S-a ridicat pe vârfuri, așa cum făcea mereu când se aprindea. Că mama ta…

Atunci i-a devenit limpede și lui. De ce îi părăsise. De ce nu vorbeau niciodată despre ea.

Ea face parte din mișcare, a spus Sadie. E pe-acolo pe undeva. Organizează proteste. Luptă contra PACT-ului. Muncește la răsturnarea legii și la aducerea copiilor acasă. La fel ca și părinții mei.

Privirea i s-a întunecat, pierdută în depărtare. Ca și cum s-ar fi uitat prin Bird, spre o revelație aflată dincolo de el.

Poate că sunt împreună acolo, undeva, a spus ea.

Bird se gândise că era doar una din fanteziile lui Sadie, inspirate de dorințele ei. Mama lui, în fruntea acestor mișcări? Improbabil, dacă nu chiar imposibil. Și totuși, cuvintele ei erau acolo, înscrise ca un blazon pe toate acele pancarte și bannere pentru răsturnarea PACT-ului, în toată țara.

Cum îi numesc știrile pe cei care se împotrivesc PACT-ului: *Agitatori*

sedițioși. Simpatizanți chinezi trădători. Tumori ale societății americane. Cuvinte pe care a trebuit să le caute în dicționarul tatălui său, la vremea aceea, alături de *a extirpa* și *a eradica.*

De fiecare dată când găseau cuvintele mamei lui – la buletinele de știri, pe telefonul cuiva –, Sadie îi dădea un cot lui Bird, de parcă ar fi văzut o celebritate. Dovezi ale mamei lui, acolo, altundeva, atât de îngrijorată pentru copiii altora, deși ea îl abandonase pe al ei. Ironia situației i se scurgea prin vene.

Acum, lucrurile nu se mai petrec altundeva. Cuvintele mamei lui sunt aici, scrise mare pe toată strada lui, cu roșu-sângeriu. Scrisoarea ei e sus, ascunsă în perna lui. Aceeași inimă roșie mânjită, ca pe Podul Brooklyn, ca acolo, pe pavaj, la picioarele lui. Privește peste umăr, scrutând ungherele întunecate ale curții, neștiind sigur dacă gheara pe care o simte în gât este speranță sau spaimă, dacă vrea să se lase în voia ei sau s-o smulgă și s-o azvârle cât colo. Dar nu e nimeni prin preajmă, iar tatăl lui îl trage de braț, și Bird îl urmează în clădire și pe trepte, sus.

•

Ajunși înapoi în apartament, transpirați și obosiți de la urcatul scărilor, tatăl lui își scoate paltonul și îl agață în cuier. Bird se așază să-și termine temele, dar mintea lui nu-și găsește astâmpărul. Se uită la fereastra dinspre curtea blocului, dar nu vede decât apartamentul lor amărât reflectându-se în geam. În fața lui, eseul, abia pe jumătate scris, se continuă cu un mare spațiu alb, gol.

Tată, spune el.

Din celălalt capăt al camerei, tatăl lui ridică privirea dintr-o carte. Citește un dicționar, dând alene paginile: un vechi obicei pe care Bird îl găsește deopotrivă curios și adorabil. Mai demult, părinții lui obișnuiau să-și petreacă serile așa, pe canapea, fiecare cu cartea lui, iar uneori, Bird se lăsa peste umărul tatei, pe urmă peste al mamei, citind cu voce tare cele mai lungi cuvinte pe care le putea găsi. Acum, dicționarele sunt singurele cărți din apartament, singurele cărți pe care le-au păstrat când s-au mutat. Bird își dă seama din privirea tatălui său că se află la secole depărtare, colindând prin trecutul întortocheat al vreunui cuvânt arhaic. Regretă că a trebuit să-l cheme de pe acel tărâm pașnic, de aur. Dar el trebuie să știe ceva.

Tu nu mai ai… începe, apoi își drege glasul, tu nu mai ai vești de la ea, nu-i așa?

Preț de o clipă, chipul tatălui său împietrește. Deși Bird nu i-a rostit numele, nici nu e nevoie să o facă, știu amândoi despre cine este vorba. Există o singură *ea* pentru ei. Pe urmă, tatăl lui închide dicționarul, cu zgomot.

Bineînțeles că nu, spune și se apropie, rămânând în picioare lângă cotul lui Bird. Se apleacă ușor deasupra lui. Îi pune o mână pe umăr.

Ea nu mai face parte din viața ta. În ceea ce ne privește, ea nu mai există. Ai înțeles, Noah? Spune-mi că ai înțeles.

Bird știe exact ce trebuie să spună – *Desigur, înțeleg* dar cuvintele îi rămân în gât. Dar ea există, ar vrea să spună. Ea da, eu nu, ea are ceva să-mi spună *mie,* asta este o chestiune lăsată deschisă și care trebuie soluționată cumva – sau descâlcită. În clipa aceasta de ezitare, tata privește peste umărul lui Bird, la eseul neterminat de pe masă.

Dă-mi să văd, spune.

Tatăl lui nu a mai predat de mulți ani, dar nu se poate abține să n-o facă. Creierul lui e ca un câine mare, captiv în craniu, agitat, foindu-se, nerăbdător să o ia la fugă. Tata se apleacă deja peste tema lui Bird, trăgând foaia de sub cotul îndoit al fiului său.

N-am terminat încă, protestează Bird, mușcând capătul cu gumă al creionului. Simte fragmente de mină și gumă pe limbă. Tatăl lui clatină din cap.

Asta trebuie să fie mult mai clar, spune el. Uite – aici, unde spui: *PACT este foarte important pentru securitatea națională.* Aici trebuie să fii mult mai exact, mult mai convingător: *PACT este o parte crucială a efortului de protejare a Americii de subminarea influențelor străine.*

Trece cu un deget peste scrisul lui Bird, mânjindu-l.

Sau aici. Trebuie să îi arăți profesorului că ai priceput cu adevărat cum stau lucrurile – nu trebuie să existe absolut nicio îndoială că înțelegi. *PACT protejează copiii inocenți, ca să nu fie îndoctrinați cu idei false, subversive, neamericane de către părinți denaturați și lipsiți de patriotism.*

Bate cu degetul în hârtie.

Continuă, spune el, lovind foaia. Scrie ce ți-am spus.

Bird se uită fix la tatăl lui, cu maxilarele încleștate și cu o privire furioasă, fluidă. Ei doi nu au fost niciodată așa: două bucăți de cremene, scoțând scântei.

Haide, spune tatăl lui, și Bird scrie, iar tatăl său răsuflă adânc și se

retrage în dormitor, cu dicționarul în mână.

•

După ce și-a terminat temele și s-a spălat pe dinți, Bird stinge luminile din apartament și se strecoară pe după draperii. De acolo, poate vedea restaurantul de peste drum, închis acum, luminat doar de becurile roșii anemice ale indicatoarelor de ieșire din interior.

În timp ce privește, un camion oprește lângă trotuar și stinge farurile. O siluetă neagră, de bărbat, coboară, duce ceva în mijlocul străzii, începe să lucreze. În scurt timp, Bird înțelege ce se petrece: e vorba despre o găleată de vopsea și un trafalet uriaș. Bărbatul acoperă cu vopsea inima, care va dispărea până dimineață.

Noah, se aude tatăl lui din ușă. Treci la culcare.

•

În noaptea aceea, în timp ce tatăl lui sforăie ușor în patul de jos, Bird strecoară o mână în fața de pernă, pipăind după marginile subțiri ale plicului. Scoate ușurel scrisoarea, o netezește. Ține o lanternă micuță în patul de sus, ca să poată citi când doarme tatăl lui, și o aprinde.

În lumina străvezie, pisicile sunt o încrengătură de unghiuri și curbe. Un mesaj secret? Un cod? Litere în dungile lor, poate, în vârfurile urechilor sau în arcuirile codițelor? Întoarce scrisoarea pe toate părțile, urmărește liniile de pix cu fasciculul de lumină al lanternei. Pe o pisică bălțată, i se pare că distinge un *M;* piciorul arcuit al unei pisici negre arată ca un *S,* sau poate un N. Dar nu poate fi sigur.

Tocmai vrea să vâre scrisoarea la loc, când vede, căci micul cerc de lumină face totul clar, asemenea unei lupe. Jos, în colț, acolo unde ar fi putut fi numărul paginii, un dreptunghi de mărimea unghiei lui mici de la picior, în interiorul lui, alt dreptunghi, puțin mai mic. Pisicile, desigur, nici nu se uită la el. Dacă nu privești atent, se pierde printre ele. Dar îi atrage atenția lui Bird. Ce este asta? Poate o ramă de fotografie, fără nimic în ea. Un televizor de pe vremuri, cu ecranul stins. O fereastră, cu cadrul ei de lemn.

Studiază atent desenul. Un punct într-o parte, două balamale minuscule în cealaltă. O ușă. Ușa unui bufet, un dulap închis ermetic. O adiere vagă flutură o pagină dintr-un colț îndepărtat al creierului său, pe urmă se potolește iar. O poveste pe care i-a spus-o mama lui, mai demult. Ea îi spunea mereu povești – basme, fabule, legende, mituri. Un curcubeu de

felurite minciuni frumoase. Însă acum, văzând desenul, i se pare cunoscut. Pisici, și un dulap, și un băiat. Nu-și amintește exact, dar știe că despre asta e vorba. Cum era?

A fost odată ca niciodată. A fost odată… un băiat care iubea nespus pisicile.

Așteaptă, sperând să-i revină în gând vocea mamei lui, să completeze povestea. O minge împinsă la vale. Dar nu aude altceva decât respirația șuierată a tatălui său. Nu-și poate aminti cum suna glasul mamei. Vocea pe care o aude în minte este doar a lui.

După științele naturii, colegii lui de clasă se bulucesc spre cantină pentru pauza de prânz, nerăbdători să-și cumpere crenvurști pe băț și lapte cu ciocolată, să le dea ca să obțină la schimb locuri la cele mai bune mese. Lui Bird nu i-a plăcut niciodată să mănânce acolo, în toate șușotelile alea. Ani la rândul, s-a așezat la masa din colț, pe jumătate ascunsă în nișa din spatele automatului de băuturi. Pe urmă, pe la sfârșitul clasei a cincea, sosise Sadie, flegmatică, impertinentă, dând pe toată lumea la o parte ca să facă loc pentru amândoi. Timp de un an glorios, nu a mai fost singur. În prima zi când s-au întâlnit, ea îl luase de mână și îl trăsese afară, pe peticul de iarbă din față. Afară, aerul era rece și calm, iar liniștea i-a pătruns în urechi, amplificând fiecare sunet, și când s-a așezat lângă ea pe iarbă, a putut auzi tot, foșnetul pungilor de plastic în care le erau împachetate sandvișurile, scârțâitul tenișilor lui Sadie pe beton, când și-a tras picioarele sub ea, murmurul crengilor abia înfrunzite de deasupra lor, legănate de adierea vântului.

Atunci, șoaptele s-au transformat în altceva. Au devenit cântece: Noah și Sadie stau cocoțați într-un copac.

Copiii mai cântă așa ceva? spusese tatăl lui, când Bird i-a povestit. Idioțenia aia de cântec va supraviețui până și Apocalipsei. După ce vor fi ars toate cărțile, aia va fi tot ce va mai rămâne.

Dar apoi și-a curmat singur vorbele.

Ignoră-i. Vor înceta.

Pe urmă, a făcut o pauză. Dar nu-ți petrece prea mult timp cu această Sadie, a spus. Nu vrei să creadă lumea că ești ca ea.

Bird a încuviințat din cap, dar după aceea, a mâncat împreună cu Sadie în fiecare zi, indiferent de vreme, înghesuindu-se amândoi sub streașină când ploua, tremurând unul lângă altul în zloata iernii. După dispariția lui Sadie, el nu se mai întorsese la cantină, ci se dusese în fiecare zi la locul lor. Învățase deja un lucru: uneori, singurătatea era varianta cea mai puțin rea dintre toate.

Astăzi, în loc să iasă afară, rămâne în laboratorul de științe ale naturii, prefăcându-se că scotocește prin ghiozdan, până iese toată lumea. La catedră, doamna Pollard își aranjează hârtiile într-un teanc ordonat, cântărindu-l din priviri.

Ai pierdut ceva, Noah? întreabă, apoi scoate dintr-un sertar o pungă

maro de hârtie, strânsă cu grijă: pachețelul ei de prânz. Pe peretele din spate, un șir de postere colorate, strălucitoare. *SUNTEM SOLIDARI,* scrie pe unul, un lanț de figurine din hârtie, roșii, albe și albastre, desfășurate peste o hartă a Statelor Unite. *Fiecare bun cetățean este o bună influență,* spune un altul. *Fiecare cetățean rău este o rea influență.* Și apoi, desigur, mai este și steagul care atârnă în fiecare sală de clasă, chiar deasupra umărului ei stâng, ca un topor ridicat.

Pot folosi un computer? spune Bird. Vreau să caut ceva.

Ea îi face semn către masa de lângă peretele îndepărtat, unde au fost instalate șase computere pentru uzul elevilor. Majoritatea colegilor lui preferă să caute pe telefoanele mobile, însă tatăl lui Bird nu-i dă voie să aibă unul. Sub nicio formă, spune el, și drept consecință, Bird este unul dintre puținii copii care folosesc vreodată computerele școlii. În spatele lor, o bibliotecă goală. Bird nu a văzut niciodată cărți în ea, dar a rămas acolo, fosilă a unei epoci de mult apuse.

Știați, le-a explicat profesoara lor cu un an în urmă, că toate cărțile tipărite sunt depășite din clipa în care ies din tipar?

Discursul de deschidere a anului școlar. Toți elevii așezați turcește pe podeaua mochetată, la picioarele ei.

Atât de repede se schimbă lumea. Și felul în care noi o înțelegem.

A pocnit din degete.

Vrem să ne asigurăm că voi dispuneți de cele mai recente informații. În felul acesta, putem fi siguri că nimic din ceea ce folosiți nu este perimat sau inexact. Veți găsi tot ce vă trebuie chiar aici, online.

Dar unde au dispărut toate? a insistat Sadie. Sadie, încă nouă în școală la momentul acela, și neînfricată. Cărțile, a spus ea. Trebuie să fi existat cărți înainte, altfel nu ar fi fost nevoie de biblioteci. Unde le-ați dus?

Zâmbetul profesoarei a devenit mai larg și crispat.

Fiecare dintre noi are spațiu de stocare limitat, a spus ea. Așa că am renunțat la cărțile pe care le-am considerat inutile, nepotrivite sau depășite. Dar…

Deci, ați interzis toate acele cărți, a spus Sadie, iar profesoara a privit-o pe deasupra ochelarilor, clipind de două ori.

Oh, nu, scumpo, a spus. Așa crede uneori lumea, dar nu. Nimeni nu interzice nimic. Nu ai auzit niciodată de Legea Drepturilor Omului?

Clasa a chicotit, iar Sadie s-a înroșit la față.

Fiecare școală ia propriile măsuri independente, a spus profesoara. Referitor la ce cărți sunt utile pentru elevi și ce cărți i-ar putea expune la idei periculoase. Dați-mi voie să vă întreb ceva: care dintre părinții voștri ar vrea să vă petreceți timpul cu oameni nepotriviți?

A privit pe rând copiii din cerc. Nimeni nu a ridicat mâna.

Bineînțeles că nu. Părinții voștri vor să vă știe în siguranță. Asta face parte din caracteristicile unui părinte bun. Știți cu toții că și eu sunt mamă, nu-i așa?

Un murmur general de aprobare.

Imaginați-vă o carte care v-ar spune minciuni, a continuat profesoara. Sau una care v-ar îndemna la lucruri rele, cum ar fi să faceți rău oamenilor sau să vă faceți vouă înșivă rău. Părinții nu ar lăsa niciodată o astfel de carte pe rafturile bibliotecii de la voi de-acasă, nu-i așa?

Toți copiii din cerc au scuturat din capete, cu ochii mari. Doar Sadie a rămas nemișcată, cu brațele încrucișate, cu gura strânsă într-o linie subțire și dreaptă.

Ei bine, așa stau lucrurile, a spus profesoara. Cu toții vrem să ne știm copiii în siguranță. Nu vrem ca ei să fie expuși la idei rele – idei care ar putea să le facă rău sau să-i încurajeze să facă lucruri rele. Lor înșiși, sau familiilor lor, sau țării noastre. Așa că noi eliminăm acele cărți și blocăm acele site-uri care ar putea fi dăunătoare.

Le-a zâmbit larg tuturor.

Este de datoria noastră, ca profesori, a spus ea, cu glas blând, dar ferm. Să avem grijă de voi toți, exact așa cum avem grijă și de copiii noștri. Să decidem ce merită păstrat și ce nu. Să luăm, pur și simplu, niște decizii.

Privirea i s-a oprit, în cele din urmă, asupra lui Sadie. Asta am făcut mereu, a spus. Nu s-a schimbat nimic. Acum, Bird își ține respirația când doamna Pollard ezită. A trecut doar o lună de când a început clasa a șaptea, dar el o place deja pe doamna Pollard. Fiica ei, Jenna, este cu un an mai mică decât Bird, iar Josh, fiul ei, este în clasa întâi. Ea are păr blond-argintiu și poartă pulovere cu buzunare și cercei mari, rotunzi, care arată ca niște acadele. Spre deosebire de profesorul lui de științe sociale, ea nu se holbează niciodată la el când vine vorba de PACT, iar dacă îl aude pe vreunul dintre copii că-l șicanează, spune, ciocănind în catedră: *Clasa a șaptea, haideți să ne concentrăm la ce avem de făcut, vă rog.*

Este ceva pentru școală? întreabă ea.

Ceva din glasul doamnei Pollard îl pune în gardă pe Bird – sau poate că este felul în care îl privește, mijind ochii, ca și cum ar ști ce are el de gând. I-ar plăcea și lui să aibă încredere în sine. Să creadă că e în căutare de cai verzi pe pereți. Pe reverul ei, o mică broșă cu stindardul țării sclipește în lumina fluorescentă.

Nu chiar, spune el. Este doar ceva ce mă interesează pe mine. Despre pisici, adaugă el, improvizând. Eu și tata… ne gândim să ne luăm o pisică. Voiam să caut informații despre diferite rase.

Una dintre sprâncenele doamnei Pollard se ridică abia perceptibil.

I-auzi, spune ea, veselă. Un nou animal de companie. Adorabil. Să-mi spui dacă ai nevoie de ajutor.

Arată cu capul înspre șirul de computere, argintii și strălucitoare, și începe să-și despacheteze mâncarea de prânz.

Bird se așază la computerul cel mai îndepărtat de catedră. Pe fiecare dintre ele se află o plăcuță de alamă, pe care scrie: *Donație din partea familiei Lieu*. În urmă cu doi ani, familia lui Ronny Lieu le achiziționase pentru fiecare sală de clasă, și toată școala trecuse la internet de mare viteză. Așa, în semn de recunoștință pentru ce ne oferă societatea, spusese domnul Lieu la ceremonia de inaugurare. El era om de afaceri – ceva în domeniul imobiliar iar directorul îi mulțumise pentru acel dar generos, spusese cât de recunoscători le erau cu toții cetățenilor privați care ajutau acolo unde bugetul orașului nu era încă suficient. Îi lăudase pe toți cei din familia Lieu pentru că erau membri atât de loiali ai comunității. În același an, părinții lui Arthur Tran donaseră bani pentru renovarea cantinei, iar tatăl lui Janey Youn oferise școlii un nou portdrapel și un nou stindard.

Bird mișcă mouse-ul, și ecranul se trezește la viață, cu o fotografie a muntelui Rushmore sub un cer de un albastru imaculat. O atingere a browserului, și o fereastră se deschide, cursorul clipind încet și leneș în partea de sus.

Ce să scrie? *Unde este mama mea.* Este prea exagerată speranța că internetul i-ar putea spune asta?

Se oprește. La catedră, doamna Pollard se uită în telefon în timp ce își mănâncă sandvișul. Unt de arahide, după miros. Afară, o frunză ruginie plutește din vârful copacului spre asfalt.

Poveste despre băiat cu multe pisici, scrie el, și ecranul este inundat de cuvinte.

Pisica neagră (nuvelă). Listă cu pisici fictive în literatură. Dă clic pe fiecare link în parte, așteptând să găsească ceva familiar, ceva care să-i declanșeze o amintire. *Pisica din pălărie. Povestea motanului Tom. Cartea lui Moș Oposum despre Pisicile Poznașe.* Nimic care să-i fie cunoscut. Încetul cu încetul, sapă tot mai adânc. Povești adevărate și uluitoare cu pisici. *Cinci pisici-eroine în istorie. Sfaturi pentru îngrijirea și hrănirea noii voastre pisici.* Atâtea povești despre pisici, numai pe a mamei lui nu o găsește. Probabil că și-a imaginat-o. Dar continuă să caute.

În cele din urmă, când este prea obosit ca să mai continue, mai dă o căutare, una pe care nu a îndrăznit să o încerce până acum.

Margaret Miu.

Urmează o pauză, apoi pe ecran apare un mesaj de eroare. Nu *s-au găsit rezultate,* este mesajul. Cumva, acum îi simte lipsa și mai tare, ca și cum ar fi strigat-o, iar ea nu ar fi venit. Privește peste umăr. Doamna Pollard a terminat de mâncat și corectează lucrările, făcând semne de verificare pe marginile foilor, iar el mai apasă o dată butonul.

Inimile noastre rătăcite, scrie acum, iar pagina îngheață pentru o clipă. *Nu s-au găsit rezultate.* De data aceasta, indiferent de câte ori dă clic, nu vrea să se mai reseteze.

Doamnă Pollard, spune el, apropiindu-se de catedră. Cred că mi s-a blocat computerul.

Nu-ți face griji, dragule, spune ea, o rezolvăm imediat. Se ridică și vine după el la computer, dar când vede ecranul, cuvintele de căutare de sus, expresia i se schimbă. O crispare pe care Bird o simte chiar și peste umărul său.

Noah, spune ea după o clipă. Tu ai doisprezece ani?

Bird încuviințează din cap.

Doamna Pollard se lasă pe vine lângă scaunul lui, așa că acum se privesc în ochi.

Noah, spune ea. Țara noastră se întemeiază pe credința că fiecare persoană decide pentru ea cum să-și trăiască viața. Știi asta, nu-i așa?

Lui Bird, asta îi seamănă cu lucrurile acelea pe care adulții le spun și care nu necesită răspunsuri, așa că tace.

Noah, spune din nou doamna Pollard, și felul în care îi tot repetă numele – care nu este numele lui, desigur – îl face să strângă atât de tare din dinți, că îi scrâșnesc. Noah, scumpule, ascultă-mă, te rog. În țara asta, noi credem

că fiecare generație poate face alegeri mai bune decât cea de dinainte. Corect? Fiecare are aceleași șanse să dovedească ce știe, să ne arate cine este. Noi nu învinuim copiii pentru greșelile părinților lor.

Se uită la el cu ochi vii și neliniștiți.

Fiecare alege, Noah, dacă va face aceleași greșeli ca ale predecesorilor săi sau dacă va merge pe o altă cale. O cale mai bună. Înțelegi ce-ți spun?

Bird dă din cap că da, deși este destul de sigur că nu.

O spun pentru binele tău, Noah, sincer, spune doamna Pollard. Vocea i se mai domolește. Tu ești un copil bun, iar eu nu vreau să ți se întâmple ceva, și asta le spun și Jennei și lui Josh, sincer. Nu face necazuri. Fii conștiincios și respectă regulile, atâta tot. Nu agita lucrurile. De dragul tatălui tău, dacă nu pentru tine.

Se ridică în picioare, și Bird înțelege că discuția s-a încheiat.

Mulțumesc, reușește să îngaime.

Doamna Pollard încuviințează din cap, mulțumită.

Dacă vrei o pisică, asigură-te că alegi una de rasă, mai spune ea, apoi iese pe hol. Dacă adopți o maidaneză – cine știe cu ce-ai să te-alegi.

•

Ce pierdere de timp, își spune. Toată după-amiaza, la orele de engleză și mate, se tot dojenește în sinea lui. Și colac peste pupăză, a rămas cu pachețelul de prânz în geantă, neatins, și-acum îi chiorăie mațele de foame. La științe sociale, mintea îi zboară aiurea, și profesorul îi atrage tăios atenția.

Domnule Gardner, spune el. Aș spune că dumneata, mai mult decât oricine, ai vrea să fii atent aici.

Pocnește în tablă cu un ciot de cretă, lăsând urme albe sub litere: CE ESTE SEDIȚIUNEA[3]?

De pe celălalt rând de bănci, Carolyn Moss și Kat Angelini îl privesc pieziș, iar când profesorul se întoarce din nou cu fața la tablă, Andy Moore îi aruncă un gogoloi de hârtie în cap. Ce contează, își spune Bird. Oricare-ar fi povestea asta cu pisici, n-are nicio legătură cu el, nu-i e de niciun folos și n-are nicio importanță. E doar o poveste, la fel ca orice altceva îi spusese mama lui. Un basm fără rost.

•

Se îndreaptă spre casă, și atunci vede. Mai întâi mulțimea, pe urmă un grup de uniforme bleumarin în centrul parcului public Cambridge Common

– apoi, o secundă mai târziu, nu mai vede altceva decât copaci. Roșii, roșii, roșii, de la rădăcini până la crengi, de parcă ar fi fost atârnați și înmuiați în vopsea. Culoarea cardinalilor, a semnelor de circulație, a acadelelor de cireșe. Trei arțari apropiați, cu ramurile rășchirate. Și legată printre ramuri, întrețesută printre frunzele moarte, o rețea roșie imensă, suspendată în aer ca o pată străvezie de sânge.

Ar trebui să meargă direct acasă, să nu se abată de la drumul stabilit de tatăl lui: să traverseze prin mijloc curtea mare dintre clădirile laboratoarelor universității, apoi să străbată campusul, cu căminele sale de cărămidă roșie. Să stea pe cât posibil departe de străzi, să rămână pe terenul universității cât de mult poate. Este mai sigur, insistă tatăl lui. Când era mai tânăr, îl ducea și-l aducea pe Bird de la școală în fiecare zi. Nu încerca s-o iei pe scurtături, Noah, spune mereu tatăl lui, ascultă la mine. Promite-mi, spusese, când Bird a început să meargă singur la școală, și Bird promisese.

Acum, Bird își încalcă promisiunea. O ia la fugă pe străzi către parc, unde s-a strâns un mic grup de gură-cască.

De aici, vede mai clar. Ce crezuse el că era vopsea roșie sunt, de fapt, fire de lână, un uriaș milieu roșu înfășurat în jurul fiecărui copac, până sus pe ramuri, ca o mănușă roșie fixă. Și rețeaua este tot din fire, lanțuri de roșu de la o ramură la alta, petrecute, îngroșate pe alocuri ca niște cheaguri, subțiate în alte locuri, într-un singur fir. Înnodate în șuvițe, ca niște insecte prinse în capcană: păpuși croșetate, de mărimea degetului lui, maro și cafenii și bej, cu bretoane din fire negre încadrându-le fețele. În jurul lui, trecătorii șușotesc și arată cu degetul, iar Bird se apropie tot mai mult de mulțime.

Asta îl sperie. Lucrul de mână al unui uriaș. O încâlceală stacojie. Îl face să se simtă mic și vulnerabil și expus. Dar îl și fascinează, îl atrage. La fel cum un șarpe te hipnotizează cu privirea exact când se retrage pentru a te ataca.

Un grup de polițiști se adună în jurul copacilor, discutând aprins, trăgând cu degetele de ițe. Încearcă să găsească cea mai bună metodă să le dea jos. E prea târziu: trecătorii își scot deja telefoanele din buzunare și genți, fotografiind discret, fără să se oprească din mers. Foarte curând, vor fi postate și trimise în mesaje. Sub copaci, polițiștii încercuiesc trunchiurile, cu pistoalele atârnându-le la șold. Unul dintre ei își împinge viziera peste cască, un altul își lasă scutul jos, în iarbă. Sunt echipați pentru acte de

violență, nu însă și pentru așa ceva.

Circulați, vă rog! strigă unul dintre polițiști, punându-se între mulțime și copaci, de parcă ar putea ascunde tot acest spectacol cu trupul lui. Își scoate bastonul și începe să lovească în palmă cu el. Aici este scena unei infracțiuni. Circulați, toată lumea, haideți! Aceasta este o adunare ilegală.

Deasupra, vântul adie, iar păpușile se leagănă și se bâțâie în bătaia lui. Bird se uită în sus la ele, la formele întunecate pe care le conturează pe cerul albastru, inocent. În jurul lui, privitorii pleacă obedienți, mulțimea se rărește, și atunci el observă, imprimate pe pavaj, cu vopsea albă, următoarele cuvinte: *CÂTE ALTE INIMI RĂTĂCITE VOR MAI LUA?* Alături, o pată roșie – ba nu, o inimă.

El știe că este improbabil – imposibil –, totuși privește. Peste umăr, peste tot în jur, ca și cum ea ar putea pândi în spatele unui copac sau într-un tufiș. Speră să-i vadă chipul în penumbră. Dar, bineînțeles, nu este nimeni acolo.

Fă pași, băiete, îi spune polițistul, și Bird își dă seama că mulțimea a dispărut, că doar el a mai rămas. Bagă capul între umeri – *Scuze* – și se retrage, iar polițistul se întoarce la camarazii lui. Mașini de poliție, cu girofarurile pornite, blochează străzile de la fiecare intrare, deviind traficul. Izolează parcul cu un cordon.

Bird traversează strada, dar zăbovește o clipă, privind pe furiș din spatele unei mașini parcate. Oare mama lui crease țesătura aceea? Nu crede asta. Oricum, o singură persoană nu s-ar fi descurcat: ițele, împletitura, păpușile atârnând ca niște poame coapte, toate croșetate la locurile lor, de parcă ar fi ieșit ca niște ciuperci chiar din copac. Cum or fi reușit ei să facă toată instalația aceea? se întreabă, chiar dacă nu e sigur cine sunt *ei.* Prin geamul mașinii, îi vede pe polițiști discutând despre cum să abordeze această situație neobișnuită. Unul dintre ei își înfige degetele în împletitură și trage, iar o ramură subțire se rupe cu un pocnet, ca un foc de pistol. O singură buclă lungă de fire alunecă în jos, desfăcându-se centimetru cu centimetru din țesătură. Ceva se rupe și pe dinăuntrul lui Bird, se destramă, la vederea unui lucru atât de delicat și de complicat, distrus. Păpușile tremură, prizoniere în mrejele lor roșii. O sumedenie de gânduri amenință să i se reverse din minte.

Pe urmă, unul dintre polițiști scoate o cutie de cuttere, începe să-și croiască drum, tăind prin împletitură, de jos în sus, iar firele cad în lături,

într-o cascadă de crâmpeie. Un altul sosește cu o scară, se cocoață printre crengi, trage de prima păpușă și o aruncă pe jos. Nu-s păpuși, își spune Bird. Sunt copii. Capetele mari și membrele șubrede și părul negru. Aveau ochi, dar nu și guri, doar doi nasturi pe o față goală și, când corpul mic se prăbușește în noroiul de dedesubt, Bird se întoarce, cu stomacul răscolit. Nu suportă să privească.

•

Crezuse că Sadie fusese o excepție. *Plasamentele în baza PACT-ului rămân extrem de rare.*

Ei bine, nu-i așa, a spus Sadie.

Dar câți? întrebase el odată. Zece? Douăzeci? Sute?

Sadie s-a uitat la el, cu mâinile în șolduri. Bird, a spus ea, cu o milă care te scotea din sărite, tu nu pricepi nimic, este?

•

Oamenilor nu le plăcea să vorbească despre asta, și le plăcea și mai puțin să audă despre asta: că patriotismul PACT-ului conținea o amenințare. Însă unii încercaseră să spună ce se petrecea, să explice, atât pentru ceilalți, cât și pentru ei înșiși. Mama lui Sadie fusese unul dintre acești oameni. Există filmări cu ea, pe o stradă frumoasă, mărginită de copaci, din Baltimore. Ar putea fi orice stradă din America, atâta doar că e pustie: fără mașini, fără oameni care să-și plimbe căţeii sau să fi ieșit la o plimbare, doar mama lui Sadie într-un blazer galben, cu mica măciulie de burete a microfonului postului Channel 5 la gură.

Ieri-dimineață, spune ea, pe *această stradă liniștită, angajații de la Asistența Socială au sosit acasă la Sonia Lee Chun și l-au luat în custodie pe fiul ei, David, în vârstă de patru ani. Motivul?* O *postare recentă a Soniei pe rețelele de socializare, în care afirma că PACT-ul este folosit țintit împotriva membrilor comunității americanilor de origine asiatică.*

În spatele ei, au oprit două mașini de poliție – cu farurile stinse și amenințător de silențioase – și au parcat, blocând strada. Se pot vedea în depărtare, cei patru polițiști apărând de după baricada de mașini și, apropiindu-se cu pași lenți, o mătură care curăță implacabil trotuarul. Camera este neclintită, la fel și vocea. *Se pare că am atras atenția poliției. Domnilor polițiști, suntem de la Channel 5, uitați aici legitimația mea de presă, noi*… Discuții înfundate și apoi ea spunând, la cameră, imperturbabil de calmă: *Sunt arestată.* De parcă ar relata ceva ce i se întâmplă altcuiva.

Poliția îi confiscă microfonul. Buzele ei continuă să se miște, dar acum nu se mai aude nimic. Când un polițist îi trage brațul la spate, ca să o încătușeze, un altul se apropie de obiectivul camerei, cu mâna pe tocul pistolului, cu gura-i lătrând ordine mute. Cameramanul nevăzut lasă camera pe asfalt și linia orizontului se răstoarnă, devenind o linie verticală, de la cer la pământ. Când sunt luați și duși de acolo, camera – care continuă să filmeze – le surprinde doar picioarele, îndepărtându-se, tot mai sus, apoi dispărând.

Bird a văzut această filmare pentru că Sadie a păstrat o copie pe telefonul ei. Tehnic, este o dovadă incriminatorie – o arată pe mama ei *afișând, promovând sau susținând activități antipatriotice în privat sau în public* dar Sadie reușise să obțină cumva o copie și o transferase tenace, de-a lungul anilor, din telefon în telefon. Pe smartphone-ul simplu pe care părinții adoptivi i-au permis să-l aibă – lesa mea, spune ea sarcastic: ca să poată da de ea oricând, ca s-o poată urmări prin GPS, dacă este nevoie –, ea a ascuns filmarea într-un fișier etichetat *Jocuri.* Uneori, Bird o găsea ghemuită într-un colț al locului de joacă sau sub structura cubului în care copiii mai mici se jucau de-a casa. Mama ei, repetându-se în buclă pe ecran. Calmă în mijlocul haosului din jur. Dispărând încet în cer.

Era prima oară când fusese arestată, a spus Sadie, dar asta i-a dat și mai mult curaj. După aceea, plecase în căutarea și mai multor familii ai căror copii fuseseră luați sub pretextul PACT-ului, încercând să-i convingă să vorbească în fața camerei de filmat. Încerca să dea de urma copiilor luați. Încerca să filmeze o relocare a PACT-ului în desfășurare, apelând la toate contactele ei de la Asistența Socială, de la primărie, de oriunde cineva i-ar fi putut indica cine urma.

La scurt timp după aceea, mama lui Sadie a primit un e-mail de la șefa ei, Michelle: să bea împreună o cafea, în weekendul acela. Doar o întâlnire ca între prietene. Neoficială. În particular. Michelle a trecut pe la ea, cu două cafele la pachet în mână, și le-au savurat împreună la masa din bucătărie. Sadie trăgea cu urechea de pe hol, neobservată. Avea unsprezece ani.

Sunt îngrijorată, Erika, a spus Michelle, la o cafea cu lapte, în privința *repercusiunilor.*

Un reporter de la WMAR fusese recent amendat pentru că spusese că PACT încurajează discriminarea împotriva persoanelor de origine asiatică.

Povestea lui, insista statul, genera compasiune față de oameni care puteau reprezenta un pericol pentru stabilitatea publică. Postul plătise amenda, aproape un sfert din bugetul lor anual. În Annapolis, unui alt post i se retrăsese licența. Printr-o pură coincidență, desigur, postul respectiv difuzase o serie de emisiuni critice la adresa PACT-ului.

Eu sunt jurnalist, spusese mama lui Sadie. Asta-i meseria mea, să relatez despre aceste lucruri.

Suntem un post de televiziune mic, a spus Michelle. Ideea este că, date fiind tăierile de buget, oricum funcționăm, practic, la limită. Iar dacă sponsorii noștri se retrag…

S-a oprit, iar mama lui Sadie a început să rotească manșonul de carton din jurul paharului cu cafea.

Amenință s-o facă? a întrebat ea, și Michelle i-a răspuns: Doi au făcut-o deja. Dar nu e numai asta. Sunt și repercusiunile asupra ta, Erika. Asupra familiei tale.

Cele două femei se cunoșteau de mulți ani. Una neagră, cealaltă albă. Grătare și picnicuri împreună, reuniuni de sărbători. Michelle nu avea copii, nu fusese niciodată măritată. Televiziunea asta este copilul meu, spunea ea mereu. Când s-a născut Sadie, Michelle îi împletise un puloveraș galben și botoșei asortați. De-a lungul anilor, o dusese pe Sadie la grădina zoologică și la acvariu și la Fort Henry. Mătușica Shellie, așa îi spunea Sadie.

Aud tot felul de chestii, a spus Michelle. Chestii înfricoșătoare. Nu doar PAO și protestatarii trebuie să-și facă griji în privința PACT-ului, Erika. Ar fi mai bine, poate, dacă ți-am aloca alt subiect o vreme. Ceva mai puțin politic.

Ce alt subiect ar fi mai puțin politic? a întrebat mama lui Sadie.

E vorba că n-aș vrea să ți se întâmple ceva, dacă o ții tot așa, a spus Michelle. Ție sau lui Lev. Și înainte de toate, lui Sadie.

Mama lui Sadie a sorbit lung, fără grabă, din cafea. Se răcise.

Ce te face să crezi, a spus ea în cele din urmă, că vreunul dintre noi va fi în siguranță dacă eu mă voi opri?

Câteva săptămâni mai târziu, veniseră după Sadie.

•

Au venit noaptea, așa a spus Sadie. După ora cinei. Ea tocmai făcuse un duș și era înfășurată într-un prosop, când s-a auzit soneria de la intrare. Mama lui Sadie îi pieptăna părul, care era des și cârlionțat și mai mereu

încâlcit, iar jos, l-au auzit pe tatăl ei țipând. Apoi vocile unor străini – un bărbat, doi bărbați. Mama îi luase o șuviță de păr în mână și trecea încet pieptănul prin ea, și asta își amintea Sadie cel mai limpede: o picătură de apă rătăcită, prelingându-se pe ceafa ei, mâna sigură a mamei, descâlcindu-i părul.

N-a tremurat, a spus Sadie, cu mândrie în glas. Nici măcar un pic.

Poate că nu știa ce se petrece, a spus Bird.

Sadie a clătinat din cap.

Ba știa, a spus ea.

Mama a cuprins-o în brațe, și-a lipit buzele de fruntea ei. Sadie nu înțelesese încă ce se întâmpla, dar groaza s-a strecurat în ea ca un curent de aer rece pe pielea umedă. S-a lipit de mama ei, și-a îngropat fața în arcuirea moale a gâtului ei, atât de adânc, că nu mai putea respira.

Să nu ne uiți, bine? spusese mama ei, dar Sadie era tot confuză, atunci când ușa băii s-a deschis. Un bărbat, în uniformă de polițist. Tatăl lui Sadie continua să țipe jos.

Erau, de fapt, patru polițiști. Doi au rămas cu tatăl ei, jos, și unul cu mama ei, sus, iar al patrulea a stat de pază la ușa camerei lui Sadie, cât timp ea s-a îmbrăcat. Neștiind sigur ce să facă, își luase pijamaua cu dungi în culorile curcubeului, de parcă s-ar fi dus pur și simplu la culcare, la fel ca în oricare altă zi. Lăsați-o să se ducă înapoi să se schimbe, spusese mama ei, când Sadie a ieșit pe hol, lăsați-mă măcar să-i împletesc părul. Dar bărbatul de pe hol a refuzat-o, clătinând din cap.

De acum încolo, a spus el, nu mai este responsabilitatea dumneavoastră.

Bărbatul și-a pus mâna pe umărul lui Sadie și a condus-o spre scări, ca să coboare, iar Sadie a înțeles că se întâmpla ceva groaznic, fiind totodată sigură că nu avea cum să fie real. Încercase să întoarcă privirea spre mama ei, în căutarea unui indiciu – să își dea seama dacă trebuia să țipe, sau să se zbată, sau să fugă, sau să se supună –, dar nu a văzut decât pieptul lat, albastru, al polițistului din spatele ei, blocând totul, în afară de o porțiune din brațul mamei ei. Și atunci și-a amintit tot ce o învățase mama sa: fii extrem de atentă în preajma polițiștilor, spune vă rog frumos și mulțumesc frumos și adresează-te cu doamnă sau domnule. Orice ai face, nu-i supăra. Ei o urcaseră într-o mașină neagră, mare, pe bancheta din spate, polițistul îi prinsese centura de siguranță, iar ea îi mulțumise. După ce plecaseră, după ce o duseseră la secție, apoi la aeroport, apoi într-un centru de plasament,

după ce înțelesese că nu se mai întorcea acasă, regretase acel mulțumesc, regretase că fusese atât de supusă.

•

Primii părinți adoptivi voiseră să-i schimbe numele. Un nume nou pentru un nou început, sugeraseră ei, dar ea refuzase total.

Numele meu este Sadie, le-a spus.

Timp de două săptămâni, încercaseră să o convingă, dar până la urmă cedaseră.

Atât de multe lucruri noi pentru ea, în zilele acelea de început. Unora – familie nouă, casă nouă, oraș nou, viață nouă – nu li se putea opune, așa că se opunea și ea acolo unde putea. Pe drum spre școală, se oprise pe scările din față și-și dezbrăcase rochița înflorată, cu volănașe, pe care i-o dăduseră, o abandonase pe gazon și mersese apoi mai departe doar în lenjerie de corp. Un apel de la director; o dojană aspră de la părinții adoptivi. În dimineața următoare, a făcut-o iar. Vedeți? au spus toți. Ce fel de părinți…? Fata asta-i practic o sălbatică.

A doua mamă adoptivă a încercat să-i descurce claia deasă de păr. Va trebui să-l îndreptăm, a spus ea, disperată, și în seara aceea, după ce toată lumea s-a dus la culcare, Sadie a coborât pe furiș în bucătărie, să caute o foarfecă. De atunci încolo, l-a avut doar tuns scurt, ca un nimb cârlionțat în jurul capului. Nu știu ce să mă fac cu ea, i-a spus această mamă adoptivă la un moment dat unei prietene, când credea că Sadie nu o aude. Parcă nu s-ar mândri *deloc* cu felul cum arată.

Erau oameni buni, care se credeau bine intenționați. Fuseseră aleși de instituțiile guvernamentale ca părinți adecvați, atestați ca cetățeni cu un *caracter moral impecabil,* care puteau transmite valori patriotice impecabile.

Ceva nu-i în regulă cu ea, a auzit-o Sadie spunând la telefon pe cea mai recentă mamă adoptivă a ei, când dădea raportul săptămânal în fața asistentului social, storcând dovezile care să ateste că Sadie avea nevoie să rămână în acel plasament. N-a plâns nici măcar o dată, de când e aici. Am stat chiar și la ușa ei și am tras cu urechea toată noaptea. Nu plânge deloc. Acum, spuneți și dumneavoastră, ce copil este ăla care trece prin așa ceva și nici măcar nu plânge? Da. Așa mă gândesc și eu. Ce părinți trebuie să fi avut, să devină atât de rece și de nesimțitoare?

Mama adoptivă oftase. Facem și noi ce putem, a spus ea. Vom încerca să

îndreptăm răul făcut deja.

Câteva săptămâni mai târziu, o scrisoare, pe care Sadie o găsise în biroul mamei ei adoptive: *În lumina gravelor sechele emoționale lăsate de situația familială anterioară a copilului, se recomandă mutarea sa definitivă. Se acordă custodia permanentă asistenților maternali.*

Și era adevărat, Sadie nu a plâns niciodată. De câteva ori, îi dăduse lui Bird scrisori către vechea ei adresă, mâzgălite pe hârtii rupte din caiet, dar ultima se întorsese cu ștampila ADRESANT NECUNOSCUT. Dar nici măcar atunci, Bird nu o văzuse plângând.

Uneori însă, când o zărea stând ghemuită într-un colț, la locul de joacă, cu capul sprijinit de gardul de plasă zincată, se întorcea cu spatele, pentru ca ea să nu fie nevoită să braveze. S-o lase singură cu durerea ei sau cu orice alt lucru mai greu ar fi pus ea deasupra, ca să nu iasă durerea la suprafață.

•

Anul trecut, în luna mai, ea îi sugerase să fugă împreună.

Mergem să-i căutăm, a spus.

Sadie, el știa asta, mai fugise și cu altă ocazie, deși ei o prinseseră de fiecare dată. De data asta, insista ea, o să reușească. Tocmai împlinise treisprezece ani – era, practic, adultă, argumenta ea.

Vino cu mine, Bird, îi spusese. Sunt sigură c-o să-i găsim.

Când spunea *o să-i găsim, se* referea la părinții ei și la mama lui. Certitudinea ei că aceștia erau încă de găsit pe undeva, și poate chiar împreună, era de nezdruncinat. O poveste frumoasă, reconfortantă.

O să te prindă, i-a spus el.

Ba nu, n-o să mă prindă, s-a răstit Sadie. Plec la…

Dar Bird o întrerupsese. Nu-mi spune. Nu vreau să știu. În caz c-or să mă întrebe unde ai plecat.

O privise în leagănul de lângă el, făcându-și vânt din ce în ce mai mult cu picioarele, mai tare, tot mai tare, până când picioarele ei depășeau bara de sus, iar lanțul se înmuia, apoi se smucea sub ea. Pe urmă, Sadie și-a luat avânt și s-a aruncat din leagăn, prin aer, în gol. Când era mic, îi plăcuse și lui mult să sară așa din leagăn, să se arunce în brațele deschise ale mamei lui. Sadie nici măcar nu avea vreo vină, s-a gândit Bird, nu merita nimic din tot ce i se întâmpla, iar el îi ura pe părinții ei că-i făcuseră una ca asta. De ce nu s-au oprit, atunci, prima oară, cum de-au putut fi atât de iresponsabili? Sadie s-a ridicat în capul oaselor și a privit înapoi la el, de unde aterizase

grămadă, în iarbă. Nu se lovise. Râdea.

Sari, Bird, i-a strigat ea, dar el nu a sărit, ci a așteptat ca leagănul să încetinească până când vârfurile tenișilor i s-au hârșâit de pietriș, lăsându-i zgârieturi de un gri murdar pe pânză.

•

Acum, Bird se gândește la ea. Sadie, plutind în aer, cu brațele larg deschise, traversând văzduhul. După ce dispăruse, nimeni nu a părut să știe unde plecase. Colegii lui de clasă și chiar profesorii lui și-au văzut pur și simplu mai departe de-ale lor, ca și cum ea nici măcar nu existase vreodată. Cum stă așa, acolo, el știe că fotografiile din parc încep deja să apară pe net, arborii ținând între degetele lor siluete mici, ridicându-le spre lumină. Sadie în miniatură, de o mie de ori, conturându-se pe fundalul albastru.

A doua zi de dimineață, pe drum spre școală, vede adevărații copaci: despuiați din nou până la scoarță. Ca și cum nimic nu ar fi fost vreodată acolo. Se observă însă o crestătură luminoasă de-a lungul fiecărui trunchi, ca o cicatrice; semnele rupturii, acolo unde ițele, smulse brusc, au tras după ele ramurile. Și acolo, în noroi, un singur fir de lână roșie, rămas în urmă. Ceva s-a întâmplat aici, iar el este hotărât să afle ce anume, și cu gândul la Sadie, îi vine brusc o idee de unde să înceapă.

După școală, Bird ar trebui să meargă direct acasă. Nu mai ieși apoi afară, spune tatăl lui. Stai și fă-ți temele. Însă astăzi el se abate de la drum. Cotește pe Broadway și merge până la capăt, înspre liceu, acolo unde va trebui să meargă peste câțiva ani, spre clădirea mare a bibliotecii publice de lângă liceu, unde n-a mai fost până acum.

Din grecescul *bibliothéke,* i-a spus tatăl lui. Combinația cuvintelor *biblion,* „carte", și *théke,* „dulap, cufăr". Apoi îi povestise că, în latină, „carte" era *liber.* Provenind de la un termen care desemna scoarța interioară a copacilor, provenit și el, la rândul său, de la un verb care însemna „a jupui, a descoji". În vremuri de demult, oamenii desprindeau fâșiile subțiri ca să scrie pe ele, desigur.

O plimbare toamna, mai demult. Tatăl lui își trecuse mâinile ușor peste scoarța solzoasă a mesteacănului, desprinzând de pe trunchiul zvelt fâșii albe ca hârtia.

Dar mie îmi place să cred că sensul este a descoperi straturi. Straturi profunde, de sens.

În muzeul de științe ale naturii, cu mult timp în urmă: o bucată gigantică dintr-un trunchi de copac, mai înalt decât tatăl lui. Inele de caramel pe lemnul de culoare crem. Număraseră inelele, de la scoarță spre centru, apoi încă o dată în sens invers. Degetul tatălui său atingând suprafața aspră. Aici este momentul când a fost plantat copacul, când George Washington era mic. Aici sunt Războiul Civil, Primul Război Mondial, Al Doilea Război Mondial. Aici s-a născut tatăl lui. Aici, totul s-a năruit.

Vezi? a întrebat tatăl lui. Ei poartă întreaga istorie în interiorul lor. Dacă descojești suficiente straturi, ei îți vor explica totul.

E ca un castel, îi spusese Sadie. Ea fusese zilnic la bibliotecă, cinci minute furate din drumul de la școală către casă. Alergând ușor, ca să ajungă acolo cât de repede putea, sprintând apoi ca să ajungă la timp acasă, după ce zăbovise cât de mult putuse. Sadie, cred că ar trebui să începi să faci duș ceva mai des, îi spunea mama ei adoptivă când ajungea acasă transpirată și răvășită toată. O să te prindă, o avertiza Bird, dar Sadie nu se sinchisea. Părinții ei îi citiseră în fiecare seară, iar dacă în amintirile lui Bird poveștile erau prundiș, în ale lui Sadie erau balsam înmiresmat. Un castel, i-a repetat ea lui Bird, cu glasul plin de uimire. El dăduse ochii peste cap, dar acum își dă seama și singur că este oarecum adevărat: biblioteca este o

clădire uriașă de gresie, cu arcade și turnuri, deși are adăugată o aripă mai nouă, de sticlă, toată numai unghiuri drepte și panouri sclipitoare, și din această cauză, când urcă treptele, are sentimentul că pătrunde cumva atât în trecut, cât și în viitor, în același timp.

Rareori i se întâmplă să se afle în preajma atât de multor cărți și, preț de o clipă, e amețitor. Rafturi și iar rafturi. Atât de multe, că te poți rătăci. La recepție, bibliotecara – o femeie cu păr negru, îmbrăcată cu un pulover roz – se uită cu luare-aminte la el. Îl măsoară din priviri pe deasupra ochelarilor, de parcă ar ști că locul lui nu-i acolo, iar Bird cotește brusc printre rânduri, dispărând din raza ei vizuală. De aproape, vede că, din loc în loc, au fost scoase cărți, lăsând goluri în urma lor, cum lasă dinții când cad. Dar simte că aici există răspunsuri, captive undeva printre pagini și arhivate. Trebuie doar să le găsească.

La capetele rafturilor atârnă indicatoare, o listă de titluri care se găsesc pe fiecare rând, numerotate complicat și aranjate fără noimă. Unele secțiuni sunt încă ample și bine reprezentate: Mijloace de transport. Sporturi. Șerpi/Șopârle/Pești. Alte secțiuni sunt deșerturi aride. Când ajunge la clasa 900[4], dispare aproape tot, doar rânduri și iar rânduri de rafturi scheletice, împărțind în pătrate lumina soarelui. Cele câteva cărți rămase sunt mici pete întunecate în tot acel pustiu. *Axa China-Coreea în Noul Război Rece. Amenințarea de acasă. Sfârșitul Americii: ascensiunea Chinei.*

În timp ce hoinărește, observă încă ceva: nu-i nici țipenie de om în toată biblioteca. El este unicul vizitator. La etajul doi se află șiruri de pupitre goale și mese de lucru lungi, cu scaune din lemn, niciunul ocupat. Doar scaune goale până jos, la subsol, și indicatoare abandonate, pe care scrie: TE-AI RĂZGÂNDIT? TE ROG, AȘAZĂ CĂRȚILE NEDORITE ÎN CĂRUCIORUL DE DEDESUBT. Nu mai există niciun cărucior, doar o fâșie goală de linoleum. Este un oraș-fantomă, iar el, încă viu, tulbură tărâmul morților. Trece cu un deget peste un raft gol, trasând o dungă dreaptă, luminoasă, în stratul gros de praf lânos.

Jos de tot, în colțul din spate, găsește secțiunea de poezie, caută pe rafturi până ajunge la litera *M.* Christopher Marlowe. Andrew Marvell. Edna St. Vincent Millay. Nu este surprins să descopere că raftul sare brusc de la Milton la Montagu, dar e trist că nu găsește numele ei.

Ce greșeală să vină acolo, își spune. Locul ăsta pare interzis, și toată acțiunea, o imprudență. În nări, izul usturător de fier și căldură. Se apropie

încet de intrare, unde bibliotecara de la recepție sortează cărți dintr-o ladă, cu o eficiență nemiloasă. I-e teamă s-o privească iar în ochi. Când se întoarce cu spatele, își zice în sinea lui, se va strecura afară.

Trage cu ochiul printr-o gaură de pe raft, urmărește, așteptând momentul. Bibliotecara mai ia o carte din lada albastră de plastic de pe tejghea, consultă o listă, face un semn de văzut. Apoi – și aici Bird devine nedumerit – ea răsfoiește rapid paginile cărții, ca pe un kineograf[5], după care închide volumul și-l așază deasupra teancului. Cu următoarea carte, face același lucru. Apoi cu următoarea. Caută ceva, își dă seama Bird, și câteva cărți mai încolo, găsește. De data asta, ea verifică lista o dată, apoi încă o dată, și pune stiloul jos. Evident că această carte nu este pe listă. Acum dă paginile lent, una după alta, oprindu-se în cele din urmă și extrăgând o bucățică de hârtie.

Din locul unde se află, Bird vede numai câteva rânduri scrise de mână pe bucățica de hârtie. Se apleacă pe după raft, încercând să vadă mai bine, și exact în acel moment bibliotecara ridică privirea și-l observă trăgând cu ochiul.

Împăturește hârtia în două, cu mișcări lente, o ascunde, și vine cu pași mari înspre el.

Hei, spune ea. Ce cauți mătăluță aici? Da, tu. Te văd. Hopa sus! Ridică-te-n picioare!

Îl trage în sus de cot.

De cât timp stai aici? întreabă ea. Și ce cauți aici?

De aproape, femeia este totodată mai bătrână și mai tânără față de cum se așteptase el. Păr lung, castaniu, înspicat cu fire albe. Mai bătrână, își spune el, decât ar fi mama lui. Dar are totodată și ceva tineresc, o mică sclipire argintie în nara găurită, o vigilență pe chipul care îi amintește de cineva. După un minut, își dă seama de cine anume. Sadie. Aceeași privire sfidătoare.

Mă scuzați, spune el. Eu doar… Căutam o poveste. Atâta tot.

Bibliotecara se uită la el pe deasupra ochelarilor.

O poveste, repetă ea. Va trebui să fii mai precis.

Bird se uită la labirintul de rafturi din jurul lor, cu mâna bibliotecarei strânsă pe brațul lui și pumnul celeilalte mâini încleștat – ce strânge în el? Bird roșește.

Nu cunosc titlul, spune. E o poveste – mi-a spus-o cineva mai demult. E

cu un băiat și mai multe pisici.

Asta-i tot ce știi?

Acum o să-l azvârle afară. Sau o să cheme poliția și-o să fie arestat. Pentru că este copil, știe cât de arbitrară poate fi pedeapsa. Degetul mare al bibliotecarei se adâncește și mai mult în îndoitura brațului său.

Pe urmă, ea face ochii mici. Cumpănește.

Un băiat și mai multe pisici, repetă ea. Slăbește puțin strânsoarea, apoi îi dă drumul la braț. Hmm. Avem o carte ilustrată cu titlul *Milioane de pisici.* Un bărbat și o femeie caută cea mai frumoasă pisică din lume. Sute de pisici, mii de pisici, milioane de pisici. Îți zice ceva?

Nu-i sună cunoscut, deci clatină din cap.

În povestea asta este un băiat, repetă el. Un băiat și un dulap.

Un dulap? Bibliotecara își mușcă buza. Brusc, ochii i se luminează, devine vioaie, de parcă ar fi ea însăși o pisică, la vânătoare, cu urechile ciulite și mustățile fremătătoare. Păi, ar fi un băiat în *Sam, Bangs și Moonshine,* spune ea, dar nu și un dulap, din câte îmi amintesc. Multe pisici în Beatrix Potter, dar niciun băiat. Este o carte ilustrată sau un roman?

Nu știu, recunoaște Bird. El nu a auzit niciodată de vreuna din cărțile despre care îi vorbește bibliotecara, și asta îi dă o ușoară stare de amețeală, toate aceste povești de care el nici măcar nu știuse că există. E ca și cum ar afla că există culori pe care nu le-a văzut niciodată. De fapt, nu am citit-o niciodată cu însumi, spune. Cred că s-ar putea să fie un basm. Cineva mi-a spus-o cândva, atâta tot.

Hmm.

Bibliotecara se răsucește pe călcâie cu o agerime uluitoare. Haide să aruncăm o privire, spune ea și pleacă, strecurând discret bucata de hârtie împăturită în buzunar.

Merge atât de repede, încât Bird aproape că o pierde. Raft după raft, lumea se derulează cu repeziciune în microcosmosuri: Articole vestimentare/Modă. Bune maniere/Etichetă. Aceasta este o lume, își dă el seama, pe care ea o cunoaște pe dinafară, cu toate cotloanele ei, o hartă pe care a străbătut-o de atâtea ori, că o poate desena din memorie.

Am ajuns, spune ea. Folclor.

Își trece degetele peste cotoarele cărților, parcurgând în grabă tot raftul, evaluând și bifând fiecare carte în mintea ei.

Știu că există o poveste intitulată *Blana de pisică,* spune, scoțând un

volum și întinzându-i-l lui Bird. Pe copertă, litere aurii și un grup de domnițe și cavaleri cu păr blond.

Și mai este una aici, intitulată *Prieteșugul dintre șoarece și pisică.* Se termină așa cum te-ai aștepta. Dar nimic despre vreun băiat. Bineînțeles că mai e și *Motanul încălțat,* dar nu știu dacă l-aș numi pe fiul morarului băiat – și cu siguranță nu e vorba de niciun dulap. Și e doar o pisică.

Înainte ca Bird să apuce să răspundă, bibliotecara a și trecut mai departe.

Să vedem: Hans Christian Andersen? Nu, nu cred. Există o veche legendă despre o pisică ce-l leagănă pe Pruncul Iisus în pătucul lui – ăla ar putea trece drept dulap. Sau poate că este un mit? Ar fi Freyja și pisicile care-i trag carul, și desigur că mai este și Bastet, zeița ocrotitoare a pisicilor, dar nu avem dulapuri sau băieți. Și nu-mi amintesc că grecii să fi spus mare lucru despre pisici.

Își freacă tâmpla cu încheietura osoasă a unui deget. Bird are impresia că a și uitat de el, pare că vorbește singură. Sau că le vorbește cărților, de parcă acestea ar fi niște ființe vii, ce i-ar putea răspunde. Spre marea lui ușurare, ea pare să fi uitat și că l-a prins spionând, dar și de misterioasa bucată de hârtie.

Nu-ți mai amintești și altceva? întreabă ea.

Nu pot, spune el. Adică, nu.

Coboară privirea la cartea de povești pe care o ține în mâini, o întoarce pe partea cealaltă. Pe spate, un dragon ucis, tras în țeapă, o limbă roșie atârnând ca un capăt de frânghie. Simte cum i se usucă și-l arde gâtlejul, închide ochii și înghite în sec, încercând să-și revină.

Mi-a spus-o mama, rostește el, acum mult timp. E-n regulă. Nu vă mai bateți capul.

Și dă să plece.

Știi, cred că-mi amintesc de o veche carte ilustrată, spune bibliotecara, apoi coboară glasul. Un basm popular japonez.

Face o pauză scurtă, se uită la raft, pe urmă la opisul de la capătul rândului.

Dar n-are cum să fie aici.

Pe urmă pocnește din degete, arată cu degetul spre el. De parcă el însuși i-ar fi oferit răspunsul.

Vino cu mine, spune ea.

Bird o urmează printre rafturi, până într-un birou pe care scrie ACCES

RESTRICȚIONAT. Bibliotecara alege o cheie dintr-un mănunchi și îl descuie. Camera din spatele ușii este plină de teancuri de cărți, un pupitru plin până sus cu acte. Fișiere, un ventilator rotativ. Praf. Dar ei trec pe lângă pupitru și ajung la o ușă metalică ruginită, de culoarea verde-cenușie a mucegaiului. Ea o împinge cu umărul și o deschide, trage până la ea, cu piciorul, un coș de hârtii și îl înfige în spatele ușii, ca să nu se trântească. După urmele și îndoiturile de pe coș, e limpede că obiectul cu pricina îndeplinește această funcție de ani întregi.

Mai e un loc în care am putea căuta, spune ea și-i face semn să intre.

Este un fel de rampă de încărcare, separată de exterior printr-un grilaj metalic rulat. Cândva, probabil că aici trăgeau camioanele ca să-și descarce marfa: cărți de la alte biblioteci, presupune el. După stivele de lăzi și cutii de pe marginea rampei, își dă seama că nu a mai fost folosită de ani buni. Acum, un camion nu s-ar mai putea apropia nicicum.

Se împrumută puțin zilele astea, spune bibliotecara. Cam o cutie pe săptămână. E mai ușor să o cari pur și simplu în față.

Ea începe să le dea jos, iar când Bird îi sare în ajutor, vede că sunt stivuite peste ceva: un dulap imens din lemn, mai mare decât șifonierul lui de acasă, compus din zeci de sertărașe.

Nu mai folosim așa ceva de mulți ani, de când am trecut la catalogul digital, spune bibliotecara, dând la o parte ultimele cutii. L-am adus aici, ca să mai facem loc. Pe urmă a venit Criza. Acum, tot nu ne-au suplimentat bugetul. Municipalitatea nu vrea să-l ia, iar noi nu avem fondurile necesare să chemăm pe cineva să-l ducă de-aici.

Își trece degetele peste plăcuțele de alamă ale sertarelor, își vâră degetul în scobitură și trage sertărașul.

Uite-aici, spune ea. Haide să aruncăm un ochi. Cartea la care mă gândesc eu este foarte veche.

Înăuntru, spre uluirea lui Bird, sertarul este burdușit cu mici fișe dactilografiate. Bibliotecara le răsfoiește cu mișcări agile, atât de repede, încât Bird abia dacă deslușește cuvintele. *Pisici – literatură. Pisici – mitologie.* Fiecare dintre aceste fișe, își dă el seama, este o carte. Nu se gândise vreodată că puteau fi atât de multe.

Aha, face bibliotecara, răsuflând adânc, cu un aer satisfăcut. Este tonul cuiva care a rezolvat un puzzle, al cuiva care a descifrat o enigmă și a descoperit comoara vânată. Extrage o fișă și i-o întinde.

Pisici – folclor – Japonia – basme populare. Băiatul care desena pisici.

Bird simte în el freamătul regăsirii, făcându-l să tremure ca un diapazon. Un sunet sugrumat îi urcă în gât.

Asta este, spune. Cred… cred că asta este.

Bibliotecara întoarce fișa pe verso și privește.

M-am temut de asta, spune ea.

Nu aveți un exemplar? întreabă Bird, iar ea clatină din cap.

Scoasă de la raft. Acum trei ani, spune ea. Cineva s-a plâns, probabil. Că încuraja sentimente pro-PAO, sau așa ceva. Unii dintre sponsorii noștri au… opinii. Despre China, sau, în cazul de față, despre orice vagă asemănare. Iar noi avem nevoie de *generozitatea* lor pentru a menține locul ăsta deschis. Sau, la fel de probabil, cineva s-a speriat și s-a descotorosit de ea preventiv. Noi, bibliotecile publice… mulți dintre noi pur și simplu nu-și pot asuma riscul. E prea la îndemână pentru orice cetățean îngrijorat să spună că promovezi elemente antipatriotice. Că simpatizezi exagerat cu potențiali inamici.

Oftează și pune fișa la locul ei, printre celelalte.

Mai este o carte pe care voiam s-o caut, spune Bird precaut. *Inimile noastre rătăcite.*

Bibliotecara ridică brusc privirea. Pentru un moment îndelungat, se uită fix la el. Scrutător.

Îmi pare rău, spune scurt. Știu precis că nu mai avem acea carte. Mă îndoiesc c-ai s-o găsești undeva.

Închide cu o bufnitură sertarul lung și subțire.

Oh, spune Bird. Știuse că era puțin probabil, și totuși, în adâncul sufletului, mocnise o firavă speranță, care se stinge acum, într-un mic nor de funingine.

Ce au făcut cu ele? întreabă el după o clipă. Cu toate cărțile alea.

În minte îi vine o imagine de la ora de istorie: munți de cărți în piața mare a orașului, incendiate. Ca și cum i-ar ghici gândurile, bibliotecara îl privește pieziș și râde.

Oh, nu, noi nu ardem cărți aici. Aici… suntem în *America.* Nu-i așa?

Ridică o sprânceană la el. Serios, sau ironic? Bird nu-și poate da seama cu precizie.

Noi nu ardem cărți, spune ea. Noi le tocăm. Mult mai civilizat, nu-i așa? Le zdrobim, le reciclăm în hârtie igienică. Cărțile acelea au șters dosul

cuiva cu mult timp în urmă.

Oh, face Bird. Așadar, asta s-a întâmplat cu cărțile mamei lui. Toate cuvintele acelea măcinate într-un gri murdar, ajunse la hazna într-un amestec împuțit de urină și rahat. Simte ceva topindu-i-se fierbinte îndărătul ochilor.

Hei! strigă bibliotecara. Ești bine, băiete?

Bird își trage nasul și încuviințează din cap. Da, spune.

Ea nu-i mai pune întrebări, nu insistă și nu vrea să știe de ce plânge, scoate doar o batistă din buzunar și i-o întinde.

Lua-l-ar dracu să-l ia de PACT, spune ea încet, și Bird amuțește. Nu-și amintește să fi auzit vreodată un adult înjurând.

Știi, spune ea după un minut sau două, se poate să mai fie în vreo bibliotecă un exemplar al cărții aceleia cu pisici, pus deoparte. O bibliotecă mare, ca cea a universității. Uneori, ei mai reușesc să păstreze lucruri pe care noi nu le putem păstra. În scopul *cercetării.* Dar chiar dacă ar avea-o, va trebui să faci cerere pentru ea. Să prezinți o scrisoare de recomandare și un motiv pentru solicitarea accesului.

Bird încuviințează din cap.

Baftă, spune ea. Sper s-o găsești. Și, Bird? Dacă te pot ajuta cu ceva, vino la mine și am să încerc.

Este prea surprins, așa că abia mai târziu își dă seama și se întreabă: de unde îi știa ea numele?

O să-l întrebe pe tatăl lui, când vine acasă, decide Bird. O să-l roage să caute la serviciu un exemplar al cărții. Este sigur că undeva în biblioteca universității există o culegere de basme populare japoneze, cu această poveste în ea. Ei au încă mii de texte asiatice, știe asta, pentru că apar foarte des petiții pentru epurarea tuturor – nu doar a celor din China, Japonia, Cambodgia și alte astfel de locuri, dar și a volumelor despre aceste locuri. La știri, China este numită *cea mai mare amenințare a noastră pe termen lung,* iar politicienii sunt îngrijorați că toate cărțile în limba asiatică ar putea conține sentimente antiamericane sau chiar mesaje codificate. Uneori, părinți furioși se plâng când copiii lor aleg să studieze mandarina sau istoria Chinei. *Eu îl trimit să primească o educație, nu să fie spălat pe creier.* De fiecare dată, știrea ajunge în revista facultății, și pe urmă la știri. Un congresmen sau, uneori, un senator ține un discurs plin de patos despre universități ca *incubatoare pentru îndoctrinare*. În replică, rectorul emite și el o declarație publică, apărând colecția bibliotecii. Bird a văzut asta în ziar, când tatăl lui răsfoia paginile. *Dacă ne temem de ceva, este cu atât mai imperativ să studiem acel ceva.*

O să-l roage pe tatăl lui pur și simplu să verifice. Doar ca să vadă dacă această carte mai există, și dacă mai există, dacă i-o va aduce acasă, s-o poată vedea. Doar pentru o zi. Nu trebuie să-i spună tatălui său despre scrisoare, nici despre mama lui. E doar o carte de care este interesat, e doar o poveste, doar un basm popular despre un băiat și niște pisici, n-are ce rău să facă. Și la urma urmei, nici măcar nu e chinezească. O să-l roage pe tatăl lui când o să ajungă acasă.

Dar tatăl lui nu vine, și nu vine, și nu vine. Ei nu au telefon. Nimeni nu mai are telefon fix, căminele au desființat toate cablurile alea acum mulți ani, așa că Bird nu are ce face decât să aștepte. Se face ora șase seara, pe urmă șapte. Au ratat cina. La restaurant, angajații vor ridica tigăile din băile de aburi, aruncând resturile uscate în coșurile de gunoi, lustruind inoxul. Bird privește pe fereastră cum se sting luminile din restaurant, una câte una, și un tentacul subțire de spaimă i se furișează-n corp. Unde este tatăl lui? Să i se fi întâmplat ceva? Când bate de ora opt, se gândește brusc la vizita lui la bibliotecă din după-amiaza aceea, la computerul de la școală, cu mesajul *Nu s-au găsit rezultate* pulsând pe ecran. La doamna Pollard, pocnind din pixul ei deasupra umărului său, la bibliotecara ascunzând în

buzunar misteriosul ei bilețel. La polițistul din parc, lovind cu bastonul în palmă. La Sadie, și la mama ei, punând întrebări, băgându-și nasul unde nu-i fierbe oala. Există întotdeauna cineva care te urmărește, își dă el seama, și dacă cineva l-a văzut, s-ar putea oare să fie tras la răspundere tatăl lui, s-ar putea oare ca tatăl lui…

Este aproape ora nouă, când aude ușa de la intrarea în bloc deschizându-se cu un scârțâit și apoi trântindu-se la loc – liftul tot nu funcționează, după trei zile –, și pe urmă pași pe hol. Tatăl lui. Bird simte brusc imboldul de a se repezi să-l ia în brațe, așa cum făcea când era mic. Când brațele abia îi ajungeau ca să cuprindă genunchii tatei, când încă mai credea că tatăl lui era cel mai înalt om din lume. Dar tatăl lui arată atât de ostenit, atât de transpirat și de copleșit de toate acele trepte, încât Bird ezită. De parcă s-ar teme că l-ar putea dărâma din picioare pe tata.

Ce zi am avut, spune tatăl lui. Imediat după prânz, a venit FBI-ul.

Bird simte că ia foc, pe urmă că îngheață.

O investighează pe o profesoară de la Drept. Au vrut o listă cu toate cărțile pe care le-a împrumutat vreodată. Și pe urmă, după ce au primit titlurile, au vrut să le și ia cu ei. Șase ore și jumătate mi-au trebuit să le scot pe toate. Patru sute douăzeci și două de cărți.

Bird își recapătă suflul. Nici nu și-a dat seama că și-a ținut respirația.

Dar de ce le-au vrut? întreabă el precaut.

Este o întrebare la care nu s-ar fi gândit în urmă cu o săptămână. În urmă cu o săptămână, nu ar fi găsit că-i ceva de rău augur, cu atât mai puțin neobișnuit. Poate, își spune el deodată – poate că nu este deloc neobișnuit.

Tatăl lui lasă geanta jos și își aruncă cheile cu un zornăit pe bufet.

Din câte se pare, profesoara asta scrie o carte despre primul amendament și PACT, spune el. Ei cred că ar putea fi finanțată de chinezi. Că încearcă să agite spiritele pe aici.

Își slăbește cu mișcări lente nodul cravatei, în jurul gulerului.

Și este adevărat? întreabă Bird.

Tatăl lui se întoarce spre el, părând mai obosit decât l-a văzut Bird vreodată. Observă pentru prima dată firele albe din părul tatei, ridurile ce-i pornesc din colțurile ochilor, ca niște urme de lacrimi.

Sincer? spune tatăl lui. Probabil că nu. Dar ei asta cred.

Se uită la ceas, pe urmă deschide ușa bufetului, în care nu este nimic în afară de un borcan de unt de arahide, pe jumătate gol. Pâine ioc.

Haide să mâncăm ceva, îi spune lui Bird.

Coboară grăbiți scările și se duc la o pizzerie, câteva străzi mai încolo. Tatăl lui Bird nu se dă în vânt după pizza – prea unsuroasă, îi spune lui Bird, cu toată brânza aia –, dar e târziu și le e foame și ăsta-i locul cel mai apropiat, deschis până la nouă.

Bărbatul de la tejghea le ia comanda și vâră patru felii în cuptor, la încălzit, iar Bird și tatăl lui se sprijină de peretele lipicios, așteptând. Lui Bird îi chiorăie mațele. Prin ușa lăsată deschisă, pătrund valuri de aer răcoros din întunericul de afară, iar grămada de anunțuri lipite de vitrina prăvăliei flutură în vânt. Găsit pisică. Lecții de chitară. Închiriez apartament. Jos, în colț, chiar deasupra autocolantului de la Direcția Sanitară, un afiș public în formă de stea: DUMNEZEU SĂ-I AJUTE PE TOȚI AMERICANII DEVOTAȚI. Același afiș din aproape toate prăvăliile, vândut în toate orașele, în vreme ce încasările ajung în casieriile comitetelor de menținere a ordinii în cartiere. Cele câteva prăvălii care nu-l expun sunt privite cu scepticism. *Nu sunteți americani devotați? Atunci de ce atâtea discuții pentru un amărât de afiș? Nu vreți să susțineți inițiativa comitetelor de menținere a ordinii în cartiere?* Cuptorul imens de oțel ticăie și scoate aburi. În spatele tejghelei, vânzătorul de pizza stă cu un cot sprijinit de casa de marcat și cu ochii în telefon, rânjind la cine știe ce banc.

Este 8.52, când intră bătrânul. Față de asiatic, cămașă albă închisă până în gât și pantaloni negri, păr cărunt, tuns îngrijit. Chinez? Filipinez? Bird nu-și poate da seama. Bărbatul pune pe tejghea o bancnotă de cinci dolari, împăturită.

O felie de pepperoni, spune.

Vânzătorul de pizza nici măcar nu ridică privirea. Am închis, zice.

Nu pare că ați închis. Bărbatul privește spre Bird și tatăl lui, care se pune, ca un scut, în fața lui Bird, acoperindu-l aproape de tot. Aveți clienți, spune bărbatul.

Am închis, repetă vânzătorul de pizza, mai tare de data asta. Glisează cu degetul în sus pe ecranul telefonului, și un șir nesfârșit de fotografii și postări se derulează în viteză. Tata îl înghiontește pe Bird în umăr. La fel ca atunci când trec pe lângă vreun polițist sau pe lângă vreun animal strivit de o mașină pe carosabil. Asta înseamnă: întoarce capul. Nu te uita. Însă de data asta, Bird nu întoarce capul. Nu este curiozitate, este o nevoie. O nevoie morbidă de a ști ce pândise atâta vreme în spatele lui, nevăzut.

Uite, nu vreau decât o felie de pizza, spune bătrânul. Tocmai am ieșit de la muncă, mi-e foame.

Împinge bancnota pe tejghea. Are mâinile zbârcite și aspre, degetele noduroase de bătrânețe. Arată ca bunicul cuiva, își spune Bird, și atunci îi înflorește un gând: dacă el ar avea un bunic, ar putea arăta ca bărbatul acela.

Vânzătorul de pizza își lasă telefonul jos.

Dumneata nu înțelegi engleză? spune el calm, de parcă ar vorbi despre vreme. E un restaurant chinezesc mai încolo, pe Mass Avenue. Du-te să-ți iei de-acolo niște orez prăjit și câteva pachețele de primăvară, dacă ți-e foame. Noi am închis.

Își încrucișează brațele la piept, ca un profesor răbdător, fixându-l cu privirea pe bătrân. *Ei, ce-ai să faci acum?*

Bird încremenește. Nu se poate abține să nu se tot uite: la bătrân, cu maxilarul încleștat, un picior înfipt bine în pământ la spate, ca și cum s-ar pregăti să se repeadă. La vânzătorul de pizza, cu stropi de grăsime împroșcați pe tricou, cu mâinile lui mari și cărnoase. La tatăl lui, cu chipul umbrit de riduri, cu privirea fixată pe anunțurile din fereastră, de parcă nu s-ar întâmpla nimic, de parcă ar fi doar o zi ca oricare alta. Bird și-ar dori ca bătrânul să riposteze în forță, să-i tragă un pumn vânzătorului de pizza, în fața aia rânjită, să se retragă înainte ca vânzătorul de pizza să spună – sau să facă – ceva și mai rău. Înainte să-și ridice mâinile alea care frământă și întind aluatul gros, supunându-l voinței lui. Momentul devine tot mai încordat, ca o frânghie întinsă la maximum.

Atunci, bătrânul își ia bancnota de pe tejghea, fără o vorbă, și o strecoară înapoi în buzunar. Întoarce spatele rânjetului vânzătorului de pizza, se uită în schimb la Bird, cu o privire lungă, aspră, și pe urmă la tatăl lui Bird. Apoi murmură ceva către tatăl lui Bird, ceva ce Bird nu înțelege.

Nu a mai auzit niciodată aceste cuvinte, nici măcar nu a mai auzit niciodată această limbă, dar este clar din expresia de pe chipul tatei că el le-a mai auzit, că el nu doar că recunoaște limba, dar o și înțelege, înțelege ce i-a spus bătrânul. Are cumva sentimentul că ei vorbesc despre el, din felul cum se uită bătrânul mai întâi la el și apoi la tatăl lui, privirea aceea plină de înțeles care străpunge ca un tăiș pielea și carnea lui Bird, până la os. Însă tatăl lui nu răspunde, nici măcar nu se clintește, doar întoarce imediat privirea. Pe urmă bătrânul iese, cu capul sus, și dispare.

Se aude un piuit, și vânzătorul de pizza se întoarce să deschidă ușa cuptorului. Aerul fierbinte și afumat îi usucă gâtlejul lui Bird.

Ce mai oameni, spune vânzătorul de pizza. Așa ceva…

Împinge lopata lungă de lemn în cuptorul incandescent și extrage feliile lor de pizza, apoi le transferă în cutia gata pregătită. Se uită o clipă la Bird, cu ochi mijiți, pe urmă la tatăl lui, de parcă ar încerca să le interpreteze expresia de pe chip. Pe urmă împinge pizza pe tejghea.

O seară bună să aveți, spune tatăl lui Bird, apoi ia cutia și îl împinge pe Bird către ieșire.

•

Ce a spus? întreabă Bird când sunt din nou pe trotuar. Bărbatul acela. Ce a spus?

Hai să mergem, îl îndeamnă tatăl lui. Haide, Noah. Hai acasă.

La colț, o mașină de poliție trece pe lângă ei, cu farurile stinse, aproape fără zgomot, iar ei o lasă să treacă și apoi traversează. Ajung la bloc tocmai când orologiul din turnul bisericii de peste drum începe să bată de ora nouă.

Abia când sunt din nou în apartament, tatăl lui vorbește iar. Pune pizza pe bufet, își scoate pantofii și rămâne acolo, cu privirea pierdută în gol.

Cantoneză, spune tatăl lui. Vorbea cantoneză.

Dar tu l-ai înțeles, spune Bird. Tu nu vorbești cantoneza.

Chiar în timp ce spune asta, își dă seama că nu știe dacă este adevărat.

Nu, nu vorbesc, se răstește tatăl lui. Și nici tu. Noah, ascultă-mă cu mare atenție. Orice are legătură cu China, Coreea, Japonia, orice de genul ăsta… să nu care cumva să te bagi. Auzi pe cineva vorbind în limbile astea sau vorbind despre lucrurile astea, ai plecat. Ai înțeles?

Scoate o felie din cutie și i-o întinde lui Bird, pe urmă apucă și el una și se așază obosit pe un scaun, fără ca măcar să-și ia o farfurie. Este a doua oară în ultima oră, își dă seama Bird, când tatăl lui a urcat toate scările alea.

Mănâncă-ți pizza, spune tatăl lui cu blândețe. Până nu se răcește.

Bird înțelege atunci: chiar dacă îi va cere, tatăl lui nu va căuta cartea. Va trebui să găsească altă cale.

•

Nu-i ușor să te furișezi în biblioteca universității; nici n-a fost vreodată. Sunt acolo cărți vechi, cărți valoroase. O Biblie Gutenberg și un prim folio al lui Shakespeare, i-a spus tata cândva, deși Bird are doar o vagă idee despre ce înseamnă asta. Nenumărate documente vechi, neprețuite. Chiar și

– tatăl său a schițat un gest macabru, cu degetele prin aer – o carte de anatomie legată în piele de om. El tocmai se transferase acolo – profesor de lingvistică ajuns să așeze cărți pe rafturi – și Bird, în vârstă de nouă ani și proaspăt cinic, decisese că toate astea nu erau decât o încercare de a-și face slujba să pară mai impresionantă, așa că îl ignorase.

Ceea ce știe însă este că îi trebuie o cartelă de acces în clădirea uriașă și impresionantă, un prespapier din marmură, fixând în loc un capăt al curții colegiului – și chiar și atunci, doar personalul are voie să pătrundă în labirintul cald de rafturi, unde sunt păstrate toate cărțile. Dar când era mai mic, în zilele de școală, obișnuia să se țină scai de taică-său prin camera unde cărucioare pline cu cărți așteptau să fie puse înapoi la locul lor. M-ai putea ajuta, îi sugerase tatăl lui, și o dată sau de două ori, Bird chiar o făcuse, împingând căruciorul pe culoarele înguste, până ajungeau la cel care-i interesa pe ei, apăsând butonul întrerupătorului antic, ca să aprindă luminile. În timp ce tatăl lui umbla printre rafturi, împingând pe rând cărțile în locurile goale de unde fuseseră luate, Bird își trecea vârfurile degetelor peste cotoarele de pe care literele aurite fuseseră de mult șterse, inhalând mirosul specific de bibliotecă: un mix de praf și piele și înghețată de vanilie topită. Cald, ca aroma pielii cuiva.

Îl liniștea și neliniștea în egală măsură foșnetul acela surd, ca și când o pătură de lână ar fi fost aruncată peste toate. Dedesubt, un uriaș stând la pândă. Nu se sfârșeau niciodată teancurile de cărți ce trebuiau puse la locul lor, constanta reiterare insistentă a ordinii, iar gândul era amețitor: că exact sub acest raft mai erau alte sute, mii de cărți, milioane de cuvinte. Uneori, după ce tatăl lui punea o carte la locul ei, aliniind cotoarele, Bird simțea impulsul de a azvârli jos de pe raft, dintr-o singură mișcare a brațului, toate cărțile, de a împinge raftul ca pe o piesă de domino peste următorul, și următorul, și următorul, de a rupe liniștea sufocantă. Îl înspăimânta, și găsea tot felul de scuze ca să nu intre printre rafturi. Era obosit, prefera să rămână în camera personalului și să mănânce un sandviș, prefera să rămână acasă și să se joace.

Nu mai venise la bibliotecă de ani întregi. Ultima oară, avea zece ani.

În seara aceea, în timp ce tatăl lui se spală pe dinți, Bird îi scotocește prin servietă. Tatăl lui este un om al rutinei zilnice; după ce se întoarce acasă, își pune de fiecare dată cartela de acces în buzunarul exterior al genții, pregătită pentru a doua zi. Bird strecoară cartela în buzunarul său de

la spate și trage la loc fermoarul genții. Tatăl lui nu verifică niciodată geanta dimineața. În ultimii trei ani, cartela a fost la locul ei când a ajuns la serviciu, exact unde a pus-o cu o seară înainte. Mâine, în mod excepțional, nu va fi. Dar cei de la pază îl cunosc, l-au văzut în fiecare zi de atâția ani încoace, o să-l lase să intre, doar de data asta. Mâine-seară, când tatăl lui Bird se va întoarce acasă și își va căuta pe îndelete cartela, o va găsi chiar acolo, pe podea, sub masă, exact în locul unde stă mereu servieta lui. Trebuie să fi alunecat pe lângă geantă, și nu în ea, o să-și spună, și cu asta, basta.

•

La început, planul funcționează perfect. După ore, Bird o ia înspre curtea colegiului, urcă muntele uriaș de trepte din fața intrării în bibliotecă. În hol, imită expresia iritată și vag plictisită pe care o au mereu studenții și trece repede cartela prin cititor. Bariera se face verde și el trece fără să se oprească și fără să privească în urmă. Ca și cum ar trebui să ajungă undeva, pe urmele unei informații importante. Gardianul nici măcar nu ridică privirea din monitor.

Următoarea problemă: cum să ajungă în depozit. Cu mult timp în urmă, i-a spus tatăl lui, zona aceasta era liberă, accesibilă tuturor. Puteai să intri și să colinzi pe acolo, explorând tot ce-ți ieșea în cale. Acum, nu mai are voie chiar oricine. Acum, trebuie să completezi un formular la recepție, să explici de ce ai nevoie de carte, să prezinți actul de identitate. Iar dacă motivul tău este suficient de întemeiat – un tratat despre eșecurile care au dus la Criză, poate, sau noi strategii de depistare a inamicilor interni –, cineva ca, de pildă, tatăl lui, se va duce și îți va aduce cartea. El nu spune ce s-a întâmplat, dar Bird înțelege: este vorba despre PACT, desigur, acesta a schimbat totul. Prin prisma lui sunt considerate periculoase unele cărți, care pot fi păstrate doar dacă nu sunt accesibile publicului larg.

Bird intră în sala de trecere și se uită la intrarea în zona de depozitare, din celălalt capăt al încăperii. De după colț apare un cărucior scârțâind, și el o recunoaște pe doamna care îl împinge: Debbie, unul dintre ceilalți angajați care lucrează ca depozitari. Acum ceva timp, ea îi dăduse niște caramele în staniol auriu, când venise cu tatăl lui la muncă. De fapt, femeia este neschimbată – rochie lungă și largă, păr alb, cârlionțat, prins într-un nor improbabil în jurul capului – și, cu toate că el este acum mai mare și mai înalt, n-are nicio îndoială că și ea îl va recunoaște pe el. Țâșnește ca

din pușcă și se pitește după unul dintre pupitrele cu computere, iar Debbie trece mai departe, în scârțâitul căruciorului, lăsând în urmă un iz de fum de țigară.

Asta îi amintește de ceva. Debbie este o fumătoare înrăită. Uneori, imediat ce intra în cameră, ceilalți bibliotecari ridicau capetele, adulmecând, de parcă și-ar fi amintit subit de posibilitatea unui incendiu, în mod oficial, fumătorii trebuie să părăsească incinta și să meargă la cel puțin cincisprezece metri distanță de clădire înainte să-și aprindă țigara, dar nimeni nu pare să facă asta vreodată. În schimb, Debbie și ceilalți fumători se furișau afară pe ușa laterală a spațiului de depozitare și pe urmă pe ușa laterală a clădirii, proptindu-le pe ambele cu câte o cărămidă, stând ghemuiți lângă uriașa bibliotecă până când își terminau țigările fumate pe ascuns, după care se furișau din nou înăuntru. Tatăl lui se plângea adesea de mirosul care intra pe hol, profitând de fiecare dată de ocazie ca să-i țină și o prelegere despre efectele nocive ale fumatului. *Vezi tu ce pantă alunecoasă este asta? Odată ce te-apuci, nu te mai poți dezbăra.*

După ce Debbie și căruciorul ei au dispărut, Bird coboară un etaj, acolo unde ușa laterală a spațiului de depozitare duce afară. În ciuda lipsei de indicatoare, este sigur că ăsta-i locul. Acolo, chiar în fața lui, se află o ieșire de urgență, marcată clar: A SE ȚINE ÎNCHISĂ. Indiciul cel mai grăitor: chiar lângă ea se află o cărămidă roșie veche, roasă de vreme. Tot ce trebuie să facă este să aștepte și să spere c-o să aibă noroc. Rămâne ascuns după colț, de unde – dacă trecea cineva – s-ar putea crede că intra sau ieșea din toaleta bărbaților, aflată în apropiere.

Timp de douăzeci de minute nu trece nimeni, iar el înțelege de ce personalul folosește acest loc pentru pauzele de țigară: sus, e un permanent du-te-vino, însă aici, jos, locul pare practic pustiu. Apoi, tocmai când se gândește să renunțe, aude un scârțâit de balama, hârșâit de cărămidă pe podeaua de gresie, zgomotul altei uși deschise, apoi sunetele forfotei de afară răsunând slab înăuntru: o pală de vânt, ciripit de păsărele, cineva râzând undeva departe, în celălalt capăt al curții.

Bird trage cu ochiul de după colț. Ușa ce dă afară este larg deschisă: cineva a ieșit probabil, trăgând acum pe furiș din țigară, și întocmai așa cum sperase, cealaltă ușă, cea care duce spre spațiul de depozitare, este lăsată și ea deschisă. Nu are mult timp la dispoziție. Se strecoară tiptil pe hol, cât de silențios cu putință, și deschide ușa ceva mai larg. Aceasta

scoate un scârțâit ușor, iar el privește în urmă, peste umăr, ca să vadă dacă fumătorul a observat. Nicio mișcare. Bird inspiră adânc și se strecoară înăuntru.

Se orientează imediat în spațiu. Toate titlurile din jur sunt într-o limbă necunoscută lui, în cuvinte pe care habar n-are cum să le pronunțe: *Zniewolony Umysł. Pytania Zadawane Sobie.* Intră iute pe unul dintre culoare și apoi urcă, îndepărtându-se de ușă. Cel care fumează afară va termina curând, iar el nu trebuie să mai fie prin preajmă când se va întoarce. Este deosebit de liniște în bibliotecă – o liniște pătrunzătoare, vigilentă, aproape acaparatoare, gata să absoarbă orice zgomot ai îndrăzni să faci. Intră o angajată, cu niște hârtii în mână și o carte la subsuoară, în timp ce o caută pe rafturi pe următoarea. Bird o așteaptă să se întoarcă cu spatele înainte să treacă. Pe undeva pe acolo trebuie să fie un monitor de căutare, iar el îl găsește până la urmă într-un colț și apasă tastatura. *Băiatul care desena pisici.* Pauză lungă, apoi pe ecran apare un număr. Îl scrie repede pe o bucățică de hârtie și consultă listele de lângă monitor, urmărind cu degetul cotele de identificare de pe ele: corpul D, subsol. Nivelul minus patru. Aripa de sud-vest.

Înainte să plece, nu rezistă și mai tastează o căutare.

Inimile noastre rătăcite.

Altă pauză, mai lungă de data asta, apoi, în loc de număr, un mesaj: SCOASĂ DIN UZ. Bird înghite în sec și șterge căutarea. Pe urmă ia bucățica de hârtie și o pornește spre scări.

•

Coboară treptele, care-l duc în capătul greșit al bibliotecii, nord-est în loc de sud-vest. Dar măcar corpul D este pustiu. Doar culoarele principale sunt luminate, și acelea slab; pe culoarele care le intersectează, este întuneric beznă. Nu și-a dat seama niciodată până acum cât de mare este biblioteca asta: un întreg cartier, sute de metri pe alte sute de metri, cu kilometri de rafturi de cărți cuprinși în acel perimetru. Își amintește ceva ce i-a spus cândva tatăl lui: rafturile din jurul lui nu sunt doar suporturi pentru cărți, ci scheletul de fier al clădirii înseși, cel ce menține clădirea în picioare. Cea mai simplă cale, decide el, va fi să rămână pe margini. Dacă o ia în zigzag, cu siguranță că se va pierde, înaintează precaut pe lângă zid, către sud. Nu este atât de simplu pe cât sperase. Uneori, câte o stivă de scaune sau de mese vechi îi apare în cale, iar el trebuie să ocolească, să

treacă peste câteva culoare, apoi să revină pe drumul lui. Undeva deasupra, la nivelul C, răsună pași. O centrală termică se aude pornind, și o suflare de aer cald pătrunde ca un gheizer prin grilajul din podea.

Bird trece pe lângă fiecare raft, vârându-și degetele în golurile unde cândva au fost cărți, acum dispărute. De aici lipsesc mai puține decât la biblioteca publică, unde pe unele rafturi erau mai multe goluri decât cărți. Și totuși, aproape de pe fiecare raft lipsește câte una, uneori mai multe. Se întreabă cine a decis care erau cărțile prea periculoase ca să fie păstrate, și cine a trebuit să dea de urma cărților incriminate și să le strângă, asemenea unui călău, ducându-le către osânda lor. Se întreabă dacă tatăl lui o fi fost acela.

Ajuns în dreptul raftului indicat, încetinește, pe urmă se oprește, verificând codurile de identificare, ordonate descrescător, de pe cotoarele frumos aliniate ale cărților. Și apoi: iat-o. Subțire și galbenă. Abia dacă zici că-i o carte, e doar puțin mai mare decât o revistă. Fusese cât pe ce s-o rateze.

O agață cu un deget și o trage de pe raft. *Băiatul care desena pisici: basm popular japonez.* Nu a mai văzut până acum această carte anume, dar imediat ce vede coperta, știe că este aceeași poveste din folclorul japonez, pe care însă mama lui chinezoaică o auzise sau o citise undeva, și-o amintise și i-o spusese și lui. Pe copertă este desenat cu acuarele un băiat, un băiat japonez, ținând în mână o pensulă. Pictează pe un perete o pisică uriașă. Băiatul chiar seamănă puțin cu Bird: păr negru, ciufulit pe frunte, aceiași ochi negri și nasul ușor cârn. Își amintește felul în care i-o spunea mama lui, o poveste îngropată într-o cutie de polistiren cu mult timp în urmă, pe care el o scoate la iveală și o aduce din nou la lumină. Un băiat, rătăcind singur, departe de casă. O clădire pustie, în beznă. Pisicile se ivesc, rând pe rând, de sub perii pensulei lui. Îi tremură degetele, încercând să dezlipească paginile moi, ca pânza, de coperta de deasupra lor. Da, își spune. Povestea este aproape acolo, se înfiripă din umbre, începând să prindă, ușor-ușor, contur; de îndată ce o va citi, își va aminti, își va aminti ce se întâmplă în această poveste istorisită de mama lui, și într-o clipă va înțelege totul.

Chiar atunci însă, simte o mână pe umăr. Se întoarce speriat și dă cu ochii de tatăl lui.

M-au lăsat să intru să te caut, spune tatăl lui, în locul pazei.

•

Ar fi trebuit să știe: bineînțeles că biblioteca avea camere de supraveghere, bineînțeles că au observat că cineva s-a strecurat înăuntru cu cartela de acces a tatălui său, la doar câteva ore după ce acesta – responsabil și respectând ca întotdeauna regulile – raportase pierderea cartelei.

Tată, începe Bird, eu am vrut doar să…

Tatăl lui se întoarce cu spatele fără să spună nimic, iar Bird îl urmează, necăjit, reluând tot drumul printre rafturile de cărți și în sus pe scări, până în camera personalului, cu șirurile ei infinite de cărucioare, unde așteaptă doi gardieni. În clipa în care gardienii se întorc cu spatele, el îndeasă cartea la spate, în betelia blugilor, sub tricou.

E-n regulă, spune tatăl lui Bird, înainte ca gardianul să apuce să vorbească. E doar fiul meu, așa cum am bănuit. Mi-am lăsat din greșeală cartela în ghiozdanul lui, iar el a intrat, încercând să mă găsească și să mi-o înapoieze.

Bird privește țintă linoleumul de pe podea, ținându-și respirația. Tatăl lui nu i-a pus nici măcar o întrebare cu privire la ce caută el acolo, iar povestea asta nu i se pare deloc plauzibilă. De ce să-și caute tatăl tocmai în arhivă, cum s-ar gândi el că ar găsi pe cineva în labirintul ăla de rafturi? Gardienii ezită, suspicioși. Unul dintre ei se apleacă mai aproape, privindu-l pe Bird în față, cu ochi mici. Bird clipește, încercând să pară inocent, iar în pumnii strânși, unghiile i se înfig în carnea palmelor.

Tatăl lui începe să chicotească, un scâncet zgomotos și fals ce ropotește prin cameră și apoi dispare. Ai încercat să fii băiat responsabil, nu-i așa, Noah? spune el. Dar nu vă faceți griji. Înțelege acum.

Îl bate pe Bird pe umăr, iar gardianul încuviințează din cap, cu un aer morocănos.

Data viitoare, îi spune unul dintre ei lui Bird, te oprești la recepție, bine, băiete? Și-l cheamă cineva pe tatăl tău afară.

Lui Bird îi tremură genunchii de emoție. Încuviințează din cap, înghite în sec și scoate un *Da, domnule* chițăit, pentru că din felul cum îl strânge tatăl lui de umăr, înțelege că asta trebuie să facă.

După plecarea gardienilor, Bird duce mâna în spate și scoate cartea de sub tricou.

Tată, murmură el. Vocea îi tremură. Tată, pot să…

Tatăl lui abia dacă se uită la carte. De fapt, nu se uită deloc la Bird.

Pune-o în cărucior, spune încet. Cineva o va duce înapoi la raft. Să mergem.

•

Bird a fost la ananghie o singură dată. În general, respectă sfatul tatălui său: nu atrage atenția. Ține capul plecat. Și: dacă întâlnești vreo situație problematică, fă cale-ntoarsă, ai înțeles?

Asta o scosese din sărite pe Sadie. Sadie, cum adulmeca vreo problemă, se ducea direct la sursă, ca un dulău de vânătoare.

Bird, spusese ea, nu mai fi așa de fătălău.

Afișele au fost cele care i-au atras atunci atenția, cele de care dai prin tot orașul, în vitrinele băcăniilor și la avizierele blocurilor și uneori chiar și la ferestrele caselor, amintindu-le tuturor să fie patrioți, să vegheze unii asupra altora, să raporteze și cea mai mică problemă. Fiecare, creat de un artist faimos ca să atragă privirea și să aibă valoare de colecție. Un dig roșu-alb-albastru peste un uriaș râu galben-brun, cu o fisură subțire ca un fir de păr: *Chiar și crăpăturile subțiri se lărgesc. O* femeie blondă trăgând cu ochiul de după perdea, cu mobilul la ureche: *Paza bună trece primejdia rea.* Două case, una lângă alta, o plăcintă trecută dintr-o mână în alta peste un gard alb de lemn: *Poartă-i de grijă vecinului tău*. În josul fiecăruia, patru litere groase de tipar: PACT.

În după-amiaza aceea, Sadie se oprise în fața unui șir de afișe lipite într-o stație de autobuz și își trecuse degetele peste clei. S-a fărâmițat sub degetele ei precum creta.

În seara aceea, doi polițiști au sunat la ușa apartamentului lor.

Am aflat, au spus ei, că fiul dumneavoastră a făcut parte dintr-un grup care a deteriorat astăzi după-amiază niște afișe cu mesaje pentru siguranța publică.

Sadie, scoțând un marker din buzunarul blugilor. Mâzgălind sloganurile despre vigilență și solidaritate.

Un grup, a spus tatăl lui. Ce grup?

Evident că suntem foarte îngrijorați, a spus polițistul, gândindu-ne la motivul care l-a îndemnat să recurgă la acest gest. Ce fel de mesaje primește acasă, dacă simte că genul acesta de comportament antipatriotic și, la drept vorbind, periculos este adecvat?

A fost Sadie aia, nu-i așa? a spus tatăl lui, adresându-i-se lui Bird de data aceasta, iar Bird a înghițit în sec.

Domnule Gardner, a spus polițistul, ne-am uitat în dosarul dumneavoastră, și dat fiind istoricul soției…

Tatăl lui i-a întrerupt.

Femeia aia nu mai face parte din familia noastră, a spus el brusc. Nu avem nicio legătură cu ea. Am rupt orice legătură cu ea din clipa în care a plecat.

A fost ca și cum tatăl lui ar fi lovit-o pe mama chiar acolo, în fața lui.

Și nu simpatizăm câtuși de puțin cu pozițiile radicale susținute de ea, a continuat tatăl lui. Absolut deloc.

I-a aruncat lui Bird o privire, iar Bird și-a îndreptat șira spinării ca pe o bară de fier și a încuviințat din cap.

Și eu și Noah știm că țara noastră este apărată de PACT, a continuat el. Dacă vă îndoiți de sinceritatea mea, puteți verifica. În ultimii doi ani și jumătate, am făcut constant donații către grupurile pentru siguranță și unitate. Iar Noah este un elev de nota zece. Nu există influențe antipatriotice în această casă.

Așa o fi, a început ofițerul, totuși fiul dumneavoastră a distrus un afiș ce susținea inițiativele PACT.

Îl privea în ochi pe tatăl lui Bird, de parcă ar fi așteptat un răspuns, și atunci Bird a observat: privirea scurtă a tatălui său către sertarul din bucătărie, unde țineau carnetul de cecuri. Salariul de la bibliotecă nu era mare, Bird știa asta. La sfârșitul fiecărei luni, tatăl lui stătea o oră gheboșat la masă peste registrul contabil, completând minuțios balanța. Cât le-ar trebui, îl vedea el pe tata calculând, ca să-i facă pe polițiști să-și ia tălpășița? Și știa deja că era mai mult decât aveau.

Este influența fetei ăleia, a spus tatăl lui. Cea dată în plasament. Sadie Greenstein. Am înțeles că face numai probleme.

Bird a tresărit, șocat.

Am mai avut de-a face cu ea, a recunoscut polițistul.

De-acolo îi vin ideile. Știți și dumneavoastră cum e cu băieții la vârsta asta. Fetele îi pot convinge să facă orice.

Și-a pus o mână pe umărul lui Bird, fermă și grea.

Am să mă asigur că n-o să se mai întâmple. În casa asta, nu există nicio îndoială cu privire la loialitate, domnule polițist.

Polițistul ezita, iar tatăl lui Bird a sesizat asta.

Noi le suntem foarte recunoscători celor ca dumneavoastră, care ne apără

securitatea, a spus el. La urma urmei, dacă nu ați fi dumneavoastră, cine știe unde am ajunge.

N-ați ajunge prea bine, a spus polițistul, încuviințând din cap. Nu prea bine, asta-i sigur. Bun. Păi, cred că am lămurit lucrurile aici, domnule. Doar o neînțelegere, evident. Dar stai departe de belele, băiete, bine?

După ce au plecat polițiștii, tatăl lui Bird și-a dus degetele la tâmple, ca și cum ar fi avut o migrenă.

Noah, a spus, după o pauză lungă, lungă de tot. Să nu mai faci în viața ta una ca asta.

A deschis gura, ca și cum ar fi vrut să mai spună ceva, dar parcă rămăsese fără aer, ca un cort cu bețele prăbușite. Bird nu era foarte sigur ce voia să însemne *una ca asta:* Să nu mai distrugă afișe? Să nu mai discute cu poliția? Să nu mai intre în belele? În cele din urmă, tatăl lui a deschis din nou ochii.

Nu te mai apropia de Sadie aia, a spus el, plecând în cealaltă cameră. Te rog.

Așa că Bird nu a stat cu Sadie a doua zi, și nu a mâncat cu ea la prânz în ziua următoare, și o săptămână mai târziu, tot nu vorbea cu ea, când ea a încetat să mai vină la școală și nu s-a mai întors, și nimeni nu părea să știe unde plecase.

•

Astăzi, tatăl lui nu scoate o vorbă în timp ce coboară treptele bibliotecii, în timp ce traversează curtea colegiului și iese în stradă. Bird îl urmează spre casă în tăcere, deși este în toiul după-amiezii și, în mod obișnuit, tatăl lui ar fi trebuit să mai stea la serviciu încă cel puțin două ore. Chiar și fără să-i vadă chipul, își dă seama că tatăl lui este furios după cât de încordat își ține spatele. Tatăl lui merge așa – țeapăn, drept, ca și cum ar avea articulațiile ruginite – atunci când este prea mânios ca să vorbească. Bird rămâne în urmă, lăsând distanța dintre ei să crească până la câțiva metri, pe urmă până la jumătatea străzii. Mai mult. Dacă încetinește suficient, poate că n-o să ajungă niciodată acasă, nu vor trebui să vorbească niciodată despre asta, nu va trebui să-și înfrunte niciodată tatăl.

Când ajung la Boston Common, tatăl lui este cu aproape o stradă înainte, atât de departe, că, din punctul în care se află Bird, ar putea foarte bine să fie un străin. Un bărbat oarecare într-un palton maro, cu o servietă în mână. Un necunoscut. A mai fost ceva în vocea tatălui său la bibliotecă, nu doar

furie, ci și un ton coroziv, pe care Bird nu-l poate identifica exact, dar, deodată, își dă seama. E teamă. Aceeași teamă puternică, năvalnică pe care o auzise în ziua aceea cu afișele, când tatăl lui vorbise cu polițistul. Un mosc metalic, fierbinte, șuieratul ghearelor zgâriind suprafața.

Ochii lui Bird alunecă din nou către cei trei copaci uriași care, nu mai departe de ieri, fuseseră roșii, la zigzagul cicatricilor de pe trunchiuri. O asemenea rană, i-a spus tatăl lui cândva, nu se va vindeca niciodată complet. Scoarța va crește peste, dar ea va rămâne acolo, dedesubt, și când vor tăia copacul, o vei vedea, o urmă neagră străbătând inelele lemnului.

Este atât de preocupat de acest gând, că se izbește în plin de cineva care vine din direcția opusă. O persoană robustă, grăbită și furioasă.

Uită-te dracului pe unde mergi, chinezoiule, și o mână mare îl prinde de umăr și-l împinge la pământ.

Scena se desfășoară atât de repede, încât abia mai târziu reușește să pună totul cap la cap. Abia mai târziu devine totul clar, când stă întins pe iarba umedă, cu pete reci de noroi pe palme și genunchi. Bărbatul care l-a împins fuge, ținându-se cu mâna de nasul sângerând. Acolo, pe trotuar, o picătură mare roșie, ca o pată de vopsea pe beton. Acolo, în picioare lângă el, tatăl lui, privind în jos la el, ca de la o mare înălțime.

Ești bine? spune el, și Bird dă din cap că da, iar tatăl lui îi întinde mâna, cu încheieturile înroșite și jupuite. Tatăl lui, înțelege Bird, este și el un bărbat robust, deși nu pare: glas blând, atitudine sfioasă, pare mai mic decât este, însă în facultate a făcut atletism, este lat în umeri, înalt și voinic. Suficient de rapid cât să vină în fugă la fiul lui când este în pericol. Suficient de puternic cât să-i dea un pumn cuiva care-i amenință copilul.

Hai acasă, spune tatăl lui, ajutându-l să se ridice.

Niciunul nu vorbește până nu ajung la bloc.

Tată, spune Bird, când intră în hol.

Nu acum, este tot ce spune tatăl lui, îndreptându-se spre casa scării. Să ajungem sus mai întâi.

•

Când ajung la etajul lor, intră în casă, iar tatăl lui închide și zăvorăște ușa apartamentului în urma lor.

Trebuie să ai grijă, spune el, apucându-l pe Bird de umeri, și Bird se enervează.

Dar eu nu am făcut nimic. *El m-a* împins…

Însă tatăl lui scutură din cap. Ca bărbatul acela sunt o mulțime, spune el. Îți văd fața și e de ajuns să se simtă provocați. Și manevra de la bibliotecă…

Tatăl lui se oprește.

Tu respecți de obicei regulile, spune el.

Era doar o carte.

Dacă tu dai de belele, Noah, eu sunt tras la răspundere. Știi cât de prost s-ar fi putut termina totul?

Îmi pare rău, spune Bird, dar tatăl lui nu pare să asculte. S-a pregătit să țipe, din furie părintească, dar vocea lui este un șuierat clocotitor, și lui Bird asta i se pare cumva și mai terifiant.

M-ar fi putut concedia, spune el. Biblioteca nu este deschisă chiar pentru oricine, să știi. Trebuie să fii cercetător. Ei trebuie să trieze pe cine lasă să intre. Universitatea are parte de multă toleranță, datorită reputației sale, dar nu este imună. Dacă cineva ar face necazuri și ar ajunge la concluzia că este din vina unei cărți pe care o au acolo…

Clatină din cap.

Și dacă mi-aș pierde slujba, am pierde și apartamentul. Știi asta, nu?

Bird nu știuse, și simte un fior rece prin tot corpul.

Ba, mai rău de-atât. Dacă și-ar da seama că *tu* ai intrat acolo și s-ar decide să ne verifice mai amănunțit… să *te* verifice…

Tata nu l-a lovit niciodată, nu i-a dat nici măcar o palmă, dar acum se uită la Bird cu o intensitate atât de violentă, încât Bird tresare, pregătindu-se pentru o lovitură. Apoi, cu o smucitură, tata îl trage pe Bird într-o îmbrățișare, atât de strânsă, încât băiatul simte că nu mai poate respira. Îl ține așa, într-o strânsoare tremurată.

Și deodată, în mintea lui Bird se deschide o ușă. De ce tatăl lui este mereu atât de precaut, de ce îl bate mereu la cap să urmeze acest traseu anume, sau pe celălalt, să nu se abată de la el. Cum a ajuns tata la el atât de repede. Nu este periculos doar să faci cercetări despre China, sau să cauți basme populare japoneze. Este periculos să arăți cum arată el, și așa a fost mereu. Este periculos să fie copilul mamei lui, din foarte multe puncte de vedere. Tatăl lui a știut mereu asta, a fost mereu pregătit pentru ceva de genul ăsta, mereu gata să reacționeze la ceea ce avea să i se întâmple, inevitabil, fiului său. De ce se teme el: că într-o zi, cineva va vedea fața lui Bird și va vedea un inamic. Acel cineva îl va vedea ca pe fiul mamei lui, în

ființă sau în faptă, și i-l va răpi.
Își îmbrățișează tatăl, iar tata îl strânge și mai tare.
Bărbatul acela de la pizzerie, spune Bird, rar. Ce a zis?
El e de-ai noștri. Vocea tatei se aude înfundat din părul lui Bird, care o simte vibrându-i în cap. Și tata are dreptate. Ce-a vrut el să spună este că genul ăsta de lucruri – toate ți se pot întâmpla și ție.
Tata slăbește strânsoarea și îl ține pe Bird la o lungime de braț distanță.
Noah, spune el. De-aia îți tot zic eu să nu ieși în evidență. Să nu faci nimic care să atragă atenția asupra ta.
Am înțeles, spune Bird.
Tatăl lui se duce la chiuvetă, lasă apa rece să-i curgă peste încheieturile învinețite ale degetelor. Și pentru că pare că ușa dintre ei este încă larg deschisă, Bird își lipește o palmă de ea. Împinge.
Mamei îi plăceau pisicile? întreabă el.
Tatăl lui tace pentru o clipă. Poftim? spune el, de parcă Bird ar fi vorbit în altă limbă, una dintre puținele pe care el nu le cunoaște.
Pisicile, repetă Bird. Dacă îi plăceau.
Tatăl lui oprește apa. Ce-i cu întrebarea asta? spune el.
Vreau doar să știu, spune Bird. Îi plăceau?
Tatăl lui privește repede prin cameră, obiceiul său de fiecare dată când vine vorba despre mama lui Bird. Afară, liniște deplină, întreruptă doar de câte o sirenă din când în când.
Pisicile, spune el, privind în jos la mâna jupuită, înroșită. Îi plăceau. Le adora.
Se uită iscoditor la Bird, cu o privire mai incisivă, pe care Bird nu i-a mai văzut-o de mult timp. De parcă ar fi observat ceva neobișnuit pe chipul lui Bird, de parcă un văl ar fi fost brusc ridicat.
Miu, spune rar tatăl lui. Prenumele ei.
Scrie logograma în praful de pe raftul de cărți: un pătrat tăiat în patru drept câmp, cu două cruciulițe mici deasupra.

苗

Înseamnă răsaduri, sau uneori culturi. Ceva care abia începe să crească. Dar sună ca mieunatul unei pisici, nu-i așa? *Miu.*
Și, spune el, cu voce caldă, ca atunci când se entuziasmează, ca atunci

când vorbește despre lucruri pe care le îndrăgește, cum ar fi cuvintele. A trecut mult timp de când s-a întâmplat așa ceva. Și, continuă tatăl lui, dacă pui acest semn, care înseamnă *bestie,* în față…

Tata adaugă alte câteva linii, imaginea simbolică redusă a unui animal în stare de alertă:

貓

…această întreagă construcție înseamnă pisică. Fiara care scoate sunetul *miu.* Dar desigur că l-ai putea interpreta și ca fiind animalul care păzește culturile.

Tata este în elementul lui, așa cum Bird nu l-a mai văzut de mulți ani. A uitat aproape că tata poate fi astfel, că tata are și această latură. Că ochii și chipul lui se pot lumina astfel.

Povestea, spune tatăl lui, este că odinioară, în China, nu existau pisici. Nu pisici domestice, în orice caz. Doar pisici sălbatice. În mod clasic, pisică era scris așa – tata schițează altă logogramă –

狸

…ceea ce însemna, de fapt, o creatură sălbatică, o vulpe, de exemplu. Pe urmă, negustorii persani i-au învățat cum să-și domesticească pisicile sălbatice, și au adăugat asta…

Tata începe să deseneze o a treia logogramă, compusă din două jumătăți. Prima, simbolul pentru femeie. Apoi, alături, aproape suprapus, simbolul pentru mână.

奴

Sclav, spune tatăl lui. Pisică sălbatică plus sclav, o pisică domesticită. Vezi?

Privesc amândoi logogramele scrise în praf. *Miu.* Mama lui. Bestie plus răsaduri însemna pisică. Ce fel de animal să fi fost ea? O pisică, cu siguranță. Femeie plus mână însemna sclav. Fusese mama lui vreodată domestică, sau domesticită?

Cu o mișcare a palmei, tata șterge suprafața prăfuită a raftului de cărți.

În orice caz, spune el. Noi obișnuiam să vorbim despre astfel de lucruri, mama ta și cu mine. Acum mult timp.

Își șterge palma de pantaloni, lăsând o vagă dâră cenușie.

Îi plăcea ideea, spune el după o clipă. Că singurul lucru ce o separa de o bestie erau câteva linii micuțe.

Nu am știut că știi chineză, spune Bird.

Nu știu, spune tatăl lui, cu un aer absent. Nu chiar. Dar înțeleg un pic cantoneza. Am studiat-o un timp. Cu mama ta. Demult.

Se întoarce să plece, dar apoi, la fel de brusc, se întoarce.

Cartea aceea.

Și apoi, după altă pauză lungă: Mama ta obișnuia să-ți spună povestea aceea, nu-i așa?

Bird încuviințează din cap.

Mi-aduc aminte, spune tatăl lui.

Și când tata începe să vorbească, Bird își amintește totul: nu cuvintele de pe paginile cărții, nu frazele scurte prin care tatăl lui i-o spune acum, ci felul în care își amintește el că a auzit-o, cu vocea mamei lui. O imagine pictată în cuvinte, pe peretele alb, gol al minții lui. Îngropată de mult. Trosnind din toți rărunchii, până când iese la lumină din nou.

A fost odată ca niciodată un băiat căruia tare îi mai plăcea să deseneze pisici. Era un băiat sărac, care muncea cât era ziulica de lungă la câmp, sădind orez primăvara, cu părinții lui și cu ceilalți săteni, și culegându-l toamna. Dar de câte ori avea nițel răgaz, băiatul desena. Și ce-i plăcea lui cel mai mult să deseneze, ce desena el cel mai mult și mai mult, erau pisicile. Pisici mari, pisici mici, tărcate și bălțate și pătate. Pisici cu urechi ascuțite și ochi mici, pisici cu lăbuțe negre și boticuri negre. Pisici zburlite, pisici catifelate, pisici sărind, pisici la pândă, pisici dormind sau lingându-și blănița. Pe bolovanul teșit de lângă râu, le desena cu un băț înnegrit în foc. Le desena în nisip, pe malul lacului din apropiere, unde-și trăgeau pescarii năvoadele, în zilele secetoase, le desena în colbul de pe poteca ce ducea la casa lui, iar după ploaie, în noroiul gros unde sclipiseră cândva băltoace.

Ceilalți din satul lui ziceau că asta-i pierdere de timp. Ce folos să desenezi pisici? spuneau ei zeflemitor. Nu-ți aduce nici pâinea pe masă, nici grânele acasă. Cel mai bogat om din oraș avea pergamente frumoase pe pereții din casă: picturi cu piscuri învăluite în ceață și grădini elegante, lucruri de hăt departe, pe care nimeni din satul lor nu le văzuse vreodată. Dar puteai pur și simplu doar să ieși din casă, că și vedeai o pisică. Pisicile erau peste tot. Ei nu auziseră niciodată de vreun artist care să fi ales să deseneze pisici. Ce rost avea?

Părinții băiatului însă nu erau de acord. Deși ei trebuiau să muncească multe ore pe câmp – iar băiatul trebuia adesea să-i ajute –, erau mândri de talentul lui. După ce ziua de muncă se încheia, tatăl strângea bucăți de bambus de lungimea palmei sale și i le dădea fiului său pentru pensule. Mama își tăia vârfurile părului și le lega în smocuri pentru perii pensulei. Băiatul aduna pietre – de toate culorile pe care le găsea, de la roșu-închis la negru-tăciune – și le pisa într-o pulbere fină, ca să-și facă vopseluri. Și în fiecare noapte, el picta pisici – pe bucăți netede de scoarță, pe petice de hârtie și cârpe vechi – până venea ora de culcare.

Într-un an, o molimă se abătu peste sat, iar părinții băiatului muriră. Nimeni din sat nu vru să-l ia de suflet pe băiat, care nu era

prea bine văzut. Un pierde-vară, un băiat care făcea lucruri fără de folos. În plus, sătenii nu prea aveau din ce împărți cu alții. Fuseseră și ei bolnavi, bucatele erau pe sponci, nu mai rămânea nimic pentru unul care nu era de-al lor. Fiecare familie luă, așadar, câte un pumn de orez din magazie, puseră tot orezul laolaltă și îl legară într-o boccea, pe care i-o dădură băiatului. Noroc bun! îi urară ei. Să ai baftă, băiete! El le mulțumi și își puse bocceaua pe umăr, vârî pensulele în buzunar și purcese la drum.

Era iarnă, și un ger năprasnic. Băiatul merse patru ore prin beznă, până când ajunse într-un sătuc unde fiecare ușă era ferecată bine. Deși vedea prin ferestre focuri pâlpâind în vetre, nimeni nu-i deschidea. Un vânt aspru se porni a sufla, iar neaua începea să facă vârtejuri în jurul lui prin aer, ca niște năluci strângându-i în gheare obrajii. La ultima casă, o bătrână scoase capul afară. Fie-mi cu iertare, spuse ea. Dacă te-oi lăsa să intri, m-o omorî bărbată-miu. Nu îndrăznim a primi pribegi. Tot orașul ăsta se teme. Dar de ce anume se teme? întrebă băiatul. Dar femeia se mulțumi să clatine din cap.

Disperat, băiatul privi împrejur strada pustie. La capătul ei, imediat dincolo de marginea orașului, zări o casă mică pe care nu o văzuse până atunci. Dar casa aceea părăsită? spuse el. Sigur pot sta acolo, măcar în noaptea asta.

Bătrâna îi cuprinse mâinile. Locul acela-i primejdios, spuse ea. Blestemat. Se zice că un monstru ar sălășlui acolo. Nimeni care intră noaptea nu mai iese vreodată.

Mie nu mi-e frică, zise băiatul, și oricum, mai bine mă mănâncă un monstru decât să mor înghețat aici, în drum.

Bătrâna se aplecă și-i dădu o făclie aprinsă din vatră. Ia asta, spuse. Și fii cu băgare de seamă. Apoi îl binecuvântă, ștergându-și o lacrimă de pe obraz. Fie să apuci ziua de mâine, spuse ea. Și dacă o apuci, să ne ierți, rogu-te.

Băiatul purcese către casa părăsită. Neaua începuse să se aștearnă pe pământ și pe ramurile golașe ale copacilor, iar când ajunse, observă un troian care începea să se formeze în fața casei. Dar ușa era descuiată, așa că intră. Aprinse un foc în vatră și privi împrejur. O singură odaie, cu o singură mobilă: un dulăpior, ca acela în care obișnuia cândva mama lui să țină păturile. Nu erau preșuri

pe jos, nimic agățat pe pereți, doar pereți văruiți cu alb, o podea amărâtă de pământ, curat măturată.

Păi, își spuse el, o fi locul ăsta blestemat, dar măcar e uscat și cald. Când vru să-și desfacă pătura și să se culce, pereții albi îi atraseră atenția. Par atât de goi, de serbezi. Ca un chip fără trăsături. Scotoci prin buzunar după pensule și, fără să stea prea mult pe gânduri, pictă o pisică pe unul dintre pereți. Doar una mică, micuță de tot, cu dungi gri și albe. Un pisoiaș, mai degrabă. Așa, își spuse el, acum e mai bine. Și iar se pregăti să se culce.

Dar pisoiul părea singur, așa, rătăcit pe peretele acela atât de gol. Așa că el îi pictă un prieten, o pisică mai mare, vărgată, șezând lângă el și lingându-și o lăbuță. Pe urmă uită complet de el. Mai pictă o pisică, un motan gras, portocaliu, dormind lângă foc. O pisică neagră, gata să sară, o pisică albă, privind cu ochi mari albaștri, o pisică tărcată, cocoțându-se printre căpriori. Pictă pisici până când acoperi toți pereții, o gașcă întreagă de pisici care să-i țină tovărășie, și numai după ce nu mai rămase niciun petic de perete gol – și focul se transformă în jar – lăsă și el pensulele jos.

Băiatul era obosit – cine n-ar fi fost, după ce chemase de nicăieri sute de pisici? Își desfăcu pătura, însă chiar și cu toate acele pisici, se simți singur. Îi era dor de părinții lui, de patul lui de acasă, cu părinții dormind lângă el. Se gândi la pensulele sale, făcute din bambusul adus de tata și din părul mamei lui. Își aminti micile lor gesturi, de care îi era cel mai dor: felul în care mama își trecea mâna prin părul lui, dându-i-l de pe față, felul în care tatăl lui fluiera când muncea pe câmp, atât de încet, încât îl puteai confunda cu zumzetul albinelor. Se simți mic și își aminti deodată vorbele bătrânei: fii cu băgare de seamă. Își luă pătura, deschise dulapul și își făcu un culcuș în el. Era locul care semăna cel mai mult cu micul lui pat de acasă, așa că se ghemui înăuntru, cu toate lucrurile lui, trăgând ușa după el.

În toiul nopții, fu trezit de un vaiet groaznic, fără cuvinte. Era un țipăt ca de pe altă lume, ca geamătul copacilor bătrâni ce se zdrobesc căzuți la pământ, ca urletul a o sută de viscole, ca scrâșnetul pământului mișcându-se și destrămându-se. Până și genele i se făcură măciucă. Privi printr-o crăpătură mică, dar afară văzu doar o

lumină roșie îngrozitoare, de parcă întreaga odaie ar fi fost scăldată în sânge. Închise ochii și își ținu răsuflarea, trăgându-și pătura peste cap. Orice ar fi, își zise el, să nu scoți niciun sunețel.

După mult timp – nu-și dădu seama cât de mult –, se făcu din nou liniște. Dar băiatul rămase cufundat în tăcere. Trecu o oră. Trecură două. Privi iar prin crăpătură, dar de data asta, roșul dispăruse. Văzu doar o geană slabă de lumină. Cu mâinile tremurânde, se strecură afară din dulap. Pisicile lui erau la locul lor, pe pereți, exact așa cum le pictase el. Însă botul fiecărei pisici era roșu. Peste tot pe jos, urme de sute și sute de lăbuțe de pisici lăsate pe pământ, zgârieturi și pete și semne ale unei încăierări. Stropi de sânge și spume peste tot pe pereți. Și acolo, într-un ungher – o arătare uriașă, fără suflare. Țeapănă acum, sfâșiată aproape cu totul în bucăți. Un șobolan mare cât un bou.

Bun, și ce înseamnă asta? cugetă Bird în noaptea aceea, stând întins în patul lui. E trecut mult de miezul nopții, iar dedesubt, tatăl lui sforăie o dată, pe urmă se întoarce pe o parte și doarme liniștit. Afară, orașul este cufundat în tăcere, spartă doar de câte o sirenă când și când, tânguindu-se prin întuneric. *Promitem să veghem unul asupra celuilalt.*

Bird se duce tiptil în camera de zi, dă perdeaua la o parte, se strecoară pe după ea și privește afară. Nu vede decât formele masive ale clădirilor, punctele îndepărtate ale felinarelor stradale. Panglica plată și neagră a șoselei. Înnegrită recent, însă dedesubt, o inimă pictată continuă să înflorească. Așa un risc, gândește el, și la ce bun? Când, în doar câteva ore, orice urmă din ea a dispărut.

Dar adevărul e că ea nu a dispărut. El nu se poate uita la fâșia aceea stearpă de pământ fără să se gândească la ea, pata strălucitoare de culoare îi licărește în minte, pătrunzătoare ca mârâitul unei pisici sălbatice.

Oare nu-i fusese frică?

Încearcă să-și imagineze cum trebuie să se fi simțit acel desenator. Furișându-se pe străzi. Cu respirația fierbinte pe sub mască, precum a unui dragon, cu inima bubuindu-i asurzitor în piept. Să pui șablonul pe pavaj cu mâini tremurânde, să pulverizezi un nor efervescent de roșu. Și pe urmă să fugi, cu plămânii în flăcări, de teamă și de miros, să găsești un colțișor adăpostit unde să te ascunzi. Cu palmele mânjite de vopsea roșie ca sângele.

Și atunci își amintește. Un torent ca și cum cineva ar fi scos un dop.

Un joc pe care obișnuiau să-l joace el și mama lui, când el era foarte mic. Înainte să meargă la școală, înainte să aibă altă lume în afară de ea. Jocul lui favorit, unul pe care o implora să-l joace. Jocul lor special, jucat doar când tatăl lor era la serviciu, o taină doar a lor.

Fă pe monstrul, mamă. Eu mă ascund și tu ești monstrul.

Ea lipea bucăți de hârtie pe pereți, și Bird desena pisică după pisică: cu creioane colorate, carioci pe jumătate uscate, cioturi de creioane. Pisici simple, mâzgălituri cu urechi, și totuși. Pisici. Pisici, prin toată camera lui. Și apoi, când se plictisea de desenat, venea partea a doua a jocului. În dulapul lui era un spațiu auxiliar pe care părinții lui îl descoperiseră când renovaseră casa. Prea mic, chiar sub grindă, ca să fie practic, dar mama îl păstrase. Pentru el. Un spațiu îngust, perfect pentru dimensiunile unui băiețel, pe care mama îl dotase cu o ușiță glisantă, o pernă, o păturică și o

lanternă. Bârlogul unui dragon. Grota unui bandit. Și uneori, dulapul unde se ascundea băiatul.

El intra acolo de-a bușilea și trăgea ușa glisantă, căsca zgomotos, apoi se întindea și începea să sforăie. De afară se auzea un răget care-i făcea pielea de găină pe brațe, de sus până jos. O serie de sâsâituri mârâite, înăuntru, Bird își trăgea pătura peste cap și tremura emoționat. După câteva minute, se făcea liniște, iar el ieșea de-a bușilea din spațiul mic, fierbinte, înapoi în dulap și apoi în lumina din cameră, iar acolo, pe covor, mama lui întinsă pe spate, cu brațele chircite la piept. Nemișcată. Gura fiecărei pisici desenate de el, mânjită cu roșu.

Atunci, el se ducea fuga la ea și i se arunca la piept, iar ea îl prindea în brațele ei calde și puternice și îl gâdila, iar el râdea. De fiecare dată, o clipă de groază când o vedea acolo, și un sentiment intens de ușurare când ea revenea la viață. Jucau iar și iar jocul acesta, mama făcându-i pe plac iar și iar. E-atât de mult de-atunci, că și uitase. Grădiniță, prieteni noi, jocuri noi au venit și au trecut. Și pe urmă, după plecarea ei, el ambalase amintirea aceea, alături de orice altceva putuse, și o lăsase în urmă, în casa pe care o împărțiseră cândva. Unde poate – doar poate, deși el nici măcar nu îndrăznește să-și ducă gândul până la capăt –, poate ar regăsi-o.

•

Ceva ce el nu a povestit niciodată nimănui, nici măcar lui Sadie: a fost acolo de multe ori, de-a lungul anilor. Se află la doar câteva străzi distanță de noua școală și, deși ar trebui să meargă direct acasă, el se abate uneori de la traseu, doar un pic, ca să poată trece pe lângă vechea lor casă. Doar s-o vadă. Este singura ocazie cu care deviază de la drum. Șantier, se imaginează explicându-i tatei, șoseaua principală era închisă, a trebuit să ocolesc. Sau: poliția punea lumea să ocolească – nu știu de ce. Tatăl lui nu ar comenta niciodată la așa ceva, doar îi reamintea mereu lui Bird să nu se bage-n belele, să evite poliția.

Dar tatăl lui nici măcar nu întreabă vreodată. Este prea sigur că Bird va respecta mereu regulile, atât de încrezător în obediența de netăgăduit a lui Bird, iar în zilele acelea – cum stă pe trotuar, privind la casa unde ei nu mai locuiesc, la ferestrele întunecate ca niște ochi închiși –, Bird este iritat de presupunerea că nu trebuie să existe dincolo de drumul lui prestabilit ceva ce ar putea să vrea sau de care să-i fie dor ori să aibă nevoie.

Nu s-a mutat nimeni în casă în ultimii trei ani. Tata nu a vândut-o – nu

poate, fără semnătura mamei – și nimeni nu pare să vrea s-o închirieze, după ce află cine a locuit acolo înainte. La fiecare vizită a lui Bird, casa este la fel, cu jaluzelele trase și poarta neagră, înaltă, mereu ferecată. Niciuna dintre casele din acest cartier nu are curte în față. Casele ajung până la trotuar, ca niște vecini agresivi, care își dau coate pentru întâietate. O fâșie îngustă de iarbă se întinde între trotuar și stradă, ca o panglică roasă, iar acesta este unicul lucru care se schimbă de la o vizită la alta: la început, năpădită de buruieni și de smocuri, pe urmă înaltă până la genunchi și sălbăticită, apoi îngropată sub un strat de zăpadă necurățată. Într-o primăvară, a venit în vizită și a găsit-o plină de narcise. Uitase că mama le plantase, iar galbenul lor vesel – culoarea ei preferată – l-a făcut să sufere atât de tare, că nu s-a mai întors acolo toată luna, până nu s-au ofilit florile, lăsând în urma lor doar tije răschirate și frunze veștede.

Ce înțelege el din toate astea: casa este încă goală. Ascunzătoarea perfectă.

A doua zi, după ore, în loc să meargă acasă, o ia pe strada ce urmează cotul râului, întorcându-se la fosta lor reședință. Pe drum, amintiri vagi prind viață la fiecare pas, mici pietre albe luminând o cărare prin pădure. Un sicomor brun-cenușiu, ca un picior uriaș de elefant, pe care nu-l pot cuprinde nici chiar cu toate brațele lor unite. Casa albă într-o rână, veche de două secole și toată numai colțuri și acareturi: Casa Mișmaș, cum o poreclise el; mama lui o numise Casa Celor Treizeci și Șapte de Frontoane. Mănăstirea ascunsă în spatele unui zid înalt de gresie, impenetrabilă și imperturbabilă ca-ntotdeauna. Acolo trăiesc călugări, îi spusese ea, și când el întrebase *ce-i ăla călugăr,* ea răspunsese: o persoană care vrea să fugă de lume. Toate simbolurile copilăriei lui îi revin în amintire, arătându-i, răbdătoare, calea. Preț de o clipă, se oprește dezorientat în fața scorburii mari dintr-o buturugă bătrână, până când într-un final se dumirește: falnicul arțar știut de el a fost tăiat. Toamna, plouase cu frunze roșii pe trotuar, cele mai mici dintre ele fiind cât fața lui. Mama culesese una, făcuse în ea două găuri pentru ochi și i-o dăduse să o poarte ca pe o mască. Și apoi luase una și pentru ea. Două spirite ale pădurii, cutreierând orașul. Arborele putrezise probabil pe interior în tot acest timp, descompunându-se și sfărâmându-se ca un burete. Această tragedie aproape îl strivește, însă apoi privește înăuntru și vede mici lăstari verzi înălțându-se din adâncul inelului de lemn tenace.

Pe vechea lor stradă, fiecare casă are o altă nuanță mohorâtă: cafeniu, crem-murdar, griul izinit al cearșafurilor zdrențuite, ca și cum toate culorile s-ar fi prelins de pe ele din copilăria lui încoace. Cu umeri gârboviți, ușor înclinate într-o parte, seamănă cu niște doamne bătrâne, în haine ponosite și neglijente. În spatele gardurilor, sunt rânduite tomberoane de gunoi, din loc în loc, câte un ziar ud, încă în ambalajul de plastic, pe trotuar – dar e liniște. Și apoi, apare iar, casa lor, așa cum a fost mereu. Verde prăfuit, ca spatele unei frunze. Trepte de lemn ce duc pe pridvor, lăsându-se grațios când pășești pe ele și cu marginile rotunjite de vreme. Ușa de la intrare, cândva vișinie, s-a decolorat până la brunul șters al cărămizii vechi.

Dacă tatăl lui nu a vândut casă, cugetă Bird, atunci ea este tot a lor. Ceea ce înseamnă că nu încalcă proprietatea nimănui. Teoretic vorbind, nu încalcă regulile. Și totuși, privește peste umăr, scrutând strada, în timp ce-și croiește drum printre buruieni către poartă și curtea din spate. Ferestrele celorlalte case privesc dușmănos în urma lui.

•

După ce mama a plecat, unii dintre vecinii lor se feriseră de ei. Înainte, obișnuiau să le facă cu mâna, să îi salute, poate chiar să îi spună lui Bird ce mare se făcea sau să comenteze despre vreme. După aceea: buze strânse, vagi semne din cap, abia perceptibile. Și fuga iute în casă, ca și cum ar fi uitat ceva sau ar fi lăsat ceva pe foc. Odată, Bird și tatăl lui s-au întâlnit din întâmplare, în Harvard Square, cu Sarah, care locuia la două case de ei și care le mai adusese uneori brioșe cu rubarbă sau împrumutase foarfecă de grădină a lui Margaret. Traversase strada când îi văzuse venind, dezinvolt, dar iute, de parcă ar fi trebuit să prindă vreun autobuz. Data următoare când au văzut-o, chiar pe strada lor, trăgând în curte tomberoanele după plecarea gunoierilor, nici măcar nu s-a uitat la ei.

Mai răi decât vecinii care îi ignorau: cei care au început să-și facă drum pe la ei. Am vrut să văd dacă aveți nevoie de ceva, spunea unul. Am trecut și eu așa, să văd ce mai faceți. Cum vă țineți. Să se țină de ce? se întreba Bird, deși, până la urmă, i-a fost limpede că de ei înșiși. Chiar așa se simțea atunci, la început, în diminețile când învățase să-și mănânce cerealele fără lapte, pentru că laptele din frigider părea să fie tot timpul stricat: ca și cum ei ar fi fost niște marionete, iar sforile care îi *țineau se* slăbiseră. Mama lui făcuse toate lucrurile acelea, dar ea plecase, iar ei trebuiau să învețe să supraviețuiască singuri: un lucru aproape imposibil, în

primele săptămâni.

Când s-a declanșat alarma de fum, pompierii au sosit și tatăl lui a trebuit să dea explicații: nu, totul era în regulă, am uitat doar clătitele prea mult în tigaie. Da, știa și el că nu trebuia să lase aragazul nesupravegheat; îl chemase Bird până în camera cealaltă; nu, Bird era perfect în siguranță, totul era sub control. În altă după-amiază, Bird a căzut de pe bicicletă la colțul străzii, julindu-și ambii genunchi, și a venit fuga acasă, urlând ca din gură de șarpe, trăgându-și mucii, iar tata l-a șters cu un șervet de hârtie umed – e-n regulă, Bird, vezi? e doar o zgârietură, nu-i atât de grav pe cât pare –, când a venit poliția. Îi chemase un vecin. Băiețelul plânge și e singur. Bicicleta abandonată, roata din față învârtindu-se în gol. *Am vrut doar să ne asigurăm că nu este lăsat singur. Știți, cu mama plecată. Am vrut doar să fim siguri că-l supraveghează cineva.*

Cineva supraveghea mereu, din câte se părea: când Bird a plecat fără căciulă, dârdâind de frig în stația de autobuz, când Bird și-a uitat pachețelul și învățătoarea l-a întrebat dacă tatăl lui îi dădea suficient să mănânce. Cineva supraveghea mereu. Cineva era mereu dispus să verifice cum stau lucrurile.

Probabil că nu e nicio problemă, dar…

M-am gândit că ar fi bine să spun ceva, în caz că…

Desigur, sunt convins că totul este în regulă, dar…

Pe atunci, începuseră să apară afișe prin tot orașul. Prin toată regiunea. Prin toată țara. *Vecinii solidari conviețuiesc în pace. Veghem unul asupra celuilalt.* Niște ani mai târziu, Bird avea să o vadă pe Sadie scoțând un marker din buzunarul blugilor, tăind cuvintele acelea și adăugând deasupra lor: *Ne spionăm unii pe alții.* Vecina lor de peste drum, care nu îi agrease niciodată, care spunea că aveau curtea năpădită de buruieni și că trebuiau să-și mai văruiască și ei casa și că mașina lor era parcată prea aproape de a ei, s-a bucurat cel mai mult că acum putea să reclame totul. Când tatăl lui s-a ars la mână cu cratița de fontă și a scăpat-o pe podea cu un bubuit puternic și înjurând de mama focului, un polițist a apărut la ușa lor în doar cincisprezece minute. Reclamație de violență domestică, spuseseră ei. Obișnuia să înjure în fața copilului? Se considera un om mânios? Și lui Bird, între patru ochi, ca să nu-i audă tatăl lui: îi era vreodată teamă de tatăl lui, îl lovise vreodată tatăl lui, se simțea în siguranță acasă?

La fiecare câteva zile, primeau tot felul de amenințări în cutia poștală

sau pe treptele din fața casei: sticlă spartă, pungi cu gunoi, odată chiar și un șobolan mort. Bilete scrise cu majuscule, pe care tatăl lui le rupea înainte ca Bird să apuce să le citească. Își dă seama acum că, la scurt timp după aceea, tatăl lui se transferase la noul loc de muncă, îl mutase pe Bird la altă școală, se mutaseră în căminul studențesc. Pentru prima oară, se gândește ce-o fi apărut și la tatăl lui la serviciu, la ușa biroului, pe pupitrele din sălile lui de curs. Ce-or fi spus, sau n-or fi spus, șefii lui despre toată tărășenia.

Vești bune, spusese tatăl lui, universitatea a fost de acord să ne lase să locuim într-un apartament dintr-un cămin studențesc.

Noua lui slujbă, plătită cu ora, abia dacă le asigura alimente și haine, și nu le-ar fi putut asigura nicicum și o chirie în Cambridge. Dar, prin favoruri și cu amabilitate, el reușise să negocieze obținerea unui loc sigur în care să trăiască amândoi. La ultimul etaj al unui bloc-turn, cu o curte de jur împrejur, acces cu cartelă electronică, lift. Un refugiu din calea privirilor indiscrete.

•

Bird deschide poarta din spate, când ceva țâșnește brusc, o pată brună și o străfulgerare albă: un iepure, speriat în timp ce păștea pe gazonul neîngrijit. Se strecoară iute printr-o gaură de sub gard și dispare, iar Bird își croiește drum prin iarbă. Buruienile sunt înalte până la brâu, după trei ani de neglijare, aproape că acoperă poteca; din loc în loc, o ramură, crescută lungă și golașă, îl agață de mânecă precum un cerșetor implorând pomană. Își amintește o poveste: un castel învăluit tot de tufe de măceș cățărătoare. *Atât de dese, că nimic nu se mai vedea din el, nici măcar flamura de pe acoperiș.* Mulțime de prinți luptându-se să răzbată. Când prințul potrivit și-a făcut apariția, după o sută de ani, mărăcinișul s-a dat în lături, făcându-i loc să intre. Cândva, îi plăcuse nespus povestea asta, cândva, mama i-o spusese și el o crezuse, crezuse fiecare cuvințel.

Privește împrejur, și amintirile plutesc timide, apoi se așază pe umărul lui ca niște libelule. Avuseseră flori aici, cândva: lavandă, și caprifoi, și pufișori imenși, purpurii, preferații tatei. Trandafiri albi cât pumnul lui de mari, în care albinelor aurii, grăsane le plăcea să se furișeze. Iederă cu flori purpurii, stelate. Aici fuseseră legume, dovlecei cu frunze pufoase și vrejuri târâtoare de roșii. Cizmele verzi de cauciuc ale mamei, urme de noroi. Ale lui erau portocalii. Odată, fusese înțepat, și mama îi dusese încheietura mâinii la gura ei, ca să sugă acul din piele.

Se aventurează mai departe, dând buruienile de-o parte și de alta. Aici este parul pe care se cățărau cândva vrejurile de fasole, până la o boltă de sfoară. Un ascunziș verde, răcoros, odată ca niciodată. Tatăl lui avusese unul la fel în copilărie și atunci mama îi făcuse și lui unul. Acum, sforile sunt goale, înnegrite de vreme, unele rupte, altele scămoșate. La picioarele lui, o încâlcitură de vrejuri uscate, veștejite.

Undeva pe aici, își amintește el, undeva prin grădina asta, există o cheie. E sigur de asta. Lângă treptele din spate, poate, ori sub verandă. O piatră cu o cheie dedesubt.

Ieșiseră amândoi afară. Câți ani să fi avut el? Patru? Cinci? Tata era la serviciu. Mama trebăluia prin grădină: smulgea buruieni, tundea arbuști, lega crengi – atârnând de poame pârguite – de aracii lor. El închisese ușa din spate și acum nu mai voia să se deschidă, iar el izbucnise în lacrimi. Nu încăpea îndoială, rămăseseră blocați afară pentru totdeauna. Nu s-a întâmplat nimic, spusese ea. Ascultă, am să-ți zic o poveste. Ea îi spunea adesea povești, când muncea, și el scormonea în țărână, aduna rămurele, se întindea în iarbă la picioarele ei. *A fost odată ca niciodată o vrăjitoare cu o grădină fermecată. A fost odată ca niciodată un flăcău care înțelegea graiul animalelor. Au fost odată ca niciodată nouă sori pe cer, și dogoreau atât de tare, că nimic nu putea crește pe pământ.*

De data aceasta, ștergându-i dârele de murdărie de pe obrazul ud: *A fost odată ca niciodată un băiat care a găsit o cheiță de aur*. Îngenunchease la baza treptelor, răsturnase o piatră. Abracadabra! Iată cheița!

Ea îi spunea mereu povești. Deschidea uși prin care pătrundea magia, făcând din lume un loc al atâtor posibilități. După plecarea ei, el încetase să mai creadă în acele fantezii. Vise diafane, plăsmuiri, spulberate în lumina dimineții. Acum își dă seama că, la urma urmei, ar putea fi ceva adevăr în ele.

Îi ia ceva timp, dar o găsește. Adâncită în pământ, cu dinții ruginiți. Dar este acolo, fermă și dură și reală în palma lui. Se potrivește încă în broască, face clic când o răsucește, apoi Bird trage zăvorul, apasă clanța și intră.

*

Înăuntru: miros de casă nelocuită de multă vreme. O umezeală lipicioasă, mirosul stătut al aerului nedomolit de căldura trupurilor, dar se aștepta la asta. Nu se așteptase, ce-i drept, să i se pară atât de familiar. Coridorul lung și îngust dintre bucătărie și camera de zi, unde el și tatăl lui organizau

întreceri între jucăriile cu cheiță, șemineul de cărămidă construit în perete, scara înălțându-se abruptă în fața lui și dispărând apoi în întunericul de sus. Ca un loc în care a fost în vis, un loc pe care îl știe fără să-l recunoască, un loc prin care se poate orienta, deși nu ar putea desena o hartă. Oriunde privește, amintirile freamătă și cresc. Își amintește de mobila care a dispărut, cândva mătăhăloasă și zdravănă: de fotoliul de piele preferat al mamei, de măsuța de cafea cu blat de sticlă, unde jucaseră cândva toți trei Piticot. Își amintește de culoarea luminii la ceas de seară, când era aproape ora de culcare: de nuanța mierii și caldă, învăluind totul în strălucirea ei dulce, siropoasă.

În castel, totul era încremenit în timp. Slujnica moțăia în bucătărie, cu o găină pe jumătate jumulită în poală. Bucătarul sforăia, cu o mână încă ridicată, gata să-i ardă o scatoalcă feciorului din bucătărie.

Hei! strigă el, dar nu răspunde nimeni.

Nu mai este nimic aici, doar particule de praf suspendate în lumina soarelui care se prelinge pe lângă jaluzelele trase. Un dreptunghi de culoare mai închisă pe podeaua de parchet, acolo unde, timp de mulți ani, covorul a ferit-o să se decoloreze. O grămadă de cenușă în vatră, de culoarea oaselor spălăcite. Tata a îndesat cărțile mamei acolo și a aprins un chibrit la colțurile lor.

Nici urmă de ea aici. Urmele ei la tot pasul.

Pune mâna pe balustradă și începe să urce. Pe fiecare treaptă, pașii lui lasă urme în praf.

*

Sus, palierul este străbătut de fâșiile de lumină ce pătrund prin storurile coborâte. Camera părinților lui. Baia, cada cu picioare, acum brăzdată de rugină. Și acolo, la capătul holului, camera lui, cu ușa ei de o formă aparte: un colț tăiat, ca să încapă sub tavanul în pantă. O deschide, dar nu este nimeni acolo. În colț se află o ladă fără saltea, scheletul unui pat. Pe peretele opus, un raft de cărți gol, o comodă cu sertarele trase. Se uită înăuntru: goale. Pleava fostei lui vieți. O amintire de demult iese la suprafață, iar el își coboară mâna pe tocul ușii, îndepărtând murdăria, până când găsește. Semne de creion ca treptele unei scări, fiecare cu câte o dată și două litere în dreptul ei. BG. Bird Gardner. Numele lui, odată ca niciodată. 1 m. 1,05 m. 1,10 m. Din ce în ce mai sus.

Balamalele dulapului scârțâie când îl deschide. Gol. Deasupra, un

umeraș de sârmă singuratic se bălăbănește pe o tijă goală. Iată-l, pe peretele din spate: placajul care este de fapt o ușiță, taina pe care o păstrase cu atâta sfințenie, încât nici măcar prietenilor nu le spusese vreodată, o ținuse doar pentru el. Și pentru mama lui. Exact așa cum își amintește, straniu de exact. De parcă ar fi fost rodul imaginației lui.

Bird ridică precaut zăvorul și trage ușița, dând peste o adâncitură micuță, ca pentru un copil de cinci ani. Se ghemuiește pe podeaua dulapului, își vâră capul și un umăr înăuntru. Nu vede nimic, dar pipăie împrejur ascunzișul, trecându-și palmele peste suprafețe. În amintirea lui, este un spațiu vast, o grotă imensă, dar în realitate este doar un cotlon. Dacă ar vrea să se înghesuie acum înăuntru prin deschizătură, nu ar încăpea nici măcar ghemuit.

Înăuntru, găsește o lanternă veche, apasă butonul: bateria este, desigur, consumată de mult. O pernă uzată. Un celofan mototolit, care, examinat cu atenție, se dovedește a fi ambalajul prăfuit al unei prăjiturele cu cremă. Atâta tot. Se simte ca un prost acum, că s-a gândit măcar că ea ar fi putut fi aici.

Bird se smucește să iasă, se prinde cu mâinile de margini ca să se tragă înapoi, și atunci simte. Un mic cartonaș, înfipt în dosul ramei ușiței. Nu, nu-i un cartonaș: e un petic de hârtie. Prăfuit, ca tot restul, ca și cum ar fi acolo de multă vreme. Un singur cuvânt scris cu creion negru – DUCESA –, iar dedesubt, o adresă din New York City, pe Park Avenue. Este scrisul mamei.

A doua zi după școală, se întoarce la bibliotecă, la cea publică, iar vorbele bibliotecarei îi revin în minte pe când se apropie de intrare: *Dacă te pot ajuta cu ceva.* Nu este sigur că poate, dar dacă își amintește un lucru din povești, acela este că oamenii care îți oferă ajutorul în călătoria ta – fie că te îndrumă spre comoară, fie că te previn asupra unei primejdii – nu ar trebui ignorați.

Astăzi, spre consternarea lui Bird, biblioteca nu este complet pustie. Mai există un vizitator: un bărbat de culoare, mai în vârstă, la secțiunea cu cărți tehnice, nu departe de recepție. Înalt și zvelt, barbă albă, păr ondulat, lung, alb, legat frumos la ceafă. Bird se învârte pe lângă cărțile de bucate, unde nu-l vede nimeni, urmărindu-l pe bărbat cum deschide și răsfoiește cărți, pe care le închide iar după aceea, punându-le la locul lor fără vreun interes vădit față de conținutul lor. O să aștepte, pur și simplu, ca bărbatul să plece, decide Bird, și apoi o să poată sta de vorbă cu bibliotecara fără să-l audă careva.

Dar după aproape zece minute de căutări dezinteresate, bărbatul este tot acolo. De ce dura atât? Uneori, oamenii intrau de pe stradă, Bird știe, doar căutând un loc unde să se încălzească. E octombrie. Pe zi ce trece, vremea se tot răcește, și după zece ani împliniți de la Criză, tot mai există destui oameni care-și duc traiul în aer liber – zăbovind pe la colțuri, chirciți pe băncile din parc, ascunzându-se de poliție și de comitetele de menținere a ordinii în cartiere. Însă bărbatul acesta nu pare a trăi pe străzi. Poartă blugi negri, un blazer cafeniu cu croială frumoasă și pantofi din piele lustruită. Are o ținută destinsă, relaxată, în locul acesta – în ciuda aparentei lipse de interes –, pe care Bird nu o împărtășește. Și totuși, se simte și o tensiune, ca și cum s-ar pregăti pentru o misiune dificilă.

Atunci, bărbatul extrage un mic petic de hârtie din buzunarul blazerului, îl strecoară cu atenție între paginile unui manual pentru repararea mașinilor de spălat și îl închide la loc. Un semn de carte, gândește Bird. Totuși, ceva îi atrage atenția la el: privirea vag furișă pe care bărbatul o aruncă peste umăr, felul în care îndeasă cărțile învecinate la locul lor, aliniind cotoarele cu atâta precizie, că nu-ți dai seama că una dintre ele a dispărut. Deodată, Bird și-o amintește pe bibliotecară căutând data trecută, prin cărțile de pe pupitrul ei, bilețelul pe care l-a extras apoi. Pe partea lui de raft, bărbatul se îndreaptă de spate, ca și cum ar fi luat o decizie, pune cartea la subraț și se

duce la recepţie cu un aer nou, hotărât.

Mă scuzaţi, îi spune el bibliotecarei. Am găsit această carte pe aici. Nu sunt sigur, dar cred… cred că se poate să fi fost scoasă de la locul ei.

Bird îl poate vedea mai bine acum. Ochii căprui-închis, gulerul alb imaculat al cămăşii. Contururile, rase cu precizie, ale bărbii.

Bibliotecara ridică privirea, şi când vorbeşte, în glasul ei se simte o febrilitate foarte încordată. Vă mulţumesc, spune. Am să verific.

Bărbatul pune cartea pe blatul recepţiei. Nu sunt sigur, înţelegeţi, spune el. Dar *cred* că cineva ar putea s-o caute.

Împinge cartea spre ea, dar mâna îi rămâne lipită de copertă. Ca şi cum n-ar vrea să-i dea drumul.

Cineva este, probabil, foarte, foarte îngrijorat, spune el. Cuvintele îi ies dense şi clisoase, de parcă ar încerca să nu plângă.

Am să fac tot ce pot să îi găsesc locul, spune bibliotecara.

Trăgând cu ochiul de după raftul cu cărţi de bucate, Bird înţelege că se spune ceva ce el nu poate auzi. Mai mult o simte decât o percepe: un zbârnâit slab, care-i pătrunde până-n în oase. Nimeni nu plânge pentru o carte rătăcită.

N-o să vorbesc cu nimeni despre asta, spune bibliotecara. Glasul îi este acum atât de încet, încât Bird abia dacă distinge cuvintele. Vă mulţumesc. Că aţi adus-o la mine.

Femeia îi zâmbeşte bărbatului, apoi îşi aşază mâna pe copertă, lângă a lui, fără să ia cartea, ţinând-o doar aşa, aşteptând ca bărbatul să fie pregătit, iar în cele din urmă, bărbatul îi dă drumul.

Nu aş fi putut trăi cu mine însumi, dacă nu aş fi făcut-o. Eu şi fratele meu am fost daţi în plasament, cu mulţi ani în urmă. Ne-au spus că părinţii nu ne puteau întreţine – eram aproape adult când ne-au luat înapoi.

Şi zicând asta, pleacă.

•

Bibliotecara tocmai a scos peticul de hârtie când îl observă pe Bird şi închide imediat cartea. De data aceasta, Bird zăreşte ceva în fugă, înainte ca ea să strecoare hârtia în buzunarul puloverului: ceva scris de mână, semănând cu o adresă, un nume. Încântarea de pe chipul ei se transformă în nelinişte când îl recunoaşte pe băiat.

Ia te uită, bună ziua din nou, spune ea. Te-ai întors. De ce ai mai avea nevoie?

Ați zis că m-ați putea ajuta, spune Bird. Data trecută când am fost aici. Ați spus… că dacă aș avea nevoie de ceva, să revin.

Bibliotecara nu spune nici da, nici ba. Îl studiază doar, continuând să țină cartea strâns în mâini.

Pot încerca, spune ea. Ce-ți trebuie?

Bird își drege glasul.

Trebuie să ajung la New York, spune el. New York City. Trebuie să mă întâlnesc cu cineva acolo.

Bibliotecara râde. Asta nu face parte din sfera mea de expertiză, spune. Eu m-am referit la altă carte. Sau la găsirea de informații.

Despre găsire de informații este vorba și aici, spune el. Este acolo cineva cu care trebuie să vorbesc.

Bird se gândise la asta toată noaptea trecută. Mama îi lăsase adresa aceea cu un motiv, e sigur de asta. Nimeni altcineva nu știa de acel ascunziș, darămite să mai și lase ceva acolo. Scrisoarea ei, povestea, bilețelul acesta. Este prea mult ca să fie o coincidență. Pentru Bird, are certitudinea unei profeții, sau a unei anchete. O simte cu încrederea arogantă pe care doar un copil o poate avea. Această Ducesă, oricine ar fi ea, va avea ceva să-i spună despre mama lui, așadar, următorul pas pe care trebuie să-l facă este să meargă la ea și să o asculte.

Bibliotecara își freacă tâmpla cu încheietura unui deget. Îmi pare rău, spune. Nu te prea pot ajuta cu asta.

Vă rog, spune el. Este pentru o cauză bună. Jur.

Dar ea tot clatină din cap.

Eu nu sunt agenție de turism. Și chiar dacă aș fi, nu pot ajuta un copil să fugă.

Dar eu nu fug, începe Bird, însă ea nu îl mai ascultă.

Îmi pare rău, spune din nou femeia, și dă să se întoarcă și să plece, dar Bird decide să meargă la cacealma.

Știu ce faceți aici, spune, deși bineînțeles că nu știe încă exact. Știe doar că este ceva nepermis, ceva condamnabil sau chiar ceva ilegal, așa că se folosește de asta ca de o rangă, ceva cu care să forțeze o intrare sau – dacă va fi cazul – ceva cu care să se apere.

Ea nu răspunde, dar se oprește, pe jumătate întoarsă cu spatele la el, și din ușoara încordare a corpului, Bird își dă seama că îl ascultă și decide să insiste.

L-am văzut pe bărbatul acela, continuă el, fără să-și ia ochii de la spinarea ei. Și ce ați făcut data trecută. Bilețelul din carte.

Și apoi, își face curaj și se avântă: Am văzut ce ați vârât în buzunar, spune el.

Funcționează. Bibliotecara se întoarce cu fața la el și, cu toate că are chipul calm și neclintit, în glas i se simte o nouă tensiune.

Haide să vorbim în biroul meu, spune ea, pe urmă îl prinde cu mâna de cot, ca într-un clește, și îl conduce grăbit printre rafturi, în același birou, accesibil doar personalului, în care au mai fost. De data aceasta, după ce intră, ea îl înșfacă de umeri, cu o privire fulgerătoare.

Am știut eu că spionezi, spune ea. De data trecută. Am știut eu c-ai să-mi faci necazuri. Nu poți spune nimănui – nimănui – ce ai văzut. Pricepi?

Bird încearcă să se smucească din strânsoare, dar nu poate. Eu am nevoie doar de ajutorul dumneavoastră, spune el.

Nu trebuie să afle nimeni, spune ea. Niște oameni vor avea de suferit – mult de tot – dacă află careva.

Cum ar fi bărbatul acela? spune Bird, la întâmplare, dar o nimerește. Bibliotecara îi dă drumul, se sprijină cu spatele de perete, strângând cartea la piept.

El încearcă să ajute, spune ea. Și riscă atât de mult doar încercând. Majoritatea oamenilor nu vor să facă nici măcar atât. Preferă doar să închidă ochii, cât timp nu este în joc soarta copiilor lor.

Se întoarce din nou cu fața la Bird.

Câți ani ai? Doisprezece? Treisprezece? Ești destul de mare ca să înțelegi, nu-i așa? Sunt în joc viețile unor oameni. Viețile unor copii.

Eu nu vreau să fac nimănui necazuri, spune Bird. Își simte limba grea și stângace în gură, un pește zbătându-se pe uscat. Îmi pare rău. Vorbesc serios. Vă rog. Îi ajutați pe ei. Nu mă puteți ajuta și pe mine?

Extrage din buzunarul blugilor hârtia cu adresa, acum jerpelită și mototolită.

Eu încerc doar s-o găsesc pe mama, stăruie el, și atunci îi vine ideea: dintre toate lucrurile, asta ar putea-o convinge. Data trecută, îi știuse numele. Cum altfel, dacă nu prin mama lui? Toate capătă sens în mintea lui Bird, piesele se așază frumos la locurile lor. Desenul de pe stradă, bannerul de deasupra Podului Brooklyn, fluturașii efemeri de prin cartiere. Poeziile mamei, copiii relocați, inimile noastre rătăcite. Vede totul, la fel de clar cum

vezi o pânză de păianjen plină de bobițe de rouă, cu firele firave încrucișându-se într-un tot magnific, cristalin. Sunt în aceeași tabără.

Mama este unul dintre lideri, spune el cu mândrie. Un sentiment pe care nu a îndrăznit să-l mai aibă vreodată până acum față de mama lui și, spunând-o, se simte deodată semeț, după atâția ani în care ținuse capul plecat.

Bibliotecara îi aruncă o privire. O privire ironică, de parcă Bird ar fi pe cale să-i spună un banc pe care îl știe ea deja.

Mama ta, spune ea.

Bird își drege glasul. Margaret, spune el, cu vocea doar un pic gâtuită la M, o ușoară fractură. Margaret Miu.

Nu ține minte să-i mai fi rostit vreodată numele cu voce tare. Poate că nici nu o făcuse. Este ca o incantație. Așteaptă – ce așteaptă? Cutremure. Fulgere. Trăsnete. Dar tot ce vede este un surâs vag în colțul gurii bibliotecarei. El crezuse că va fi o parolă care să-i permită accesul pe o ușă secretă, într-o lume strălucitoare de dincolo de ea. În schimb, s-a izbit cu nasul de un zid.

Oh, știu exact cine este mama ta, spune bibliotecara.

Îl cercetează cu luare-aminte pe Bird, aplecându-se mai aproape, atât de aproape, încât băiatul simte în răsuflarea ei izul acid al cafelei de dimineață și se face mic sub privirea ei.

Știi, la început nu te-am recunoscut, spune ea. Ultima oară când te-am văzut, erai doar un bebeluș. Ea obișnuia să vină aici, cu tine într-un marsupiu. Dar când m-ai întrebat de cartea ei, mi-am dat seama de cine îmi aminteai. De ce îmi păreai cunoscut. Semeni puțin cu ea, de fapt, acum, că fac legătura.

Bird are atât de multe întrebări pentru ea, dar se bulucesc unele într-altele în mintea lui și se amestecă într-o mare harababură. Încearcă să-și imagineze: mama lui, aici, chiar printre aceste rafturi. El, mic de tot, ghemuit la pieptul ei.

Obișnuia să vină aici? repetă el. Încă procesează ideea că, odinioară, mama lui a stat chiar aici, în locul acesta, a atins aceleași cărți care se află peste tot în jurul lui.

Zi de zi. Împrumuta cărți, pe vremea când încă scria poezii. Înainte să devină *vocea revoluției.*

Bibliotecara râde, un râs scurt, cu umbre de amărăciune. Închide ochii și

recită melodios.

Toate inimile noastre rătăcite,
împrăștiate, aiurea-ncolțind.

Bird ascultă, absoarbe pe îndelete fiecare cuvințel, cum se îmbibă ploaia în piatră. Lăsând o pată umedă întunecată. Nu doar o carte, ci și o poezie, și un vers din poezie.

Nu am auzit-o niciodată pe toată, recunoaște el.

Bibliotecara se sprijină de perete, cu mâinile în șolduri. Toate afișele și bannerele acelea cu sloganul ei pe ele. Ce *marketing* potrivit. Toate fotografiile acelea virale.

Bibliotecara pufnește disprețuitor.

Presupun că este mai simplu, spune, să scrii cuvinte curajoase decât să treci, efectiv, la fapte.

Deci, dumneavoastră asta faceți, spune el. Găsiți copiii și îi aduceți înapoi acasă.

Bibliotecara oftează.

Nu este chiar atât de simplu, recunoaște ea. Peste tot în jur, e atâta teamă. Majoritatea oamenilor nici măcar nu admit public că le-au fost luați copiii. Li se spune că dacă sunt cuminți, îi pot recăpăta la un moment dat. Dar…

Se oprește, se ciupește de podul nasului. Noi încercăm să-i convingem, continuă ea. Ținem o listă: nume, vârstă, semnalmente. Și dacă auzim despre un copil relocat, încercăm să-l identificăm. Uneori pistele duc unde trebuie, alteori nu.

Mâna ei atinge fără să vrea buzunarul puloverului, iar bilețelul primit de la bărbat foșnește înăuntru.

Este riscant, să știi… Mulți oameni pur și simplu nu vor să se implice. Dar noi încercăm să găsim oameni de încredere, pe ici, pe colo.

Ca bărbatul acela, spune Bird, iar ea încuviințează din cap.

De multe ori, nimeni nu știe unde au fost duși copiii. Unii dintre cei mai mici, cel puțin, sunt relocați. Însă unii dintre ei primesc și nume noi. Unii sunt atât de mici, că nici măcar nu știu cum îi cheamă pe părinții lor. Și de obicei, cei mici sunt relocați foarte departe de casă. Nu întâmplător.

Bird se gândește la Sadie, la sutele de kilometri dintre Cambridge și

Baltimore, unde se aflaseră părinții ei. Cum ar fi practic imposibil pentru un copil să străbată de unul singur acea distanță atât de lungă, înapoi spre casă.

Și pe urmă? întreabă el.

Deocamdată, nimic, spune ea, iar el simte amărăciunea din vorbele ei. Deocamdată, nu putem face nimic pentru a-i aduce efectiv acasă. Oricum, nu atâta timp cât PACT-ul este încă în vigoare. Dar am identificat câțiva și cred că asta ajută familiile, când le dăm de veste măcar că micuții sunt în siguranță și unde anume se află. Noi încercăm doar să ținem evidența. Cine s-a pierdut și cine a fost găsit. Atât cât putem noi.

Noi?

O mână de oameni, spune ea precaută. Din toată țara. Facem schimb de bilețele. Zâmbește vag. Face parte din slujba noastră, înțelegi: informația. Să o culegem. Să o păstrăm. Să-i ajutăm pe oameni să găsească ce le trebuie.

În tot acest timp, o întrebare nu-i dă pace lui Bird.

Dar de ce? spune el. Când este atât de riscant. N-o să vă pedepsească și pe voi, dacă află?

Bibliotecara strânge din buze.

Ba sigur că da. Pe mine și pe toți ceilalți care încearcă să găsească acești copii. Pe bărbatul acela și pe oricine altcineva ne mai transmite informații. Bineînțeles că este riscant. Dar…

Se întrerupe pentru o clipă, frecându-și tâmplele.

Străbunicul meu a fost la Carlisle, spune ea simplu, ca și cum asta ar explica totul. Pe urmă, văzând expresia nedumerită a lui Bird, scoate un pufnet ușor. Tu habar n-ai ce-i aia, nu-i așa? Cum ai putea? Nu vă mai învață la școală nimic din toate astea. Prea lipsit de patriotism, nu-i așa, să vă spună despre lucrurile oribile pe care țara noastră le-a făcut înainte. Taberele de la Manzanar, sau ce se întâmplă la graniță. Pe voi vă învață, probabil, că majoritatea proprietarilor de plantații au fost buni cu sclavii lor și că America a fost *descoperită* de Columb, nu-i așa? Pentru că dacă v-ar spune ce s-a întâmplat cu adevărat, asta ar presupune îmbrățișarea unor opinii neamericane, și doară nu am vrea așa ceva.

Bird nu înțelege prea bine nimic din toate astea, dar ceea ce înțelege, deodată, și cu o forță amețitoare, este cât de multe lucruri nu știe.

Îmi pare rău, spune sfios.

Bibliotecara oftează. De unde să știi tu, spune ea, dacă nimeni nu te

învață, și nimeni nu vorbește niciodată despre asta, și când toate cărțile despre așa ceva au dispărut?

O tăcere prelungă se așterne între ei.

Nu am vrut să fac necazuri, spune Bird într-un final. Sincer. Eu vreau… eu vreau doar s-o găsesc pe mama.

Expresia femeii se îmblânzește.

Eu am cunoscut-o doar foarte puțin pe mama ta, spune ea. Și asta demult. Dar mi-o amintesc. Era o persoană drăguță. Și o poetă bună.

Dar o mamă rea, își spune Bird.

Abia când bibliotecara îi răspunde, își dă seama că a gândit cu voce tare.

Nu ar trebui să spui asta. Nu despre propria-ți mamă.

Pune din nou mâna pe umărul lui Bird – cu blândețe, de data asta. Îl strânge ușor.

Eu nu spun că nu există mame rele, continuă ea. Doar că nu știi întotdeauna. Ce le îndeamnă să facă sau să nu facă un lucru sau altul. Majoritatea dintre noi ne străduim cât putem.

Tonul vocii ei îl face pe Bird să tacă. O anumită fragilitate. Ceva întins prea mult, subțiat, plin de găuri.

Aveți copii? o întreabă el.

Doi, răspunde ea rar. Am avut doi.

Vorbește la trecut. Rupând propoziția în două: înainte și după.

Și ce s-a întâmplat cu ei? întreabă Bird.

Fetița s-a îmbolnăvit, spune ea. În timpul Crizei. Nu ne-am permis s-o internăm, puțini își permiteau. Pe urmă, spre sfârșit, băiatul meu a rămas fără insulină.

Ea privește în gol acum, undeva dincolo de umărul lui, fixând peretele din spate.

Oriunde ar fi mama ta, orice ar face, spune bibliotecara, de un lucru sunt sigură: ar fi fericită să afle că te-ai făcut mare și că ești sănătos. Că ești încă aici.

Apoi clipește, o dată, de două ori. Revine în prezent, la el.

Dar uite ce-i, Bird, continuă ea, dacă vrei să ajungi la New York, va trebui să te descurci singur. Eu pot face să circule doar informații. Nu și oameni.

Bird dă din cap că a înțeles.

Și nu te pot lăsa să pleci până nu îmi promiți că n-o să spui nimic din tot

ce se întâmplă aici. Te rog, Bird. Tu ar trebui să înțelegi mai bine decât oricine. Prefă-te că nu știi nimic – absolut *nimic* – despre asta. Sunt în joc viețile unor oameni.

N-aș face niciodată așa ceva, spune el, abia îngăimând ultimul cuvânt. Nu aș putea. Și apoi, ca să-i arate că vorbește serios: Prietena mea cea mai bună, Sadie, a fost unul dintre acei copii.

O tresărire și o pauză lungă.

Ai cunoscut-o pe Sadie? spune ea.

Atunci Bird își amintește: bineînțeles. Sadie trecea zilnic, după ore, pe la bibliotecă, fie și numai pentru câteva minute.

Am intrat în vorbă cu ea, spune bibliotecara. E greu să nu observi o fetiță care vine așa, singură.

Bird simte prin tot corpul un licăr fierbinte de speranță.

Acolo a plecat? spune el, emoționat. Ați trimis-o acasă? Înapoi la mama și la tatăl ei?

Dar bibliotecara clatină din cap.

Nu am putut afla unde au plecat părinții ei, spune ea. Nimeni nu a putut afla nimic, doar că nu mai erau acasă. Și apoi, așa, deodată, a dispărut și Sadie.

O clipă de tăcere, în care bibliotecara îl privește pe Bird cu bunătate și blândețe. Este un sentiment plăcut, surprinzător de plăcut, să vorbească despre Sadie cu cineva care a cunoscut-o. Să-și amintească de ea.

Ascultă, spune bibliotecara. Eu nu am cum să te duc la New York. Și nici nu cunosc pe nimeni care să te poată ajuta în sensul ăsta. Dar ceva tot pot să fac pentru tine.

Iese cu el din birou, printre rafturi, până ajunge la un biblioraft gros, castaniu. Înăuntru: nenumărate pagini cu orare, imprimate pe coloane de un albastru-deschis.

Mersul trenurilor, spune ea. Biblioraftul ăsta de aici, ăsta e cu autobuze. La gară, te poți duce la casă, dar există și automate de bilete. În caz că vrei să eviți… întrebările.

Vă mulțumesc, reușește Bird să spună.

Ea zâmbește. Ți-am spus că asta-i treaba mea, îi zice. Informația. S-o transmit. Să-i ajut pe oameni să afle ce au nevoie.

Lasă biblioraftul deschis și îl împinge spre el.

Ce faci tu cu această informație, mai spune ea, te privește doar pe tine.

Luni dimineața, tata așteaptă deja, cu servieta de serviciu în mână, când Bird apare din dormitor. Și-a ascuns manualele sub pătura de pe patul lui. În locul lor, ghiozdanul din spinare conține un schimb de haine, o periuță de dinți și toți banii pe care îi are. Toate bancnotele pierdute pe care le-a găsit pe jos și le-a păstrat de-a lungul anilor, toți banii de buzunar economisiți în toate zilele când, în loc să mănânce la cantină, a preferat să stea afară cu gândurile lui. Suficient, conform orarelor de la bibliotecă, pentru un bilet dus până în Manhattan. Autobuzul ales pleacă la ora zece. Are suficient timp.

Deși liftul a fost în sfârșit reparat, scoate tot felul de sunete ciudate, tremură și se zgâlțâie din toate încheieturile în coborârea lui lentă. Între pereții de oglindă, Bird și tatăl lui se înșiruie, până-n depărtare, replicați de nenumărate ori.

Bird așteaptă până când numărul afișat scade, cu un bipăit, de la șase la cinci, și abia apoi vorbește.

Mi-am uitat pachețelul, anunță el.

Noah, spune tatăl lui, de câte ori să-ți zic?

Liftul se oprește și se deschide spre holul blocului. Lumina soarelui pătrunde prin ferestrele largi, atât de strălucitor, încât Bird se simte ca o insectă pe o masă luminoasă. Cu siguranță că tata o să se uite la fața lui și-o să-și dea seama că minte. Însă tatăl lui oftează doar și se uită la ceas.

Avem ședință de personal la ora nouă, spune el. Nu te pot aștepta. Dă fuga sus și ia-ți pachețelul și pe urmă grăbește-te la școală. Nu tândăli pe drum, ne-am înțeles?

Bird încuviințează din cap și apasă din nou butonul liftului, iar tatăl lui se întoarce să plece. La vederea spinării lui – atât de familiare, în paltonul acela maro, vechi –, lui Bird i se pune un nod în gât.

Tată, strigă el, și tata se întoarce, scoate un oftat slab, iar Bird se repede și-l cuprinde în brațe.

Ce-i asta? întreabă tata. Am crezut că ești prea mare pentru îmbrățișări.

Dar râde și îl strânge tare în brațe pe Bird, iar Bird se cuibărește în lâna moale, ponosită a paltonului său. Vrea deodată să-i spună tot. Să-i spună: vino cu mine. S-o căutăm împreună. Dar știe că tatăl lui nu-l va lăsa niciodată să plece, darămite să mai și vină cu el. Dacă vrea să plece, va trebui să plece singur.

Pa, tată, spune, iar tata îi face cu mâna și pleacă.

Sus, Bird intră în apartament și dă fuga la fereastră. Se ascunde în spatele perdelelor și privește jos, la micul careu de iarbă din curte. Iată-l: punctulețul negru, tatăl lui, aproape la poartă.

S-a mai uitat după tatăl lui traversând curtea, în zilele cu ninsoare, când școala era închisă, dar tata tot trebuia să meargă la muncă. Obișnuia să stea la fereastră, așteptând până când tata apărea jos, urmărindu-l cum se îndepărtează pe alee și dispare din cadru. Iarna, micile urme ale pașilor lăsate de tatăl lui în omăt erau ca o magie. De aproape, Bird știa că erau găuri neregulate în gheața strivită. Dar de unde stătea el – zece etaje mai sus, cu nasul lipit de geam –, erau delicate și precise. Frumoase. Consecvente. Cusături micuțe pe o canava albă ca zăpada, un șir de pietricele însemnând drumul spre casă sau pentru a-i arăta cuiva calea. Ce liniștitor, să știe că putea să coboare, să se ia după urmele pașilor tatei, tocmai până acolo unde plecase el.

Acum, când privește, silueta singuratică în paltonul maroniu își strânge mai bine paltonul pe lângă corp, atât de rece este vântul tomnatic de afară. Nu a nins încă, să rămână urme de pași, și în clipa aceea, când tata nu se mai vede, este ca și cum el nici nu ar fi trecut vreodată pe acolo. Astăzi, lui Bird i se pare dureros de trist să treci fără să lași vreo urmă a existenței tale. Să nu-și amintească nimeni că ai fost acolo. Vrea să coboare pe jos toate cele zece etaje și să calce pe urmele invizibile lăsate de tata în trecerea lui. Își apasă buricele degetelor pe sticla rece, ca și cum – dacă ar apăsa suficient de tare – ar putea trece prin fereastră și păși în aer deasupra lumii.

•

El nu ridicase privirea când ea își luase rămas-bun.

Birdie, spusese ea, eu trebuie să ies.

Așa spusese? Sau: trebuie să plec? Nu-și mai amintește. El se juca cu niște cuburi, construise ceva. Nici măcar nu-și mai amintește ce.

Bird! a strigat ea încă o dată. Stătuse în spatele lui, și asta îl iritase. Nimic din ce construia nu rezista, se tot înclina și cădea într-o cascadă de cuburi, destrămându-se de fiecare dată. A luat două cuburi, le-a îndesat unul într-altul cât de tare a putut, atât de tare încât i-au rămas urme în carne.

Birdie, a spus ea. Eu… eu plec acum.

Îl aștepta, aștepta să vină la ea și să o pupe, așa cum făcea de obicei, dar el a mai pus un cub deasupra, și toată construcția s-a prăbușit din nou

zgomotos, și el a dat vina pe ea, pentru că-l strigase când era ocupat cu altceva.

Bine, a spus el. A cules iar cuburile, încercând să reconstruiască totul de la capăt, și când s-a întors, în sfârșit, să vadă dacă mai era acolo, ea plecase.

•

Este aproape ora nouă. E timpul să plece. Când tatăl lui se va întoarce acasă la cină, apartamentul va fi gol, iar Bird va fi în New York. S-a gândit la asta tot weekendul, cum să-i spună tatei unde a plecat. Orice menționare a mamei este prea riscantă, așa că bilețelul lui este scurt și vag: *Tată, mă întorc în câteva zile. Nu-ți face griji.* Lângă el, pune pe masă scrisoarea cu pisici, în plicul ei. Pe urmă rupe în două hârtiuța din ascunzătoare: adresa cu Park Avenue o strecoară în buzunarul de la spate, partea cu ultimul rând – *New York, NY – o* așază lângă scrisoare și bilețelul lui. Și un ultim lucru, o cutie de chibrituri. Speră ca tata să înțeleagă – unde a plecat și de ce și, mai presus de orice, cum să folosească această informație.

Bird nu a fost niciodată plecat din Cambridge. Se frământase toată noaptea cu gândul la pericolele ce i-ar putea ieși în cale. Dacă se urca în trenul greșit, dacă o lua pe altă stradă sau se urca în alt autobuz și ajungea cine știe unde? Dacă îl întreba un controlor de bilete: unde-ți sunt părinții? Dacă îl oprea poliția și-l urca în mașină, ca să-l ducă pachet înapoi la tatăl lui – sau, și mai rău, în altă parte? Străinii, atât de mulți străini, uitându-se la el scrutător. Măsurându-l din priviri, evaluând dacă reprezintă o amenințare sau dacă trebuie amenințat.

Dar nu se întâmplă nimic din toate acestea. Cu șapca trasă pe ochi, cu ochelarii de soare pe nas, merge cu transportul în comun până la gară. Polițaii de pe peron discută despre fotbal, nici măcar nu se uită la el. În loc să se ducă la casa de bilete, se duce la automat: bagă banii, primește biletul, fără întrebări. La terminalul pentru autobuze, nimeni nu privește împrejur, toată lumea pare să privească în pământ, evitând contactul vizual, iar el se gândește că poate nici ei nu vor să fie văzuți. Un pact între străini, toți consimțind tacit să se ignore reciproc, să-și vadă fiecare de treburile lui, numai de data asta. Pe măsură ce temerile i se spulberă rând pe rând, Bird devine incredibil de încrezător, absurd de încrezător. Este ca și cum universul i-ar arăta că se află pe drumul cel bun, că face exact ce trebuie să facă. Când autobuzul lui trage în stație, se suie și ocupă un scaun în spate,

la fereastră. A reuşit să se îmbarce. Porneşte la drum.

După plecarea mamei, luni întregi a stat nopţile în pat străduindu-se din răsputeri să nu adoarmă, convins fiind că dacă putea sta treaz suficient de mult timp, ea se va întoarce. Din motive pe care nu şi le-a putut explica niciodată, era sigur că mama se întorcea noaptea şi dispărea dimineaţa. Dar într-un final adormea, ratând-o de fiecare dată. Poate că era un test – să vadă cât de arzător îşi dorea să o vadă. Putea rămâne treaz? Şi-o imagina pe mama, în fiecare noapte, aplecată deasupra patului său, clătinând din cap. Iar adormise! Iar picase testul.

Pe atunci, totul avea sens; încă are. În toate poveştile pe care i le spusese mama, eroul trebuia să treacă prin încercări grele. Să coboare în nu ştiu ce fântână şi să scoată o cutie cu iască. Să se întindă sub cascada cutare şi să lase apa să-l şfichiuiască năprasnic. Era sigur că dacă ar putea rămâne treaz, mama lui s-ar întoarce. Faptul că testul era atât de arbitrar nu-l deranja. Testele pe care le aveau la şcoală erau şi ele arbitrare: încercuiţi substantivele şi subliniaţi verbele; combinaţi aceste două numere aleatorii într-un al treilea. Testele erau mereu arbitrare, asta făcea parte din natura lor şi, de fapt, asta le făcea să fie teste. Separă mazărea şi lintea de cenuşă, până la ivirea zorilor. Scufundă-te în adâncul mării şi adu perla cea strălucitoare, până la lăsarea nopţii.

Se ciupise de braţ, făcându-şi vânătăi negre şi violet pe ambele antebraţe, tot încercând să rămână treaz. Noapte de noapte, prindea o bucăţică de carne între degetul arătător şi cel mare, strângând până vedea stele verzi. Dimineaţa, mama tot plecată era, iar el se trezea cu o semilună vineţie pe antebraţ, iar tata îl întreba dacă nu cumva îl agresau ceilalţi băieţi de la şcoală, îl agresau, ce-i drept, dar nu aşa cum credea tatăl lui. E-n regulă, tată, spunea el, şi simţea toată ziua că i se închid ochii, dar seara următoare, încerca din nou, zadarnic, să rămână treaz. Cam pe atunci a încetat el să mai creadă în poveşti.

Acum, după tot acest timp, a pornit în căutarea ei. Ca un personaj din acele poveşti pe care i le spunea ea cu atâţia ani în urmă. Va călători spre locul unde mama îl aşteaptă răbdătoare. De îndată ce îl va vedea, vraja care a ţinut-o departe de el în tot acest timp, oricum ar fi ea, se va rupe. În basme, asta se întâmplă imediat, ca la apăsarea unui buton: Şi, numaidecât, ea îl recunoscu. Şi, numaidecât, îşi veni în fire. El este sigur că aşa se va întâmpla şi cu mama lui. Îl va vedea şi va fi din nou a lui, pe loc, şi vor trăi

împreună fericiți până la adânci bătrâneți.

Autostrada interstatală se perindă pe lângă el în huruitul monoton al motorului turat al autobuzului. Cu cât înaintează mai mult, cu atât Bird respiră mai lesne. Adoarme și se trezește doar când autobuzul încetinește și virează la stânga, făcându-l să se lovească de geam. Pe marginea drumului, o mașină de teren bleumarin a oprit pe banda de rezervă, iar în spatele ei e un autovehicul de poliție, cu girofarurile aprinse. Un ofițer în uniformă bleumarin coboară de la volan. Stai departe de polițiști, aude Bird în minte vocea tatei, și își trage cozorocul șepcii mai mult peste ochi, acoperindu-și fața, când autobuzul trece în mare viteză pe lângă acea scenă. Ar trebui să-i fie frică, dar spre surprinderea lui, nu-i este. Tot ce se află dincolo de geamul autobuzului pare foarte departe, izolat de bucata aceea de sticlă, iar inima îi bate în același ritm lent, constant, al roților de sub el. Afară, copacii și câmpurile mărăcinoase se succed în imagini nelămurite.

•

Autobuzul îl lasă în Chinatown, în mijlocul unei burnițe mărunte. O lume diferită: o mulțime de oameni, cum el n-a văzut niciodată, aglomerație mare, mult zgomot. În mod straniu, în ciuda gălăgiei și a agitației, se simte ca acasă, și într-o clipă își dă seama de ce: deodată, peste tot în jurul lui, sunt oameni cu fețe ca a mamei. Și puțin ca a lui. Nu a mai fost niciodată într-un loc ca acesta, unde nimeni nu se sinchisește de el. Dacă tatăl lui ar fi aici, *el* ar ieși în evidență, nu Bird, și Bird râde la gândul acesta. Pentru prima dată în viața lui, nu iese în evidență, iar asta îi insuflă un soi de putere.

Înainte de plecare, studiase harta pe care i-o strecurase, fără cuvinte, bibliotecara. O grilă, ar spune tata, calm și răbdător. Calculează-ți drumul înainte și mai departe. El face calculele: Bowery se continuă cu Third, optzeci și șapte de cvartale înainte, pe urmă două cvartale spre vest. Puțin peste opt kilometri. Nu trebuie decât să meargă în linie dreaptă.

Pornește.

Începe să observe anumite lucruri.

Că pe toate indicatoarele din Chinatown, ceva a fost acoperit cu vopsea sau lipit deasupra, în unele cazuri, șters. Se văd și acum găurile unde cândva a fost fixat ceva în cuie, distinge încă formele imprimate sub banda adezivă gri-argintie. Observă că indicatoarele de circulație au fost și ele acoperite cu vopsea: o dungă neagră, groasă trece pe sub piciorușele

literelor albe, îngrijite, cu care este scris MULBERRY și CANAL, ca o umbră în miezul zilei, ca un cearcăn negru pe sub albul unui ochi. Abia când observă unul unde vopseaua a început să se scorojească, înțelege. Își amintește de degetul tatei, scriind astfel de caractere în praf: cândva, toate aceste indicatoare au fost în două limbi. Cineva – toată lumea – a încercat să facă să dispară chineza.

Începe să observe și alte lucruri.

Cum oamenii pe lângă care trece fie vorbesc în engleză, fie nu vorbesc deloc, aruncându-și unii altora priviri furișe, dar fără să rostească niciun cuvânt. Abia când aceștia intră în câte un magazin, Bird prinde uneori un murmur încet într-o altă limbă – chineza cantoneză, bănuiește el. Tatăl lui ar ști, tatăl lui ar putea chiar înțelege. Toți cei de aici au un aer precaut, suspicios, scrutând trotuarele și strada, privind iscoditor peste umăr. Pregătiți s-o ia la fugă. El observă cât de multe, foarte multe, steaguri americane sunt aici – pe fațada aproape fiecărui magazin, la reverul hainei, la mai toate persoanele pe care le vede. În colțul fiecărei prăvălii atârnă aceleași afișe de acasă: DUMNEZEU SĂ-I BINECUVÂNTEZE PE TOȚI AMERICANII DEVOTAȚI. Tot drumul prin Chinatown, nici măcar o prăvălie fără un astfel de afiș. Unele expun și alte afișe, stridente, în roșu, alb și albastru: DEȚINUT ȘI ADMINISTRAT DE AMERICANI. 100% AMERICAN. Abia când iese din Chinatown, iar chipurile din jurul lui devin negre și albe în loc de asiatice, steagurile devin mai sporadice, oamenii de aici, aparent mai încrezători că loialitatea le este de la sine înțeleasă.

Bird merge mai departe.

Trece pe lângă vitrinele magazinelor protejate de obloane metalice cu graffiti. Noi și folosite. Cumpărate și vândute. De închiriat. O linie mediană din beton separând străzile peticite. Nume aiuritoare: Max Sun. Scaun Masă Dulap. Pe marginea trotuarului, paleți rupți, împrăștiați ca niște oase albite în deșert. Nu tu iarbă, nu tu copaci, nimic verde, doar stâlpi de iluminat la fel de cenușii ca trotuarul, străzile, praful care se întinde de pe jos până pe marginile clădirilor. Totul pământiu, de parcă ar încerca să scape neobservat. Trecătorii cară plase grele, împing cărucioare de cumpărături, evită să se privească în ochi. Nu stau la taclale. Uneori, trecerile pentru pietoni pe unde traversează sunt pur și simplu vopsite cu spray, liniile unduindu-se incert. În alte locuri, nici nu există treceri pentru pietoni. La

mai bine de un deceniu de la încheierea Crizei, atât de multe lucruri încă nu au fost reparate.

Dar pe măsură ce clădirile se succed, peisajul începe să se schimbe în jurul lui. Mici petice de iarbă își fac loc cu greu prin gropile din trotuar. De cât timp merge? De vreo oră? A pierdut deja noțiunea timpului. La școală i s-o fi observat deja lipsa, l-or fi anunțat pe tatăl lui? Mai departe, mai departe, mai departe. Burnița cade tot mai rar, apoi se oprește. Trece de supermarketuri cu reclame uriașe înfățișând sortimente de pizza, salate elaborate, felii de mango, și toate-l fac să saliveze. Îi chiorăie mațele, dar nu se oprește. Oricum nu mai are nicio lețcaie. Trece de băcănii cu munți de fructe, găleți cu buchete de trandafiri și pisici apatice, leneșe, întinse în vitrine. De frizerii din care, pe ușile proptite, se revarsă, odată cu valuri de aftershave, râsete de bărbați. În vitrinele lor, afișe familiare: MÂNDRU CĂ SUNT AMERICAN. VEGHEM UNUL ASUPRA CELUILALT. Pe aici sunt și copaci, unii mici și firavi, abia mai înalți decât un stat de om, totuși copaci. Undeva se aude bătând clopotul unei biserici. O fi trei, o fi patru? Strada forfotește de oameni, și Bird nu mai distinge dangătele de ecouri. Ar trebui să se întoarcă acasă de la școală, dar el este aici, iar pulsul i se accelerează tot mai mult, cu fiecare clădire de care trece. Aproape a ajuns.

Grăbește pasul, iar în jurul lui, orașul se transformă și el mai rapid, ca un film pus pe repede-nainte, săgetând spre viitor, sau poate spre trecut. Spre cum erau lucrurile odată, în epoca aceea de aur de dinaintea Crizei, de care el doar a auzit. Mai multe taxiuri, mai frumoase, mai noi. Mai curate, de parcă tocmai au fost spălate. Stâlpii de iluminat sunt negri și lucioși aici, mai înalți, mai eleganți, de parcă aici ar avea mai mult spațiu ca să-și înalțe capetele. Trece pe lângă clădiri cu coroane din piatră decorativă deasupra fiecărei ferestre. Aici, cineva și-a dat osteneala să facă detalii bej pe fundal roșu, doar din rațiuni estetice. Aici sunt magazine cu vitrine mari de sticlă, și nimeni nu se teme că ar putea fi sparte. Restaurante cu marchize. Oameni plimbând cățel în lesă. Copaci înconjurați cu gărdulețe frumoase din fier forjat, care nu-i trec lui Bird mai sus de genunchi, gărdulețe strict decorative, și nu cu rol de protecție.

Pe măsură ce negura se ridică, observă petice verzi pe sus: grădini pe acoperișuri, vârfuri de plante perene înălțându-se spre cer. Clădirile și prăvăliile nu mai încearcă să se ascundă. INTRAȚI, E DESCHIS! Nume țipătoare, excentrice, bizare, încercând să iasă în evidență, încercând să-ți

atragă atenția și să-ți rămână în minte: La calamarul sărat. Oaza de muzică. La puiul curios. Ce-ar mai fi râs tata. În fiecare vitrină, cunoscuta pancartă cu stele. Bannere cu reclame în care accentul se pune pe calitatea de lux a produselor vândute, și nu pe preț. Intersecțiile se succed, încă una, și încă una, de parcă ar urca pe o scară: 50th, 55th, 56th[6]. Bărbați în costume. Bărbați cu cravate. Bărbați cu pantofi de piele cu canafuri și tălpi moi, în care nu este nevoie să alergi. Și tatăl lui purtase astfel de pantofi cândva. Bănci, atât de multe bănci – trei, patru, cinci la rând, uneori aceeași bancă și pe un trotuar și pe celălalt, cu cele două sedii stând față în față. Nu știuse că puteai fi atât de bogat încât să-ți fie lene să traversezi strada.

Un magazin universal cât o stradă întreagă, tot numai granit negru elegant, șlefuit să arate ca o oglindă. Ca și cum ar spune: în acest loc, până și pietrele lucesc ca stelele. În vitrinele lui, manechine fără fețe poartă, înfășurate la gât, eșarfe florale de mătase. Clădiri rezidențiale înalte, fiecare fereastră, un locaș de cer oglindit, fixat în zid ca o nestemată. Și-o imaginează pe mama locuind într-unul dintre apartamente, privind în jos la el, așteptându-l. Curând, va afla. Camioane frigorifice parcate pe marginea drumului, livrând alimente din belșug, cu aburii reci ai răsuflării lor vizibili în aer. Acum au apărut și cafenele, locuri unde vii să pierzi vremea. Reclame pentru albirea și îndreptarea dinților, hoteluri unde, la intrare, sunt postați portari cu jobene. Aici, oamenii poartă genți al căror scop nu este să care lucruri, ci să arate frumos. Curățătorii chimice, multe, unele după altele, un cartier al mătăsurilor prea delicate pentru a fi spălate. La fiecare ușă, bărbați solizi, din comitetele de pază a cartierului, veghează.

75th Street. 76th Street. Clădiri mai vechi, ce-și poartă vârsta cu grație, cu un aer așezat, și nu ponosit. Aici, cuvintele străine sunt afișate cu mândrie: Salumeria. Vineria. Macarons. O străinătate sigură și dorită. Magazine cu termeni precum *gourmet* și *luxury* și *vintage pe* firme. Aici – și nu pare cu putință ca aceasta să fie aceeași stradă pe care a mers pornind de la indicatoarele vopsite și șoaptele temătoare, trebuie să fie o altă lume cea în care a intrat –, bulevardul se lățește și este mărginit de copaci. Îi place gândul că mama lui s-ar putea afla în acest loc frumos. Femei blonde, în echipament de alergare, trec în viteză pe lângă el, cu părul prins în coadă legănându-li-se la spate, în timp ce așteaptă să se schimbe culoarea semaforului. Bone împing landouri elegante, cu bebeluși în hăinuțe de firmă. Trece pe lângă prăvălii care fac doar rame pentru fotografii,

restaurante care servesc doar salată, magazine ce vând doar cămăși roz, brodate cu mici balene zâmbărețe. Clădiri atât de înalte, că nici nu li se văd vârfurile, chiar dacă Bird lasă capul atât de mult pe spate, încât mai are puțin și cade în fund. Aici, orice se poate întâmpla, aici, totul se întâmplă deja. Este ca un tărâm al zânelor, sau al basmelor.

Acesta este locul, își spune el. Aici este ea.

Și pentru că este un tărâm fermecat al zânelor, unde totul este posibil, pentru că este atât de însuflețit de tot ceea ce a văzut, amețit încă de nenumăratele posibilități care roiesc prin aer, nu este surprins când, deodată, o vede: mama lui, chiar peste drum. Cu un cățeluș maroniu alături. Ceva în sufletul lui tresare și se înalță până la cer într-o ploaie de scântei, și Bird aproape că strigă de bucurie.

Atunci, mama lui privește în jos la cățel, care amușină într-un strat îngrijit de flori, și nu este deloc mama lui. Doar o femeie oarecare. Care, de fapt, nici nu seamănă deloc cu ea, doar extrem de vag – o femeie est-asiatică, cu părul lung și negru, strâns neglijent la spate într-un coc. Chipul, acum, că o poate vedea mai bine, nu seamănă câtuși de puțin cu al mamei lui. Mama lui nu ar fi avut niciodată un astfel de câine, ghemotocul acela mic, chihlimbariu, ca un ursuleț de pluș cu ochi din nasturi negri și năsuc cârn, catifelat. Bineînțeles că nu este ea, se mustră în sinea lui; cum să fie ea? Și totuși, ceva din atitudinea ei – postura vigilentă, ochii vii – îi amintește de ea.

Femeia îl observă peste drum, cum se uită la ea, și îi zâmbește. Poate că și el îi amintește ei de cineva, poate că, la prima vedere, ea l-a confundat cu cineva pe care-l iubește și acum dragostea se revarsă asupra lui, din belșug. Și pentru că se uită la el, pentru că îi zâmbește și se gândește, poate, cu tandrețe la acest băiețel care îi amintește de cineva drag, ce urmează o ia prin surprindere: un pumn, lovind-o în plină figură.

Se întâmplă într-o fracțiune de secundă, dar pare să dureze o veșnicie. Din senin. Un bărbat alb, înalt. Femeia se prăbușește, se transformă într-o epavă. Bird împietrește, cu țipătul încremenit în gâtlej. Bărbatul este deasupra ei și îi cară șuturi, ca un ciocan lovind o friptură: în burtă, în piept și apoi – când ea se chircește ca un crevete decorticat, cu brațele peste față, încercând să apere ce poate – în spinarea-i rotunjită. Țipetele ei mute atârnă, ca niște cioburi de sticlă, în aer. Nici bărbatul nu vorbește, ca și cum și-ar face datoria, ceva impersonal, dar necesar.

Nimeni nu sare în ajutor. Un cuplu mai în vârstă face stânga-mprejur, ca și cum și-ar fi amintit că trebuie să ajungă urgent în altă parte. Un bărbat se îndepărtează în fugă, cu ochii ațintiți asupra telefonului mobil. Mașinile trec pe lângă, netulburate. Dar trebuie să vadă, își spune Bird, cum ar putea să nu vadă? Câinele, înalt până la glezne, latră de mama focului. Un portar răsare dintr-o clădire din spate și Bird aproape că răsuflă ușurat de recunoștință. Ajutor! strigă în sinea lui. Ajutați-o! Vă rog! Dar portarul trage ușa după el și o închide. Bird abia îi mai distinge silueta de cealaltă parte a sticlei groase, blurată și fantomatică, privind de parcă ar urmări o scenă pe ecranul unui televizor: obrazul femeii lipit acum de trotuar, trupul smucindu-i-se cu fiecare lovitură. Așteaptă, parcă, să se termine și apoi să deschidă iar ușa.

Femeia nu mai mișcă, iar bărbatul o privește – cu dezgust? Cu satisfacție? Bird nu-și poate da seama. Câinele continuă să mârâie și să latre, furibund și neputincios, frământând pavajul cu lăbuțele lui minuscule. Bărbatul ridică piciorul încălțat în bocanc, apoi îl coboară cu o mișcare rapidă pe spinarea animalului. Ca și cum ar fi strivit o doză de suc sau un gândac de bucătărie.

Bird țipă atunci din toți rărunchii, iar bărbatul se întoarce și-l observă cum îl privește, și Bird o ia la sănătoasa.

Orbește, cât poate de repede. Nici nu îndrăznește să privească înapoi. Ghiozdanul i se lovește de spinare ca o tobă. Cămașa i se îmbibă de sudoare fierbinte, pe urmă rece, pe șale. O fi murit femeia, se gândește, o fi murit câinele. Ce mai conta? Ochii bărbatului continuă să-i sfredelească ceafa, și el își simte stomacul în gât și icnește, dar nu iese niciun sunet. Cotește ca din pușcă pe aleea unei case și se pitește după un tomberon, trăgându-și sufletul, simțind cum îi arde gâtlejul uscat.

Uitase: în orice tărâm de basm, există și balauri. Monștri și blesteme. Pericole înșelătoare, cu măști. Demoni, dragoni, șobolani mari cât bivolii. Lucruri care te pot distruge dintr-o privire. Se gândește la bărbatul din Boston Common. Se gândește la tata, la umerii lui lați și la mâinile puternice, ajutându-l să se ridice în picioare. Dar tatăl lui este departe, în liniștea reconfortantă a bibliotecii, unde lumea de afară nu poate pătrunde. Și habar n-are unde este Bird, iar asta, mai mult decât orice, îl face pe Bird să se simtă cumplit de singur.

Rămâne acolo mult timp, încercând să-și domolească respirația,

încercând să-și potolească mâinile, care nu vor să se oprească din tremurat. Când este, în sfârșit, pregătit, se ridică pe picioarele nesigure și o ia înapoi spre colțul străzii. Alergase în sens invers, o deviere de câteva străzi de la traseu. Când ajunge pe Park Avenue, se mișcă repede și precaut, scrutând străzile. Simte că bate la ochi acum. Observă oamenii observându-l. Pricepe, așa cum nu o făcuse până acum. Poate că fusese cândva invizibil, dar vraja s-a rupt – sau poate că totul fusese doar în imaginația lui. Oamenii îl pot vedea, iar el înțelege, în sfârșit, cât de mic este, cât de ușor l-ar putea sfâșia lumea.

•

Este după-amiaza târziu când ajunge, în cele din urmă, la adresă: o clădire mare de cărămidă, cu jardiniere încărcate de flori la ferestre, o ușă uriașă, verde. Nu este un bloc de apartamente, ci o vilă pentru o singură familie, ceva ce nu știuse că există aici. Castelul Ducesei. Îl studiază precaut, de peste drum. În povești, într-un castel poți găsi orice: bogății, vrăjitoare, căpcăuni care așteaptă să te devoreze. Dar asta e, aici este locul unde l-a trimis mama lui. Are numele străzii și numerele scrise în palmă. Nu-i rămâne de ales, trebuie să meargă pe încredere.

Urcă treptele de marmură, apucă ciocănelul de alamă și bate, de trei ori, în ușa cea verde.

Pare o eternitate, dar nu durează decât un minut sau două până când un bărbat alb îi deschide. Este un pic cam rotofei și poartă o uniformă: nasturi strălucitori de alamă pe lâna bleumarin, de ai zice că-i un căpitan de vas. Îl privește inexpresiv pe Bird, iar Bird înghite în sec, de două ori, înainte să poată vorbi.

Am venit să vorbesc cu Ducesa, spune Bird, și ca prin farmec, căpitanul aprobă din cap și se dă la o parte.

Un foaier de un galben solar, un șemineu cu focul aprins, deși este abia octombrie. O masă cu blat de marmură și picioare spiralate ocupă centrul încăperii, unicul său scop fiind, aparent, acela de suport pentru cea mai mare vază cu flori pe care a văzut-o Bird vreodată. Peste tot în jurul lui, luminile au un nimb auriu.

Am venit să vorbesc cu Ducesa, repetă Bird, încercând să sune mai încrezător decât este, iar căpitanul se apleacă spre el.

Va trebui să o chem, spune el. Pe cine să anunț, vă rog?

Și pentru că i-e foame și sete și este istovit, pentru că a mers atâția

kilometri pe stomacul gol, pentru că își simte capul bizar, de parcă ar fi desprins de trup, ca un balon plutind chiar deasupra umerilor, pentru că are o vagă senzație de irealitate și nu este sigur nici măcar că locul acesta este real, darămite orașul ori Ducesa pe care a venit să o vadă, Bird răspunde ca și cum s-ar afla și el într-un basm.

Bird Gardner, spune el. Fiul lui Margaret.

Vă rog să așteptați aici, spune căpitanul.

Bird se foiește, cu pași șovăielnici, în jurul unuia dintre fotoliile de lângă șemineu. Este îmbrăcat în catifea nisipie, și lui Bird îi amintește de un jilț. Urmărește cu vârful degetelor contururile canelurilor săpate în brațe, și în minte îi vin cuvinte învățate de la tata: Mahon. Alabastru. Filigran. Își drege glasul. Pe polița șemineului se află un mic ceas de aur, cu o siluetă feminină aurie gesticulând grațios înspre cadran. Aproape cinci. Curând, tatăl lui va ajunge acasă și va descoperi că el a plecat.

Căpitanul revine. Vă rog să mă urmați, spune.

Trece pe sub o boltă și o ia pe un hol, iar Bird merge în urma lui, precaut, uitându-se pe după colțuri, așteptând din clipă-n clipă ca un monstru să se năpustească asupra lui. Dar nu trec decât pe lângă bogății demne de un adevărat palat. Un paravan de mătase, brodat cu chiparoși și cocori și o pagodă în depărtare. O sofa galbenă de mătase, cu perne în formă de rulouri. O uriașă sufragerie ovală, cu un parchet amețitor. Totul aici pare aurit: mânerele amforelor și vazelor de pe polițele șemineelor, ciucurii împletiți ai draperiilor, chiar și ghearele picioarelor ce susțin blaturile meselor și scaunele. Apoi ajung la baza unei impresionante scări spiralate, ce pare să urce la nesfârșit, cu un covor brun-roșcat, opulent, revărsându-se pe mijlocul ei. Bird nu a mai văzut niciodată o asemenea scară. Un candelabru delicat atârnă de un lanț învelit în catifea. Bird numără: un etaj, două, trei, patru și mult deasupra lor, un luminator în formă de busolă și iazul albastru cristalin al cerului.

Pe aici, vă rog, spune căpitanul. Și atunci Bird vede: chiar lângă scară, un mic lift, cu lambriuri de lemn și podea de parchet. Un lift în casă, își spune uluit în sinea lui. Căpitanul îi face semn cu o mână, și Bird urcă în lift, simțindu-se de parcă ar fi intrat într-o coajă de nucă poleită.

Doamna vă așteaptă sus, spune căpitanul. Trage un grilaj de alamă și îl închide pe Bird înăuntru, ca într-o colivie.

Când liftul începe să urce zgâlțâit, în mintea lui Bird se stârnește o

adevărată furtună. În jurul lui, barele de alamă ale grilajului zornăie, ca și cum ceva ar încerca să iasă, ori să intre. Habar n-are încotro se îndreaptă. Cum va fi Ducesa? Va fi blândă sau va fi amenințătoare? Își imaginează reginele malefice din cărțile de povești, cu toată răutatea ascunsă sub masca farmecului. Ai încredere, își spune: în povești, trebuia să te încrezi în străinii care-ți ieșeau în cale. Până și liftul acesta este frumos decorat, așa cum se cade într-un palat. Rame aurii, miniaturale, în jurul unor desene cu clădiri antice și femei înaripate. Un mic telefon alb. Pe peretele din spate, o oglindă rotundă, cu suprafața vălurită, reflectându-i distorsionat chipul, făcându-l să semene cu cel al unui căpcăun sau poate al unui pitic.

Liftul se oprește în sfârșit. Un salon, mare cât apartamentul lor. Altă masă, alt vas dând pe dinafară de flori. Își vede fața oglindită în suprafața lustruită, fixându-l cu privirea. Covorul de sub tălpile lui are un model auriu. O casă nobilă, fără îndoială.

Și acolo o vede, pășind încet pe ușa dublă de la capătul încăperii: Ducesa. Mai tânără decât se așteptase el: imperială, înaltă, păr blond, tuns scurt. Perle. Un taior albastru, drapat, cu pantalon, nu rochie, dar pentru Bird este deja limpede că aceasta este o femeie puternică. Preț de o clipă, băiatului îi piere glasul, rămâne pur și simplu holbându-se la ea. Ducesa nu rupe tăcerea, îl privește și ea amuzată.

Dumneavoastră sunteți Ducesa? întreabă el în cele din urmă. Deși știe deja că ea este.

Și pe cine avem noi aici? întreabă ea. Cu o sprânceană ridicată. Sceptică.

Bird, spune el, tremurând. Fiul lui Margaret.

Pentru un moment, se teme că ea va spune: Cine? Dar nu o face. În schimb zice, destul de rece: Ce te aduce aici?

Mama, spune el, răspunsul fiind atât de evident, încât pare ridicol să îl rostească. Am venit aici s-o găsesc.

Ce te face să crezi că este aici? întreabă Ducesa. În glas i se simte o vagă urmă de curiozitate.

Pentru că, începe el, și se oprește. Bâjbâie după răspuns în sinea lui. *Pentru că vreau să știu de ce m-a părăsit. Pentru că vreau să se întoarcă la mine. Pentru că vreau ca și ea să vrea să se întoarcă la mine.*

Mi-a trimis un mesaj, spune el.

Ducesa își țuguie buzele, iar el nu-și poate da seama dacă este nedumerită, mulțumită sau supărată. Preț de o clipă, e ca o profesoară,

cântărind răspunsul dat de el, decizând dacă să-l laude ori să-l pedepsească.

Înțeleg. Așadar, mama ta… ea ți-a cerut să vii aici?

Bird ezită. Se întreabă dacă ar trebui să mintă, dacă nu cumva este un test. Își simte pieptul încordat.

Nu sunt sigur, recunoaște el. Dar mi-a lăsat această adresă. Acum mult timp. M-am gândit… m-am gândit că poate știți dumneavoastră unde este.

Scoate din buzunar peticul de hârtie, sau ce-a mai rămas din el. Zdrențuit și mototolit, cu marginile mânjite de albastru, de la vopseaua blugilor lui. Dar iată-l, cu scrisul mamei lui: întocmai adresa unde se află acum.

Înțeleg, spune Ducesa din nou. Și ai venit aici singur? Tatăl tău unde e?

De unde știe ea de tatăl lui? se întreabă Bird cu o tresărire.

Tata nu știe că sunt aici, spune, și când cuvintele își iau zborul de pe buzele lui, își dă seama din nou cât de îngrijorător de adevărat este ce a spus. Tatăl lui habar n-are unde se află, tatăl lui nu-l poate ajuta ori salva.

Ducesa se apleacă mai aproape, cercetându-l amănunțit, cu o privire tăioasă. De aproape, Bird observă că tenul ei abia a început să facă riduri, că părul ei nu are încă fire albe. Se poate să fie de-o seamă cu mama lui, se gândește el.

Și cine știe că te afli aici? vrea ea să știe. Cu o nuanță dură de amenințare în glas.

Bird își simte gâtul inflamat. Nimeni, spune el. Lui nu i-am spus. Nu am spus nimănui. Am venit singur.

Puteți avea încredere în mine, vrea el să spună. Îl trec toate nădușelile, gândindu-se că se poate să fi ajuns atât de departe și, până la urmă, să fie nevoit să se întoarcă din drum. Că acest balaur de Ducesă, cu palatul ei aurit, l-ar putea înghiți, făcându-l captiv pe vecie.

Interesant, spune Ducesa. Se întoarce cu spatele, iar Bird se simte ca și cum o lumină foarte puternică s-ar fi stins. Așteaptă aici, spune ea, și fără vreun cuvânt în plus, iese, lăsându-l singur.

Bird dă ocol camerei, neputând sta locului. Perdele gri-aurii la ferestre, prin care poate vedea sclipirile traficului, jos, în stradă. Un pian cu coadă într-un colț. Pe o măsuță, o fotografie în ramă de argint, înfățișând o femeie și un bărbat: Ducesa, mult mai tânără și cu părul mai lung, aproape o fetișcană, și cineva care i-ar putea fi tată. Bătrânul Duce, decide el, deși bărbatul din imagine poartă un tricou polo și pantaloni de doc, și par a fi amândoi pe puntea unui iaht, cu cerul albastru și apa și mai albastră

unindu-se la orizont în spatele lor. O expresie aspră, aproape furioasă pe chipul lui. Bird se întreabă unde o fi bătrânul Duce. Se întreabă cum de o cunoaște Ducesa pe mama lui. Se întreabă ce-o fi făcut mama lui în toți acești ani, departe de el. Dacă îl va recunoaște când îl va vedea. Dacă îi pare rău, dacă se gândește vreodată la el. Dacă regretă.

Afară, cerul s-a întunecat, a devenit de un cenușiu oțelit, anost. Spre mirarea lui, nu îi mai este deloc foame. Și-l imaginează pe tata ajungând acasă în micul cămin studențesc, găsind apartamentul întunecat și pustiu. Îl caută. Îl strigă. E în regulă, tată, gândește el. Mă voi întoarce curând. Se simte ciudat de vioi și de însuflețit, cu sângele dogorindu-i în vene. Aproape a ajuns. După tot acest timp.

Departe de tot, în adâncurile casei, se aude o pendulă, bătând cu un sunet grav. Ora cinci. Și apoi, ca la un semnal, Ducesa reapare.

Dacă tu chiar ești cine pretinzi că ești, spune ea, atunci dovedește-o. Ce culoare are bicicleta ta?

Poftim?

Ar trebui să știi, adaugă ea, că dacă nu ești cine spui că ești, voi chema poliția fără absolut nicio remușcare.

Eu… Bird se oprește, uluit. Tata nu l-a mai lăsat să meargă pe bicicletă din ziua aceea când a căzut și vecina a chemat poliția.

Nu am bicicletă, îngaimă el. Chipul Ducesei rămâne calm, indiferent și inexpresiv.

Cu ce tip de lapte mănânci cerealele dimineața? întreabă ea.

Din nou, Bird este prea uimit ca să vorbească. Ezită, dar nu poate decât să spună adevărul, oricât de ciudat ar părea.

Eu mănânc cerealele fără lapte, spune.

Din nou, Ducesa nu comentează nimic. Unde anume stai la cantină când iei prânzul? spune ea, și Bird tace, văzându-se parcă de undeva de sus, un punctuleț singuratic ghemuit pe trepte, cu o pungă de hârtie maro.

Eu nu mănânc de prânz la cantină, spune el. Mănânc afară. Singur.

Ducesa nu spune nimic, dar zâmbește, și din asta el înțelege că a trecut testul.

Așadar, vrei să-ți vezi mama, spune ea.

Nu este o întrebare.

Păi, în cazul acesta, urmează-mă.

Pe hol, ea apasă un buton de pe perete și un panou glisează într-o parte.

Magie? Nu. Un lift camuflat. Același lift, de fapt, cu care a și venit. Sub atingerea Ducesei, butonul cu litera S se aprinde într-un roșu incandescent. Când ușile se deschid din nou, se află într-o peșteră slab luminată: un garaj subteran, cu o limuzină neagră, elegantă, având motorul deja pornit. Un bărbat mustăcios, în costum, stă drept lângă mașina care așteaptă. Lacheul, bănuiește Bird, când se instalează pe bancheta din spate, alături de Ducesă.

Apoi pornesc la drum.

Mașina alunecă pe rampă în sus și iese din garaj, alăturându-se traficului aglomerat de pe străzi: lin, fluid, regal. Dinăuntru, Bird nu aude absolut nimic. Nici vocile mulțimilor de la colțurile străzilor, rărindu-se și îmbulzindu-se în ritmul luminilor de la semafor, ca un uriaș șarpe croindu-și încet drum către centrul orașului. Nici claxoanele despre care el știe cum spintecă aerul, acele zgomote asurzitoare, de frustrare neputincioasă. Pur și simplu, niciun sunet, iar orașul se derulează în sepia pe geamurile fumurii, ca un film mut. Lui i se pare că nici nu rulează, ci plutesc.

Centura, te rog, îi spune Ducesa, de alături. Ar fi păcat să ajungi atât de departe și să-ți zdrobești capul.

Bird dă să zică ceva, dar Ducesa îi închide gura cu o privire.

Eu nu sunt aici ca să răspund la întrebări, spune ea. Asta este treaba mamei tale, nu a mea.

După aceea, ea nu mai spune absolut nimic, în timp ce mașina înaintează de-a lungul râului, printr-un tunel lung și din nou afară, în lumina amurgului, cu luna abia răsărind. Timpul trece intermitent, cu opriri și porniri bruște, precum traficul din jurul lor, iar uneori Bird ațipește și se trezește, văzând că nu au înaintat deloc, iar alteori este sigur că nu a închis ochii, dar ei par să se fi teleportat pe o distanță foarte lungă, nimic din ce vede afară nu-i pare cunoscut, și apoi, în jurul lor, traficul se aglomerează și se congestionează din nou, încetinindu-i la pas, și până la urmă – nu știe cât timp a trecut – soarele a asfințit și străzile din jurul lor sunt liniștite și aproape pustii, mărginite de case din cărămidă brun-roșiatică, iar mașina trage la bordură și se oprește, în sfârșit.

Ascultă cu atenție, spune Ducesa, vorbind din nou pe un ton imperativ. Ca și cum aceasta ar fi ultima oară când i se adresează, ca și cum adevăratul test abia acum ar începe. Urmează aceste instrucțiuni cu strictețe, îi spune ea. Nu pot răspunde pentru ce ți se întâmplă, dacă nu le urmezi.

Lui Bird, cu ochii împăienjeniți, pe jumătate amețit de emoție și de oboseală, nu i se pare deloc ciudat. De fapt, nici nu se așteaptă la altceva: în povești, există întotdeauna reguli enigmatice care trebuie respectate. *Lasă sabia de aur și ia-o pe cea veche și ruginită. Oricât ți-ar fi de sete, nu bea vinul. Nu scoate un sunet, chiar dacă ești ciupit și lovit, chiar dacă ți se taie capul.* După ce mașina se îndepărtează, lăsându-l pe trotuar, face exact ce i-a poruncit Ducesa. Trece mai departe de două clădiri și de acolo, în față, de încă trei, și iată locul, exact așa cum i-a spus ea: o casă mare, din cărămidă brun-roșiatică, cu o ușă roșie și toate ferestrele acoperite. *Va părea părăsită, dar aparențele pot înșela.* Așa cum a fost instruit, ignoră cerdacul mare din față și ocolește casa printr-o parte. *Nimeni nu trebuie să te vadă intrând pe poartă.* Două mașini trec, în timp ce el bâjbâie după zăvor, iar lemnul aspru al porții îi julește buricele degetelor, apoi îl găsește, metalul rece și solid și neted. Privește peste umăr la ferestrele luminate ale caselor din jur, și când este sigur că nu se uită nimeni, apasă pe clanță și poarta se deschide.

În spatele casei, este o ușă. Nu trebuie să faci absolut niciun zgomot când te apropii. Cu pași ezitanți, Bird își croiește drum prin învălmășeala de buruieni și iarbă. Asta trebuie să fi fost grădina din spate cândva, neatinsă de secole. Ici și colo, se împiedică de câte un pomișor, rășchirat și insolent, lovindu-l cu rămurelele peste față. Dar în lumina lunii, vede conturul vag al unei poteci, iar pietricele lucitoare, înfundate în ciment, îi indică drumul, și se ia după ele înspre silueta mătăhăloasă și întunecată a casei. *Introdu aceste cinci cifre – opt, nouă, șase, zero, patru – și ușa se va deschise*. Înaintează pe bâjbâite pe lângă zidul casei, ca și cum ar mângâia cu degetele un balaur adormit, căutând locul moale: cărămidă, cărămidă, cărămidă, apoi ușa și o tastatură. Prea întuneric ca să vadă, dar numără butoanele, apasă codul de acces. Un bipăit slab. Răsucește mânerul.

Înăuntru: un hol îngust, ce se cască într-o beznă și mai adâncă. *Trebuie să închizi ușa în urma ta, chiar dacă va fi complet întuneric. N-ai s-o poți vedea decât după aceea.*

Bird închide încetișor ușa, iar lumea de afară se îngustează până ajunge doar o fantă îngustă, tot mai îngustă, apoi dispare. Încuietoarea automată se activează, și el este acum ferecat în beznă.

Și atunci aude pași, venind în grabă spre el. O luminiță se aprinde,

răspândindu-i în ochi scântei aurii.

Mama lui, uluită. Cu brațele întinse. Cuprinzându-l strâns. Căldura ei. Parfumul ei. Șocul și mirarea și încântarea de pe chipul ei.

Bird! strigă ea. Oh, Bird! M-ai găsit.

II

Iată-l: Bird. Micul ei Bird.

Mai înalt decât se așteptase, mai slab. Nu mai are aproape nimic din fălcuțele-i dolofane, de copil mic. Un chip uscățiv, rece, o expresie sceptică, o grimasă dură a gurii, o încleștare a maxilarelor, pe care nu știe exact s-o localizeze. Nu-i a lui Ethan. Cu certitudine, nici a ei.

Bird, spune ea. Ce mare te-ai făcut!

Păi, zice el, brusc rezervat, a trecut ceva timp.

Nu are încredere în ea, iar ea vede asta deja: după cum rămâne lipit de ușă, după cum evită să o privească în ochi. Da, își spune în sinea ei. Nu are încredere în ea *încă.* Stinge lumina.

Trebuie să evităm să atragem atenția, spune ea.

Îl vede gândind deja: *Ce e locul ăsta?*

Holul este îngust, iar în urma ei, pașii lui Bird se răresc, pe când băiatul își croiește drum printre ziduri străine. Un pas ezitant, o pauză. În timp ce înaintează cu pași târșâiți, tălpile adidașilor lui hârșâie podeaua.

Vino, spune ea. Stai. Fii atent, podeaua e denivelată aici. Ai grijă pe unde calci.

Vorbește repede, lucru neobișnuit pentru ea, cuvintele se înghesuie unele într-altele de parcă i s-ar prăvăli din gură, dar nu se poate opri.

Am știut eu c-o să-ți dai seama, spune ea, în timp ce își continuă amândoi drumul pe holul întunecat. Am știut că ești suficient de inteligent.

Cum? spune el.

La intrarea în camera de zi, ea se oprește și îl așteaptă să o ajungă din urmă, iar mâna lui o atinge ușor pe spate, căutând ceva cunoscut, ceva stabil. Ar vrea să-l ia de mână, să și-o lipească de față, dar știe că el nu este pregătit încă.

Mi-a spus mie cineva, răspunde ea.

După întunericul din hol, camera de zi este orbitoare. Bird duce imediat mâna la ochi, ca și cum ar fi pășit într-un soare arzător. Ea îl urmărește cum începe să distingă încăperea, bucată cu bucată. Tapetul, jupuindu-se pe alocuri, ca o piele bătrână. O sofa spălăcită și jerpelită, îngrămădită lângă un perete, o masă pliantă, plină de scule. O singură veioză, fără abajur, doar

un bec golaș holbându-se la el. Ea îi vede ochii alunecându-i la placajul fixat în cuie peste ramele ferestrelor, la cercurile concentrice spălăcite de pe tavan, acolo unde s-a infiltrat ploaia. La ea, nepieptănată și neîngrijită, într-un tricou jerpelit și cu blugi uzați. Ascunsă ca o pustnică, în bezna tulbure.

Trebuie să fii obosit, spune ea. Ți-am pregătit o cameră.

•

Îl conduce la etaj, iar traversa de un roșu-oranj le amortizează pașii. Tot drumul până sus, chenarele decolorate de pe tapet indică locurile unde cândva au atârnat tablouri.

A cui e casa asta?

Acum, a nimănui. Atenție! Vezi pe unde calci! Balustrada este ruptă aici.

La etaj, ea deschide ușa de la capătul scării. O cameră spațioasă, care se vede că a fost odată, demult, a unui copil mic. Când apasă întrerupătorul, pe lampa din tavan apare un clovn, cu un șurub roșu pe post de nas, ce ține cupola de sticlă fixată la locul ei. În colț se află și acum un pătuț cu grilaj, cu o latură coborâtă și salteaua goală. Ea a măturat camera, dar tot nu te îmbie să intri. O parte din tencuiala tavanului este căzută, expunând stinghiile subțiri din lemn, ca niște oase. Ferestrele sunt camuflate cu negru.

Saci de gunoi, explică ea. Ca să nu iasă lumina. Trebuie să fim precauți – vecinii cred că este abandonată.

Bird își lasă ghiozdanul pe podea, atinge cu o mână foliile de plastic de pe ramele ferestrei. Făcuse și ea același lucru de multe ori, simțind tremurul ușor, de câte ori o mașină trecea huruind pe stradă.

Am pregătit locul ăsta pentru tine, spune ea. Pentru eventualitatea în care ai fi reușit să vii. Netezește sacul de dormit întins pe băncuța de sub fereastră, înfoaie perna mică de la cap. Îmi pare rău că nu am un pat adecvat. Măcar este mai confortabil decât pe podea.

Bird ridică dintr-un umăr și se întoarce ușor. De afară, vaietul subțire al unei sirene își face loc prin pavăza de plastic, crescând în intensitate, apoi pierzându-se în depărtare. Dacă totul ar fi fost altfel, își spune ea, dacă ar fi avut toți acei ani cu el, așa cum ar fi fost normal, poate că limbajul acesta ar fi fost mai puțin străin. Limbajul celor care încep să-și piardă copilăria, tot numai gesturi și subtexte, tot numai reținere și dispreț. Poate că ar fi învățat să-l înțeleagă. Se întreabă dacă Ethan îl înțelege.

Ți-e foame? întreabă ea, și deși e destul de sigură că este o minciună, el neagă, scuturând din cap. Atunci, odihnește-te, spune ea. Vorbim mai

încolo.
Se oprește și se întoarce.
Bird. Sunt tare bucuroasă că ești aici.

•

Când era mic, Bird plângea când îi vedea pe alții plângând. Anumite cântece pe care le auzea la radio îi dădeau furnicături prin tot corpul, și până și simpla atingere a unui deget îi sporea agonia. Ce trist că Jackie Paper nu s-a mai întors.[7] Ce tragic că ea pleca acasă după ce trăise singură atâția ani. Ce îngrozitor trebuie să fie să ajungi singurul băiat din tot New York-ul. Muzica îl jupuia, notă după notă, iar mușchii dezgoliți îi pulsau dureros. Ajunge, mamă, suspina el, fă-l să *tacă,* și Margaret, îngrozită, dădea fuga la radio, oprea muzica și-l lua în brațe.
Ea era uimită de cât de avid și de uimit era de toate. Era un copil tăcut, privind atent, absorbind totul – binele și răul, bucuria și durerea. Sfârcurile rozalii ale cireșului crescând și dând în pârg. Vrabia moartă, chircită pe trotuar. Zbenguiala exuberantă a unui pâlc de baloane eliberate în înaltul văzduhului infinit. Cât de permeabilă era granița dintre el și lume, ca și cum totul ar fi curs prin el, ca apa printr-o sită. Ea își făcuse griji pentru el, cum avea să umble prin lumea aceea dură, ca o inimă firavă, fără apărare, bătând expusă, acolo unde orice ar fi putut-o răni.
Băiatul acesta din fața ei semăna cu Bird și vorbea ca Bird. Și ar fi recunoscut oriunde chipul acela. Însă acum este ceva între ei, ceva prin care ea nu poate vedea ori auzi bine, ceva opac și dur, ca o carapace de țestoasă. Ca și cum el ar rămâne permanent doar atât de departe cât ea să nu-l poată atinge. A rămas cu o traumă. Of, Bird, își spune ea.

•

Sus, Bird trage cu ochiul pe hol. Lumina stinsă, doar o vagă licărire gheboasă pe perete, de la unica veioză de la parter. Trece tiptil pe lângă toate camerele întunecoase. În baie, toaleta și lavoarul au dâre verzi și sunt murdare. Dâre de mușchi se întind din cada ruginită pe un covor gros. Doar încă o cameră pare să fie ocupată. O saltea neacoperită într-un colț, cu o veche lampă de birou, fără abajur, pusă lângă ea pe podea. Camera mamei. Mirosul tăios de transpirație plutește în aer. Mama lui, care plantase flori în lumina soarelui și îi murmurase povești la ureche noaptea, a devenit cumva o străină care se furișează prin întuneric. Ar vrea să fie și tata aici, să explice fenomenul. Să-l ajute să înțeleagă. Să decidă ce este de făcut.

Înapoi pe palier, lumina de jos pare spălăcită, ca ceva refolosit, și trebuie să se orienteze pipăind cu vârfurile degetelor până la capătul holului și înapoi în camera lui singuratică.

•

Când Bird se trezește, Margaret stă așezată pe podea, lângă el. Cu picioarele îndoite sub ea pe covorul ros, cu privirea blândă așternută pe chipul lui. Ca și cum l-ar fi studiat în timp ce dormea, așteptând răbdătoare să se trezească. Ceea ce a și făcut.

Cât e ceasul? spune ei cu glas răgușit. Cu fereastra camuflată, este imposibil să-și dea seama dacă e zi sau noapte.

Puțin după miezul nopții.

I-a adus o cană cu cafea instant. Care lui nu îi place, ea își dă seama de asta după grimasa de pe chipul lui, bineînțeles că nu-i place, ce fel de mamă i-ar aduce copilului ei cafea? Ar fi trebuit să cumpere altceva, dar numai cafea are. S-a dezobișnuit de asta, de toate. Dar cana este caldă și reconfortantă în frigul din cameră, iar el se chinuie să se ridice în capul oaselor, soarbe din cafea. Soarbe și ea din a ei. Amară, dar revigorantă. Ca un medicament puternic.

Gazul e oprit, spune ea. Așa că nu am căldură, nici nu pot găti ca lumea. Doar un reșou. Dar apa și curentul funcționează încă. De altceva nici nu am nevoie.

Ce e locul ăsta? întreabă el, dar ea nu răspunde. Sunt alte lucruri pe care trebuie să le explice mai întâi, începe cu începutul, își reamintește ea în gând. Doar de-aia l-ai chemat aici.

Bird, spune ea, vreau să-ți arăt ceva.

Îl duce la următorul etaj, al doilea, unde toate camerele sunt goale. Prin ușile lor întredeschise, parchetul fără covoare arată ca o apă adâncă: întunecoasă și tot mai întunecoasă. Ea intrase acolo o dată, la început, după ce venise aici. Praful se strânsese în grămezi, ca zăpada. Mobilă veche, cu picioare lipsă, pe jumătate îngenuncheată pe podea. Un pick-up vechi cu o placă încă în el, prea zgâriată ca să mai cânte. Peste tot erau semne ale exteriorului, furișându-se înăuntru, cucerind teritoriul. În baie, un braț lung de iederă se încolăcise printr-un geam spart și bâjbâia după zăvor. În dormitor, ea găsise o pădure de ciuperci răsărite din covorul îmbibat de apă, lângă o crăpătură din zid.

Acum, în capul scărilor, ea întinde mâna prin întuneric, căutând

cordonul, iar când îl găsește și trage de el, se deschide o trapă, se depliază o scară. Exact așa cum știe că se va întâmpla.

Pe aici, spune ea, urcând în întunericul gros și tulbure. Fără să-l aștepte.

În urma ei, îl aude pe Bird punând șovăitor piciorul pe prima treaptă. Margaret se silește să urce mai departe, să avanseze. Să aibă încredere că el o va urma, în capătul îndepărtat al casei, se oprește și se întoarce pentru prima oară să se uite la el. Ochii ei sunt obișnuiți cu întunericul, dar ai lui nu, iar el se ia mai mult după auz decât după văz, pipăind ca să-și găsească drumul, ghidându-se după bârnele de sub picioare, care seamănă cu șinele de tren. Este praf și frig, raze subțiri de lună pătrund prin crăpăturile peretelui lateral, formând gratii de lumină, pe care el le evită plecându-și capul pe măsură ce înaintează prin pod. Când o ajunge din urmă, ea împinge cu umărul în trapa din plafon.

Am ajuns, spune, când zăvorul cedează cu un scârțâit. Vezi pe unde calci.

Ies pe acoperișul plat, într-o mare de întuneric. Este frig, iar vântul trece pe deasupra orașului ca lama unui cuțit ce nivelează făina dintr-o cană, dar când ies, Margaret simte că se liniștește. Cu atâta frumusețe în jur.

În preajma lor, orașul se întinde ca o haină lăsată să cadă, numai culmi și creste și falduri ascunse. Chiar și la această oră liniștită, ici și colo, panglici luminoase de mașini șerpuiesc pe străzi. În depărtare, o pădure de arbori de oțel se înalță până la lună. Ea abia dacă distinge strălucirea înstelată a ferestrelor îndepărtate, reflectând lumina fragmentată a lunii în geamurile lor întunecate. Nu este nimic pe acoperiș, doar orașul, și cerul, și ei. Nu există parapet, doar marginea precisă și netedă, ce face loc către pământ dedesubt. Ea îl aude pe Bird alături, gâfâind, și pentru o clipă, îl vede: fiul ei, așa cum și-l amintește. Curios, vigilent. Cu ochi vii. Minunându-se de câtă viață există în jurul lor.

Eu nu… începe el, dar se oprește. Face încet un pas pe suprafața plană a acoperișului, pe urmă încă unul. Precaut, ca pe un teren nesigur. Nu am știut că orașul este atât de mare, spune. Întinde o mână, ca și cum ar putea atinge cu vârful degetului său vârful unui zgârie-nori din centru.

E grozav, încuviințează Margaret. Eu vin aici, sus, doar noaptea. Ca să nu mă vadă careva. Este uluitor, nu-i așa? continuă ea, întorcându-se către orizont. Cu mult mai mare decât mi-l imaginam înainte să ajung aici. Prima dată când am venit în oraș, în tinerețe, m-am plimbat peste tot pe unde am

putut. Am încercat să văd tot.

Bird întoarce brusc și imperceptibil capul spre mama lui, iar ea știe că l-a făcut curios. Se preface că nu observă.

Desigur, continuă ea, am ajuns să văd mult din el prin prisma slujbei mele. Am învățat să mă descurc destul de bine prin oraș.

Face o pauză, așteptând. Se întreabă dacă Ethan i-a spus ceva. Dacă Bird știe ceva, orice. Dar după o clipă, Bird mușcă momeala.

Ce slujbă? spune el, fără să se întoarcă. Ca și cum nu ar conta deloc pentru el.

Curier. Duceam scrisori, și alte chestii. În timpul Crizei. Mergeam pe bicicletă, adaugă ea, de parcă abia atunci și-ar fi amintit.

Bird tace, dar preț de o clipă, cortina dintre ei dispare. Ea nu i-a spus niciodată nimic despre timpul petrecut în New York, nimic despre viața ei de dinainte de el. La început, era prea mic, apoi ea a plecat. Pentru el, viața ei de dinaintea lui este o pagină albă. Îl urmărește procesând această nouă informație. Această nouă imagine a mamei lui: vâjâind prin oraș, ducând chestii de colo-colo.

Ce fel de chestii? întreabă el.

Pachete, în general. Uneori, documente care trebuiau semnate. Atât de multe firme se închideau atunci și nu existau prea multe dube. Noi, bicicliștii, eram mai ieftini și mai rapizi, iar combustibilul era și el atât de scump.

Îl privește cu luare-aminte. Alimente, uneori, continuă ea. Și medicamente, când oamenii se îmbolnăveau și nu puteau ieși. Noi le luam de la farmacie și le lăsam la ușile lor.

Noi? spune Bird.

Eram o mulțime. Încercam toți să ne descurcăm cum puteam.

Stă pe gânduri, dacă să-i spună mai multe. Așteaptă, decide.

Așa l-ai cunoscut pe tata?

Margaret clatină din cap.

El era într-o altă lume. Student. A fost o întâmplare că ne-am întâlnit.

Pauză.

El ce mai face? întreabă ea. Nesigură cum să întrebe ce vrea să afle, de fapt: cine este el acum, s-a schimbat în toți acești ani de când sunt despărțiți, după tot ce s-a întâmplat? Trebuie să fie îngrijorat de moarte din cauza lui Bird, își spune, cu un fior de regret. Își dorește să-l poată suna,

să-l asigure că Bird e bine. Dar este prea periculos. Nimic nu s-a schimbat. Nu încă. El va trebui să aibă încredere – așa cum a avut și ea încredere în el, în tot acest timp, că le va ocroti copilul.

Bird ridică din umeri, dintr-un singur umăr, de fapt, apoi îl lasă din nou să cadă. Atât de echivoc, nici măcar umerii lui nu se pun de acord.

Bine, spune el. Cred.

Ea așteaptă, își ține respirația, dar el nu mai spune nimic. În tot acest timp, Bird nu și-a luat privirea de la orașul de jos, de la vuietul lui compact, necontenit. Ține încă o mână pe jumătate ridicată, ca și cum s-ar sprijini în gol sau ar încerca să se prindă de linia orizontului. Ea așteaptă, lasă clipa să respire și să alunece, să-și găsească singură calea spre sol.

De ce ai plecat? spune el în cele din urmă.

Îi vine cumva mai ușor să pună aceste întrebări aici, sus, unde totul în afară de ei este mic și îndepărtat.

Ea își deschide larg brațele, ca și cum ar vrea să se arunce în gol, lasă capul pe spate, închide ochii. Lumina lunii i se reflectă în păr, pudrându-l cu sclipiri argintii. O clipă, încremenită astfel, arată ca un galion, ornamentația de la prora unei corăbii, navigând curajoasă tot înainte, în ape noi, neexplorate. Apoi mâinile îi cad pe lângă corp, și ea se întoarce din nou cu spatele.

Am să-ți spun, răspunde ea. Am să-ți spun tot. Dacă promiți să asculți.

Își începe povestea în timp ce lucrează: aplecată peste masa pliantă, cu rotocoale de sârmă și cabluri lungi împrăștiate în fața ei. Alege cu grijă un cablu și trece lama unui cutter de jur împrejurul lui, tăind segmente de lungimea degetului ei mare, netezindu-le marginile cu o pilă. În jurul ei, se iscă un nimb de praf argintiu. Bird șade la marginea covorului, așteptând. Privind. Afară, dincolo de fereastra camuflată, lumina zorilor nuanțează lent lumea în tonuri de gri.

Haide să-ți spun mai întâi, începe mama, cum am ajuns în oraș.

•

Năzuințele părinților ei i-au purtat peste ocean, așa că ea a primit un nume aspirațional: Margaret. Prim-ministru, prințesă, sfântă. Un nume cu o genealogie veche precum timpul, un trunchi solid înălțat din rădăcini solide: în franceză, *la marguerite,* margareta, în latină, *margarita,* perla. Ambii ei părinți erau buni catolici, la ei, în Kowloon, educați de călugări și călugărițe, crescuți cu azimă, confesiuni și slujba cotidiană. Sfânta Margareta, spaima balaurilor, adesea reprezentată pe jumătate înghițită de unul.

•

Un lucru pe care avea să îl afle abia mai târziu: bomba din cutia lor poștală, cu două luni înainte de nașterea ei. Suficient de puternică să smulgă din țâțâni ușa de aluminiu și s-o deformeze pe dinăuntru, ca și cum o mică bestie furioasă ar fi încercat să-i dea pumni ca să iasă. O cutie poștală nouă, o casă nouă, tatăl ei, noul inginer de la fabrica din micul lor orășel din Rust Belt[8]. Putere explozivă minimă, a spus poliția. Doar o gafă, cine știe din ce motiv. După aceea, tatăl lui Margaret s-a chinuit, cu părul lipit pe frunte de sudoare, și a scos stâlpul de fier îndoit, în vreme ce mama lui Margaret privea din ușă, cu o mână pe pântecul în care Margaret continua să crească. De la ferestre, noii lor vecini priveau și ei, tăcuți, și pe urmă, când stâlpul a ieșit și cutia poștală îndoită a căzut la pământ cu zgomot, s-au retras.

PACT-ul avea să apară abia peste zece ani, însă părinții ei îl simțeau deja în aer: toți ochii din cartier urmărindu-le fiecare mișcare. Au decis că cea mai bună soluție era să se integreze. Așa că după ce s-a născut Margaret, părinții ei au îmbrăcat-o în salopete roz de catifea reiată, cu pantofiori de lac prinși cu baretă și i-au legat fundițe în părul împletit. Când a mai

crescut, i-au cumpărat hainele purtate de manechinul fără cap din vitrina magazinului universal. Ce purta el, purta și ea. Îi studiau pe ascuns pe copiii din cartier și îi cumpărau lui Margaret ce vedeau la ei: păpuși Barbie, o căsuță pentru păpuși, o păpușă-bebeluș pe nume Susanna Marigold. O bicicletă roz, cu franjuri albi la ghidon, un cuptor de jucărie care cocea negrese la lumina unui beculeț. Haine de camuflaj dintr-un catalog Sears. Vorba preferată a tatălui ei: *Bățul lovește pasărea care ține cel mai sus capul. A* mamei: *Cuiul care scoate capul este lovit cu ciocanul.* Din ce-și putea aminti, nu-și auzise niciodată părinții rostind vreun cuvânt în cantoneză. Abia mai târziu avea să înțeleagă ce ratase.

Vinerea, comandau pizza și jucau jocuri de societate. Duminica, mergeau la biserică, singurele capete cu păr negru din toată congregația. Tatăl ei a început să se uite la fotbal și să bea bere cu vecinii. Mama ei a cumpărat un set de vase termorezistente și a învățat să facă tocănițe la cuptor. Margaret era o tocilară și îndrăgea nespus poezia. Asemenea părinților ei, se străduia și ea să fie *comună,* să nu ajungă în vârful graficului de inteligență. A fi observat însemna să te expui prădătorilor. Mai bine să te faci una cu pădurea. Obținea note mediocre, împlinea așteptările, dar rareori le depășea, nu făcea probleme și nu era un etalon. Absolvire, o bursă la o instituție de învățământ din New York: *la oraș,* cum îi plăcea mamei ei să zică. De parcă ar fi fost numai unul singur. Era o promisiune intangibilă care o ispitea: că la oraș existau mai multe moduri de a fi. Apoi rugozitatea orașului a râcâit toată poleiala închipuită de ea, lăsând la iveală ceva topit și care pulsa dedesubt.

•

În primele zile, s-a îmbrăcat așa cum își închipuia ea că se îmbracă o newyorkeză: jeanși negri, tocuri înalte, bluză de mătase. Eleganță, rafinament. Mister. Apoi, la două zile de la sosire, când cobora din tren, o persoană cu barbă, într-un costum de carnaval verde-smarald, a trecut pe lângă ea, și-a adunat jupele și s-a strecurat pe locul pe care abia îl eliberase. Niciun cap nu s-a întors, și când ușile s-au închis, a scos un număr din *The New Yorker* dintre faldurile rochiei și a început să citească, apoi trenul a plecat și persoana cu pricina a dispărut odată cu el. În zilele următoare, avea să vadă și mai multe. Un bărbat șerpuind cu bicicleta prin traficul congestionat, făcând ca sirena. Nii-NOO mi-NOO mi-NOO. O femeie mai în vârstă cu baston, tropăind pe Broadway și cântând din toți rărunchii, în

ritmul pașilor: Oh, *Doamne, mare Ți-e puterea / Și împărăția Ta din ceruri.* Un bărbat, lipind o femeie cu spinarea de marginea unei verande, ea cu genunchii încolăciți în jurul taliei lui, tot pasajul îngust răsunând de țipetele lor, conducându-le ca un megafon către strada de la capăt. Nimeni nu se oprea, nu mustăcea, nu privea în jur, toți se grăbeau să-și vadă de drum, de treburile lor, de viețile lor. A început să plouă, văluri de apă se așterneau peste oraș, și Margaret a intrat într-o librărie din drum, cu părul împletit într-o coadă la spate, șiroind de apă, și nimeni nu s-a uitat la ea. Aici, nimeni nu te observa, și-a dat ea seama. Ceea ce însemna că puteai face orice, puteai fi orice. La baie, și-a scos șosetele ude din picioare și le-a uscat la uscătorul de mâini și nimeni n-a spus nimic. După ce s-au uscat, le-a încălțat la loc, simțindu-le căldura învăluindu-i fiecare degețel de la picioare. Nu se simțise niciodată atât de liberă.

Și-a tăiat părul, pe urmă și-a făcut o șuviță mov. Voia să vadă până unde putea merge, înainte ca cineva să întoarcă privirea, înainte ca cineva să fie interesat de ea. Și-a schimbat stilul vestimentar, piesă după piesă: tocuri mai înalte, fuste mai scurte, blugi sfâșiați atât de mult, încât erau mai mult găuri decât material. A început cu piercinguri. Nimeni nu se sinchisea să se uite la ea. Nu ca acasă, unde oamenii întorceau mereu privirea, o dată, de două ori, alteori chiar de trei ori. Unde trebuia să se comporte exemplar, mereu, să nu ofere nimănui vreun motiv să o ia la ochi: o pasăre cu capul plecat, un cui cu capul îngropat în lemnul moale, sigur. Doar trecând neobservat puteai supraviețui.

Lucrurile începeau deja să se strice, încă de pe atunci. Program redus de lucru, salarii tăiate. Prețurile începeau să crească. Dar încă nu peste tot, încă mai vedeai oameni cumpărându-și haine noi, mâncând la restaurante. Noaptea, anumite zone ale orașului încă sclipeau și cântau cu energia cumulată a oamenilor care se strângeau doar pentru a fi tineri și vii la adăpostul întunericului. Era posibil încă să te bucuri de viață. Să pierzi timpul. Era încă posibil să stai pe o bancă în parc sau pe verandă și să te uiți la trecători, zâmbind și râzând, și să le zâmbești și tu.

Margaret a plonjat în oraș. Și-a luat o slujbă de chelneriță. Lipsea de la cursuri și colinda prin oraș, explorându-i toate ungherele și cotloanele, devorându-l. Și-a făcut prieteni. Pe atunci, în Chinatown auzeai încă oameni vorbind cantoneza, iar ea cumpăra ziare chinezești, și-a luat și un dicționar, și noaptea cerceta cu atenție caracterele, deprinzându-le componentele și

pronunția așa cum s-ar fi putut deprinde cu trupul unui iubit. Pentru prima oară, înțelegea că viața ei de dinainte o jenase, ca o haină mult prea mică. A învățat să bea, să flirteze. A învățat să ofere plăcere și s-o primească. Scria deja la vremea aceea, fraze mâzgălite pe bucăți de hârtie, pe bonurile de la magazinul alimentar, pe partea albă a ambalajelor de gumă mentolată, fiecare cuvânt, un ciob de diamant, ascuțit și incisiv. Păreau creația unei alte persoane, una despre care nu știuse că sălășluia în ea. Criza venea, avea să ajungă la ei curând, dar existau încă reviste și timp pentru poezie și oameni care s-o citească, iar editorilor le plăceau ritmul ei furtunos, minunata suplețe sălbatică a replicilor ei. Imagini care ți se înfigeau cu dinții în inimă, refuzând să îi mai dea drumul. N-o plăteau niciodată, dar nu conta. Noaptea, ea și prietenii ei puneau la un loc toți banii pe care îi aveau și îi dădeau pe sticle de vin, pe care îl beau din pahare de plastic, în dormitorul unuia sau altuia, așezați în cerc, cu urme roșii pe buze.

În zilele acelea, orașul era în culmea febrilității, ca și cum ar fi simțit toți furtuna apropiindu-se, aerul încărcat de electricitate, de posibilități. Părinților ei li se părea o demență, însă ei i se părea cel mai sănătos și mai logic curs: dacă lumea ardea, măcar să fii o vâlvătaie. Nopți târzii care se transformau în zori de zi, bani doar atât cât să-i ajungă de-o cafea, luată de oriunde se nimerea. Se întorcea acasă pe jos, ca să economisească banii de taxi, urmărind orașul cum se preschimba din cenușiu în auriu, pe măsură ce soarele se înălța pe cer. Mergea la petreceri, dansa, săruta străini doar ca să vadă ce se întâmpla. Adesea, ajungeau în patul cuiva – al ei, al lor, al altora. Bărbați frumoși. Femei frumoase. Lumea, la vremea aceea, era plină de ei, cu toții furios de incandescenți, ca niște stele muribunde.

Ulterior, de câte ori se gândea la acele vremuri, își imagina un club de noapte, cu aerul dens și negru fumegând în jurul ei. Trupuri ciocnindu-se, lucioase de sudoare. Frânturi de lumină în jurul încăperii, scânteieri: un ochi, o buză, o mână, un sân. Senzația aceea de a te pierde în mulțime, o entitate fără formă, zvâcnind asudată, fiecare mișcându-se separat, dar cu toții în același ritm, contopiți în acel moment. Deasupra capetelor lor: lumini strălucitoare care continuau să pulseze și după sfârșitul nopții, dacă ei nu plecaseră încă. Sub picioarele lor care dansau: podeaua lipicioasă de la atâta băutură vărsată. Încă nu se cunoștea noțiunea de oră a stingerii.

*

A început treptat, așa cum se întâmplă cu majoritatea lucrurilor. Ea era

în al treilea an de studii. Magazinele au început să se închidă, vitrinele, să se golească. Mai întâi pe ici, pe colo, precum cariile în dantură, și deodată, străzi întregi goale, în toată țara. Chiriile prea mari, clienții prea puțini. Tot mai mulți cerșetori, zornăind monede în pahare de carton culese de prin coșurile de gunoi, tot mai multe mesaje scrise cu markerul pe bucăți de carton. SUNTEM 5 SUFLETE. MI-AM PIERDUT SLUJBA. AJUTAȚI-NE CU CÂT PUTEȚI. Totul costa mai mult și toată lumea avea mai puțin de cheltuit. Magazinele de haine au redus prețurile la pulovere – zece procente, douăzeci, patruzeci și cinci, și tot nu le cumpăra nimeni. Nici măcar nu le proba nimeni. Nimeni nu mai avea bani sau timp pentru așa ceva. Una din zece persoane era șomeră, anunțau statisticile. Apoi: una din cinci. Oamenii au început să-și piardă mașinile, pe urmă casele. Oamenii au început să-și piardă răbdarea.

Restaurantul unde lucra Margaret s-a închis: patruzeci și cinci de ani pe piață, dar nu mai intra nimeni, cu excepția oamenilor care comandau cafea și trăgeau de timp în câte un separeu, sorbind din ea mult după ce se răcea. Șeful ei a plâns când a tras oblonul peste ușă. În copilărie, se jucase în spatele tejghelei. Când a întrebat în alte restaurante dacă făceau angajări, unii i-au râs în nas. Alții s-au mulțumit să clatine scurt din cap. Un manager i-a spus, politicos, să se ducă acasă. O să fie și mai rău, a spus el, înainte să fie mai bine. *Dacă o* să mai fie vreodată mai bine. Omul avea o fiică de-o seamă cu Margaret, care tocmai își pierduse și ea slujba.

Economiștii nu aveau să cadă vreodată de acord asupra cauzelor. Unii spuneau că a fost doar un ciclu nefericit, că aceste lucruri se întâmplau periodic – ca invaziile lăcustelor, ori ca pandemiile. Alții au dat vina pe speculații, pe inflație sau pe lipsa de încredere a consumatorului – deși nu avea să fie clar vreodată ce le-ar fi putut provoca pe acestea. Cu timpul, mulți aveau să scoată la iveală listele vechi de rivalități, în căutarea unui țap ispășitor. În câțiva ani, aveau să se oprească la China, acea periculoasă, perpetuă amenințare galbenă. Văzând un sabotaj din partea acesteia în spatele acelor obstacole și fracturi ale Crizei. Însă la început, cu toții au căzut de acord asupra unui lucru, și anume că era cea mai gravă criză de după 1980, apoi de la Marea Criză, după care au încetat să mai facă vreo comparație.

Cei care fuseseră în vârf și-au ferecat ușile, așteptând ascunși să se termine. Pe măsură ce magazinele se închideau, ei își comandau de departe,

plătind prețurile tot mai ridicate. Cei care duseseră un trai *confortabil* au strâns cureaua, au început să decupeze cupoane, să reducă din cheltuieli la tot ce puteau – gata cu călătoriile, gata cu timpul liber, doar economie, economie, economie. Cei care abia își duseseră viața de pe o zi pe alta s-au prăvălit pe o pantă abruptă a pierderilor: mai întâi slujbele, apoi chiria, apoi demnitatea. În toată țara, oamenii nu-și mai puteau plăti chiriile, evacuările erau deja la ordinea zilei. Aceleași scene, pretutindeni: mobile aruncate fără formalități în stradă, familii ghemuite pe sofale, direct pe trotuar, trecători căscând gura la proprietarii care schimbau yalele. Executările silite au cuprins clădire după clădire, până când cartiere întregi au rămas pustii.

O *rectificare,* s-a spus la început la știri, de parcă tot acel timp în care oamenii se descurcaseră în general, avuseseră în general hrană și adăpost, fusese o greșeală; de parcă situația ar fi reprezentat un progres, și nu exact pe dos. În Houston, cozile la băncile de alimente se întindeau pe sute de metri. În Sacramento, trebuia să aștepți ore în șir pentru o conservă de fasole și câteva cutii de pesmeți. În Boston, oamenii moțăiau în stranele din biserici, așteptând să treacă noaptea, iar de dimineață, afară erau și mai mulți.

Curând, oamenii au ieșit în stradă să protesteze. Greve. Marșuri pașnice. Marșuri cu arme. Geamuri sparte, furturi sau incendii: mânia și nevoia devenite evidente și tangibile. Polițiști în echipament complet de luptă. În toată țara, aceeași poveste repetată, doar că la altă scară. În New York, Margaret privea cum orașul începea să se golească în jurul ei. Cei cu case și familii în alte părți plecau să se adăpostească la ei, împărțind cheltuielile, descurcându-se cum puteau. Ceilalți dispăreau în alte moduri: se ascundeau, erau arestați sau mureau. Auzeai brusc triluri de păsărele printre stâlpii clădirilor. *Criză economică,* au început ziarele să o numească, și pe urmă, pe măsură ce a devenit mai mult decât economică, pe măsură ce oamenii au început să-și piardă încrederea, rostul, voința de a se trezi dimineața, abilitatea de a continua să încerce, optimismul că ceva s-ar mai putea schimba, amintirea că fusese vreodată altfel, speranța că situația se va ameliora cândva – alte expresii i-au luat locul. *Criza noastră națională continuă,* erau titlurile de primă pagină, și curând, s-a făcut economie chiar și de cuvinte: Criza. Majuscula, unica extravaganță permisă încă.

La facultate, cursurile au fost amânate, apoi anulate. În cămin s-a făcut din ce în ce mai liniște, pe măsură ce părinții și-au chemat copiii înapoi, în

siguranța casei natale. De la părinții lui Margaret, noutăți sumbre: concedieri la fabrică, lipsuri în magazine. Eu sunt bine, le-a spus Margaret părinților ei, rămân, totul e în regulă, nu vă faceți griji pentru mine. Aveți grijă. Vă iubesc. Apoi, după ce a închis, a colindat toate holurile, culegând ce se putea de prin sacii de gunoi lăsați la uși. Haine și pantofi prea mari, pe care i-a luat oricum. Pături și cărți, pachete de biscuiți pe jumătate goale. Majoritatea camerelor erau încuiate, tăblițele cu mesaje fuseseră șterse, mai puțin una, pe care era mâzgălit cu negru: NE VEDEM DE CEALALTĂ PARTE. Și-a trecut degetul peste litere. Marker permanent.

Trei săptămâni mai târziu, a dat pentru prima oară peste o altă persoană pe holuri: Domi. Fuseseră colege la un curs, pe vremea când încă se țineau cursuri: „Marxismul și literatura secolului XX”. Domi cea dichisită și versată, cu ochii perfect conturați, cu codițele de eyeliner înălțându-se, parcă, până spre cer. Rimează cu *arată-mi,* obișnuia să spună, cu o sprânceană arcuită. Acum, nemachiați, ochii ei păreau mai mari, mai tineri. Mai degrabă de iepure decât de acvilă.

N-am crezut că mai e cineva atât de nebun, încât să rămână pe-aici, a spus Domi. Vino. Trebuie să plecăm.

Domi avea un fost iubit, care avea o iubită, care avea o soră cu un apartament cu trei camere, în Dumbo. Erau șase oameni care se înghesuiau acum în el: sora și iubitul ei într-o cameră, fostul și noua lui iubită în alta, Domi pe canapea și Margaret într-un sac de dormit, pe podeaua din living. Camera era atât de mică, încât atunci când își întindeau brațele în întuneric, li se împleteau degetele.

•

În încăperea întunecată, Margaret îi povestește lui Bird aceste lucruri, în timp ce trage sârmă de pe bobină și îndepărtează plasticul roșu de pe ea, scoțând la iveală măduva lucitoare de cupru. Mișcările ei sunt îndemânatice, precise, ca ale unui orologier așezând fiecare rotiță la locul ei. Bird șade cu genunchii strânși la piept, fermecat: de povestea ei, de mâinile ei. Dincolo de ferestrele camuflate, este dimineață, Criza a trecut de mult, orașul palpită și freamătă, dar înăuntru, este straniu de liniște, la lumina unicei veioze. Ei doi într-o bulă mută, ascultând.

•

Sora cu apartamentul avea încă serviciu, era unul dintre puținii norocoși. Lucra pentru primar, prelua apeluri, încerca să le ofere oamenilor serviciile

de care aveau nevoie. Și aveau nevoie de casă, mâncare, medicamente. De asigurări și alinare. Ea le putea oferi înțelegere, promisiunea că le va transmite problemele mai departe. Un alt număr la care puteau încerca. Uneori, pe fereastra biroului intrau bucăți de cărămidă, alteori, gloanțe. Iubitul ei era gardian într-un zgârie-nori pustiu din Midtown, cândva atât de aglomerat, încât funcționau acolo trei lifturi: unul pentru etajele inferioare, unul pentru etajele superioare și unul expres, direct până în vârf. Acum, toată lumea fusese trimisă acasă – în concediu temporar sau definitiv –, iar el se învârtea prin holul clădirii părăsite, de optzeci și opt de etaje. Erau acolo computere, scaune de birou ergonomice, sofale din piele, de nuanța tabacului. Angajații care le ocupaseră nu mai aveau acces în clădire, iar proprietarii lor erau prin casele din Long Island, Connecticut, Key West, așteptând să treacă Criza. Într-o zi, când nu mai avea niciunul o lețcaie și tuturor le era foame, iubitul s-a strecurat sus, a șterpelit un laptop, l-a vândut și a venit acasă cu două sacoșe de plastic pline ochi cu alimente, atât de grele că i-au făcut urme în carne. Mâncaseră două săptămâni din ele.

Fostul lui Domi și noua lui iubită aveau tot felul de joburi mărunte, pe unde apucau: acopereau cu placaje vitrinele magazinelor intrate în faliment, încărcau camioanele de mutări pentru cei care plecau din oraș. El era un tip îndesat, voinic, tuns zero; noua lui iubită avea păr nisipiu, era slăbănoagă și sprintenă, amândoi atenți la oportunități. Când s-a închis un depozit din Queens, au sărbătorit: aproape o lună plătită pentru încărcat paleți pe o navă de marfă, până ce aceasta ridica ancora – se întorcea în Taiwan sau poate în Coreea, niciunul nu știa unde, doar că pleca –, iar depozitul rămânea gol și răsunător, razele de soare spintecând în felii praful din aer. Când n-au mai putut găsi de lucru, au început să caute prin gunoaie, colindând străzile, adunând conserve, ca să le vândă la fier vechi, sau orice putea fi folositor. Mergeau în cartiere bogate, unde găseau prin gunoaie veritabile comori, în timp ce proprietarii îi urmăreau de sus, din spatele geamurilor lor duble, ca pe niște ciori ciugulind un stârv. Odată, în Park Slope, văzuseră un bărbat scos pe targă, înfășurat într-un cearșaf alb. Casa lui de cărămidă a rămas, pentru un timp, nesupravegheată. După lăsarea întunericului, s-au întors și s-au strecurat înăuntru. Mobila și hainele dispăruseră deja, dar au reușit să scoată metri întregi de țevi și de cabluri de cupru din ziduri, iar iubita a găsit un ceas – un flecușteț mic de argint, care ticăia încă, gravat *Pentru A de la C* – pe care și l-a prins la mână, înainte să se facă nevăzuți în noapte

cu prada. Niciunul dintre ei nu se simțea vinovat, cel puțin nu atunci. Lucrurile puteau rămâne nefolosite, degradându-se, sau puteau fi transformate în căldură, burți pline, o noapte de beție, în timp ce așteptau să se termine fie cu Criza, fie cu lumea. O alegere ușoară.

Cât despre Domi și Margaret: ele au devenit curieri. Cu bicicleta prin oraș, pe străzi aproape goale, în liniștea înfiorătoare din Manhattanul aproape pustiu. Era mai ieftin decât să trimiți lucruri cu poșta, iar poșta abia supraviețuia – fonduri puține, poștași concediați, combustibil exorbitant, pachete furate chiar din dubițe –, pe când, pentru trei dolari, un biciclist îți ducea corespondența la destinație într-o oră. Margaret a fost prima: într-o dimineață, văzuse o bicicletă proptită de un stâlp, iar în seara aceea, când bicicleta era tot acolo, nelegată, a luat-o fără pic de regret. O flotă de curieri străbăteau orașul în lung și în lat, iar ea le recunoștea fețele, le învățase numele pe măsură ce drumurile li se intersectaseră. Câteva săptămâni mai târziu, când au mai găsit o bicicletă, li s-a alăturat și Domi.

Noaptea, în anumite cartiere din oraș era periculos. Bărbați rămași fără slujbe stăteau prin parcuri, arzându-și ultimii dolari rămași la o sticlă de whisky, iar seara deveneau furioși și agresivi. Femeile au învățat pe pielea lor să îi evite. Încă din copilărie, Margaret deprinsese obiceiul să se uite mereu în urma ei, să ghicească pericolul într-un simplu gest, să se bată, dacă nu putea fugi. Domi, care crescuse în Wesptort, alături de tatăl ei – casă de vacanță, lecții de călărie, piscină în curte –, era mai puțin pregătită. Uneori țipa în somn, ferindu-și fața cu mâinile, ca și cum cineva ar fi încercat să-i scoată ochii. Margaret venea lângă ea, o ținea strâns, îi mângâia părul, și Domi se liniștea și tăcea. Dimineața, cele câteva magazine care se încăpățânau să nu cedeze își puteau găsi vitrinele sparte, rafturile goale, alarma urlând asurzitor, deși nimeni nu răspunsese chemării. Unii oameni încercau să nu iasă deloc din case, și curând Margaret făcea comisioane și transmitea mesaje. Cinci dolari cursa, pe urmă zece, deși pentru cei sărmani, o făcea și pentru un dolar. Medicamente de la farmacie, o pungă de alimente. Tampoane, baterii. Lumânări. Băuturi spirtoase. Toate lucrurile de care au nevoie oamenii ca să supraviețuiască de la o zi la alta. Împăturea bancnotele primite de la ei și le îndesa în cupele sutienului. La finalul nopții, când se întorcea în apartament, le număra așa cum erau, înmuiate de transpirație, și le netezea frumos. Pe atunci nu se mai gândea deloc la poezie.

Te obișnuiai după un timp: cu toate regulile noi pe care le impuneau municipalitatea și guvernatorul, încercând să mențină ordinea – când aveai voie să ieși din casă, când trebuia să stai înăuntru, câți oameni aveau voie să se adune odată: puțini, pe urmă și mai puțini. Uneori, valuri de boală se abăteau asupra orașului, pe urmă a statului: insuficienți oameni la muncă pentru plata facturilor de spitalizare, oricum insuficienți doctori sau medicamente, doar trimitere pentru Advil de la farmacia din colț, sau ceva mai tare de la magazinul de băuturi spirtoase de alături. Cozi peste tot, nu se găseau de nici unele, în afară de mânie, și teamă, și mâhnire. Corturi adunate ca niște ciuperci la picioarele pasajelor și podurilor. Conform știrilor, peste tot era la fel. Te obișnuiai cu așteptarea, cu oamenii ghemuiți pe trotuare, ținând mesaje scrijelite pe bucăți de cartoane: AJUTAȚI CUM PUTEȚI. Învățai să fii cu ochii în patru, fără să-i privești în ochi, să-i ocolești la distanță. Țineai urechile ciulite la țipete, la zgomotul strident al sticlei sparte; picioarele te purtau pe altă stradă chiar înainte să-l auzi, te duceau într-un loc mai sigur. Te obișnuiai cu sandvișurile făcute din orice resturi aveai prin casă – ketchup, maioneză, sare, orice făcea pâinea suficient de comestibilă ca să o poți înghiți –, cu refierberea zațului de cafea, o dată, de două ori, uneori o săptămână întreagă, dacă trebuia; chiar dacă era mai mult apă, aveai ceva care să te încălzească. Te obișnuiai să nu vorbești cu oamenii de pe stradă, să treci repede pe lângă ei, fiecare pe drumul lui, în altă direcție, și cu sirenele care urlau, după care amuțeau, ca plânsetul înăbușit al unui copilaș. După un timp, încetai să te mai întrebi încotro se duceau, încetai să te mai gândești cui mergeau să-i sară în ajutor. Undeva acolo, știai asta, bogății erau baricadați în fortărețele lor, îmbuibați, la căldură, poate chiar fericiți, dar curând încetai să te mai gândești la ei. Încetai să te mai gândești la ceilalți. Te obișnuiai și cu asta, până la urmă, la fel cum te obișnuiai ca oamenii să dispară: întorși acasă, plecați altundeva, cu speranța că va fi mai bine, uneori, plecați pur și simplu.

Lucrul cu care nu te puteai obișnui – cu care ea nu s-a obișnuit niciodată – era liniștea. În Times Square, luminile semaforului se schimbau din roșu în verde, și înapoi în roșu, și uneori nu trecea nicio mașină în timpul ăsta. Deasupra, pescărușii țipau și plonjau înspre portul gol. Când vorbea cu părinții ei, era concisă, se rezuma la câteva minute odată; legătura era proastă și minutele scumpe și, de fapt, ei nu trebuiau să știe decât că erau cu toții încă în viață. Uneori, traversa Central Park pe bicicletă și nu

întâlnea absolut nicio persoană, nici pe alee, nici pe lac, nici urmă de altă ființă vie, mai puțin corturile presărate pe Sheep Meadow, ce răsăreau peste noapte, dispărând tot așa de repede când se ducea vestea că venea poliția să facă razie. În liniștea dintre lucruri, rămânea prea mult timp de umplut, și oricât de repede ar fi pedalat, nu putea scăpa de gândurile ei.

•

În strălucirea ca de miere a veiozei, mâinile îi tremură.

Criza. Criza. Bird a crescut auzind de ea: Nu trebuie să uităm niciodată de tulburările din perioada Crizei, i-au spus toți, toată viața lui. Nu trebuie să ne mai întoarcem niciodată acolo. Dar este imposibil de explicat cum a fost să trăiești atunci.

Evacuări și proteste zi de zi, pe urmă noapte de noapte, oameni strigând după ajutor, orice fel de ajutor. Poliția trăgea cu gloanțe de cauciuc și cu gaze lacrimogene, mașinile intrau în mulțime. Noapte de noapte, sirenele se trezeau la viață și urlau prin tot orașul, singura întrebare fiind încotro se duceau. Au început să se iște incendii în toată țara – Kansas City într-o noapte, Milwaukee și New Orleans în următoarea –, focuri de semnalizare frenetice, de la cei abandonați și disperați. În Chicago, tancurile patrulau pe lângă magazinele de pe Michigan Avenue, protejându-le mărfurile sclipitoare. Nimeni nu ajungea la un consens în privința vinovatului – nu încă –, iar în lipsa unei ținte concrete, indignarea, panica și frica luau amploare peste tot, incandescente și profunde, iritându-ți plămânii. Frica era acolo, pe străzile pustii și întunecate, după ora stingerii, în umbra de ardezie cenușie a clădirilor și ecoul pantofilor tăi pe trotuar. Lucea țipător și orbitor în luminile mașinilor de poliție, când treceau pe lângă tine, gonind mereu către altă urgență, care putea fi oriunde.

Cum să-i explici asta cuiva care nu a văzut niciodată așa ceva? Cum să explici teama cuiva căruia nu i-a fost niciodată teamă?

Imaginează-ți, vrea să-i spună Margaret. Imaginează-ți cum ar fi dacă tot ce crezi tu că este solid s-ar transforma în fum. Imaginează-ți că, din toate regulile, niciuna nu s-ar mai aplica.

Mi-e foame, îndrăznește Bird să spună, și Margaret revine, tresărind, în prezent, se uită la ceas. E trecut de amiază, și el a sărit peste micul-dejun. Se dojenește în sinea ei. A trecut atât de mult de când a purtat de grijă cuiva.

Lasă din mână cleștii de sârmă și își șterge palmele de pantaloni.

Știu că am ceva, spune ea, scotocind printr-o pungă de plastic de lângă sofa. După o clipă, apare cu un singur baton de cereale.

Mă iau cu treaba, spune, aproape stânjenită. Uit să-mi fac provizii. Poftim, ia-l tu.

Bird desface ambalajul batonului, pe urmă ezită, începe să capete logică pentru el: obrajii supți ai mamei, cearcănele negre de sub ochi. Indiferent cu ce se ocupă, o consumă. Abia dacă mănâncă, poate că nici nu prea doarme. Toată ziua, toată noaptea, muncește – sau cum s-o numi ce face ea.

Mănâncă, spune cu blândețe mama. Mănâncă ceva. Diseară mă duc să mai iau.

Scoate altă pungă de plastic de sub masă. În ea, capace, ce par a fi de la sticle de doi litri. Roșii, albe, oranj, verde fosforescent-orbitor – lipicioase, mirosind încă vag a cola, a cafeină și a sucuri acidulate. Pune pe masă o mână de capace, alege unul, îl verifică. Le grupează câte două. De săptămâni întregi le strânge, aceste mici rondele strălucitoare culese de pe trotuare și din gurile întunecate ale coșurilor de gunoi.

Ce faci, întreabă Bird, cu gura plină de cereale, pentru ce sunt *alea?*

Margaret ia un capac și le dă pe celelalte deoparte, alege un tranzistor din grămadă, cu dungi roșii și galbene, ca bombonicile presărate pe tortul de aniversare al unui copil. Atinge fierul de lipit de unul dintre piciorușele lui subțiri de sârmă, iar mirosul înecăcios și încins de colofoniu umple aerul.

Haide mai bine să-ți povestesc, spune ea în schimb, cum l-am cunoscut pe tatăl tău.

*

Când s-au cunoscut, ea era o rebelă.

Criza dura de doi ani: *Futu-i* era mottoul ei la vremea aceea. Oamenii veneau și plecau, uneori dinadins, alteori din senin, și nu știai niciodată unde plecaseră, dacă așa fusese planul lor sau așa se întâmplase ori și mai rău. Uneori, când făcea livrări, oamenii o scuipau în ochi, îi spuneau că era numai vina Chinei, o acuzau că secătuiseră America. Începuse să poarte o basma, trasă peste nas, până sub ochi. Futu-i, spuneau și ea și Domi, și asta însemna, de fapt: nu te atașa de nimic și de nimeni. Supraviețuiește, și atât. Și-o spuneau una alteia în cel mai drăgăstos mod, ca pe un salut, sau ca pe un pupic de noapte bună. Futu-i, murmură Domi înainte să adoarmă în living, și Margaret, înfășurată într-o pătură pe podea, o strângea de mână și

îi răspundea la fel în șoaptă, cu sudoarea de peste zi uscându-li-se pe piele în cristale fine, aspre.

Și atunci a apărut Ethan. Aniversarea lui Domi: sărbătorită încă, sărbătorită în ciudă față de toate. Suficientă băutură pentru o petrecere; apartamentul plin de oameni, să-i ia naiba cu numărul lor limitat de persoane; aerul fierbinte și lipicios, ca respirația cuiva. Domi era deja beată și nu l-a observat, însă Margaret a simțit niște furnicături haotice între omoplați. Prietenul unui prieten al unui prieten, total deplasat în costumul lui gri-antracit. În costum! A simțit o dorință irezistibilă de a-l răvăși. Camera se învârtea și era umedă și zgomotoasă, iar ea a plecat de lângă Domi, a traversat încăperea, și-a dus mâna la gâtul lui și i-a cuprins nodul cravatei în pumn.

Au ajuns amândoi afară, pe ieșirea de incendiu, care era un pic mai mare decât o firidă, atât de îngustă că atunci când s-au strâns unul într-altul, au ajuns atât de aproape încât s-ar fi putut săruta. Între picioarele lor: ghiveciul de flori spart al lui Domi, plin cu chiștoace și scrum de țigară. Tocmai terminase studiile la Columbia, când Criza a pus totul pe pauză. Toată noaptea, oamenii s-au perindat prin camera de sub ei, râzând, bând, uitând – pentru o clipă – de orice altceva. Niciunul dintre ei nu a observat. Aerul nopții s-a strâns ca o pătură trasă peste capetele lor. Au vorbit și au tot vorbit, până s-au trezit orbiți de răsăritul de culoarea piersicilor coapte, strecurat printre clădiri. Înăuntru, petrecerea se stinsese ca un foc înăbușit. Câțiva oameni rămăseseră ghemuiți pe podea și pe sofa, o încâlceală de cățeluși ai nimănui. Domi plecase la culcare, nu singură.

Ar trebui să plec, a spus Ethan, și Margaret și-a dat jos sacoul lui, pe care el i-l pusese pe umeri, ca s-o apere de frigul din creierii nopții, și i l-a înapoiat. A fost singurul moment în care s-au atins, toată noaptea. Ea voia să-l sărute. Nu: voia să-l muște, tare, să-i dea sângele.

Mi-a părut bine să te cunosc, a spus ea, și s-a dus înăuntru.

•

A doua seară, după stingere, a traversat podul spre centru, ascunzându-se în întuneric când puținele mașini care mai erau pe străzi treceau în viteză pe lângă ea. Își lăsase bicicleta în apartament: afară, până și bicicletele cu antifurt erau dezasamblate până dimineața, iar Ethan, după cum el însuși spusese, locuia la etajul trei. Din când în când, trecea pe lângă altcineva și schimbau priviri scurte înainte să-și continue drumul, fiecare dintre ei cu

treburile lui secrete. O sută douăzeci de străzi până în centru, la clădirea lui Ethan, unde fereastra lui strălucea ca un ochi vigilent. A urcat pe scara de incendiu și și-a strecurat degetele prin crăpătura ferestrei, iar el, auzind zgomotul, a ridicat privirea, speriat, și a lăsat cartea jos. A ridicat tocul și a lăsat-o să intre.

De dimineață, un cerc cu urmele dinților ei răsărise pe umărul lui gol.

•

Lui Domi nu i-a plăcut.

Te-ai schimbat, a spus ea, și nu te mai gândești acum decât la *el.* Așa a spus-o – *el* –, ca pe o bucățică de sâmbure pe care trebuia să o scuipe.

Iubitul tău șmecher, a spus ea. Cu apartamentul lui șmecher. Cu mult mai *frumos* decât aici.

În realitate, era doar o garsonieră, la etajul trei, o singură cameră mare cu o saltea futon[9] ce ținea loc și de canapea, și de pat, și o cadă veche, cu picioare, în chicinetă – dar era un loc sigur și cald. Familia lui Ethan nu era nici șmecheră, nici bogată – mama lui era angajată la un azil de bătrâni, tatăl lui era inginer –, dar aveau relații: proprietarul garsonierei era un vechi prieten de-al mamei lui, de pe vremea liceului, și îi închinase garsoniera cu o reducere colosală. Ethan își putea permite să aștepte sfârșitul Crizei mult timp. Adevărul era că Domi ar fi putut avea și ea apartamentul ei – unul mult mai frumos –, dacă ar fi vrut: firma de electronice a tatălui ei producea componente pentru jumătate dintre telefoanele mobile și computerele din toată țara. El deținea două iahturi, un mic avion privat, reședințe în Londra, Los Angeles și în sudul Franței. Și încă una pe Park Avenue, unde crescuse Domi. I-o arătase și lui Margaret într-o după-amiază, și au scuipat amândouă pe trotuar, luând-o la sănătoasa înainte ca șoferul tatălui ei să apuce să le gonească. Mama ei murise când ea avea unsprezece ani și, o lună mai târziu, tatăl ei se însurase cu bona daneză a lui Domi, iar Domi s-a jurat că, după ce va pleca din casa aia, nu va mai vorbi niciodată cu tatăl ei, și nici c-a mai vorbit vreodată. În facultate, îi rupsese cecurile, înapoindu-i-le prin poștă făcute bucăți.

Deci, asta e, a spus Domi, ai să te duci să te ascunzi cu amantul tău bogat și-ai să uiți de toate astea, în timp ce noi, ceilalți, o să trăim din ce apucăm să ciordim?

Mâinile lui Margaret erau crăpate și julite. Cu o săptămână în urmă, cineva o înșfăcase de haină, rupându-i-o, disperat să ia mai mult decât îi

oferea ea, dar reușise să scape. Peticise cumva ruptura – cu ață roșie, singura pe care o avusese –, iar cusăturile formau acum un fel de cicatrice zimțată de-a lungul claviculei.

Să vă ia dracu' pe amândoi, a spus Domi, dar Margaret nu a răspuns. Se îndrepta deja spre ușă.

•

El vorbea fluent șase limbi străine, dar se descurca în și mai multe. Nu-i rău pentru un băiat alb din Evanston, glumise el odată. Părinții lui avuseseră amândoi o mare pasiune pentru călătorii și aleseseră o altă țară pentru fiecare vacanță. El fusese deja pe patru continente înainte să împlinească zece ani. Era singur la părinți, la fel ca și Margaret, și acesta a fost unul dintre lucrurile care i-au atras reciproc: sentimentul că ei erau ultimele rămurele ale arborelui genealogic, reunindu-se pentru a-și găsi puterea, ca să făurească ceva nou.

Cantoneză vorbești? întrebase ea, iar el clătinase din cap.

Doar mandarină. Și nici pe-asta foarte bine.

Și apoi: Am putea s-o învățăm împreună. Noi doi.

El se specializase în etimologie: originea cuvintelor. În copilărie, jucase scrabble și făcuse cuvinte încrucișate cu tatăl lui. Mama îl antrenase pentru concursurile de ortografie. De aniversări și de Crăciun, ceruse mereu cărți. În vremurile acestea, când bibliotecile erau închise și magazinele falimentau, nu avea nimic de citit în afara șirurilor de dicționare aliniate pe pervazul ferestrei. În prima dimineață, după ce s-au trezit, ea s-a dat jos din patul lui și a traversat camera până la pervazul cu dicționare, ca să le studieze. Erau din acelea galbene și groase, pentru diferite limbi: franceză, germană, spaniolă, arabă, unele pe care ea nici măcar nu le știa. Limbi moarte: latină, sanscrită. Unul de engleză, deschis, de dimensiunile unei cărți de telefoane, cu pagini subțiri, ca ale Bibliei. Și-a trecut încet degetele peste cotoarele lor, apoi s-a întors la el – amândoi goi încă, după noaptea precedentă, cu pielea parcă poleită cu aur sub soarele matinal –, cuprinsă de uimire. Ca și cum l-ar fi recunoscut subit ca pe cineva deja cunoscut.

Pentru Ethan, cuvintele ascundeau secrete, poveștile nașterii lor, toate fostele lor entități. Îi plăcea să caute căile misterioase care le uneau, urmărindu-le genealogia până la descoperirea celor mai improbabili veri. Era dovada că, în ciuda haosului din jurul lor, existau logică și ordine în lume, exista un sistem, iar acel sistem putea fi descifrat. Asta iubea ea la el,

această credință de nezdruncinat că lumea era un loc pe care-l puteai cunoaște. Că studiindu-i ramurile și potecile lăturalnice, urmele lăsate în colb, o puteai înțelege. Pentru ea, magia nu consta în ceea ce fuseseră cuvintele, ci în ceea ce puteau face ele, în abilitatea lor de a schița, cu o singură trăsătură de penel, contururile unei experiențe, forma unui sentiment. Cum puteau să facă inexprimabilul exprimabil, cum puteau suspenda o formă în fața ochilor tăi preț de o clipă, înainte să se împrăștie ca fumul. Și asta era ceea ce el, la rândul lui, iubea la ea – curiozitatea insațiabilă față de lume, cum pentru ea, lumea nu putea fi niciodată complet dezvăluită, cuprinzând infinite mistere și minuni, în fața cărora uneori nu puteai face nimic altceva decât să rămâi cu gura căscată și să te freci la ochi, încercând să vezi bine.

Ei citeau, închiși în apartament, luând un dicționar sau altul de pe pervaz și devorându-l, întinși pe saltea, fiecare cu capul sprijinit pe coapsa celuilalt. Citind pasaje cu voce tare, disecând sensuri, făcând săpături: ea, scoțând la lumină cuvinte ca pe niște nestemate, aranjându-le pe conturul lumii; el, excavând straturile fosilizate din lăuntrul lor. Toate urmele oamenilor care au încercat să-și explice lumea, încercând să se explice pe ei înșiși unii altora. *Testimoniu* își avea rădăcinile în echivalentul cuvântului *trei:* două părți și o a treia persoană, alăturate, martori. *Autor* însemna la origini *cel care cultivă:* cineva care nutrea o idee până când ea dădea roade, culegând poezii, povești, cărți. *Poet,* dacă te duceai pe fir în urmă suficient de departe, dădeai peste echivalentul pentru *a stivui* – cea mai timpurie, mai elementară formă de acțiune.

Margaret răsese la auzul acestei explicații. Asta-s eu, a spus, una care stivuiește cuvinte.

Krei, a citit ea, însemna *a separa.* A decide. Precum o sită, a spus Ethan, a separa binele de rău. Și de aici, *criză:* momentul în care se ia o decizie, pentru mai bine sau pentru mai rău.

Ea urmărise cu un deget linia delicată a sternului lui, încercuindu-i adâncitura suplă de la baza gâtului.

Așadar, a spus ea, un moment în care decidem cine suntem.

De afară, răzbăteau sirene și strigăte, uneori chiar și focuri de armă – sau de artificii? Valuri de revolte cuprindeau stat după stat ca un foc mistuitor, toată țara uscată ca iasca și nerăbdătoare să ardă. În Atlanta, protestatarii șomeri incendiaseră biroul edilului. Fusese chemată Garda

Națională. Explodau continuu bombe la sediile administrative, în stațiile de metrou, pe peluzele vilelor guvernatorilor. Se convocau ședințe de urgență, referendumuri, marșuri, mitinguri, dar nimic nu părea să se schimbe. Nu se mai poate așa, tot spuneau oamenii, în puținele spații unde mai cutezau să se întrunească: printre rafturile din magazinele alimentare, luând din puținele mărfuri pe care le mai găseau, pe holurile blocurilor, când vecinii treceau pe acolo, și peste garduri, când oamenii strângeau frunzele din curți – orice încercare de menținere a ordinii, disciplinei și normalității într-o eră care era orice altceva, numai asta nu. Nu se mai poate așa, spuneau toți, dar tot așa era.

Înăuntru, Margaret și Ethan beau ceai și mâncau pesmeți din bufet. După ce-și făcea duș, ea îmbrăca o cămașă veche de-a lui, își spăla rochia în cadă și o agăța pe sârmă să se usuce. Închideau ferestrele, trăgeau perdelele. Citeau. Făceau supă. Făceau dragoste.

Felul cum el o atingea, ca pe untul care trebuie lins de pe degete. După aceea, în pat, ea stătea cu obrazul lipit de spinarea lui și nu fusese niciodată mai calmă. Ce bine se simțea: destindere, după atâtea săptămâni de încordare. Într-o dimineață, pur și simplu nu a mai plecat.

•

Îi trimisese o scrisoare lui Domi, după ce plecase: o încercare șovăitoare de rămas-bun după ultima lor ceartă și cea mai urâtă din câte avuseseră, care se încheiase atunci când Domi își scosese geaca pe care i-o dăduse Margaret – *ia-o, mai bine goală* – și se năpustise pe ușă afară. O prețioasă coală plină, față-verso, după care nu și-a mai putut aminti ce scrisese și ce nu, încercând să evite mânia lui Domi, încercând s-o scutească pe Domi de suferință. Știa însă cu certitudine că Domi nu a mai sunat niciodată, nu a mai trecut niciodată pe la ea, iar Margaret a încetat până la urmă să mai aștepte.

În liniștea apartamentului lui Ethan, poeziile i-au venit în minte ca animalele apărând după o furtună.

Scria despre liniștea orașului, despre cum se schimbase pulsul lui după plecarea atâtor oameni. Despre dragoste, și plăcere, și confort. Despre mirosul cefei lui în zori de zi. Despre adăpostul cald și moale al patului lor noaptea. Despre găsirea liniștii în vuietul care fusese acolo de atâta timp, un loc calm în urletul sâcâitor și nesfârșit al Crizei. Nu avea unde să publice aceste poezii, doar ziarele mari își mai permiteau să apară pe piață, și asta

cu sprijinul guvernului. Nu avea nimeni timp pentru poezie, pentru cuvinte, dar ea scria fraze pe bucăți de hârtie, pe marginile late ale dicționarelor lui Ethan, iar într-o zi, ele aveau să alcătuiască primii vlăstari lacomi ai cărții ei.

Nimeni nu-și dădea încă seama, dar la momentul acela, aproape imperceptibil, povestea Crizei începuse deja să se solidifice. Curând, avea să se împietrească, precum mâlul dintr-o apă tulbure, care se depune într-un strat gros de noroi.

Știm cine a provocat totul, începeau oamenii să spună. Întrebați-vă: cui îi merge bine pentru că noi suntem la pământ? Degete îndreptate ferm către Orient. Ia priviți cum cresc PIB-ul Chinei și nivelul lor de trai. Acolo, cultivatorii de orez au telefoane inteligente, a declarat cu emfază un congresmen. Aici, în Statele Unite, sunt americani care se duc la closet în fundul curții sau fac la oală, căci li s-a tăiat apa pentru neplată. Spuneți-mi dacă nu e ceva în neregulă aici. Haide, spuneți-mi.

Criza era acțiunea Chinei, au început unii să insiste: toate manevrele lor, tarifele și devalorizările lor. Poate că avuseseră chiar și sprijin, și ne-au lucrat din interior. Vor să ne anihileze. Vor să pună stăpânire pe țara noastră.

Privirile suspicioase s-au îndreptat către cei cu fețe *străine,* cu nume *străine.*

Întrebarea este, nu conteneau oamenii să spună, ce avem de gând să facem în această privință?

•

Un apel telefonic disperat, de la mama ei, cu voce aproape nedeslușită: cineva îl împinsese pe tatăl lui Margaret pe scări, în parc. El, bărbatul acela, trecuse pe lângă ei – ei coborau, el urca –, dar nici măcar nu se uitaseră la el, și pe urmă bărbatul se întorsese și-l împinsese pe tatăl lui cu ambele mâini, chiar între omoplați. Tatăl lui Margaret avea șaizeci și patru de ani și slăbise mult, se micșorase, era încă solid, dar nu îl mai țineau puterile ca odinioară, căci un început de artrită îi măcina șoldurile și umerii, așa că se prăvălise la vale, fără să încerce măcar să se prindă de ceva, se rostogolise ca bolovanul, ca ceva deja mort, iar cantul treptei de jos îi strivise țeasta, chiar deasupra urechii. Totul se petrecuse atât de subit, încât niciunul dintre ei nu apucase măcar să țipe. Când mama lui Margaret a înțeles ce se întâmplase și se întorsese să vadă cine îl împinsese, bărbatul dispăruse. Tatăl ei nu și-a mai recăpătat cunoștința, iar după două ore și jumătate de la

telefonul mamei ei, a murit. A doua zi de dimineață, zdruncinată de durere, mama ei suferise un infarct în bucătăria casei lor goale – acum prea mare doar pentru ea – și de data asta Margaret, care încerca încă să rezerve un bilet de avion, a primit vestea de la un ofițer de poliție, care reușise să dea de ea, ca rudă apropiată.

Se întâmpla deja atunci, deși ea nu știa asta încă. Se întâmpla deja nu doar pentru că tatăl ei fusese împins pe scări, dar și pentru că oamenii care au privit un bărbat în vârstă căzând și s-au dat din calea celui care îl împinsese, lăsându-l să treacă – șocați, sau înspăimântați, sau satisfăcuți –, niciunul dintre ei nu avea să îndrăznească vreodată să se întrebe. Se întâmpla deja, pentru că trei oameni – o femeie de vârstă mijlocie, un tânăr la vreo douăzeci de ani, o mamă împingând un landou – și-au văzut mai departe de drum, înainte ca un al patrulea trecător să cheme o ambulanță, în clipa în care au văzut o femeie în vârstă ghemuită peste trupul inert al soțului ei, fără să plângă, ci doar murmurându-i ceva neinteligibil, într-o limbă pe care niciunul dintre ei nu o mai vorbise de zeci de ani, nici măcar în privat, nemaisinchisindu-se acum, sperând cu disperare că aceste cuvinte erau suficient de adânc înrădăcinate în el încât să le poată încă auzi.

Nu mi-am dat seama că era rănit, avea să-i spună femeia soțului ei mai târziu, văzând la știri o relatare despre *nefericitul incident.* Am crezut c-o fi alunecat și-a căzut, sau ceva de genul ăsta, și nu am vrut să fac pe nimeni să se simtă prost.

Am auzit-o pe femeie vorbind în chineză sau ceva de genul ăsta, avea să spună tânărul, am știut doar că nu era engleză, și știți și voi ce se spune despre China zilele astea – mi s-a părut mai bine să nu mă bag.

Mama cu landoul nu avea să zică nimic. Nici nu avea să se uite la știri. Bebelușului ei îi dădeau dinții, și niciunul dintre ei nu dormea cât era noaptea de lungă.

Un incident izolat, avea să menționeze raportul poliției, finalizat câteva săptămâni mai târziu. Nicio pistă către bărbatul care săvârșise atacul. Nicio dovadă a motivului pentru care ar fi făcut așa ceva.

Se întâmpla și în alte orașe, sub forme care mai de care mai diverse: un șut sau un pumn pe trotuar, o flegmă în ochi. Avea să se întâmple peste tot, izolat la început, pe urmă pretutindeni, și în cele din urmă, nici nu avea să se mai vorbească despre aceste istorii la știri, pentru că nu mai erau ceva inedit.

•

Putem lua avionul spre casă, a spus Ethan. Biletele de avion se găseau greu și erau scumpe, dar ei aveau niște bani puși deoparte. Putem zbura acasă, să ne ocupăm de ce e de făcut.

Ea nu a știut cum să-i explice că nu mai avea la ce să se întoarcă acasă. Că acolo nu o mai aștepta nimic, în schimb s-a concentrat asupra altui cuvânt: *putem.* La plural.

Vreau să plec din New York, i-a spus ea lui Ethan. Te rog, hai să plecăm. Oriunde.

Nu prea avea sens. Părinții ei nu fuseseră niciodată la New York. Ea plecase de acasă cu mulți ani în urmă. De unde nevoia asta de a fugi? Dar la un alt nivel avea sens, era o nevoie stringentă pe care o simțea, pentru un nou început. S-o ia de la capăt undeva, cu noul ei statut de orfană, într-un loc nou, unde se putea proteja de asperitățile lumii în care trăia. Voia să fie o pasăre care-și ține capul plecat. Voia să nu iasă în evidență. Ethan i-a trimis un e-mail tatălui său, care a apelat la relațiile lui: vecini, colegi, foști colegi de apartament, prieteni ai prietenilor, toate dividendele bunăvoinței, pe care le adunase pe parcursul vieții sale de om sociabil. Cineva știa mereu pe cineva. Așa funcționau lucrurile în lumea lui, și niciunul dintre ei nu se gândea prea mult la asta pe atunci, altfel decât pentru a fi recunoscător. După cum s-a dovedit, fratele nașului lui Ethan juca golf cu un decan de la Harvard, care a spus că universitatea făcea angajări, sau urma să facă în curând. Câteva telefoane, un curriculum vitae depus după termenul-limită, și curând Ethan s-a trezit nou-angajat, ca adjunct, în departamentul lingvistică.

În două săptămâni, totul era aranjat. Nu și-au luat rămas-bun de la nimeni; rupseseră deja orice legătură cu toți cei pe care îi cunoscuseră în oraș. Au luat puține lucruri cu ei, pentru că nici nu prea aveau ce lua: o valiză cu hainele amândurora, un teanc de dicționare. Urmau să o ia de la zero.

•

El nu-și poate imagina așa ceva. Ea vede asta pe chipul lui: privirea nedumerită a celui care încearcă să simtă ceva ce nu a simțit niciodată. Să vadă ceva ce nu a văzut niciodată. Tatăl ei îi spusese cândva o pildă, despre orbii care încearcă să descrie un elefant, și reușesc să o facă doar parțial – un zid, un șarpe, un evantai, o suliță. O poveste cu tâlc: cât de zadarnic este

să crezi că ai putea vreodată împărtăși experiența ta cu altcineva. Detaliile se revarsă din ea acum ca niște grăunțe aspre de nisip, dar totul rămâne încă un coșmar al altcuiva. Pe el, nimic nu-l poate face să înțeleagă, dacă nu a trecut prin așa ceva, iar ea și-ar da viața că așa ceva să nu se mai întâmple vreodată.

Dar cum s-a terminat? întreabă Bird, iar ea își zice în sinea ei: Da. Mai sunt atâtea de povestit.

*

S-a cuibărit în noua ei viață ca într-o plapumă groasă, umplută cu puf. În căsuța lor din Cambridge, cumpărată din toate agoniselile lor – unicul avantaj al Crizei, glumea Ethan sinistru, atâtea case de vânzare, ieftine –, ea a văruit pereții într-un oranj-auriu cald. Culoarea vieții pe care și-o dorea pentru ei. Au reparat ferestrele, au șlefuit podelele, au sădit grădina: dovlecei și roșii, salată de un verde ireal. La adăpostul gardului înalt care mărginea curtea lor cât o cutie de chibrituri, era ușor să-ți imaginezi că tot așa era și în restul lumii. Era ușor să uiți că, afară, Criza făcea încă ravagii, pentru că, având bani și noroc și relații, ei scăpaseră de ea, așa cum scapi de viscol când ajungi într-un loc cald.

Pentru toți ceilalți, s-a încheiat cu o filmare neclară de pe o cameră de supraveghere. Imaginile arătau o siluetă cenușie, granulată, într-un hanorac și cu gluga pe cap, furișându-se pe lângă o clădire de birouri de pe o stradă din Washington D.C. Totul s-a întâmplat rapid: un bărbat în costum negru apare din holul imobilului, silueta cu glugă ridică o armă. O lumină puternică. Bărbatul în costum negru se prăbușește la pământ. Și apoi, chiar înainte să dispară din imagine, bărbatul cu glugă ridică privirea spre camera de supraveghere, de parcă atunci ar observa-o pentru prima oară, cu fața acoperită de ochelari de soare în centrul imaginii.

Bărbatul în costum negru, au explicat la știri în timp ce imaginile se derulau în buclă, era un senator din Texas, unul dintre cei mai belicoși pe tema a ceea ce el numea *Criza chinezească.* Devenise faimos prin solicitările vehemente de impunere a unor sancțiuni, polemicile despre amenințarea insidioasă a industriei chinezești, insinuările voalate despre loialitate. Însă odată cu tentativa de asasinat, atitudinea opiniei publice a trecut brusc la polul opus: deși fața bărbatului cu glugă era prea blurată pentru ca acesta să poată fi identificat, a fost destul de clară pentru a se demonstra că era un est-asiatic – *având în vedere contextul,* au conchis

analiștii, *probabil chinez.* Secțiile de poliție au fost asaltate de apeluri telefonice, arătând cu degetul la vecini, colegi de muncă, ospătari de la cafeneaua din colț. Pe rețelele de socializare, zeci de fotografii – extrase din arhivele online, profiluri de pe paginile de matrimoniale, fotografii pentru angajare, instantanee de vacanță – au fost postate alături de cadrul de pe camera de supraveghere de către indivizi profund convinși că rezolvaseră cazul. În total, detectivii amatori aveau să identifice fără tăgadă vinovatul în persoana a treizeci și patru de bărbați diferiți, cu vârste între nouăsprezece și cincizeci și șase de ani și niciunul asemănător cu celălalt, și pentru că acest asasin nu avea să fie prins vreodată, nimeni nu avea să fie acuzat, fiecare față asiatică rămânând pentru totdeauna suspectă – de tentativă de asasinat prin împușcare sau de complicitate la această faptă. De pe patul său de spital, cu umărul bandajat arătat ostentativ la camere, senatorul susținea sus și tare: *Vedeți? Ei nu se dau în lături de la nimic, nici măcar de la crimă cu sânge rece. Și cine știe cine ar putea urma?* Editorialele interveneau și ele: *Nu doar un atac asupra persoanei fizice a unui senator, ci un atac direct la adresa guvernului nostru, a însuși modului nostru de viață.*

Câțiva au încercat să îl apere pe trăgător: *Uitați-vă la ura pe care a manifestat-o acest senator; violența nu este niciodată un lucru bun, dar, zău așa, cine l-ar putea învinui?* Organizații chino-americane l-au condamnat imediat pe trăgătorul necunoscut ca fiind un lup singuratic, un caz izolat, un dezaxat. El nu vorbește în numele nostru, păreau să spună declarațiile lor. Dar era prea târziu. Suspiciunea se întinde ca cerneala pe o pânză udă, picurând până când toată lumea se pătează. Aceeași cerneală murdară avea să fie folosită mulți ani după aceea pentru a justifica privirile piezișe aruncate oricui părea să aibă origini chineze, pentru a scuza refuzurile de acordare a serviciilor, insultele urlate și scuipații în ochi, iar mai târziu, bâtele de baseball, loviturile de bocanci.

A fost catalizatorul necesar pentru promulgarea legii PACT. Toată lumea se plictisise de Criză, care durase aproape trei ani, suficient de mult pentru a-i face pe toți să se resemneze. Pentru majoritatea, PACT-ul a părut moderat, chiar rezonabil: patriotism, vigilență publică. De ce *nu* l-ai susține? Margaret l-a urmărit pe președinte la televizor cum semna actul, cu un grup de legislatori adunați în jurul mesei lui de lucru. În dreapta, chiar în spatele președintelui, senatorul rănit, cu brațul încă într-o fașă, aproba cu o

mișcare sinistră din cap.

PACT-ul ne va apăra de adevărata amenințare a celor care ne subminează din interior, a spus președintele. Americanii devotați – inclusiv cei de origine asiatică – nu au niciun motiv să se teamă de această lege.

A făcut o scurtă pauză, apoi s-a semnat cu o înfloritură în josul paginii. Blițurile au explodat. Pe urmă, s-a întors și i-a oferit stiloul senatorului cu brațul bandajat, care l-a acceptat grațios, semnând și el, cu mâna rănită.

PACT: Conservarea Culturii și Tradițiilor Americane. O promisiune solemnă cu privire la stârpirea din rădăcini a oricăror elemente antiamericane care subminează națiunea. Finanțarea comitetelor de pază a cartierelor, pentru zădărnicirea protestelor și protejarea afacerilor și magazinelor, a micilor întreprinderi de producere a steagurilor și insignelor și a afișelor pentru încurajarea vigilenței, și *reinvestirea în America.* Finanțarea noilor inițiative de monitorizare a Chinei – și a unor noi grupuri de avertizori care să-i adulmece precum copoii pe cei a căror loialitate ar putea fi divizată. Recompense pentru cetățenii vigilenți, *informații ce conduc la indivizi potențial problematici.* Și nu în ultimul rând, deosebit de important: prevenirea răspândirii opiniilor neamericane prin extragerea discretă a copiilor din mediile neamericane – definiția termenului extinzându-se permanent: simpatizarea fățișă a Chinei. Atitudine antichineză vădit insuficientă. Exprimarea oricăror îndoieli față de orice lucru american. Orice fel de legături cu China – indiferent după câte generații. A pune la îndoială că problema a fost cu adevărat China; a pune la îndoială că PACT se aplică drept; în cele din urmă, a pune la îndoială PACT-ul însuși.

În zilele de după promulgarea legii, lucrurile au început să se liniștească treptat, imperceptibil la început, ca mișcarea stelelor pe cer. Liniștea de pe străzi ținea de una, două, zece nopți la rând. Oamenii au început din nou să-și găsească de lucru. Zgomotele orașului s-au retrezit la viață, așa cum îți dregi glasul după o lungă perioadă de tăcere. Ici și colo, pe măsură ce comenzile de mărfuri exclusiv americane resuscitau fabricile închise, magazinele au început să se redeschidă, rafturile alimentarelor au început să se umple. Oamenii ieșeau șovăitori la lumină, ca supraviețuitorii dintr-un adăpost antiatomic. Clipind, nedumeriți și amețiți. Timizi, precauți și traumatizați de impact. Dornici, mai presus de toate, să-și reia viața.

PACT-ul, insistau partizanii lui, avea să întărească și să unească

națiunea. Nu se spunea însă că acea unitate cerea un inamic comun. Un recipient al întregii furii, o sperietoare care să reunească toate temerile lor. Știrile au început să curgă. Un american de origine chineză, pocnit în plină figură, la Washington. Două doamne de vârstă mijlocie, tăvălite în gunoi, în Seattle. O americancă de origine asiatică din Oakland, târâtă într-un gang și violată, în timp ce bebelușul ei plângea în căruciorul abandonat pe trotuar. S-a dovedit că tatăl lui Margaret fusese una dintre primele victime, dar nicidecum ultima.

Curând, a devenit clar că oricine părea, fie și vag, să aibă origini asiatice era în pericol. În Miami, un thailandez care se ducea la birou a fost înjunghiat, în Pittsburgh, un adolescent filipinez care se întorcea acasă de la antrenamentul de înot a fost bătut cu o crosă de hochei. În Minneapolis, o femeie hmong[10] a fost împinsă în trafic și aproape lovită de un autobuz. Făptașii erau rareori prinși și chiar și mai rar puși sub acuzare: era greu de dovedit că acționaseră deoarece victima era – sau se crezuse a fi – de origine chineză. *Nu se poate aștepta în mod rezonabil,* a hotărât un judecător, *de la americanul de rând să distingă vizual între diferitele varietăți de persoane de origine asiatică.* De parcă ar fi fost vorba de soiuri de mere, sau de rase de câini, de parcă acele *persoane de origine asiatică* nu se numărau și ele printre americanii de rând. De parcă oricare dintre aceste fapte putea fi justificată printr-o atentă distincție din partea celui care mânuia bâta.

Persoanele de origine asiatică, în schimb, erau urmărite cu atenție. Un priveghi pentru thailandezul din Miami a fost dispersat de poliție pentru tulburarea liniștii publice. Oamenii strânși la un miting pentru tânăra mamă din Oakland au refuzat să se împrăștie și totul s-a încheiat cu două arestări. Despre americanul de origine chineză bătut în D.C. s-a descoperit că avea o amendă neachitată, pentru depășirea vitezei, și a fost încarcerat timp de treizeci de zile. Adolescentul filipinez se apărase, provocându-i atacatorului o comoție cerebrală, așa că a fost pus sub acuzare pentru vătămare corporală. Curând, când protestele și priveghiurile și demonstrațiile au refuzat să se împuțineze, aveau să înceapă primele acțiuni de relocare a copiilor în baza legii PACT.

•

Adevărul gol-goluț era că, asemenea multor oameni, Margaret nu se gândea prea mult la toate astea. Noua lege se concentra asupra celor care

aveau opinii antiamericane – dar ea nu făcea nimic de genul ăsta. Ea cumpăra o faţă de masă, papuci de casă călduroşi, o nouă cuvertură pentru pat. Se tipăreau din nou reviste, în care apăreau oameni frumoşi şi vieţi frumoase de observat şi de imitat; era din nou posibil să mănânci la restaurant, unde un chelner în cămaşă albă îţi turna vin în pahar. La fel ca toată lumea, încerca şi ea să îşi clădească o viaţă nouă, strălucitoare, frumoasă. Dacă nici asta nu era ceva tipic american, atunci ce?

O casă, un soţ. O curte îngrădită. Două tipuri de cizme, unele de cauciuc, pentru ploaie, altele căptuşite cu blană, pentru zăpadă. Lumânări parfumate şi sfeşnice, un tomberon pentru reciclare, o periuţă de dinţi electrică, toate dichisurile vieţii casnice. Toate lucrurile de care crezuse că va fi fericită să scape. Dacă i-ar fi spus cineva la douăzeci de ani unde avea să fie cinci ani mai târziu, ea i-ar fi râs în faţă, şocată să audă nu numai că avea din nou aceste lucruri, dar şi că şi le dorea. Tânjea după ele. Singura parte pe care ar fi crezut-o era cea legată de Bird: îşi dorise dintotdeauna un copil. Pe când erau în garsoniera lui Ethan, visaseră cu ochi deschişi, amândoi, imaginându-şi cum ar fi copilul lor. Curând, spre încântarea amândurora, aveau să afle.

Bird începea să crească în pântecul ei. Întâi, cât un bob de linte. Apoi de mazăre. Cât o nucă, apoi cât o lămâie. În fiecare dimineaţă, înainte să plece la serviciu, Ethan îi săruta burtica, imediat deasupra ombilicului. Cu un an în urmă, ea şi Domi stăteau probabil faţă în faţă, fiecare cu mâinile pe ghidonul bicicletei, pregătindu-se pentru bătăliile zilnice. Gata armura, spuneau ele, atât şi nimic mai mult. Nu la revedere, nu pe mai târziu, deşi asta însemna toate acele lucruri. Margaret aranja, poate, gulerul jachetei de piele zgâriate a lui Domi; Domi îi trăgea, poate, lui Margaret eşarfa mai sus, ca să-i acopere faţa. Gata armura, spunea fiecare dintre ele înainte să plece. Dincolo de acele două cuvinte: ai grijă, întoarce-te sănătoasă, te iubesc. Acum, în casa liniştită, cu soarele bătând dinspre sud şi cântec de păsărele răsunând prin ferestre, Margaret purta o rochie lungă şi moale, sub care Bird abia începea să se rotunjească. Cipici de lână, în care nu putea alerga. Cercei. Aici nu era nevoie de armură, şi totuşi, în astfel de momente, i se făcea cel mai dor de Domi, când îşi amintea că nu mai era nevoie să fie puternică.

Părinţii lui Ethan au venit în vizită, şi Margaret a pregătit al doilea dormitor – viitoarea cameră a copilului –, aşternând cearşafuri albe, curate.

În bucătărie, mama lui a învățat-o cum să facă plăcinta ciobanului[11], preferata lui Ethan în copilărie. Ethan le-a privit din ușă, ambele cu șorțuri și scăldate în lumina după-amiezii, Margaret cu o lingură de lemn într-o mână și cu cealaltă scriind repede rețeta pe un cartonaș, mama lui punându-și mâna liberă pe pântecul rotunjit al lui Margaret, atât de tandru de parcă ar fi fost căpșorul unui bebeluș.

Bird creștea: cât o piersică, cât un mango, cât un pepene. Cum să înțeleagă ea aceste senzații tulburătoare, noul fenomen derutant care se desfășura în corpul ei? Margaret mergea la biblioteca publică – acum redeschisă, grație donațiilor private –, fredonând din nou încetișor. Magazinele se redeschiseseră și ele, unul după altul, vânzând carnețele drăguțe și acadele și bijuterii. Oamenii se plimbau din nou pe trotuare. Era ca un început de primăvară după o îndelungată iarnă înzăpezită, și toți erau disperați să nu mai fie singuri. Preț de o efemeră clipă glorioasă, străinii și-au zâmbit unii altora, atât de fericiți să se revadă: *Tot aici ești? Și eu!* Încă ușurați, pe atunci, încă fără frică. Sclipiri de roșu, alb și albastru pe gulerele și hainele tuturor.

La bibliotecă, niciun volum nu fusese scos încă. Toată lumea era pur și simplu fericită să aibă din nou parte de cărți. Tânăra bibliotecară de la recepție îi indica raft după raft: Margaret voia să știe mult mai multe decât *la ce să se aștepte,* iar nopțile, când stăteau întinși în pat, ea îi citea tot felul de chestii interesante lui Ethan. Mamele panda se ascundeau singure într-un bârlog; în primele luni de viață ale puiului, nu exista altă lume decât bârlogul întunecat și confortabil, nicio altă creatură în afară de mama lui. Cucii se furișau în cuiburile altor păsări și își depuneau ouăle printre străini, apoi plecau, încrezători că celelalte mame le vor crește puii ca pe ai lor. Caracatița depunea ouă în șiraguri, ca niște ghirlande lungi de perle, pe care le păzea până la moarte, răbdând de foame în timp ce sufla aer peste ele, ca să le mențină în viață.

Margaret se făcea tot mai mare. Dinăuntru, Bird o lovea, călcâiele îi erau ca niște bețe, iar burta ei, toba. Îi simțea sughițurile, hâcuri microscopice. Când se întorcea pe o parte, simțea mișcarea în interiorul liniștii ei. Cum se simte? întreba Ethan, uluit, iar ea încerca să explice: Cum se simte fundul oceanului când se unduiesc valurile peste el, înainte și înapoi. Bibliotecara îi împingea încă o carte peste tejghea, pe măsură ce ea se depărta tot mai mult de liman. Unii pești nu aveau nevoie de partener, depuneau icre și le

cloceau, iar fiecare peștișor nou-născut era copia fidelă a mamei lui. Unele creaturi monocelulare se divizau pur și simplu, desfăcându-se frumușel în două. Săptămână de săptămână, altă carte, altă minune. Altă piesă a eternului mister, nevoia vieții de a produce perpetuu viață. Din lumea animalelor în cea a plantelor: aliorul își trimitea semințele pe aripile vântului, să crească departe de casă; conurile de pin se deschideau la picioarele mamei lor, o fustiță de semințe rotofeie în căutare de spațiu și lumină. Cacteele se înmulțeau printr-o frunză ruptă, înălțându-și rădăcinile în aer, apoi coborându-le în pământ: o bucățică din corpul lor transformându-se în vlăstarul lor. S-a gândit la versetul biblic pe care mama ei o pusese cândva să îl recite la școala de duminică: *Os din oasele mele și carne din carnea mea.*

Se întâlnea la tot pasul cu alte mame, chiar și în grădină, când își îngrijea plantele. Când vine înghețul, a aflat ea, dacă vrei să se coacă roșiile pe vrej, trebuie să le răsucești rădăcinile. Tragi până crapă pământul, până când firele subțiri ca pânza de păianjen de dedesubt se rup ca niște ațe tăiate. Asta îi transmite plantei: Sfârșitul e aproape – salvează ce mai poți. Renunță să te mai înalți, renunță să te mai dezvolți. Gândește-te doar la fructele ce atârnă grele, ca niște pumni verzi. Dă tot ce poți. Lasă-ți frunzele să se veștejească și să se îngălbenească. Nimic nu mai contează. Ostenește-te până nu mai rămâne nimic din tine decât o tulpină uscată, ce susține o sferă roșie. Ofilește-te, ducând acel fruct dulce la maturitate, sperând că vara viitoare ceva din tine va încolți din nou.

Trezită noaptea de tumbele neobosite ale lui Bird, ea scria: lucruri gingașe care se lipeau unul de altul, timid, ca ouăle de pește. O poezie, două. Pe urmă zece. Pe urmă, suficiente pentru un volum. Într-una din acele nopți, pe când Bird se afla de opt luni și jumătate în pântecul ei, ea avusese o poftă. În dimineața următoare, Ethan îi adusese o rodie, iar ea o sfâșiase cu mâinile însângerate. În sfârșit, se găseau din nou rodii, după toată Criza, și simțea cât de prețioasă era a ei, încărcată cu mici nestemate. Semințe lucitoare s-au revărsat într-o ploaie pe podea, picuri roșii au stropit gresia. Câți pomi ar putea răsări din acea sferă dură? Asta era menirea ei, a înțeles ea subit: să zămislească toate acele semințe, și apoi să explodeze. De dinăuntru, Bird a lovit iar, ușurel de data asta. Ca și cum ar fi jucat un joc. Oare rodia știa, se gândea ea, oare se întreba vreodată unde se duceau, ce deveneau odraslele ei? Dacă reușeau vreodată să se facă mari. Toate acele

inimi rătăcite, împrăștiate, aiurea-ncolțind.

Când volumul era gata, aceasta avea să fie poezia de pe ultima pagină.

•

Este dureros să recunoască: pe atunci, crezuse că PACT-ul însemna progres, că ei trecuseră peste ceva. Că se îndreptau către un viitor mai bun. Că dacă se purta cuviincios, nimic din toate acele prevederi nu i s-ar fi aplicat și ei. Uneori, la știri, mai erau relatări despre diverse tulburări sociale: comitetele de menținere a ordinii în cartiere descopereau *radicaliști* care amenințau ordinea publică; se desfășurau investigații cu privire la *activități suspecte.* Dar asta era într-un alt loc, abstract și nebulos. Incidente izolate. Concret era ceea ce se petrecea acolo: agitația tainică a lui Bird înăuntrul ei, ca o navă legănându-se pe mare; soțul ei, o prezență caldă și puternică în patul lor. Nopțile lungi pe care le petreceau împreună, citind unul lângă altul pe canapea, ea cu picioarele în poala lui, împărtășindu-și atât de des pasajele preferate, încât ea avea apoi impresia că citise cartea lui, iar el, pe a ei. Ea împletea botoșei. Ethan văruia camera copilului. Când Bird lovea cu piciorușele în pântecul ei, lovea și ea cu degetele drept răspuns. Și-a cumpărat un șorț. Făcea friptură de pui la cuptor. Aranja vesela pe un raft.

Nu mai fusese niciodată atât de fericită.

În timp ce-i povestește asta lui Bird, răsucește frumos sârmele pe vârful degetului și fixează rotocolul în capacul de sticlă. O răsucire de șurubelniță, și capsula cea mică e sigilată, o pastilă de plastic, dolofană.

Bird nu se poate abține. Ce e aia? întreabă.

Rezistență, spune mama, și pune capacul pe masă alături de toate celelalte.

•

Au început să circule zvonuri. Despre bubuituri în ușă în miez de noapte, despre copii băgați în limuzine negre și duși repede de acolo. O clauză ascunsă printre pliurile noii legi, ce permitea agenților federale ridicarea copiilor din casele considerate antiamericane. Câțiva jurnaliști vorbiseră despre ea, înaintea promulgării PACT-ului, o membră a Congresului întrebase dacă nu cumva putea duce la abuzuri, dacă era cu adevărat necesară. Dar consensul – pe Dealul Capitoliului și în rândul opiniei publice – a fost că mai binele este dușmanul binelui, că excesul era preferabil lipsei. Că trebuiau folosite toate instrumentele pentru

salvgardarea securității naționale, că nu trebuia să se ignore nicio măsură. Bineînțeles că nimeni nu avea interesul să destrame familii. Doar pentru cele mai grave cazuri.

Câteva dintre aceste cazuri au ajuns în presă. În comitatul Orange, un marș de protest față de discriminarea chinezilor a denaturat în ciocniri cu privitorii, aceștia din urmă începând să arunce cu injurii, și totul s-a încheiat cu intervenția jandarmilor, pistoale cu electroșocuri, un copil american de origine chineză, în vârstă de trei ani, lovit de o butelie de gaz lacrimogen. Pentru jandarm, concediu plătit; pentru protestatar, anchetă completă a familiei. Reporterii televiziunilor prin cablu au evidențiat faptul că acesta nu era primul marș la care fusese luat și copilul; pe rețelele de socializare, fotografiile o înfățișau pe micuță cocoțată pe umerii tatălui ei, sau mai mică, într-un marsupiu la pieptul mamei, ca bomba prinsă de trupul unui sinucigaș. Nu conta că părinții erau americani de generații, că bunicii lor se născuseră și trăiseră în Los Angeles înainte să fie ras Chinatown pentru a se construi Union Station. În schimb, pe ecran erau afișate fotografiile de la arestarea părinților, cu figurile lor, cu părul lor negru, lucios, cu aspectul atât de *străin.* Nu sunt de-ai noștri. Din spital, copilul a fost dus departe. Cea mai bună soluționare cu putință, au convenit titlurile. Protejarea unui copil față de deprinderea unor asemenea opinii dăunătoare.

Margaret, citind știrile pe telefon, cu un Bird sătul de lapte moțăind la sânul ei, și-a spus: *Groaznic.* Și: *Cum de-au putut oamenii ăia să-și pună copilul în pericol așa?* A încercat să se imagineze ducându-l pe Bird în mijlocul unei gloate, cu grenade asomatoare explodând la picioarele lor și gazul lacrimogen iritându-le nările. Mintea ei a blocat acel gând. Copilul ei era acolo, în brațele ei, ocrotit, Bird al ei. Gene lungi odihnindu-se pe obrăjori mai moi decât orice altceva atinsese ea vreodată. O încruntare vagă pe fruntea micuță. Ce vise tulburătoare putea avea deja un bebeluș? A netezit încrețitura cu buricul degetului mare până când fețișoara i s-a înseninat din nou. Alături de ea, mâna lui Ethan i-a strâns umărul, pe urmă a luat în căușul ei căpșorul lui Bird. Ea nu ar face niciodată așa ceva, i-a promis tainic lui Bird. Nimic din toate astea nu avea să se aplice vreodată în cazul lor.

La următorul marș de protest la adresa urii față de chinezi, desfășurat în Queens, nu a participat aproape nimeni, după care a urmat o lungă perioadă fără proteste.

•

Ea se gândea la poeziile ei, la grădina ei, la soțul ei. La Bird. Îndesa semințe în pământ și le uda până când apăreau lăstari verzi. Tăia bidoane goale de plastic în care fusese lapte și le așeza deasupra răsadurilor, să le protejeze de înghețul de peste noapte. Împletea din lână crem o păturică pentru Bird. Noaptea târziu, făcea dragoste cu Ethan. Dimineața, satisfăcută, cocea prăjituri cu banane, lingea mierea de pe lingură.

Părinții lui Ethan veneau în vizită când puteau: la aniversarea lui Bird, de Halloween, aducând bomboane pe care el nu le putea ronțăi încă, de Crăciun, încărcați de daruri mai grele decât micul lor destinatar. Mama lui îi împărtășea lui Margaret secrete de-ale gătitului; într-o după-amiază, când Margaret moțăia pe sofa, istovită, cu Bird la pieptul ei după o criză de plâns, tatăl lui Ethan i-a acoperit cu o pătură și a stins lumina. Margaret și Ethan spuseseră doar că părinții ei muriseră, și îi entuziasma pe amândoi să vadă cu câtă ardoare și deschidere o integrau părinții lui Ethan pe Margaret în familia lor.

Seamănă perfect cu ea, nu conteneau să spună părinții lui Ethan, iar ei crezuseră la început că era un compliment – și poate chiar era, deși, ulterior, amândoi aveau să se întrebe dacă nu cumva era și un picuț de disconfort acolo, fața altcuiva atât de clar imprimată pe un copil despre care ei simțeau că ar fi trebuit să fie *al lor*. În intimitate, Margaret și Ethan aveau impresia că Bird semăna pur și simplu cu Bird. Noaptea târziu, când se uitau la el, observau mici trăsături și încercau să le găsească sursa – pomeții lui Margaret, genele lui Ethan –, dar în expresii vedeau cel mai bine asemănările: cele două cute paralele ce se formau pe fruntea lui Bird când gândea, gropița din obraz, ca o amprentă, când râdea. Era cuta lui Ethan pe fruntea lui Margaret, gropița lui Margaret pe obrazul stâng al lui Ethan, chiar în colțul gurii. Era o experiență ciudată și tulburătoare să urmărească expresiile care știau că apar fugitiv pe chipul acestui omuleț, să le identifice și să identifice persoana pe care o iubeau cel mai mult, și simțeau că aceasta era doar prima dintre multele experiențe ciudate și tulburătoare pe care le aveai ca părinte.

Margaret scria și mai multe poezii. Editurile tipăreau din nou, și când Bird a împlinit trei ani, o editură mică și curajoasă a acceptat să-i publice cartea. O rodie despicată pe copertă, într-un cadru atât de strâns încât fructul semăna cu un organ, sau cu o rană: trebuia să te uiți cu mare atenție ca să

vezi ce era cu adevărat. *Inimile noastre rătăcite* a fost apreciată de câțiva critici de poezie, dar nu a fost citită aproape de nimeni. Doar câteva zeci de exemplare vândute, îi spusese ea lui Ethan sec, cine mai citește poezie? Apoi, glumind: Parcă înainte cine citea?

Nu conta. Pentru ea, lumea era plină de poezie pe atunci.

L-a învățat pe Bird să prindă licurici: mâinile căuș, luminițe verzulii licărind printre degetele lui. Și pe urmă să le dea drumul, rotindu-se în noapte ca o scânteie vremelnică. L-a învățat să stea întins în iarbă, nemișcat, și să urmărească iepurașii ronțăind trifoi, atât de aproape, că respirația lui le mișca blănița fină a codițelor. L-a învățat numele florilor și gâzelor și păsărilor, să identifice uguitul grav al guguștiucilor și chirăitul impertinent al gaiței și trilurile colorate ale pițigoiului, clar și limpede ca apa rece într-o zi de vară. L-a învățat să culeagă flori de caprifoi de pe vrej și să-și atingă cu ele vârful limbii, să sugă dulceața mieroasă. A dezlipit o cicadă de pe trunchiul unui pin și a întors-o cu burta-n sus, ca să-i arate lui Bird fanta suplă de pe pântec, pe unde, după ce crescuse, insecta se lepădase de vechiul ei înveliș și se preschimbase într-o nouă făptură.

Și îi spunea povești. Povești despre cavaleri și domnițe, fete și băieți sărmani și dârji, monștri și magicieni. Fratele și sora care o păcăleau pe vrăjitoare și găseau drumul înapoi spre casă. Fata care și-a salvat frații prefăcuți printr-o vrajă în lebede. Mituri antice ce dădeau sens lumii: de ce își pleacă floarea-soarelui capul, ce este ecoul, de ce țes păianjenii pânze. Povești pe care i le spusese mama ei când era mică, înainte să înceteze să mai vorbească despre astfel de lucruri: cum odată, demult, fuseseră nouă sori, ce pârjoleau pământul și totul era numai colb, până când un brav arcaș i-a doborât, unul câte unul, de pe cer. Cum regele maimuțelor a ajuns prin vicleșug în grădina raiului și a furat piersicile nemuririi. Cum o dată pe an, doi îndrăgostiți, despărțiri pe vecie, treceau un râu de stele ca să se întâlnească în văzduh.

Asta chiar s-a întâmplat? întreba el de fiecare dată, iar ea zâmbea și ridica din umeri.

Poate.

Îi umplea capul cu bazaconii, cu mistere și magie, ca să-l învețe să se minuneze. Un refugiu în Edenul lor de demult.

•

Ajunge pentru azi, spune ea, punând jos patentul.

E cumva egoist din partea ei. Zugrăvește acest moment de calm, zăbovind în acele vremuri dulci, înaintea lucrurilor amare pe care trebuie să le mărturisească. Dar sunt lucruri pe care trebuie să le facă înainte de lăsarea întunericului și asta le va lua timp.

Aliniază capacele pe care le-a umplut, grupându-le câte două. Cincizeci și cinci. Mult mai puține decât într-o zi obișnuită, dar așa se întâmplă: înaintarea anevoioasă prin mlaștina trecutului îi încetinește mâinile, încetinește totul. Cincizeci și cinci de capsule rotunde, pline cu tranzistori, o baterie de ceas, un mic disc metalic. Și sârme, atât de multe sârme. Îndesate bine într-un capac de dimensiunea unei monede, sigilat strâns, simplu, primitiv și periculos ca o piatră. Le pune pe toate într-o pungă de plastic cu un emoticon zâmbitor imprimat pe ea: *Vă mulțumim pentru vizită.*

Bird o așteaptă să dispară sus, în camera ei, apoi, când coboară din nou, este îmbrăcată într-un hanorac lăbărțat, cu o pălărie de paie cu boruri mari pe cap. Arată exact ca femeile care colindă străzile și scormonesc prin gunoaie, căutând sticle și doze pe care să le ducă la centrul de colectare.

Rămâi aici, spune Margaret. Ezită, înainte de a adăuga: N-o să ți se întâmple nimic, iar eu nu lipsesc mult.

O spune ferm, încercând mai mult să se convingă pe ea însăși decât pe el.

Să nu ieși din casă, mai adaugă, și să faci liniște. Își leagă punga cu capace de încheietura mâinii, apoi ridică un sac de gunoi din colț. Când și-l pune pe umăr, din el troncănesc tot felul de doze și sticle de suc. În aer plutește un miros acru și Bird nu-și poate da seama dacă vine de la sac, de la hainele ei, sau de la ea.

Mă-ntorc repede, spune, și iese pe hol.

•

După ce mama pleacă, Bird ridică un capac rămas gol și îl răsucește între degete, ticăind ușor cu degetul mare în marginea crestată. În timp ce mintea îi ticăie și ea, încercând să asimileze lucrurile abia aflate.

Este greu să-ți imaginezi lumea descrisă de mama lui. Lumea Crizei, și lumea de dinaintea ei. La școală, când au studiat despre Criză, a părut de fiecare dată ca o poveste dintr-o carte: ceva inventat ca să predai o lecție. O poveste cu tâlc. Altfel e când îi povestește mama lui. Când auzi cum s-a simțit, cum a mirosit, cum a sunat, când ți-o imaginezi pe mama în mijlocul evenimentelor. Când vezi cicatricile de pe mâinile ei, rămase din vremurile

acelea dure.

Mama pe care și-o amintește el făcea frunzulițe verzi, dantelate, să răsară din pământ și sfere lucitoare de legume să apară pe vrejurile lor. Ea lăsa albinele să-i coboare pe degete, îi pregătea pâine prăjită cu unt, țesea povești cu zâne care scânteiau în întuneric. Mama asta este o creatură cu totul diferită, slabă și deșirată, aproape sălbatică, cu o privire rapace în ochi. Cu părul nepieptănat și slinos, cu un miros animalic, aspru, pe piele. Asta face mai ușor de crezut tot ce-i povestește: Criza, ferocitatea ei. Cum a supraviețuit. Îl umple și de neliniște față de ceea ce ar putea face ea acum. Se gândește la mama lui, aplecată deasupra mesei, murmurându-i povești, cu vârful sârmei tăiate sclipind în mâna ei. Gura ei strânsă și încordată, într-o linie dreaptă, îndârjită. Se gândește la capacele de sticle: mici bombe cu ceas, pregătite să explodeze în orice clipă. Bucățele de șrapnel multicolor, ca bomboanele, perforând orașul. Ea nu ar face așa ceva, își spune el, dar în realitate, nu este atât de sigur. A văzut expresia din ochii mamei lui, o duritate pe care nu și-o amintește din copilărie, o sclipire de bisturiu care te-ar spinteca, dacă ai zăbovi prea mult cu privirea.

•

Când Margaret se întoarce, nimic nu pare să se fi schimbat: are încă pe umăr sacul de gunoi cu doze, iar legată la mână, punga de plastic. Își scoate pălăria.

Ești bine? întreabă. Nu ți-a fost teamă cât am lipsit?

Ai lipsit trei ani, își spune Bird în sinea lui, câteva ore nu înseamnă nimic. Dar se abține.

Sunt bine, spune el.

Mama bagă mâna în punga de plastic.

Nu am știut ce-ți place, spune, așa că am luat câte puțin din toate.

Batoane de cereale, nuci, bomboane, supă la plic, pungi cu migdale sărate, o cutie de orez prefiert. De parcă ar fi luat toată alimentara la rând, culegând câte un produs de pe fiecare raft. Pe el, asta îl întristează și îl emoționează deopotrivă, că ea nu a știut ce-i place și că, deși nu a știut, tot s-a străduit să-i facă pe plac.

A trecut atât de mult timp, spune ea, de când…

Se oprește, plecând privirea la grămada de bunuri dintre ei.

Ar fi trebuit să-ți aduc mâncare adevărată, continuă, stânjenită, și Bird vizualizează mâncarea pe care și-ar fi dorit ea să o procure: fierbinte și

hrănitoare, echilibrată și sănătoasă. Legume verzi, piure de cartofi, porumb lucind de unt. Carne feliată subțire și aranjată în evantai pe un platou alb de porțelan. El înțelege: a trecut mult timp de când ea a avut grijă de cineva, și aproape a uitat cum se face. A trecut atât de mult, că trebuie să fi uitat și că astfel de mâncare poate exista, darămite lumea în care cineva ar putea-o mânca.

E-n regulă, spune el, merge. Și vorbește serios.

Decid să facă o supă cu tăieței la plic, ca să se mai încălzească. Capacele, vede el, au dispărut toate.

Când supa e gata, ea îi împinge o cană aburindă și o furculiță de plastic. Tăiețeii sunt galbeni ca lămâia și deosebit de sărați, iar Bird îi înfulecă flămând. De cealaltă parte a măsuței de cafea, Margaret face o pauză, apoi soarbe tăiețeii direct din cană.

De când locuiești aici? întreabă Bird. Pescuiește din cană ultimele rămășițe din tăiețeii lui.

De aproape o lună. Deși *a locui* nu este chiar termenul potrivit. E doar ceva provizoriu, cât timp pregătesc lucrurile.

Asta naște și mai multe întrebări pentru Bird.

Pregătești, spune el, ce pregătești? Cu ce te ocupi?

Bea niște lapte, spune ea, umplând o cană și împingând-o spre el. Întărește oasele.

Își toarnă și ei una și ia o înghițitură.

În plus, adaugă ea, nu ține. N-am frigider. Așa că bea.

Scoate o conservă, ridică inelul cu unghia și deschide capacul. Înăuntru, sclipesc nestemate de fructe.

Desert, spune ea, punând conserva între ei, iar gestul acesta, așa mărunt cum este, îl emoționează: lui îi plăcuse dintotdeauna compotul de piersici, iar ea nu a uitat. Înfige furculița într-o felie aurie.

Îți place la școală? întreabă ea deodată. Ai o învățătoare bună? Ceilalți copii se poartă frumos cu tine?

Bird ridică dintr-un umăr, o zvâcnire scurtă, și scoate o bucată de piersică. E vina ei dacă nu-i așa, dar el nu vrea să-i spună asta. Îmi spun Noah, preferă în schimb să răspundă. Așa le-a zis tata să-mi spună.

Mama lui tace. Aproape că nu s-a atins de porția ei de supă, iar acum lasă cana deoparte.

El e fericit? întreabă.

Are vocea calmă și monotonă, de parcă ar fi întrebat cum e vremea. Doar mâinile o trădează: apasă atât de tare cu degetele mari în carnea celorlalte, încât i s-au albit unghiile.

Asemenea multor copii, pe Bird l-a preocupat rareori dacă tatăl lui este sau nu fericit. În fiecare dimineață, se trezește și pleacă la serviciu. Are grijă să nu-i lipsească nimic lui Bird. Într-adevăr, dacă Bird se gândește mai bine, tatăl lui are un fel de melancolie, acea liniște pe care el o pusese pe seama bibliotecii, dar poate – își dă seama acum –, poate că are rădăcini mult mai adânci.

Nu știu, spune el. Dar are grijă cum trebuie de mine.

Pare important să spună asta, deși nu este sigur dacă-și apără tatăl sau vrea să-și liniștească mama.

Mama zâmbește, un zâmbet vag, trist. Pentru asta nu mi-am făcut niciodată griji, spune ea. Apoi: Mai citește dicționarul?

Bird râde. Da, răspunde el. În fiecare seară.

Ea își amintește, își spune Bird, până și acel lucru mărunt. Asta o face să-i fie ceva mai puțin străină.

Nu-i place să vorbească despre tine, mărturisește Bird. Spune… spune să mă prefac că nu exiști.

Am fost amândoi de acord că așa este cel mai bine.

Dar de ce? insistă Bird, și mama oftează.

Încerc să-ți explic, Bird. Chiar încerc. Dar trebuie să asculți totul, toată povestea, ca să înțelegi. Mâine, de acord? Restul poveștii, mâine.

Când el urcă, ea strigă după el.

Vrei să te strig Noah acum? Dacă așa te strigă toți?

El se oprește, cu o mână pe balustrada scârțâitoare.

Nu, răspunde el, cu obrajii brusc aprinși. Poți să-mi spui în continuare Bird. Dacă vrei.

A doua zi dimineață, înapoi la masă, ea lucrează repede, mâinile i se mișcă rapid, conștientă că nu mai are timp. Începe fără niciun preambul. Ca și cum s-ar arunca în ocean înainte să apuce să i se facă frică.

•

La două săptămâni după aniversarea de nouă ani a lui Bird. La micul-dejun, Ethan se oprise brusc, uluit, și pusese telefonul în fața ei. Cu capetele plecate deasupra ecranului, citiseră împreună titlul știrii: CONFLICT IZBUCNIT LA PROTEST. 6 RĂNIȚI, 1 MORT. Dedesubt, fotografia unei tinere negrese – codițe împletite, lungi, prinse la spate într-o coadă de cal, ochelari, pălărie neagră. Imortalizată în picioare încă, cu ochii încă limpezi și deschiși, cu gura încă deschisă într-un strigăt, cu o milisecundă înainte ca mintea să știe ceea ce corpul ei simte deja: un trandafir roșu de sânge abia începând să-i înflorească în piept. Strânsă în mâna ei, o pancartă: TOATE INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE. Și un subtitlu: *Protestatara Marie Johnson, 19 ani, din Philadelphia, studentă în anul întâi la NYU, a fost ucisă de un glonț rătăcit, ca urmare a intervenției poliției la manifestațiile anti-PACT de luni.*

Primul din multe astfel de articole, dar care aveau să folosească toate aceeași fotografie.

Această tânără – Marie – citise cartea lui Margaret în camera ei de cămin. Studia psihologia dezvoltării, voia să devină pediatru, și cu fiecare știre despre un copil luat, își tot amintea de ultimul vers al ultimei poezii, insistent ca plânsul unui bebeluș. Nouă ani de la promulgarea legii PACT, și erau tot mai multe astfel de cazuri: cele câteva care ajungeau la știri ici și colo erau etichetate drept cazuri de neglijență și punere în pericol a minorului, părinții fiind prezentați ca nesăbuiți, nepăsători și insensibili; dar mai erau și altele, învăluite în zvonistică, secrete și rușine.

Simple zvonuri, le luau unii în derâdere. Relocările erau doar cazuri izolate. Alții insistau că relocările PACT erau un rău necesar: o salvare, pentru binele copilului și al societății. *Nu poți zgâlțâi barca,* scria un comentator online, *și pe urmă să fii surprins când copilul îți cade în apă.* Însă pentru fiecare copil despre care auzeai că a fost luat, câte familii nu spuneau nimic, încetau să protesteze, încetau totul, sperând să-și recapete copiii pentru bună purtare?

Cu o noapte înaintea marșului, Marie cumpărase mai multe foi de carton

de la papetărie. Cu markere groase parfumate, scrisese cuvinte colorate pe pancartă, desenase chipul solemn al unui copil dedesubt. După marș, găsiseră markerele și restul foilor de carton pe podeaua camerei sale de la cămin, goale și nefolosite, alături de un exemplar deschis al cărții lui Margaret.

După aceea: priveghiuri. Campanii de comemorare a lui Marie. Online, mii de oameni și-au schimbat fotografiile de profil: o Marie, și încă una, și încă una, o mulțime de Marie strigând, înflăcărate de tinerețe și furie și pulsând de viața stinsă, fiecare dintre ele fluturând pancarta cu versul lui Margaret. Oamenii căutau pe Google acele cuvinte, și pe ecrane le apăreau numele Margaret Miu și titlul cărții ei. Poeziile pe care ea le scrisese în timpul sarcinii, în nebuloasa privării de somn, când îl alăpta pe Bird în creierii nopții, urmărind cerul cum își schimba culoarea de la negru la bleumarin, apoi la albastru-cenușiu cu tente vinețiі.

Nici măcar cel mai bun vers al ei, considerase ea mereu, nici măcar una dintre cele mai bune poezii ale ei, și totuși, versul era acolo, în mâna încleștată a acelei copile muribunde.

Versurile acelea au început să circule online, au devenit sloganul adoptat de contestatarii PACT-ului. În cadrul protestelor ce se organizau ici și colo, scurte izbucniri de durere și de furie. Pe insigne, ca graffitiuri sau imprimate pe tricouri. Sunt în tot campusul, a spus Ethan, cu ochii mari. Când l-a văzut pentru prima oară, Margaret a încremenit în mijlocul străzii, venindu-și în fire doar când cineva s-a izbit de ea din spate, a înjurat și a împins-o cu cotul ca să treacă. Se simțea ca și cum ar fi cotit la un moment dat pe drum și ar fi dat nas în nas cu o versiune stranie a ei. Ea nu fusese niciodată la un protest. La drept vorbind, nu se gândise niciodată prea mult la PACT.

Cineva a scris cu vopsea versurile pe zidul Departamentului pentru Protecția Familiei din New York, pe trotuarul din fața Departamentului de Justiție. În toată țara, marșurile anti-PACT au început să apară ca incendiile de vegetație. Manifestanții anti-PACT aruncau cu ouă – apoi cu pietre – în mașinile senatorilor și ale oficialilor pro-PACT. De fiecare dată, de fiecare dată purtând pancarte cu versurile lui Margaret. Protestele erau scurte și sporadice – dar suficiente pentru ca trecătorii să facă fotografii, și curând acele fotografii erau peste tot, și la fel și cuvintele lui Margaret.

Cine s-ar fi așteptat vreodată, i-a spus ea lui Ethan, ca o poezie să devină

virală? Niciunul dintre ei nu a râs. Era cel mai puțin incredibil lucru dintre toate lucrurile incredibile care se întâmplaseră în ultimii câțiva ani.

Pe urmă, o emisiune radio a realizat o anchetă cu privire la pancartă, la poezie. Și la Margaret.

Cine îi inspiră pe protestatarii ăștia demenți? a întrebat moderatorul. Ei bine, vă spun eu: o poetă radicalistă pe nume Margaret Miu, care locuiește în Cambridge, această bulă liberală. Și – ce surpriză! — este o kung-PAO.

Un prezentator al știrilor televizate, care susținuse de la bun început legea PACT – *americancă* de origine chineză? spusese el. Nu există așa ceva, se știe unde înclină *cu adevărat* loialitatea lor –, a preluat povestea. A copiat imaginea de pe spatele cărții lui Margaret și a afișat-o pe ecran. Pentru ca fața ei de străină să vorbească de la sine.

Astfel de oameni, a spus el, sunt motivul pentru care avem *nevoie* de PACT. Știți care este publicul ei țintă, cine îi cumpără cărțile? Vă spun eu. Am verificat statisticile. Tineretul. Studenți, liceeni. Pot fi chiar și copii de gimnaziu, cine știe? Copiii la vârsta aceasta sunt atât de impresionabili. Iar influența acestei femei a *explodat.* Știți ce arată cifrele de vânzări? Patru mii de exemplare ale cărții ei vândute numai săptămâna trecută. Șase mii săptămâna aceasta. Săptămâna viitoare vor fi zece. Vă spun eu, am face bine să analizăm mai atent ce se află în poeziile acelea. Există un pericol profund real de corupere a copiilor noștri. Pentru *asta* există PACT.

Pe forumuri – și curând, în birourile autorităților –, oamenii disecau versurile lui Margaret. *Împrăștiate, aiurea-ncolțind* – n-ar putea fi asta o încurajare pentru răspândirea ideilor nocive? Poezia asta despre păianjen, strângându-și sacul pentru ouă gol – *găunos și sec, doar aer înăuntru* –, ei bine, asta nu era greu de interpretat drept o metaforă pentru America, agățându-se de idealuri *găunoase* până la moarte. Și asta, despre roșii, despre tulburarea *rădăcinilor lor adânc înfipte-n pământ:* cum puteai citi aceste versuri fără să te gândești că erau un îndemn pentru ceilalți să lovească în rădăcinile stabilității Americii?

Ideologia antiamericană era clară, ceea ce făcea și mai periculos faptul că oamenii citeau aceste poezii – aproape cincizeci de mii de exemplare vândute deja, o cifră nemaiauzită până atunci pentru un volum de poezii, mai ales de la o editură minusculă. Acest lucru, în sine, era suspect; desigur, Pentagonul ar trebui să arunce o privire; nu se putea exclude posibilitatea ca în acele versuri să existe mesaje codificate. Oricum, aceste poezii nu erau

doar neamericane, ele incitau la revoltă. Îmbrățișau și susțineau acțiuni teroriste. Îi convingeau pe alții să susțină insurecția. Uite câte proteste anti-PACT aveau loc.

Asta face pur și simplu dovada, s-a gândit un oficial, aplicând pe dosarul lui Margaret o ștampilă roșie clară. Născută aici, dar în mod clar americancă doar cu numele. Probabil că asta a deprins de la părinții *ei.* Acea mentalitate străină adânc înrădăcinată, a cugetat el; poate că era ceva deja în ADN-ul ei. Poate că nu a fost niciodată posibil să-și schimbe loialitățile.

O săptămână mai târziu, Margaret a primit un telefon de la editorul ei: li se impusese să sisteze publicarea cărții, să distrugă orice exemplar rămas în depozit. Pot face așa ceva? a întrebat Margaret, iar editorul ei a oftat. Era un bărbat alb, subțirel, cu ochelari, care putea recita Rilke din memorie; editura funcționa într-un birou închiriat, cu două încăperi, undeva în Milwaukee. Săptămâni întregi primise e-mailuri și telefoane de amenințare, cel mai recent cu sugestii detaliate despre ce avea să pățească fiica lui de șapte ani. Și asta nu e tot, a spus el. Au trimis de asemenea o citație pentru un audit financiar și pentru verificarea celorlalți autori publicați de noi. Și nu doar a celor asiatici – a tuturor. Să vadă dacă nu cumva am finanțat vreun alt *antiamerican.* S-a sugerat cu tărie că, dacă nu ne conformăm, vor găsi ei modalități de a ne închide. Îmi pare rău, Margaret. Sincer.

În decurs de o lună, editura avea să-și închidă oricum porțile, toate stocurile fiind distruse, toate fișierele, șterse. Bibliotecile, asaltate de apeluri furioase în legătură cu cartea, au început să o retragă de pe rafturi. Susținătorii PACT-ului au organizat o manifestație în centrul orașului Boston, adunând exemplarele și arzându-le într-un butoi în City Hall Piaza. Poșta a început să monitorizeze corespondența lui Margaret și a lui Ethan.

Iar situația s-a agravat. Cineva a făcut săpături on-line și a făcut publice pe rețelele de socializare adresa și numărul de telefon ale lui Margaret. *Nu vă place această TÂRFĂ PAO, și vitriolul cu care ne îndoapă copiii! Sunați-o și spuneți-i-o!*

Ce ne facem? i-a spus ea lui Ethan, punându-și telefonul pe silențios. Sunase întruna în ultimele douăzeci de minute, și la început răspunsese și închisese imediat, dar de fiecare dată începea să sune din nou.

Ethan a luat-o în brațe. El sunase deja la poliție. Nu era nimic ilegal, i-au spus ei, în a face publice informațiile disponibile. El îi înjurase și închisese.

Era sâmbătă dimineața, iar într-o zi obișnuită, ar fi stat cu toții la masa din bucătărie și ar fi mâncat vafe, cu farfuriile scăldate în lumina soarelui. În schimb, acum, Ethan se plimbase toată dimineața prin casă, trăgând draperiile, luându-i pe Margaret și Bird din dreptul ferestrelor.

O să înceteze, l-a asigurat ea. Trebuie să înceteze. Vor obosi, până la urmă. Nici măcar nu am făcut nimic. Nu am fost niciodată la un protest. Nu am făcut decât să scriu o poezie.

Dar nu a încetat. Nimeni nu părea să obosească, cu excepția lui Margaret și a lui Ethan – și a lui Bird. Ce se întâmplă cu telefonul tău? nu contenea Bird să întrebe. Cine te tot sună? Pește împuțit și pungi cu rahat de câine și sticle sparte au început să apară pe treptele din fața casei, iar într-o zi, un singur glonț, încă în învelișul lui. După aceea, Bird nu a mai avut voie să iasă din casă singur, nici măcar în curte.

Oamenii sunt nebuni, i-a spus Ethan. Nu-ți face griji. Ești în siguranță.

Știați, a spus gazda unei emisiuni de dezbateri câteva zile mai târziu, că această Margaret Miu are un copil? Nouă ani are copilul. Mda. Și îl cheamă – atenție aici – îl cheamă *Bird.* Auzi! *Pasăre!* Cum să te cheme *Pasăre*?!

Comentarii online:

Ăsta-i abuz asupra unui copil, asta e. Indubitabil.

Astfel de oameni nu ar trebui să aibă voie să procreeze.

Vă imaginați ce rahat i-o băga în cap copilului acasă? Imaginați-vă o asemenea mamă.

Bietul copil. Să ne rugăm ca cei de la Protecția Copilului să-i verifice curând.

În seara aceea, după ce l-au culcat pe Bird, au primit un e-mail de la mama lui Ethan. *Prietena mea, Betsy, mi-a redirecționat acest articol despre Margaret.* Era primul dintr-o lungă serie de articole, multe dintre ele redirecționate și multe citite pur și simplu pe măsură ce intrau, rând pe rând și uneori câte două sau trei deodată, trimise de cunoscuți aparent altruiști. *Parcă îmi amintesc că mi-ai zis ceva de proaspăta soție a fiului tău (?). Este aceeași Margaret Miu?!*

Pe măsură ce articolele, știrile și titlurile incendiare se acumulau, părinții lui Ethan le citeau și le discutau, cântărind-o pe femeia pe care o cunoscuseră și o iubiseră, pe femeia pe care fiul lor o adora, pe femeia care le oferise un nepot, prin comparație cu femeia portretizată de media. Persoana pe care o știau ei – sau nu o știau? —, prin comparație cu

persoana pe care păreau să o vadă toți ceilalți. De câte ori o întâlniseră? Cât de bine puteai să cunoști o persoană în acea perioadă? În cursul convorbirilor telefonice săptămânale cu ei, Ethan le povestea cu înflăcărare despre ultimele evenimente – e-mailurile anonime ce umpleau căsuța poștală a lui Margaret, bilețelele lipite cu scotch pe ușa lor de la intrare. Abia când Ethan a încetat să mai vorbească, epuizat de mânie și de frică, a observat tăcerea necaracteristică a mamei lui.

Părea mereu atât de *bună,* a spus mama lui, cu tonuri de profundă mâhnire și trădare, iar Ethan a înțeles atunci: o poveste anume se instalase în mintea mamei lui, iar el nu putea face nimic ca să o rescrie. În săptămânile ce au urmat, părinții lui Ethan nu l-au mai sunat, iar când el și Bird s-au mutat la cămin, el nu le-a trimis noua lor adresă.

Pe urmă a venit bilețelul. O bucată de hârtie de la învățătoarea lui Bird, domnișoara Hernández, strecurată pe ascuns în ghiozdanul băiatului. *Doamnă și domnule Gardner,* începea biletul, cu scrisul ei de mână frumos și buclat. *M*-uri înalte, trufașe. *R*-uri drepte și rigide. *Școala a primit un apel de la Protecția Copilului. Am fost convocată la o discuție cu reprezentanții lor luni dimineață și probabil că vor dori să stea de vorbă și cu dumneavoastră curând după aceea.* Și apoi: *Mi s-a părut corect din partea mea să vă informez.*

Un avertisment. O favoare chiar.

Margaret și-a făcut bagajul în seara aceea, o singură geantă. Una pe care s-o poată duce în spinare, mică atât cât să poată merge cât de mult era nevoie; un sac de dormit și toți banii pe care reușiseră să-i strângă. Sacul de dormit fusese al lui Ethan. Este călduros, i-a spus el blând, scoțându-l din fundul dulapului, iar ea i-a auzit vocea gâtuită, la gândul tuturor nopților ce urmau, în care nu aveau să mai stea întinși unul lângă celălalt. Ea îl luase și se întorsese repede cu spatele, aplecându-se să-l lege de geantă, dar în realitate știind că nu putea face față durerii din ochii lui și nefiind sigură că putea face față nici propriei sale dureri. Fuseseră de acord: ea nu avea nici să-i scrie, nici să-l sune. Niciun semn prin care să i se poată da de urmă. Avea să-și lase telefonul acasă. Orice legături menținute puteau fi depistate, așa că ea, trădătoarea mamă PAO, trebuia eliminată din viața lor. Nu voiau să le dea nici cel mai mic motiv să li-l ia pe Bird. Indiferent de sacrificii, au convenit ei. Trebuiau să facă ori să spună tot ce era necesar pentru ca el să fie în siguranță.

A doua zi dimineață, ea încercase să-și ia rămas-bun. O zi de sâmbătă, sfârșit de octombrie. Frunzele tocmai începuseră să cadă. Noi o să ne descurcăm, i-a spus Ethan. Au înțeles amândoi că încerca să se liniștească și pe el, nu numai pe ea. Și-a îngropat fața în părul ei, iar Margaret s-a ghemuit la pieptul lui, inspirându-i adânc mirosul, iar toate cuvintele pe care nu era suficient de curajoasă ca să le rostească încercau cu disperare să-și ia zborul de pe buzele ei. Când, în cele din urmă, s-a eliberat din îmbrățișare, niciunul din ei nu l-a putut privi pe celălalt. Ethan s-a închis degrabă în dormitor, pentru că, la drept vorbind, ce mai rămânea de zis, și oricum nu putea suporta să o vadă plecând. Bird stătea neștiutor în genunchi pe covorul din camera de zi, înfigând cuburi unele într-altele. Făcea o casă, iar acoperișul se tot prăbușea, arcada fiind prea înaltă pentru mânuțele lui de copil.

Birdie, a spus ea. Cu vocea zdrobită. Bird, eu trebuie să plec.

Se aștepta s-o ia la întrebări de cum avea să-i vadă rucsacul: un lucru pe care ea nu îl lua niciodată, pe care era sigură că el îl va observa. De ce iei ăla? Unde te duci? Pot să vin cu tine? Dar el nici măcar nu s-a uitat la ea. La început nici nu o auzise, atât de absorbit era de ceea ce făcea, iar ea adora asta la el, adora concentrarea lui, intensă precum soarele într-o zi de vară, la lucrurile pe care voia să le înțeleagă.

Bird, a spus ea din nou, mai tare de data asta. Birdie, iubitule. Eu plec acum.

El nu s-a întors, iar ea a fost recunoscătoare pentru asta, recunoscătoare că nu trebuia să-i vadă ochii în acel ultim moment, recunoscătoare că el nu venise fuga la ea, lipindu-și fețișoara de pântecul ei, cum făcea de obicei, pentru că, altfel, cum să mai spere că ar mai fi putut să se dezlipească de el și să plece?

Bine, a spus el, iar această siguranță a lui a durut-o, cât de încrezător era el că ea avea să se întoarcă imediat, ca de obicei. Și atunci, s-a întors ea, s-a întors cu spatele, și-a pus rucsacul pe umăr și a ieșit imediat pe ușă, înainte să apuce să se răzgândească.

Două zile mai târziu, când au venit cei de la Protecția Copilului, lucrurile ei erau deja aruncate în stradă. Când l-au întrebat, Ethan a scuturat din cap, iar fiului său i s-a rupt sufletul. Nu, nu știa unde plecase. Nu, el nu împărtășea ideile ei, absolut deloc. Ba chiar dimpotrivă. Nu, nu putea spune sincer că regreta. Încercase să facă lucrurile să meargă, de dragul fiului lor,

dar cât să mai suporte și un bărbat, nu? Ei bine – haideți să spunem că era doar ușurat că ea nu avea să îl mai influențeze de atunci încolo. Da, exact. Era mult mai bine fără ea.

Cărțile ei? Nu mai păstrase nimic. Gunoaie sediționase. Le arsese pe toate.

•

Un autobuz spre Philadelphia, fularul tras peste nas, fața acoperită de ochelari de soare. O mie o sută de dolari în numerar în buzunar, cea mai mare parte a economiilor lor. Nu avea încă un plan, doar o speranță: cineva la care se gândea că o va ajuta, că i-ar fi oferit, poate, un loc unde să facă un popas și să decidă ce să facă mai apoi. Dar mai întâi, înainte să poată face o pauză, trebuia să aducă un omagiu, să-și ceară scuze. Să se căiască. Ghemuită pe scaunul ei, și-a tras fesul pe frunte până aproape de podul nasului, și-a îngropat bărbia în gulerul hainei. Refuza să plângă. Privea, în schimb, autostrada perindându-se pe geam, într-un amestec confuz de cenușiu și alb. Alături de ea, un bărbat mustăcios sforăia, iar colacul de grăsime din jurul gușii îi tremura la fiecare respirație.

Mica suburbie unde crescuse Marie Johnson avea peluze verzi îngrijite, cu tufe înflorite și stejari bătrâni, case din lemn frumoase, cu straturi proaspete de vopsea peste marginile tocite de vreme. Casa lui Marie putea fi oricare dintre ele: din exterior, nu arăta a casă în doliu. Dar ea a recunoscut-o imediat, din știrile care se tot repetaseră, mereu cu draperiile bine trase, pentru a se proteja împotriva blițurilor orbitoare de afară. Acum, multe luni după, cartierul revenise la o oarecare normalitate: câțiva metri mai la vale, un bărbat a tras de lanțul unei suflători de frunze și motorul s-a trezit la viață cu un huruit gutural; peste drum, o femeie mai în vârstă, cu mănuși înflorate de grădinărit, rupea niște crizanteme uscate, cu o rigoare pedantă. La casa lui Marie, singurele semne de viață erau mașina de pe alee și spațiul subțire lăsat între cele două draperii, ca să pătrundă puțin din soarele după-amiezii.

Marie probabil că se jucase aici în copilărie. Poate că făcuse roata la întâmplare pe peticul acesta de iarbă și desenase șotroane cu creta pe dalele trotuarului. Poate țopăise prin apa aspersoarelor în zilele toride de vară, fugind de – și apoi fugărind – perdeaua de apă. Margaret o vedea, îi auzea chițăitul, ca al lui Bird, răsunând precum clinchetul unui clopoțel. În spinare, rucsacul îi lăsa urme late roșii pe umeri. A apăsat butonul soneriei.

Femeia care i-a deschis părea cu zece ani mai în vârstă decât Margaret, dar Margaret a avut senzația că a trăit vieți întregi în plus față de ea. Fața îi era încă tânără, dar mergea cu pași greoi, împovărați, de parcă ar fi trebuit să îndure mai mult decât putea duce. În spatele ei, un bărbat, cu umeri lăți căzuți și gârbovi, ochelari de citit pe vârful nasului și un ziar împăturit în mână.

Doamnă Johnson, a spus Margaret. Domnule Johnson. Am venit pentru Marie.

Apoi a început să turuie, ca o moară stricată, un torent confuz de scuze și mărturisiri, explicații și regrete și autoacuzații. Poeziile ei, intenția ei, oroarea și tristețea la vestea morții lui Marie. Eu nu am vrut, nu contenea ea să tot repete. Nu mi-am imaginat niciodată. Nu m-am așteptat. Chiar în timp ce cuvintele îi alunecau de pe buze și îi răsunau în urechi, și-a dat seama de greșeală. Liniștea, alinarea, iertarea – ceea ce își dorea ea cu disperare –, toate astea nu avea niciun drept să le ceară de la ei, iar ei nu aveau niciun motiv să i le acorde.

Sunt pe urmele mele, s-a trezit spunând. Rugând, aproape implorând, și propria-i teamă răsunându-i strident în urechi. Ei mă învinuiesc pe mine pentru tot. Și au dreptate.

În fața ei, părinții lui Marie stăteau în ușă, apatici. Mai jos pe stradă, bărbatul cu suflătoarea de frunze a oprit motorul și s-a așternut liniștea. Ea rămăsese acolo, în fața ușii. Nici măcar nu așteptase, și-a spus, înainte să-și verse năduful la picioarele acestor oameni care își pierduseră copilul. Ce situație deznădăjduită, *ea* era deznădăjduită. Cum te puteai vreodată scuza pentru așa ceva?

Îmi pare atât, atât de rău, a spus ea, într-un final, și a dat să plece.

De ce ai venit aici? a întrebat tatăl lui Marie. A împăturit ziarul în două, calm, fără furie. Ca și cum ar fi citit destule știri cât să-i ajungă o viață, ca și cum acesta ar fi fost ultimul ziar pe care avea să-l mai citească vreodată. O privea fix în față, fără vreo tresărire, îi trecuse deja frica. Crezi că avem ceva să-ți spunem? a întrebat-o el. Nouă ne-a murit copilul și tu vii aici, căutând ce? Să ne pară rău pentru problemele *tale*?

Vorbea cu glas jos, așa cum vorbești de obicei într-o bibliotecă, iar asta a înfiorat-o pe Margaret cumva mai tare decât dacă ar fi țipat.

Crezi că o cunoști? a continuat el. Toți cred că o cunosc. Toată lumea crede că o cunoaște, acum. Sunt oameni care umblă cu chipul fetiței noastre

pe piept, cărora nu le pasă de ea sau de cine a fost ea. Se folosesc doar de numele ei ca să-și justifice acțiunile. Ea nu este decât un slogan pentru ei. Nu cunosc nici cel mai mărunt lucru despre ea. Nici tu nu cunoști nici cel mai mărunt lucru despre ea.

În jurul lor, zgomotele ubicue ale suburbiilor – mașini rulând încet pe acolo de parcă nu s-ar fi grăbit să ajungă niciunde, cârâitul unei ciori înălțându-se spre cer, inevitabilul lătrat de câine, de la o distanță greu de apreciat. Viața continuându-și cursul, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ce-ar mai fi de spus? a încheiat el.

S-a întors și s-a retras în interiorul întunecat al casei.

Preț de o clipă, Margaret și mama lui Marie au rămas acolo, de-o parte și de cealaltă a pragului: Margaret, încremenită pe treptele verandei, simțind adierea rece pe ceafă, acolo unde părul îi era îmbibat de sudoare. Mama lui Marie, cu o mână sprijinită de tocul ușii, ca și cum ar fi ținut casa să nu se prăbușească. Cu ochii mijiți din cauza soarelui, cu spatele în umbră. O cerceta cu luare-aminte pe Margaret. Margaret se întreba ce vedea. S-a gândit, tardiv, la lumea asiaticilor și la cea a negrilor, orbitând una în jurul celeilalte cu prudență, la distanță imuabilă, într-o mișcare precară de atracție și respingere. În copilăria ei: o tânără de culoare împușcată, Los Angelesul incendiat, prăvălii coreene în flăcări. Părinții ei se înfuriaseră citind știrile, indignați de vandalizare, de *delincvență.* Și apoi, niște ani mai târziu, un tânăr negru zăcea mort în casa scării unui imobil, iar un polițist chino-american era cu degetul pe trăgaci. Au fost proteste din toate părțile – un accident, brutalitatea poliției, țap ispășitor – până când cercurile s-au separat din nou într-un armistițiu incomod. Mama ei fusese de mai multe ori împinsă pe stradă de adolescenți de culoare, adresându-i-se în batjocură cu apelative precum *ching-chong* și *ching chang chong*[12]. În plus, curând după ce se mutase la New York, mersese în Chinatown ca să cumpere fructe de la un aprozar, când un bărbat de culoare a trecut pe lângă ea într-o mașină de teren, cu muzica rap urlând atât de tare prin geamurile coborâte, încât para din mâna ei vibra, iar proprietarul magazinului, un chinez slăbănog mai în vârstă, a scrâșnit din dinți. Golanii ăștia, a spus, ca și cum ar fi fost ceva ce convenise deja cu ea, și a tras un scuipat, iar ea a rămas atât de înmărmurită, că – spre rușinea ei – a încuviințat pur și simplu din cap, a plătit și a ieșit repede de acolo, fără o vorbă. O împovărează povestea asta, la fel de tare ca rucsacul pe care-l cară

în spate.

Îmi pare rău, a spus Margaret, din nou. Trebuie să plec.

Ai copii? a întrebat brusc mama lui Marie.

Unul, a răspuns Margaret. Am avut un fiu. Forma de trecut, neintenționată, o șochează. Cât de ușor a acceptat mintea ei ceea ce inima nu poate. Am, se corectează. Am un fiu. Dar n-am să-l mai văd niciodată.

O pauză lungă s-a așternut între ele, întinzându-se și amplificându-se până când le-a învăluit pe ambele, densă și afânată. Apoi, spre surprinderea lui Margaret, mama lui Marie s-a întins ușor și i-a atins lui Margaret încheietura mâinii.

Bine ai venit în cel mai oribil club din lume! a spus femeia.

*

Casa familiei Johnson era confortabilă și ordonată, însă peste tot erau semne ale existenței fiicei lor. Domnul Johnson, cu buzele încleștate în muțenie, a clătinat din cap spre soția lui și a dispărut la etaj, însă doamna Johnson a condus-o pe Margaret în camera de zi. Pe polița șemineului, o fotografie înrămată cu Marie într-o rochie elegantă și capă și cu un sul de hârtie în îndoitura cotului, ca un snop de flori. La absolvirea liceului, a explicat doamna Johnson. Absolvise cu a doua medie din generația ei. În colț, un pupitru pentru partituri, o cutie de flaut, o partitură acoperită cu o ploaie de note imposibil de înalte.

Era în fanfară. Dar cel mai mult îi plăcea muzica clasică.

Mâna i-a trecut ușor peste imitația de piele, ștergând un fir de praf de pe încuietoare.

Eu am vrut să meargă și la facultate. Dar mi-a zis că nu are timp. Avea prea multe planuri.

Margaret nu-și dăduse încă rucsacul jos; nu era sigură dacă e invitată să rămână. În această cameră înghesuită, se simțea ca un animal mare și greoi, fiecare mișcare amenințând să dărâme pe podea o frântură din trecut. Își ținea respirația, ca și cum asta ar fi făcut-o mai mică și mai nemișcată, ca și cum asta ar fi fost de vreun folos.

Doamna Johnson a ridicat un elefant micuț de porțelan de pe poliță, întorcându-l pe o parte. A găsit imediat ce căuta, și i-a arătat și lui Margaret: o dungă fină de lipici în jurul trompei ridicate.

Vezi asta? a întrebat ea. Prietena mea a fost în vacanță, în India, și mi-a adus elefantul ăsta când s-a întors. Marie avea șapte sau opt ani. I-a plăcut

nespus. Se juca cu el, îl punea în buzunar, îl lua cu ea peste tot. Într-o zi, vin acasă de la serviciu, și ea îi spărsese trompa. Doamne, ce-am mai certat-o. I-am spus că nu avea pic de respect pentru lucrurile altora, nu ți-am spus să fii atentă, de ce nu asculți? Nu, mama, mi-a spus ea. Eu am vrut să văd ce e înăuntru. O făcuse dinadins. I-am spus că e pedepsită timp de o lună. A doua zi, l-am găsit așa.

A înclinat ușor palma în care ținea elefantul, lăsând lumina să se răsfrângă pe contururile statuetei.

O lipise la loc. Abia dacă se vede unde a fost spart. Doar dacă știi unde să te uiți.

A pus cu grijă elefănțelul la loc pe poliță.

Așa era Marie, a spus ea. Nimeni dintre oamenii ăia nu-și vor aminti astfel de lucruri. Doar eu.

Cele două femei au rămas acolo în tăcere. În mănunchiul de raze ce pătrundeau prin crăpătura dintre draperii pluteau particule de praf.

Vreți să-mi povestiți mie? a întrebat Margaret. I-a cuprins mâinile femeii mai vârstnice între ale ei, iar doamna Johnson nu și le-a tras. O bunătate care pe Margaret a făcut-o să se simtă umilă, pentru că nu o merita. Vreți să-mi povestiți mie despre ea? a spus ea. Cine a fost. Cum a fost.

Am să-ți povestesc. Dar numai dacă promiți să nu uiți. Că a fost o persoană reală, nu un afiș. Că a fost un copil. Copilul meu.

•

A rămas acolo două zile, ascultând. Mama lui Marie i-a povestit absolut tot ce i-a trecut prin minte. Domnul Johnson a evitat-o, privind-o cu o circumspecție fragilă, vârându-și ochelarii în buzunarul de la piept al cămășii înainte să părăsească încăperea.

Nu are încredere în tine, a spus doamna Johnson, când soțul ei a trecut prin hol. Fără scuze, doar o expunere a situației.

Dar doamna Johnson a condus-o în camera lui Marie, unde au rămas împreună din zori și până la lăsarea întunericului. Doamna Johnson s-a învârtit prin cameră, vorbind încetișor, atingând când una, când alta, amintindu-și. A ridicat peria de păr a lui Marie, inelele ei, pietrele șlefuite de apele oceanului, pe care le păstrase pe pervazul ferestrei, fiecare trezind o amintire ca un talisman. Niciuna dintre povești nu era importantă. O vizită la o mătușă din Carolina de Nord, o zi în parcul de distracții Six Flags, prima călătorie a lui Marie la New York, pe când era doar o

adolescentă costelivă și stângace: Mamă, *aici* vreau să locuiesc. Toate poveștile erau dureros de importante. Momentul când, micuță fiind, trăsese un vânt zgomotos în biserică, imediat după ce preotul rostise: Să *ne rugăm împreună.* Pantofii roșii pe care îi iubise atât de mult, că-și îndesase picioarele în ei luni în șir, refuzând să-i arunce, insistând că îi veneau încă, până când s-au descusut. Cum, adolescentă fiind, obișnuia să decupeze din reviste cuvintele care îi plăceau, păstrându-le ca pe niște confetti într-un plic albastru – *nebuloasă, muscovado, țăndări*. Îmi place cum sună, spusese.

Nu știu ce voia să facă cu ele, a spus doamna Johnson.

A vorbit și a tot vorbit, trecând de la o amintire la alta, traversând un ocean imens de punți. Să nu uiți asta, spunea mama lui Marie, din nou și din nou. Să ții minte. Ca și cum amintirea ar fi fost o mărgică ce i-ar fi putut aluneca din palmă, pocnind pe podea și rostogolindu-se într-o crăpătură și dispărând pe vecie. Și Margaret nu a uitat. Noaptea, pe salteaua întinsă în camera de zi a familiei Johnson, Margaret nota spusele mamei lui Marie, fiecare cuvânt răsunând ca un clopoțel în mintea ei. Dar cât timp doamna Johnson a povestit, Margaret a ascultat și a ascultat și a ascultat.

În seara următoare, tatăl lui Marie a intrat de pe hol. S-a uitat la soția lui, așezată pe patul înflorat al fiicei lor, la Margaret, așezată turcește pe podea.

Știi care este ultimul lucru pe care i l-am spus? a zis el.

Fără să salute, fără vreun preambul. Ca și cum ar fi așteptat mult timp să spună doar asta.

Ea mi-a spus, la telefon. Că se organiza un protest față de PACT, că avea de gând să meargă și ea cu o pancartă. I-am spus: Marie, asta nu are legătură cu tine. Tu crezi că toți PAO ăia și-ar pune pielea la saramură pentru tine? Tu crezi că-i pasă vreunuia dintre ei când suntem urmăriți prin magazine sau împușcați la semafoare? Nu te băga.

Bărbatul a tăcut pentru o vreme.

Făcuse cercetări, a continuat. Încerca să retraseze arborele genealogic al familiei noastre. La liceu, a devenit curioasă. Toată ziua era la bibliotecă, scormonind prin bazele de date și prin arhiva populației, încercând să-și găsească rădăcinile. Rădăcinile noastre. Tot ce a găsit a fost un mare gol. Zero documente atestate, înainte de Emancipare – cu o singură excepție. Un act de vânzare, posibil pe numele unui strămoș de-al meu. La unsprezece ani. Unui anume domn Johnson din comitatul Albemarle, Virginia.

Altă pauză. S-a uitat la Margaret, și ea s-a uitat la el. Asculta cu atenție.

Eu nu am vrut să meargă. Dar ea era hotărâtă. A spus doar: Nu este în regulă să iei copiii din familiile lor, tati. Știi bine asta. Și nu a vrut să se certe, așa că am încheiat convorbirea și a doua zi s-a dus la marșul ăla.

Stătea acolo, în cadrul ușii, un bărbat puternic pe care suferința îl făcuse fragil. Mama lui Margaret traversa strada când vedea bărbați ca el apropiindu-se. Din dispreț? De frică? Nu știa și nu era sigură că avea vreo importanță. La fabrica unde muncea tatăl ei, erau doar câțiva negri, iar tatăl său nu socializase cu niciunul dintre ei. Nu sunt genul meu de oameni, spusese, iar ea nu se sinchisise să întrebe ce voia să zică.

Nu ați greșit, a spus Margaret în cele din urmă. Nu ați greșit. Dar nici Marie nu a greșit.

Ca atunci când tragi un pic de un fir dintr-un nod complicat, pe care generații întregi aveau să se chinuie să-l descâlcească.

Domnul Johnson s-a așezat pe pat lângă soția lui, care l-a cuprins cu brațul, întorcându-și fața spre umărul lui, și au rămas așa, tăcuți, toți trei, în camera lui Marie, cu Margaret ca martoră a pierderii lor.

După mult, mult timp, el a spus: Știi ce îmi tot vine în amintire? O seară anume, când m-am întors de la lucru.

Amintirea curge lin, ca apa strecurându-se printre bolovani.

Nici măcar nu-mi amintesc câți ani avea. Se poate să fi avut cinci, se poate să fi avut cincisprezece.

Margaret nu a întrebat; înțelegea cât de alunecos și de elastic era timpul când venea vorba de copilul tău, cum părea că se mișcă nu liniar, ci în infinite bucle, rotindu-se iar și iar înapoi, suprapunându-se.

Ea râdea, a spus tatăl lui Marie. Râdea și nu se mai oprea din râs. Râdea atât de tare, că nu se putea ține pe picioare. Râdea atât de tare, că-i șiroiau lacrimile pe obraji. Eu am intrat și am văzut-o acolo, tăvălindu-se pe covor. Râdea, atât. Marie, am spus, ce-i așa de amuzant? Ea a continuat să râdă. Până când am început și eu să râd. Nu m-am putut abține.

Acum aproape că râdea din nou, când amintirea momentului îl purta în vâltoarea ei, transportându-l înapoi în trecut.

Până la urmă, s-a liniștit și a rămas întinsă acolo. Și-a tras sufletul, cu ochii în tavan, cu un zâmbet larg întipărit încă pe față. Marie, am spus eu din nou, ce-i așa de amuzant? Ea a scos un oftat prelung. Părea atât de fericită. Totul, a spus ea. Totul.

•

A plecat de la familia lui Marie cu o solicitare și un nume.

Menționeaz-o într-o poezie, a spus domnul Johnson, i-ar plăcea. S-o menționezi într-o poezie, bine? Fă-i și pe alții s-o păstreze în amintire.

Voi încerca, a spus Margaret, deși știa deja că nicio poezie nu o putea cuprinde pe Marie, așa cum nicio poezie nu îl putea cuprinde pe Bird. Mereu ar rămâne prea multe lucruri nespuse.

Doamna Johnson nu a spus nimic, doar a îmbrățișat-o pe Margaret, chiar mai strâns decât a îmbrățișat-o Margaret pe ea. Nu aveau să-și mai vorbească niciodată, dar erau legate acum, ca acei oameni care au trecut împreună printr-o cumplită tragedie și rămân pe veci uniți, în moduri pe care uneori nici ei nu le înțeleg.

Numele era al bibliotecarei, deși soții Johnson i-l cunoșteau doar pe cel de familie: doamna Adelman face, doamna Adelman drege, atât a spus Marie tot liceul, a povestit mama ei, acolo își petrecea ea tot timpul liber. În celălalt capăt al orașului, cu autobuzul din colțul străzii. Margaret a preferat să meargă pe jos, urmând stațiile autobuzului, autobuzul în sine trecând pe lângă ea la intervale încurajatoare, asigurând-o că era pe drumul cel bun. Până să ajungă la bibliotecă, șase autobuze trecuseră pe lângă ea, și poate că acesta era motivul pentru care, urcând treptele bibliotecii, simțise că mai fusese cândva acolo, că o versiune sau mai multe versiuni ale ei sosiseră deja, se aflau deja înăuntru, descoperiseră deja ceea ce ea însăși abia acum intra să descopere.

Biblioteca nu era încăperea vastă de marmură la care se așteptase, dar era caldă și primitoare, cu mocheta, pereții și rafturile toate în nuanța ambrei, tipică vechilor fotolii de piele, cum ai găsi în salonul unei bătrâne doamne, iar la recepția aflată în colțul din spate ședea o singură bibliotecară, o femeie mai în vârstă, cu o șuviță albă în părul încărunțit chiar în zona tâmplei – un fulger emanat de creierul ei – și ochi pătrunzători, și cea mai imperială postură pe care o văzuse Margaret vreodată, iar ea s-a lăsat ghidată de instinct.

Doamna Adelman? a întrebat. Am venit în legătură cu Marie.

Bibliotecara nu a spus nimic la început, doar a studiat-o pe Margaret în tăcere mult timp. Ca și cum se mai întâlniseră într-o altă viață, iar ea încerca acum să o identifice. Pe urmă, pe chipul ei s-a produs o schimbare, ca norii aduși pe cer de un vânt puternic.

A, da, a spus. Te cunosc.

Apoi, după o clipă de tăcere: Eu i-am dat cartea ta, să știi.

Era unul dintre numeroasele volume pe care bibliotecara i le dăduse lui Marie de-a lungul anilor. Ele două se împrieteniseră când Marie venise acolo încercând să-și identifice originile. Doamna Adelman o ajutase să găsească documentele potrivite și societățile istorice cu care să ia legătura, și fusese acolo și când Marie se lovise de golul din arhive, de unde toți strămoșii ei fuseseră șterși. Străbunicii doamnei Adelman fugiseră la München în anii treizeci, însă restul familiei rămăsese, și, cu toate că nu era același lucru, cunoștea și ea durerea faliilor din istoria familială, dincolo de care nu puteai vedea. Pe urmă, Marie a crescut și interesele ei s-au extins, iar doamnei Adelman îi plăcuse mult să-i urmărească mintea, alimentând-o pe fata aceasta al cărei apetit pentru *cunoaștere* era omnivor și insațiabil. *Notes of a Native Son*[13]. Biografiile lui Gandhi și Grace Lee Boggs[14]. Cărți despre ecologie, tarot, explorarea universului și schimbările climatice. Și poezie: Marie începuse cu poeziile de la școală, Keats și Wordsworth și Yeats, și venise să caute mai multe, iar bibliotecara o ajutase să le găsească: Lucille Clifton, Adrienne Rich, Ada Limón, Ross Gay. Toate aceste cărți, bibliotecara i le dăduse lui Marie, iar Marie o înapoiase disciplinată pe fiecare după două săptămâni, fără să depășească vreodată termenul. În săptămâna când a plecat la facultate, Marie venise la bibliotecă pentru o ultimă dată și doamna Adelman îi strecurase peste tejghea un pachețel subțire în hârtie de împachetat albastră. Pe interiorul forzațului era scris: *Pe aceasta nu trebuie să o înapoiezi niciodată.* Pe copertă, un prim-plan al unei rodii despicate, cu sâmburii sclipitori ca niște nestemate.

S-a scos de la raft, a spus doamna Adelman. Nu a fost decizia mea. După Marie, oamenii au început să vină. Unii au vrut s-o împrumute. Însă pe urmă, după ce emisiunile radio și tipii ăia de la televizor au început să se ia de tine, oamenii s-au speriat. Cum puteam să ținem o astfel de carte? au vrut ei să știe. Dacă tu erai cu adevărat subversivă, cum puteam risca s-o lăsăm să ajungă la mințile tinere? Până la urmă, s-a decis de sus că era mai simplu s-o scoatem pur și simplu de la raft. Primarul era agitat. Se întâmplase la fel și în alte locuri, mi-au spus niște prieteni. Nu doar cu cartea ta, ci cu orice avea fie și cea mai neînsemnată legătură cu China. Orice asiatic. Orice ar fi putut reprezenta un risc.

Câtă lașitate, a spus Margaret, iar doamna Adelman i-a răspuns: Păi, au

și ei copii, să știi.

A urmat o tăcere îndelungă.

Fiul tău, a spus doamna Adelman. Au spus la știri că ai un fiu. Câți ani are?

Nouă, a spus Margaret. Zece în vară.

A încercat să-și imagineze în tăcere aniversarea lui Bird. Oare va avea tort? Lumânări? Ce vor sărbători? Le va fi dor de ea? Nu-și poate închipui decât o cameră cufundată în întuneric.

Așadar, ai plecat tu, înainte ca ei să vină să vi-l ia. Margaret a încuviințat prostește din cap.

Asta a devastat-o pe Marie, a spus doamna Adelman. Toți copiii aceia luați ca să le pună căluș la gură părinților, și la știri nici măcar nu se spunea despre asta. Toată lumea mută, prefăcându-se că nu se întâmpla, spunând că așa le trebuia. Toate acele familii, separate.

La știri au arătat doar câteva cazuri, cele unde părea că se acționase precis, reacția corectă evidentă și necomplicată.

Câte? a întrebat Margaret.

Prea multe, a răspuns doamna Adelman. Și nu doar protestatari. Oricine se opunea PACT-ului. Și tot mai multe de la o zi la alta.

Margaret a avut sentimentul subit că prinde o frecvență pe care nu o putuse auzi până atunci. Se întunecase, biblioteca se închisese deja. Nu intrase nimeni.

Nu prea mai intră nimeni zilele astea, a spus doamna Adelman. Oamenii sunt agitați. Dacă intră, iau ce caută și pleacă.

Unde le pot găsi? a întrebat Margaret. Familiile. Cum pot lua legătura cu ele?

Eu am *auzit* ceva, a spus doamna Adelman rar. Există oameni care încearcă să dea de urma copiilor luați. În speranța reunirii lor cu familiile.

Se mai poate așa ceva, a întrebat Margaret, dacă sunt atât de mulți?

După nouă ani de PACT, era ca și cum te-ai fi opus gravitației sau mareei. Aceste proteste, spuneau oamenii, clătinând din cap, la știri, pe stradă. Orice inițiativă e zadarnică. Nu face decât să ne deranjeze pe noi, ceilalți.

Bibliotecara a ridicat din umeri. Dumneavoastră să-mi spuneți, a zis ea. Dacă protestele nu înseamnă nimic, atunci de ce vă aflați aici?

Cum pot da de aceste familii? a întrebat Margaret, iar doamna Adelman

a spus: Eu știu de una.

•

A mers apoi pe urma unor zvonuri. Numele dat de doamna Adelman a condus la alte nume: o prietenă, sora unei vecine. Am auzit de cineva. Știu pe cineva. Fără e-mailuri, fără telefoane mobile, nimic care să poată fi urmărit. Le-a găsit pe rând, prezentând numele celui care o trimisese drept dovadă a încrederii. Și a ascultat.

A început să înțeleagă treptat cum funcționa. Tu spuneai ceva și cuiva nu-i plăcea asta. Tu făceai ceva și cuiva nu-i plăcea asta, sau poate tu nu făceai ceva și cuiva nu-i plăcea asta. Poate că erai jurnalist și scriai un articol care vorbea despre copiii relocați, sau menționai atacurile asupra celor cu trăsături asiatice, sau îndrăzneai să pui la îndoială demonizarea lor. Poate că postai ceva pe rețelele de socializare unde criticai PACT-ul, sau autoritățile, sau America. Poate că erai promovat și colegii tăi de muncă erau invidioși. Poate că nu făceai absolut nimic. Cineva apărea la ușa ta. Am primit un telefon, spuneau, deși nu se zicea niciodată de la cine, pe motiv de confidențialitate, sanctitatea sistemului. Funcționează, spuneau ei, numai dacă oamenii știu că nu vor fi numiți.

Nu vă faceți griji, spunea de obicei unul dintre ofițeri. Sunt sigur că nu e nimic. E doar de datoria noastră să verificăm.

Uneori, chiar se dovedea că nu era nimic. Dacă aveai relațiile cuvenite, dacă arătai deferența cuvenită, sau dacă aveai, poate, un prieten în primărie, sau în parlament, sau, și mai bine, în guvernul federal, dacă din investigația lor de fond reieșea că donaseși bani grupurilor potrivite, sau poate dacă erai dispus să donezi bani acum – păi, atunci ați putea clarifica faptul că nu i-ați insufla niciodată ideologii periculoase copilului dumneavoastră. Dar de multe ori nu avea cum să nu fie nimic. Cel mai adesea, când ofițerii veneau, ceva era. Făcuseși ceva, spuseseși ceva, nu făcuseși ceva, nu spuseseși ceva. Dacă nu aveai resursele necesare ca să-ți cumperi iertarea, cu bani ori cu influență, la final ei îți luau copilul și îl duceau pe bancheta din spate a unei mașini care aștepta deja în fața casei, după care dispăreau.

Margaret crezuse că era vorba doar de câteva cazuri izolate, cele care ajungeau la știri – proeminente, care să atragă atenția. Dar majoritatea, a aflat ea – pe măsură ce tot găsea familii –, se întâmplau pe ascuns. Nu se relata nimic, ridicarea și relocarea copiilor nu deveneau publice. Familiile nu reclamau nimic: să vorbești despre PACT însemna să te plângi de PACT,

ceea ce nu ar fi făcut decât să le dovedească lipsa de loialitate. Majoritatea părinților tăceau, sperând în tăcerea lor că ceea ce le fusese luat li se va da înapoi. Oamenii au început să-și țină copiii mai aproape, au început să-și muște limbile. Se fereau să discute despre PACT, de teamă că ar putea ajunge următorii pe listă. Editorii și realizatorii își mânuiau mai liber cenzura: Haideți să nu spunem asta, mai bine să nu călcăm pe cineva pe nervi. Se întâmpla atât de lent, că se prea putea să nu observi deloc, ca cerul trecând de la amurg la întuneric. Calculul pe care și-l făcea oricine înainte să deschidă gura, înainte să pună degetele pe tastatură: cât de important era să spui ceva? Te uitai la pătuțul de copil din colț, la copilul tău jucându-se lângă tine pe covor.

După ce a discutat cu cinci familii, Margaret a înțeles: erau mai mulți oameni decât știuse, mai mulți oameni decât își imaginase vreodată. Se întâmplase tot timpul, iar ea nu știuse niciodată. Ba nu, a admis în sinea ei: nu voise niciodată să știe.

•

La a șaptea familie, rămăsese fără bani. Trebuia să fie și precaută. Trecătorii poate nu o recunoșteau pe loc, dar dacă poliția o oprea, chiar și sub cel mai mic pretext, i-ar fi cerut actul de identitate și totul s-ar fi dus de râpă. Avea o legitimație falsă neconvingătoare, cumpărată dintr-un gang cu o sută de dolari – alt nume, fotografia unei alte chinezoaice care nu semăna deloc cu ea, mai puțin părul și expresia prudentă de pe chip. Dar poliția ar fi trecut-o prin sistem și ar fi descoperit imediat escrocheria. După aceea, totul s-ar fi derulat cu repeziciune: ar fi arestat-o pentru folosire de acte false, ar fi săpat mai adânc, ar fi verificat prin dosarele persoanelor vizate și ar fi fost doar o chestiune de timp până ar fi descoperit cine era de fapt. Margaret Miu: zeci de capete de acuzare pe numele ei, pentru incitare la violență, câte unul pentru fiecare afiș anti-PACT și protestatar purtând cuvintele ei. Și acum, răspunzătoare și pentru moartea lui Marie.

Așa că se deplasa cu precauție: pe străzi liniștite, cu băgare de seamă, ca să nu atragă atenția. Se gândea la părinții ei, la mantra întregii ei copilării: *Să nu ieși în evidență.* Ce puține se schimbaseră în toți acei ani, doar că acum situația era ceva mai evidentă. Auzea în mintea ei glasul uluit al mamei în acea ultimă convorbire telefonică, își imagina chipul tatălui ei înainte să fie împins. Neștiind câte aveau să mai urmeze. *Ascunde-te,* i-ar fi spus ei. *Capul plecat, fă-te nevăzută.* Dar ea nu voia să se ascundă. Acum

înțelegea că existau atât de multe alte povești față de câte își imaginase ea. Fiecare persoană cu care vorbea cunoștea o alta, uneori alte două, sau trei. Calcula în minte. Prea multe ca să mai poată fi ignorate. Cum de nu știa nimeni?

•

Autobuzul a lăsat-o în Chinatown, iar ea a mers tot înainte pe Third Street, în sensul crescător al numerelor. Aceeași rută pe care fiul ei avea să o urmeze câțiva ani mai târziu. În timp ce mergea, își amintea de drumurile lungi în centru, după ora stingerii, din acel apartament aglomerat împărțit cu Domi, cu fostul ei și cu sora lui, până la bula aurie, liniștită, pe care o împărțise cu Ethan. Nu uitase cum să evite colțurile unde stăteau polițiștii, zonele unde putea sări în ochi, așa că le-a evitat, alegând traseul lung, ocolitor, pe străzi lăturalnice și cotite, până când a fost sigură că e în afara oricărei primejdii. A ajuns în cele din urmă pe Park Avenue și a găsit-o: casa de cărămidă roșie, cu imensele ei uși verde-măr. Fereastra rotundă din arcada albă de deasupra, ca un ochi vigilent de ciclop.

Bună ziua, a spus ea, când ușa s-a deschis. Un bărbat alb de vârstă mijlocie, îmbrăcat într-un costum bleumarin sobru și cu o expresie respectuoasă. Ducesa mai locuiește aici?

Când Margaret a fost poftită, în sfârșit, în antreul cu podea de marmură și apoi sus, pe scara impozantă, a văzut-o. Un pic mai grăsuță, ceva mai în vârstă. Cu noi riduri în colțurile gurii, ca niște paranteze. Cu ochi obosiți, ușor încercănați. Dar aceeași.

Măi să fie, a spus Domi. Ia te uită cine a apărut.

•

Nu se așteptase vreodată să o revadă pe Domi. După felul în care se despărțiseră, după ultimele lucruri pe care Domi i le spusese: *Iudă. Târfă. Du-te-n mă-ta!* Și-o scosese pe Domi din minte, vârâse timpul petrecut cu ea în cea mai micuță cutie cu putință și o sigilase bine de tot. Apoi, zece ani mai târziu, parcurgând știrile în timp ce Bird dormea, dăduse peste un titlu: cea mai mare donație făcută vreodată Bibliotecii Publice din New York. Numele de dedesubt conturându-se ca o nălucă dintre umbre. *Moștenitoarea imperiului electronicelor, Dominique Duchess.* Duchess Technologies. Și o fotografie. Ultima oară când o văzuse, Domi purta o geacă bărbătească de piele și bocanci grosolani, primite cadou de la Margaret. Și părul ei blond, prins în coadă de cal, era murdar de transpirație

și poluare. În fotografie, arăta impecabil, într-un taior Chanel. Părul era decolorat, cu o tunsoare bob tipică femeilor de afaceri de care Domi făcuse mereu mișto: neveste de bogătani, cum obișnuia să le numească, din cauza maică-sii vitrege.

Margaret a citit articolul. Noua patroană de la Duchess Technologies. Fondată de răposatul ei tată – moștenită după moartea lui. Componentele audio inovatoare – cele mai mici și mai ușoare – revoluționau tehnologia telefoanelor mobile. Și subtitlul: *Domnișoara Duchess, la reședința sa din Park Avenue.*

Își amintea casa aceea, vila aceea extraordinară, cu numerele aurii strălucind pe cărămida fațadei, felinarul de deasupra intrării, cu patină verde, suspendat sus de tot de două vârtejuri îngemănate, din fier forjat. Șerpi, spusese Domi, cu privirea în sus, credeam că sunt șerpi când eram mică. Le fusese foame în ziua aceea. Își amintea cum îi chiorăia stomacul. Cum îi tremurau picioarele. Cum scuipaseră amândouă zgomotos pe asfalt. Lua-te-ar dracu să te ia! strigase Domi spre ferestre, și pe urmă, când fața tatălui ei a apărut îndărătul geamului, ea o înșfăcase pe Margaret de mână, săriseră amândouă pe biciclete și fugiseră, râzând, pedalând și pedalând, până au simțit că le dor pulpele.

Așadar, Domi l-a sunat pe tati până la urmă. Margaret a închis cu un clic fereastra browserului. Atunci, dracu să te ia și pe tine, Domi! și-a spus în sinea ei.

Dar în anii care au urmat, Domi a apărut iar și iar, în mici licăriri clare. Donații către adăposturi pentru femei, bănci de alimente, sindicate. Donații pentru servicii de asistență medicală. Donații către biblioteci, un șir întreg, prin tot New York-ul, ici și colo prin toată țara. Margaret urmărea, punând aceste gesturi pe seama acelei Domi pe care o cunoscuse ea cândva, cum ai ține un plic sigilat în lumină. În noaptea de dinaintea plecării ei, notase repede adresa din Park Avenue – unica persoană care ar fi putut-o ajuta, unica persoană rămasă, în afară de Ethan, căreia îi păsase vreodată de ea – și o ascunsese în cel mai sigur loc la care se putuse gândi, pentru că era prea dureros să plece fără să lase măcar o firimitură de pâine în urmă.

Și acum, Domi stătea în fața ei. Ce ciudată simetrie mai are și viața asta, și-a spus: cu mulți ani în urmă, ea o părăsise pe Domi ca să se refugieze la Ethan; acum, era exact invers. Domi i-a atins brațul lui Margaret, iar mâinile ei, cândva înroșite și crăpate de frig, strângându-le noaptea pe cele

ale lui Margaret, erau moi și albe, ca un aluat proaspăt dospit. Margaret a sărutat-o pe obraz, care era și el moale, atât de moale că se aștepta să vadă urma buzelor ei pe pielea lui Domi.

Mă bucur să te văd, a spus Domi.

•

Până la urmă, Domi decisese să se ascundă și ea. În toiul Crizei, cam după ce Margaret plecase din New York, Domi își sunase tatăl. Ajută-mă, i-a spus, iar în nicio oră, el trimisese o mașină. O dusese din New York într-un loc sigur de la țară, o cabană de vară din Connecticut pe care ea nu o mai văzuse din copilărie și pe care tatăl ei o construise pe un teren cumpărat ieftin, înainte de lansarea companiei lui, înainte ca ei să aibă cu adevărat bani. Pe vremea când el era doar Claude Duchess, un tânăr om de afaceri, la începutul carierei; când mama ei era încă în viață. Peste ani, pe măsură ce compania lui crescuse, el achiziționase parcelele de pământ dimprejur, cioplind un petic din ce în ce mai mare de sălbăticie în jurul lor; adăugase un generator puternic, un strat proaspăt de vopsea – dar tot avea urmele construcției de odinioară, o simplă casă izolată, pe malul unui golfuleț stâncos, de la ocean. Așa că de câte ori voia să evadeze din agitația orașului, ce alt loc putea fi mai bun decât acela, ca o întoarcere în trecut, într-o vreme când totul se afla încă în viitor pentru el, când lumea nu era altceva decât un noian de posibilități? Aici, singur, departe de toate casele lui, nu trebuiau să asculte protestele din stradă sau liniștea stranie dintre ele; aici, nu se auzea nimic altceva în afară de foșnetul valurilor. Aici, se puteau preface că ei nu mâncau cozonac în timp ce toți ceilalți nu aveau nici pâine.

Domi pășise înăuntru, bocănind cu bocancii ei cu vârfuri metalice pe podeaua de lemn lustruit, purtând încă urme ale mizeriei orașului adânc incrustate în palmele-i aspre. Mama ei vitregă era acolo, întinsă pe sofa, citind o revistă, dar dormitorul ei era exact așa cum și-l amintea, așa cum îl decorase mama ei când ea era mică, tot numai în roz și în dantele și perle. Bine ai venit acasă! îi spusese tatăl ei, încurcat. Elsa o lăsase singură, cu pizmă, și așa și-au petrecut ei Criza, toți trei împreună: ocolindu-se unii pe alții la distanță, prinși în capcană ca muștele într-un vechi chihlimbar. Averea lor era imensă, cât o corabie-mamut, nelegănată de curenții și valurile care zguduiau bărcile mai mici, mai neînsemnate. Ei puteau comanda tot ce doreau, își puteau permite orice pofteau, indiferent cât ar fi durat. Tot ce trebuiau să facă era să aștepte.

La câteva luni după promulgarea legii PACT, tatăl lui Domi și Elsa au plecat în Maldive – o săptămână de vacanță, pentru sărbătorirea revenirii la *normal –,* iar avionul lor s-a prăbușit în Pacific. Totul îi revenise lui Domi: casele din Malibu și Provence, apartamentul din arondismentul 16 și casa de aici, din Park Avenue, imperiul electronicelor, mai mic decât înainte de Criză, dar continuând să producă elemente cruciale pentru telefoane și ceasuri inteligente, încă suficient cât să susțină toate astea. Și de asemenea, toate secretele: acuzații de la fabricile tatălui ei din Hanoi și Shenzhen, plângeri pentru programul prelungit de lucru, materiale periculoase, ani de rapoarte ignorate. Donații către senatorii care aprobaseră reduceri și scutiri de taxe pentru oameni ca el, care continuaseră să susțină PACT-ul și tot ce a urmat. Toate erau ale ei acum, de catalogat și socotit și rambursat.

Descopăr, spune Domi, unele dintre lucrurile pe care le-a făcut. Pentru mine, sau așa a crezut el.

Ea și Margaret se așezaseră într-un patio cu acoperiș de sticlă – grădina de iarnă, cum o numea Domi –, cu pahare de ceai cu gheață în mâini. Un mic careu verde, mărginit de ghivece cu tuia, decupat în pântecul acestei somptuoase case. Încăperi cu mobilier masiv și ziduri de cărămidă groasă, pline cu tot felul de obiecte rafinate pe care tatăl lui Domi le colecționase, le adăposteau acum ca o fortăreață, pe toate cele patru laturi. Deasupra, sticla groasă le ferea de o posibilă ploaie. De afară, nu puteau fi văzute ori auzite; pentru prima oară după atâtea săptămâni, Margaret și-a dat seama că putea respira normal. Și totuși, se simțea ca o insectă prinsă într-un borcan.

Și acum, ce ai de gând? a spus Domi. Ce-ai să faci? O să te pitești aici pe vecie, cu mine? Îți iei un pașaport fals și fugi din țară?

În vocea ei se simțea un foarte vag ton de batjocură, iar Margaret nu-și dădea seama dacă era îndreptată spre ea sau spre Domi însăși. Bineînțeles că existau locuri unde o persoană se putea ascunde: Margaret putea să-și ia o identitate nouă, să rămână în umbră. Să țină capul la cutie, să o ia de la capăt. S-a gândit din nou la părinții ei, la cum trăiseră ei toată viața încercând să evite problemele, iar la final, tot și-o furaseră. Poate cândva, și-a spus ea, pasărea care-și ține capul sus va reuși să-și ia zborul. Poate cândva, cuiul cu capul ieșit va străpunge piciorul care îl calcă.

Nu vreau să m-ascund, a spus ea. Vreau altceva.

Nu avea încă o idee pe deplin conturată în mintea ei, doar o nevoie: nevoia de a recupera anii în care alesese să întoarcă spatele, să rămână în

mod deliberat în ignoranță. Când crezuse că nu conta, atâta vreme cât era copilul altcuiva. Abia începea să-și dea seama, semințele abia începeau să încolțească: ce putea face cu aceste povești, cu mesajele de speranță și iubire și ocrotire și dor. Va ieși și le va culege, ca pe bobițele de orez de pe câmpurile treierate. Va găsi cât va putea de multe.

Lui Domi i-a spus: Am nevoie de ajutorul tău.

•

A colindat încoace și încolo prin toată țara, pe urmele informațiilor. E-mailurile puteau fi piratate, apelurile, interceptate. Însă bibliotecile împrumutau cărți tot timpul; strângerea informațiilor făcea parte din activitatea lor. Lăzi de cărți îngrămădite, doldora de volume împrumutate: texte rare despre pictori obscuri, ghiduri despre hobbyuri ezoterice. Sarcina bibliotecarilor era să sorteze aceste cărți și să le eticheteze cu câte o fițuică pe care să fie menționat numele solicitantului, să le pună ordonat pe raftul din spatele tejghelei, pregătite să fie ridicate.

Din când în când, câte o carte în plus ateriza într-o ladă și ajungea într-un oraș îndepărtat, neanunțată. O greșeală administrativă, o simplă eroare umană. Cum nu îi aștepta nimeni la poartă, acești pasageri clandestini erau pur și simplu dați deoparte, ca să fie trimiși înapoi acasă cu următoarea ladă. Nimeni nu băga de seamă, desigur, dacă un bibliotecar le mai răsfoia într-aiurea, nici nu părea ceva deplasat dacă se mai găsea un petic de hârtie printre pagini. Oamenii lăsau lucruri în cărți tot timpul, și majoritatea bibliotecilor aveau un panou unde aceste obiecte rătăcite erau prinse în piuneze: semne de carte, desigur, dar și chitanțe, broșuri de călătorie, cărți de vizită, liste de cumpărături, cecuri anulate, scobitori, lopățele de înghețată, cuțite de plastic, o dată chiar și o felie de bacon sigilată într-o pungută de plastic. Nimeni nu acorda prea multă atenție acestor lucruri, și nimeni nu avea să observe dacă se mai întâmpla ca un bibliotecar să scoată un bilețel dintr-o carte clandestină, sau de pe un panou, și să-l strecoare în buzunar.

Mesajele erau concise. Pentru un observator obișnuit, păreau o listă de numere de telefon, o amestecătură arbitrară de litere, cifre și zecimale. Dar pentru cei care știau să extragă cartea rătăcită, care colectau aceste misive de la colegii lor de departe, ele spuneau multe. Codificate pe ele, următoarele informații: numele copiilor care fuseseră luați, o scurtă descriere. Numele și adresele familiilor lor. O rețea extinsă de bibliotecari

din toată țara notau aceste informații, le colaționau cu agendele din mintea lor, comparându-le apoi cu copiii relocați despre care se întâmpla să fi auzit. Unii țineau o listă scrisă, dar majoritatea, precauți, se bazau pur și simplu pe memorie. Un sistem imperfect, însă creierul unui bibliotecar este un loc încăpător. Fiecare dintre ei avea motivele lui pentru asumarea acestui risc, și deși majoritatea dintre ei nu le-ar fi împărtășit niciodată aceste motive celorlalți, nici măcar nu s-ar fi întâlnit vreodată față-n față cu ei, cu toții împărtășeau aceeași speranță disperată de corelație, de trimitere înapoi a unei notițe ascunse între paginile unei cărți, cu noua adresă a unui copil. Un mesaj pentru liniștirea familiei, că puiul lor era încă pe lume, fie și foarte departe, pentru astuparea golului adânc lăsat de pierderea lor. Mai mult ca oricine, bibliotecarii înțelegeau valoarea cunoașterii, chiar dacă acea informație nu putea fi folosită încă.

Astfel de mesaje erau rare, deși fuseseră găsiți o grămadă de copii. Cel mai adesea, bilețelele erau memorate sau transcrise, apoi ascunse între paginile altei cărți pentru a fi date mai departe, în următoarea ladă, către următorul oraș, listele cu cei dispăruți și cu cei relocați lungindu-se ca dinții gemeni ai unei furculițe ascuțite. Erau atât de multe nume, iar rețeaua era restrânsă și eterogenă, dependentă de memorie și noroc, două puncte aliniate doar atât cât cineva să facă legătura și să tragă o linie între ele, unindu-le. Între timp, tot ce puteai face era să memorezi și să dai informația mai departe: către următorul bibliotecar, către următorul oraș și – când ea reușea să-i convingă – către Margaret.

Ea căuta rând pe rând familiile ai căror copii fuseseră luați, care așteptau în zadar ca rănile deschise din viețile lor să se cicatrizeze. Se întâlnea cu ei în pauzele de prânz, pe băncile din parcuri, se plimba cu ei prin cartier, fumând, așteptând să fie pregătiți. Dacă voiau, ea le vorbea uneori despre Bird al ei, povestindu-le despre el, despre ce rata, adică tot. Alteori, aștepta pur și simplu cu ei, oricât era nevoie. Zile de vizită ce se scurgeau în tăcere, trei ore în parc fără o singură vorbă. Zece cvartale, cincisprezece, cincizeci. Până când căpătau încredere în ea. Până când voiau să vorbească. Până când voiau ca poveștile lor să fie auzite.

Spuneți-mi, îi îndemna ea. Ce ați vrea să le spuneți. Ce ați vrea ca ei să audă. Ce vă amintiți încă. Ea nota tot, pe măsură ce cuvintele erau rostite.

Nu sunt doar familii americane de origine asiatică, descoperă ea: sunt jurnaliști albi care investigaseră relocările, activiști sud-americani care

organizaseră proteste. Nu toți vor să stea de vorbă cu ea. Unii nu au încredere în ea, cu fața ei de chinezoaică: Voi ați declanșat Criza și acum vreți să ne fie milă? Există și unii americano-asiatici care nu au încredere în ea, sigur nu face decât să agraveze și mai mult lucrurile. Au văzut ei ce s-a întâmplat când și-au spus părerea; acum, de două ori mai sfioși, scutură din cap și îi închid ușa în nas, fără o vorbă.

Alți oameni sunt furioși: Dacă nu ai fi scris poezia aceea, insistă ei, asta nu s-ar fi întâmplat niciodată. Unii cred că ea a susținut în mod deliberat protestele, că ea este în spatele tuturor tulburărilor sociale. Ea nu îi contrazice, nici nu încearcă să explice când vocile lor o urmăresc pe hol, până în stradă. Unora le este teamă: familii care nu au acte, care trăiesc cu teroarea raziilor, sau mai rău. Iar unii o mustră că a venit prea târziu. O doamnă mai în vârstă – o femeie choctaw[15], căreia îi fusese luată nepoata – s-a uitat la Margaret lung, cu ochi goi, pe urmă a scos un țâțâit dezaprobator.

Tu crezi că asta-i ceva nou? a întrebat, clătinând din cap.

Margaret a ascultat. Începea să înțeleagă și ea: nu era nimic nou sub soare. Despre școlile unde copiii indigeni erau tunși și dezbrăcați, primeau nume noi și erau reeducați, apoi se întorceau acasă devastați și speriați – sau nu se mai întorceau deloc. Despre copii trecuți peste granițe în brațele părinților, pentru ca după aceea să fie închiși în depozite, singuri și speriați. Despre copii dați în plasament, pasați ca niște mingi de ping-pong de colo-colo, familiile lor nereușind adesea să le dea de urmă. Lucruri pe care ea nu reușise să le afle până acum. Exista o istorie îndelungată a copiilor luați, sub alte pretexte, dar din aceleași motive. O răscumpărare prea prețioasă, o secure deasupra capului părintelui. Era, practic, opusul unei ancore: o încercare de a dezrădăcina orice deosebire, ceva urât și temut. O stranietate văzută ca o buruiană invazivă, ceva ce trebuia eradicat.

Însă majoritatea familiilor sunt avide de comunicare, tânjesc să povestească. Ea scria cum le fuseseră luați copiii, ce voiau ei să le transmită acelor copii, care erau cele mai de preț amintiri, pe care nu le-ar uita niciodată, lucrurile pe care simțeau nevoia să le spună și nu îndrăzneau să o facă ei înșiși. Încerca să salveze fiecare dintre aceste povești amuțite și tăinuite, toate chipurile și numele prea prețioase pentru a fi date uitării. Le nota, într-un carnețel pe care îl purta ascuns în cupa strâmtă a sutienului, cu scrisul atât de mic, încât aproape că aveai nevoie de o lupă ca să-l citești.

Când carnețelul acela s-a umplut, ea și-a cumpărat altul, pe urmă încă unul, îndesându-le pe cele consumate în buzunarele jeanșilor sau în șosete. Purtându-le lipite de corp. Noaptea, răsfoia paginile, tatuându-și numele și poveștile în suflet, cu Bird și Ethan bântuind fiecare cuvânt.

La început, bibliotecarii au primit-o să stea prin biblioteci. Unele aveau șezlonguri și sofale, și câteva aveau dușuri pentru angajații care veneau cândva pe bicicletă la serviciu, dar care plecaseră de mult. Prin altele, după ce bibliotecarii plecau acasă, obișnuia să colinde până găsea un cotlon liniștit, departe de ferestre. Își întindea sacul de dormit la adăpostul unui raft înalt, apoi, în încercarea de a-și liniști mintea pentru somn, își permitea extravaganta durere a gândului la Ethan și la Bird. Ziua, nu îi lăsa s-o tulbure, dar noaptea, când se oprea, zdrențele pe care le îndesase prin fisurile din mintea ei cădeau, iar ei se strecurau printre crăpături, ca negura.

Tânjea după alinarea cuprinzătoare și fermă a lui Ethan, când stătea lipit de spinarea ei, după calmul care o învăluia ori de câte ori el era aproape. Atâtea lucruri pe care își dorea să i le fi putut spune: poveștile auzite, familiile cunoscute, toate lucrurile pe care le-ar fi putut duce mult mai ușor în doi. Existau și mici bucurii: libelula verde-argintie care aterizase pe antebrațul ei, oprindu-și pentru o clipă aripile, apoi făcându-se iar nevăzută; neverosimilul roșu al frunzelor de arțar care tocmai începeau să cadă – lucruri ce păreau doar pe jumătate reale pentru că nu se putea bucura de ele împreună cu el. Și Bird: el era hăul înspre care, asemenea apei, ea alerga inevitabil. Cât de înalt crescuse – îi venea ei până la nas? Până la frunte? Putea să o privească direct în ochi? Își tăia părul tot scurt, sau și-l lăsase pletos, îi intra în ochi, era la fel de castaniu ca al lui Ethan sau se închisese cu vârsta, în nuanța cafelei, sau chiar negru, ca al ei? Își schimbase ultimii dinți de lapte, și dacă da, îi scosese Ethan de sub perna lui ca să-i păstreze, oare Bird îi mai punea sub pernă, sau nu mai credea în chestii dintr-astea copilărești? Ce se întâmplase la școală azi, mustăcise la vreun banc cu un prieten, îl necăjea careva, ploua acolo unde era el, și dacă da, își amintise să-și ia fulgarinul sau era ud până la piele? Ce visa el, acolo, departe, oare mai dormea cu un braț peste ochi, parcă să se ferească de lumină, avea vise frumoase sau triste, oare ea îi apărea vreodată în vise, și-o amintea vreun pic, și dacă da, o făcea cu dragoste sau cu ură? Se detesta în acele momente, când încerca să-și imagineze chipul lui Bird, știind că ceea ce își amintea se îndepărta din ce în ce mai mult de adevăr, că ratase atât de multe lucruri

ce nu mai puteau fi recuperate niciodată.

În majoritatea nopților, se trezea și bântuia prin bibliotecă, neîndrăznind să aprindă luminile, ci orientându-se după labirintul de rafturi, pipăind cu vârfurile degetelor cotoarele cărților. În cele din urmă, scotea una, ceva ce-i atrăgea atenția după cum se simțea la pipăit, și o lua cu ea în pat, adâncindu-se în ce avea ea de transmis. Limbaje de programare, electrotehnică elementară, bucătărie franțuzească. Evoluția labei la ursul panda. Într-o noapte, a constatat că alesese biografia unei poete: Anna Ahmatova. Ahmatova a fost atât de iubită în Rusia, scria acolo, încât puteai cumpăra bibelouri de porțelan întruchipând-o într-o rochie gri, înflorată, și cu un șal roșu. Se spunea că, în 1924, ar fi existat câte un astfel de bibelou în majoritatea caselor, lucru imposibil de verificat, pentru că multe dintre ele au fost ulterior sparte în timpul Marii Epurări. Ahmatovei i s-a interzis să mai scrie, a citit Margaret, dar ea tot a făcut-o. A scris despre prietenii ei, arestați și morți în lagăre. A scris despre fostul ei soț, împușcat pentru trădare. Cel mai mult a scris despre fiul ei, încarcerat într-o închisoare pe care ea o vizita zilnic, fără a i se permite vreodată să intre. Într-un final, agonizând, a început să scrie despre Stalin – cu înflăcărare, exagerat de lingușitor, preaslăviri ce-ți făceau părul măciucă –, în speranța că măgulirile ei îl vor convinge să-i ierte fiul, ceea ce însă nu s-a întâmplat. Mulți ani mai târziu, când fiul ei a fost, în sfârșit, eliberat, el a crezut că mama lui nici nu încercase să îl elibereze, că îi păsase mai mult de poezia ei decât de el, iar relația lor nu a mai fost niciodată la fel.

Margaret și-a repetat povestea asta de nenumărate ori în gând, ca nu cumva să o uite.

A fost odată ca niciodată, în Rusia, o poetă căreia i s-a interzis să mai scrie vreun vers. Dar în locul tăcerii, ea a ales focul. Noapte de noapte, scria versuri pe bucățele de hârtie, șlefuindu-le la perfecțiune, memorându-le. În zori, ea atingea flacăra unui chibrit de hârtie, iar cuvintele ei deveneau cenușă. Ani la rândul, cuvintele ei au repetat același ciclu – înviere în beznă, moarte la prima geană de lumină –, până când, în cele din urmă, viețile lor s-au gravat în foc. Poeta și-a murmurat poeziile la urechile prietenilor ei, care le-au memorat și le-au purtat mai departe, ascunse sub limbă. Șoptite la ureche, ele au fost transmise din om în om, până când lumea întreagă a început să murmure slovele pierdute ale poetei.

A doua zi de dimineață, bibliotecara a găsit-o cu capul pe cartea deschisă

și cu literele imprimate ca într-o oglindă pe obrazul ei.

•

Pe măsură ce culegea tot mai multe povești, a început să se petreacă un lucru curios: unele dintre familii o invitau în casele lor, rugând-o să stea la masă cu ei, oferindu-i un pat, dacă îl aveau, dacă nu, o sofa, un pled împăturit pe podea, dacă atât își puteau permite. Plăcutele sunete nocturne dintr-o casă o linișteau: lipăitul molcom al picioarelor în papuci de casă, târșâindu-se somnoros din dormitor la baie și înapoi, murmurul indescifrabil al vocilor adulților vorbind încetișor, chiar dacă în casă nu erau copii pe care să-i poată trezi, trosnetele și pocnetele înfundate ale casei care se liniștea, ca și cum, cât timp locatarii ei dormeau, putea și ea, în sfârșit, să se relaxeze și să-și tragă sufletul. Dar ele o și pedepseau: târziu în noapte, singura trează în toată casă, cuibărită în sufletul vieții altcuiva, dorul de Bird și de Ethan era și mai mare, iar durerea atât de cruntă, încât i se încețoșa privirea.

Într-o noapte, ghemuită în sacul ei de dormit pe podeaua din bucătăria unei familii, s-a trezit atinsă de mâinile unui bărbat. A tresărit, cu fiecare mușchi din corpul ei tare ca fierul pregătit de luptă. Dar nu: era tatăl, acoperind-o grijuliu cu o pătură. Mohamad, așa îl chema. Mai devreme în seara aceea, stătuse cu el și cu soția lui și mâncaseră maqluba[16], ascultându-le poveștile despre fiul lor. Eu eram mic când au căzut Turnurile Gemene, spusese el spre final. Cineva a scris cu spray cuvinte obscene pe ușa garajului. Cineva ne-a spart geamul din față cu o cărămidă. Un timp, tata a atârnat un steag american uriaș pe casă.

Se oprise, iar soția îl luase de mână.

Niciunul din vecinii noștri nu a făcut sau nu a spus nimic ca să ne ajute, a mai zis el.

Acum, peste noapte se făcuse frig, iar el venise cu atâta tandrețe să o acopere cu pătura, de parcă ea ar fi fost copilul lui pierdut.

După plecarea lui, Margaret a pipăit pătura, simțind o moliciune inimaginabilă, plușată și caldă, ca blana deasă a unei fiare exotice, și a căzut într-un somn adânc. De dimineață, s-a trezit și a descoperit că era o simplă pătură, desigur – una mare, moale, pufoasă, imprimată cu fața mare și vărgată a unui tigru. Următoarele trei nopți, a dormit sub blana de tigru, cum o considera ea, și când a părăsit acel apartament, și-a îmbrățișat gazdele, luând cu ea în suflet, ca pe o binecuvântare, căldura acelei pături

cu cap de tigru.

*

Așa a străbătut mulți kilometri și multe luni. Un an, apoi doi. Ea marca timpul cu vârsta lui Bird: acum el avea zece ani, acum el avea unsprezece ani, acum unsprezece și jumătate. Lista lucrurilor pe care știa că le ratase se tot lungea. A învățat să înoate, a învățat să danseze; noi interese și obsesii pe care ea și le putea doar imagina. O aniversare, pe urmă alta. Zilele erau o amestecătură confuză de autobuze și trenuri, de colindat obositor prin orașe, iar nopțile, se visa plutind în înaltul cerului, printre nori, și privindu-se de sus, un mic grăunte traversând peisajul. O muscă târându-se pe o hartă nesfârșită.

Și iată ce o îndemna să nu se oprească: la fiecare câteva săptămâni, o știre îi atrăgea atenția. Își abandonase telefonul când plecase de acasă, desigur, dar auzea frânturi la radio, când trecea pe lângă câte un magazin, sau scotea ziare de prin gunoaiele de pe marginea trotuarului. Iar și iar, propriile-i cuvinte se întorceau cu ecou la ea, de data aceasta nu pe pancarte sau în timpul marșurilor, ci țesute în întâmplări ciudate, lucruri așa de bizare – pe jumătate protest, pe jumătate artă –, că atrăgeau atenția oamenilor, obligându-i să le ia în seamă; lucruri care îi tulburau zile și săptămâni după aceea, făcând-o să simtă un nod în capul pieptului. Explozii punctând platitudinea acelor zile nesfârșite, împingând-o mai departe.

În Nashville, în negura zorilor, au apărut niște statui, înfățișând o sută de copii fantomatici sculptați în gheață. *TOATE INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE,* scria pe o plăcuță atârnată de gâtul uneia dintre ele. Poliția a sosit pregătită cu cătușe, însă cei care le puseseră acolo dispăruseră. Doar o poznă, a transmis unul dintre polițiști prin stație la secție, e doar gheață, dar… În jurul lor, navetiștii se opreau, scoși deodată din rutina lor. Unii făceau poze, dar majoritatea rămâneau fascinați, fie și pentru o clipă, privind în tăcere cum micile fețe se topeau, încet, încet, pierzându-și trăsăturile. Unul dintre ei a întins mâna și a atins ceea ce fusese cândva chipul unei fetițe, făcând o adâncitură de forma degetului mare în obrazul ei, acolo unde gheața se topise. Poliția i-a împrăștiat și a izolat zona, stabilind un perimetru pentru situația în care făptașii s-ar fi întors. A durat aproape până la prânz ca toate statuile să se topească, ore în șir polițiștii de serviciu ridicând ochii spre cer, la zgârie-nori, și văzând siluetele oamenilor de la ferestrele de deasupra, holbându-se în jos la blocurile de gheață care

se micșorau, iar mai târziu, la bălțile ude, întunecate, unde cândva fuseseră copiii.

În Des Moines, într-o dimineață, întregul bulevard principal a fost vopsit în roșu. Din elicopterele posturilor de știri, care survolau zona, arăta ca un șuvoi de sânge curgând chiar prin mijlocul orașului. Scris cu șablonul pe trotuar, acolo unde ar fi fost izvorul râului: *ADUCEȚI ÎNAPOI INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE* . Primii trecători au observat că vopseaua era încă umedă, și călcând pe ea, lăsau urme de pași ce se ștergeau treptat și apoi dispăreau. În noaptea aceea, și în zilele și săptămânile ce au urmat, oamenii aveau să găsească pete roșii pe tălpile pantofilor, pe tivul pantalonilor și pe manșetele jachetelor, oprindu-se mirați – *sânge?* —, cu inimile bubuindu-le în piept, pipăindu-se în căutarea rănii.

În Austin, în fața vilei guvernatorului: un cub uriaș de beton, cu o crăpătură prin centru și o rangă lângă ea. Dăltuite în cub, patru litere de-o șchioapă: PACT. Dăltuit în rangă, sloganul: *INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE.* Unul câte unul, trecătorii apucau ranga și o ridicau, dar nimeni nu a îndrăznit să o folosească, iar când a sosit poliția, a confiscat-o ca fiind o armă periculoasă. Cubul l-au urcat pe o platformă și l-au dus de acolo.

Autoritățile nu au dat nicio declarație oficială, sperând să evite publicitatea, însă aceste întâmplări erau atât de bizare, atât de insolite, încât era imposibil să nu atragă atenția. În zilele de după fiecare eveniment, fotografiile umpleau rețelele de socializare, devenind de fiecare dată virale; circulau relatări și filmări ale martorilor oculari. Ziarele care poate ar fi ignorat un marș sau un protest trimiteau fotografi și reporteri la fața locului. Farse, insistau unele autorități, când erau presate. Doar niște farse fără noimă. Altele adoptau un ton mai aspru: acte subversive. O amenințare la adresa societății civile. Des Moines cheltuise o sută de mii de dolari pentru revopsirea străzilor în negru.

Dar evenimentele de acest gen continuau să se întâmple, iar Margaret, mereu în mișcare, le urmărea cu luare-aminte. Observa că oamenii se plângeau pentru că marșurile blocau traficul, că erau zadarnice și incomode, însă ceva la aceste ciudate întâmplări le atrăgea atenția și le stârnea interesul. Remarca trecători oprindu-se pe trotuar ca să mărească fotografiile din telefoane sau să citească atenți articolele despre ele înainte să arunce ziarele la gunoi. Auzea oameni vorbind despre aceste întâmplări la colț de stradă, pe peron la metrou, la o cafea luată la terasă. Nu iritați sau

dezgustați, ci plini de curiozitate și uneori chiar încântați de caracterul lor inedit. *Ai văzut? Ai auzit? Ce nebunie, nu? Ce zici de…*

Când Bird a împlinit unsprezece ani, aceste întâmplări aveau loc aproape lună de lună. De fiecare dată când ea își vedea cuvintele într-una dintre acele scene, simțea o satisfacție aparte și deloc nedorită – chiar dacă știa că fiecare menționare a sintagmei *inimi rătăcite* adăuga un rând în plus la dosarul ei. Încă un lucru pentru care va fi considerată responsabilă, deși ea știa la fel de puține despre aceste întâmplări ca toți ceilalți. Era ca și cum acele cuvinte ar fi fost propriile lor creații, cu propriile lor vieți – ceea ce, în realitate, chiar erau. Cum se numea asta? Cu siguranță nu mândrie, pentru că nu te puteai împăuna cu aceste realizări, puteai doar să te minunezi ca un străin în fața lucrurilor pe care această *entitate* continuase să le facă fără tine. Pe ea o ținea în mișcare ideea că și alții se gândeau la toți acei copii care fuseseră luați. Fiecare întâmplare de care auzea îi dădea un nou suflu, atunci când călătoria și povara tuturor poveștilor ajungeau aproape să o secătuiască. Noi nu am uitat, păreau ei să spună, dar tu?

Cine face asta? a întrebat-o ea pe una dintre bibliotecare. Cine este în spatele tuturor acestor evenimente?

Farsele alea artistice? pufnise bibliotecara. Margaret observase un anumit dispreț față de proteste din partea bibliotecarilor – și era de înțeles că în vreme ce ei se chinuiau să adune fărâme de informații, întocmind liste și căutând urme și încercând să țină niște evidențe, aceste întâmplări păreau triviale, frivole și ostentative.

Ce te face să crezi măcar că ar fi vorba de aceleași persoane de fiecare dată? a spus bibliotecara, împingând numele încă unei familii peste tejghea, iar Margaret i-a mulțumit și a plecat.

Căci apăreau mereu mai mulți copii, mai multe povești. Era ca și cum ar fi cules scoici pe o plajă: încă una, și încă una, și încă una. Fiecare val aducând altele și altele pe nisipul ud, strălucitor. Fiecare scoică, o relicvă a creaturii ce sălășluise cândva în ea, acum dispărută. Bird avea aproape doisprezece ani, și tot apăreau din ce în ce mai mulți copii. Ea ar fi putut continua la infinit să călătorească. Să adauge încă unul și încă unul la un șirag ce nu contenea să crească.

Într-o zi, epuizată, a trimis o carte poștală: fără text, doar un mic crochiu. O pisică lângă o ușiță. Un indiciu, prin care întreba dacă o acceptau; o invitație să găsească bilețelul lăsat de ea pentru ei. Să o găsească pe ea.

Când a aruncat-o în cutia poștală, și-a imaginat drumul ei din camion în sac și apoi pe prispa casei lor. A așteptat și a tot așteptat, dar nu a primit niciun răspuns.

Din când în când, încerca iar, pe fiecare carte poștală adăugând încă o pisică sau două, sau cinci, din ce în ce mai mici, până când toată cartea poștală era plină, ușița ajungând de dimensiunea unui timbru, apoi a unui bănuț, apoi a unei unghii. Nu primea niciodată răspuns. La a douăsprezecea aniversare a lui Bird, a riscat, a găsit unul dintre puținele telefoane publice care mai rămăseseră și a format vechiul lor număr. Deconectat. Bird trăise deja o mare parte din viață fără ea; poate că nici nu-și mai amintea că existase vreodată. Poate că era mai bine așa.

Atunci s-a decis asupra unei date: 23 octombrie. La exact trei ani de când plecase de acasă. Atunci avea de gând să o facă. În septembrie, i-a trimis un bilețel lui Domi. A sosit momentul, i-a spus. Îmi poți găsi un loc unde să stau? Domi, evident, îi oferise casa ei, dar Margaret refuzase.

Undeva departe, a spus ea, undeva unde să nu mă caute nimeni. Undeva unde să nu te trag și pe tine după mine, dacă mă prind.

O săptămână mai târziu, ea a ajuns la New York și s-a dus în Brooklyn, la casa de cărămidă roșie înnegrită. A doua zi, a ieșit în oraș, cu șapca îndesată pe frunte, să caute capace de sticle.

•

Am pe cineva, a spus bibliotecara.

Astoria: mica filială a unei biblioteci. Margaret era deja de două săptămâni în New York, cu tabăra instalată în casa de cărămidă, făcând ultimele pregătiri, umplând capacele de sticle. Mai avea două săptămâni la dispoziție. Trebuia să înceteze să adune povești; avea deja mai multe decât putea folosi. Dar nu voia să se oprească. Voia să le găsească pe absolut toate, deși știa că era imposibil, pentru că aveau să fie mereu tot mai multe.

Bibliotecara și-a coborât glasul, deși nu mai era nimeni în încăpere, nimeni în toată clădirea, nimic în jurul lor decât rafturi pe jumătate goale. Nu e o familie, a continuat ea. E un copil.

Margaret s-a îndreptat de spate. În toți acești ani nu stătuse de vorbă nici măcar cu un copil relocat. Erau toți ascunși: alte orașe, alte familii, alte nume. Tot ce găsea era tristețea pricinuită de absența lor, golurile pe care le lăsaseră la plecare. Cei câțiva de urma cărora dăduseră erau inaccesibili, baricadați în noile lor case și în noile lor vieți. Cei care erau luați la vârste

fragede uneori nici nu-și mai aminteau de vechile lor vieți, de vechile lor familii, de absolut nimic.

A fost la filiala noastră principală acum vreo două luni, a spus bibliotecara. O fugară. Din Baltimore, de origine. Și îndrăzneață nevoie mare micuța, a râs bibliotecara. A dat buzna acolo ca un polițist. A zis: vreau să mă ajutați să-mi găsesc părinții. Cu mâinile în șolduri, de parcă i-ar fi luat pe toți la trei-păzește. A zis că a fugit din Cambridge, de la familia unde se afla în plasament, nu departe de Harvard.

Margaret a simțit furnicături pe ceafă. Cambridge, a repetat ea. Câți ani are?

Treisprezece. Încercăm să aflăm mai multe. Au tot mutat-o la început, iar la adresa pe care și-o amintește ea, nu mai locuiește nimeni.

Pot vorbi cu ea? a spus Margaret, cu inima zvâcnindu-i în piept. Unde este acum?

Bibliotecara o studia circumspectă. Clipa pe care Margaret o cunoștea atât de bine, când ei decideau dacă era de încredere, și dacă da, în ce măsură. Cât acces să i se permită, cât de larg să i se deschidă ușa.

Balanța s-a înclinat în favoarea ei.

Este într-una din filialele noastre, a spus bibliotecara. Îți pot face rost de adresă. Am mutat-o și noi, încercând să-i găsim un loc pe termen lung.

Și o găsise: o fată, stând turcește pe un paiet improvizat. Ochi căprui, mari, ca două stele scânteind.

Margaret, a repetat fata, după ce Margaret s-a prezentat, tu ești Margaret Miu?

Iar în liniștea perplexă care a urmat, Sadie a zâmbit.

Îți cunosc poeziile, a spus ea. Și apoi: îl cunosc și pe Bird.

•

Guvernul comandase un studiu: copiii mai mici de doisprezece ani, odată luați de lângă părinții lor, nu-și mai puteau găsi drumul înapoi acasă fără ajutor. Cei mai mari de doisprezece ani erau de obicei trimiși în centre administrate de stat; copiii mai mici puteau fi dați în plasament. Sadie avusese unsprezece când o luaseră.

O mutaseră de colo-colo în succesiune rapidă – mai întâi în Virginia de Vest, apoi în Erie, pe urmă în Boston – din ce în ce mai departe, de parcă ar fi încercat să o smulgă de pe orbită. Din primul plasament, a sunat la vechiul ei număr de telefon: deconectat. A scris scrisoare după scrisoare, cu

codul poștal frumos imprimat cu cerneală, cu plicurile tapetate cu timbre furate din al doilea plasament. Niciun răspuns, dar ea nu-și pierduse speranța: poate când fusese transferată, ratase scrisoarea de răspuns, poate că în urma ei, scrisorile de la părinți se înșiruiau precum coada unui zmeu, mereu cu un pas prea târziu. Apoi, la a treia familie unde ajunsese, în Cambridge, o scrisoare s-a întors: NECUNOSCUT.

Vino cu mine, îi spusese ea lui Bird, dar până la urmă, plecase singură.

Două autobuze și un tren până în Baltimore, cu bani șterpeliți din portofelul familiei adoptive, cu adresa încă întipărită în memorie, chiar dacă fața mamei începuse să se șteargă. Totul ireal de familiar: lalelele vecinei, roz pe fundalul peluzei verzi. Zumzetul ambiental al unei motocoase în aerul verii. Aceeași imagine de care se agățase cu atâta putere în ultimii doi ani.

Dar când a urcat în fugă treptele, a găsit ușa încuiată. Femeia care i-a deschis era o albă, o străină. O figură blândă, păr cărunt, strâns la spate într-un coc. Scumpo, aici nu locuiește cine zici tu, a spus ea.

Ea se mutase acolo în urmă cu șase luni. Nu, nu știa cine locuise acolo înaintea ei. Sadie avea nevoie de ajutor? Avea pe cine să sune?

Sadie a rupt-o la fugă.

S-a suit în primul tren care pleca din gară, s-a ghemuit pe un scaun, într-un colț, s-a trezit abia în aglomerata Penn Station. Copleșită de situație și singură. S-a chinuit să străbată culoarele joase, cenușii, ale gării, a trecut pe lângă un porumbel șchiop care scurma după firimituri, pe lângă oamenii fără adăpost cu tot felul de mesaje pe cartoane și câni zornăitoare, pe lângă straturile groase de mizerie adunate lângă bordura trotuarului. Deasupra ei se înălța o boltă de schele, plasa de protecție aproape acoperind mesajul de pe ele: RECONSTRUIM NYC PE CARE ÎL ♥.

Și apoi, ieșind din întuneric, observase marile arcade cenușii din celălalt capăt al unei pajiști verzi.

În Cambridge, îi plăcuse mult liniștea din bibliotecă. Să rătăcească alene printre rafturi, să deschidă și să închidă cărțile care mai erau acolo. Multe dispăruseră, știa asta, dar acestea erau supraviețuitoarele; le lua de pe rafturi și le răsfoia, le inhala mirosul. Își imagina câți alții le citiseră și umblaseră cu ele înaintea ei.

Într-o zi, bibliotecara a prins-o. Sadie a ridicat privirea, cu nasul în carte, și a văzut-o pe bibliotecară la capătul culoarului, nedumerită. Se văzuseră

deseori, desigur – când și când, în fiecare zi când ea intra acolo –, dar nu-și vorbiseră deloc. Sadie nu avea legitimație de bibliotecă, nu solicitase niciodată asistență, nu provocase niciodată probleme. Bibliotecara nu a spus nimic, iar Sadie a închis cartea, a pus-o înapoi pe raft și zbughit-o. Însă câteva zile mai târziu, când îndrăznise să se furișeze din nou în bibliotecă, bibliotecara îi făcuse semn să se ducă la recepție. Eu sunt Carina, a spus ea, pe tine cum te cheamă?

Lui Sadie i-a luat ceva timp până să-și dea seama că nu era singura care intra acolo, dar nu împrumuta nimic. O dată sau de două ori, a văzut oameni venind la recepție, purtând discuții șoptite și intense cu bibliotecara, și plecând apoi, cu un aer tulburat, neliniștit, optimist sau toate trei la un loc. Din când în când, cărți rebele soseau retur, căzând zgomotos în coșul de colectare: cărți broșate zdrențuite, manuale vechi, uneori doar o revistă. Ca și cum cineva ar fi făcut o greșeală, aruncând ce nu trebuia pe tobogan. Într-o zi, se strecurase până la cărțile returnate și culesese una. Un bilețel între pagini, cu un nume, o vârstă și o descriere: un copil luat, ca și ea. Rugămintea unui părinte, pe care rețeaua urma să o cripteze, să o memoreze, să o dea mai departe.

Mai peticim ce se poate, când se poate, a recunoscut bibliotecara.

Așa că atunci când Sadie a ajuns în New York, fără să mai fi dat de părinții ei, a știut unde să se ducă. A observat biblioteca și i s-a părut ceva desprins dintr-o poveste cu zâne: un palat păzit de doi lei-paralei, gri-albicioși, impasibili. A urcat treptele și s-a întins să-și pună palma pe laba masivă a fiarei, strecurându-și degetele între ghearele late, și atunci i-a revenit în amintire ca un parfum purtat de adierea vântului: o poveste pe care i-o citise cândva mama. O fetiță pierdută și singură, ajutată de un leu, regele acelui ținut. A privit în jur. Iată, stâlpul de iluminat cu un felinar în vârf. Și acolo, în fața ei, ușa fermecată ce o putea duce acasă. Biblioteca era aproape pustie, nu mai era mult până la ora închiderii, iar Sadie a colindat până a găsit un cotlon liniștit, un fotoliu vechi în secțiunea pentru copii, unde afișe cu îndemnul CITEȘTE atârnau încă deasupra rafturilor pe jumătate goale. S-a ghemuit și a adormit, trezindu-se când o tânără a bătut-o pe umăr.

Bună, drăguțo, i-a spus ea lui Sadie. Pare că te-ai rătăcit.

•

Ești mama lui Bird, nu-i așa? a spus Sadie.

Margaret și-a dus mâna la șolduri, la piept, căutându-și carnețelul, pe care îl purtase atâta vreme asupra ei, că aproape i se contopise cu trupul.

Am fost, a răspuns.

Mi-a povestit despre tine, a spus Sadie, iar Margaret a luat-o ca pe un semn.

Sadie, mică, orfană și neînfricată. După trei luni pe cont propriu, era pe jumătate adult precaut, pe jumătate copil.

Cunosc un loc unde poate sta, i-a spus Margaret bibliotecarei.

A durat ceva timp până a convins-o pe Domi.

Auzi, eu cred că tu faci mișto de mine, protestase ea. Ce dracu știu eu despre copii?

Vorbeau în șoapte aprige, în timp ce Sadie aștepta, cu brațele încrucișate și sceptică, în capătul îndepărtat al salonului. Domi o studia cu coada ochiului, iar Sadie o studia la rândul ei, cu un aer imperios, trufaș.

Știi la fel de bine ca și mine, a spus Margaret, că unde stau eu nu e un loc potrivit pentru un copil. Și oricum eu nu pot avea grijă de ea. Am prea multă treabă.

Și mai exact, a spus Domi, ce vrei tu de la mine?

Să ai grijă de ea. Doar până termin eu ce am de făcut. Și după aceea, o să-i găsim un loc mai bun. Poate reușim să dăm de părinții ei. Dar acum trebuie să stea undeva. A mers din bibliotecă în bibliotecă săptămâni în șir, iar ei n-o vor putea ascunde la infinit. E un miracol că au reușit atât de mult timp.

A făcut o pauză. Sau n-ai destul spațiu? a adăugat sec. O privire în jurul salonului imens, la tavanul deasupra căruia, la celelalte etaje, se aflau vreo șase dormitoare nefolosite.

Domi a oftat adânc, prelung. Același semn, chiar și după toți acești ani, că Margaret câștigase.

Bine. Dar va trebui să aibă grijă singură de ea. Eu n-am timp să fac pe bona.

Nu trebuie decât să mi se schimbe scutecul de două ori pe zi, a strigat Sadie de la celălalt capăt al încăperii.

Domi a pufnit în râs.

Hmmm, a spus ea. Cel puțin are simțul umorului puștoaica.

Cele două s-au măsurat din cap până-n picioare – femeia înaltă și blondă, în taiorul ei și pantofi cu tocuri înalte, și fetița cu piele cafenie, în

hanoracul ei cu glugă și în blugi decolorați –, iar Margaret simțise atunci ceva între ele, confruntarea unor spirite îngemănate, întâlnirea dintre două ființe asemănătoare.

În cele din urmă, Sadie a fost cea care îi spusese lui Margaret, după câteva zile: Dar Bird nu mai locuiește acolo. Nu știai? Acum locuiește cu tatăl lui într-un cămin studențesc. Pot să-ți dau adresa.

•

De ce nu mi-ai spus? întreabă Bird. De ce nu a venit la mine când eram acolo?

Îi spuseserăm noi să stea ascunsă, răspunde Margaret. Ca să nu o vadă careva și să înceapă să pună întrebări. O vei întâlni curând, promit. Dar aveam nevoie de timpul ăsta cu tine. Aveam nevoie…

Se oprește, cu patentul în aer.

E cineva afară, murmură ea.

Bird aude și el: e cineva la ușa din spate. Plouă, își dă el seama; deși nu poate vedea prin ferestrele bătute în șipci, în liniștea bruscă aude răpăitul ploii pe placaj, ca niște degete mici și insistente. Peste ploaie, se aude zdrăngănitul clanței smucite. Pe urmă, bipăitul vag, abia distins, al unei tastaturi: o cifră, încă una, și încă una.

Bird se întoarce spre mama lui, așteptând un semn. Să lupte ori să fugă. Să-și facă curaj sau să se pitească. Margaret nu se mișcă. O mie de scenarii i se succed cu repeziciune prin cap, fiecare mai rău decât celălalt. Cu Bird fiind săltat. Cu ea fiind săltată. Rămâi calmă, își spune. Gândește. Dar nu au unde să se ascundă, și chiar dacă l-ar lua de mână și ar fugi pe ușa din față, afară, în stradă, unde să se ducă, pe ploaie, în orașul ăsta de străini? În mâinile cui?

Se aude zgomot de pași pe holul întunecos. Cineva care încearcă zadarnic să se miște fără zgomot. Și apoi, ușa camerei de zi se crapă ușor. E Ducesa, într-un impermeabil negru. Scuturându-și apa de pe picioare.

Futu-i, Domi, spune Margaret. M-ai speriat.

Răsuflă ușurată, iar lui Bird asta i se pare chiar mai tulburător decât înjurătura, chiar și decât oaspetele nepoftit: că și mamei lui îi putea fi teamă.

Păi, nu prea am avut cum să sun la sonerie, nu-i așa? spune Ducesa. Sau să-ți dau un telefon în prealabil.

Cele două femei se îmbrățișează, iar Bird înțelege: telefoanele mobile

pot fi, desigur, urmărite.

Cât e ora? întreabă Margaret.

Aproape patru.

Am crezut că ne-am înțeles pentru mâine-dimineață.

Ducesa deschide fermoarul impermeabilului și își scoate o mânecă, apoi pe cealaltă. Observă dintr-o privire masa, maldărul de resturi de sârme și capacele de sticle cu cerculețele argintii ale bateriilor.

Așadar, o duci până la capăt, spune ea.

Margaret devine brusc încordată. Bineînțeles, răspunde.

Privirea Ducesei se plimbă prin cameră ca un proiector, iluminând lucruri pe care Bird însuși abia dacă le-a observat. Coșul de gunoi din colț, plin ochi. Recipientele de polistiren de la supa de ieri, încă mânjite de grăsime, pe podea, la picioarele lui Bird. Pe Bird, în aceleași haine de trei zile, cu părul nepieptănat și ciufulit, acoperindu-i pe jumătate ochii.

Am crezut să lucrurile s-au schimbat, spune ea. Acum, că… Privirea i se oprește la Bird.

Ducesa își așază impermeabilul pe spătarul fotoliului. Ca de obicei, se mișcă precum o navă cu toate pânzele sus, umflate de motivație. Se așază pe brațul sofalei, lângă Margaret.

Mai ai timp să te răzgândești, spune.

Margaret se joacă cu butonul ciocanului de lipit, îl ridică din suportul de sârmă, îi atinge vârful de buretele umed. Scoate un sfârâit slab, indignat.

Nu este vorba doar despre *mine,* spune ea. Știi bine asta.

Sub vârful ciocanului de lipit, o picătură de metal topit lucește argintie, pe urmă se opacizează în gri. Ochii mamei lui sclipesc, ca picurii de soare pe oglinda unei ape încrețite de vânt. Se strâng și zvâcnesc, de parcă nu i-ar putea face să focalizeze.

Trebuie s-o fac, continuă ea. Le-am promis. I-o datorez lui… Ezită. O datorez, spune.

Ducesa își așază mâna peste a ei, iar Bird observă tandrețea gestului. Afecțiunea.

Margaret ridică privirea, ochii ei îi întâlnesc pe ai Ducesei, iar Ducesa oftează – deloc convinsă, dar resemnată. Atunci, o să vin mâine-dimineață să-l iau pe Bird, spune.

Bird își ridică privirea. Să mă iei? întreabă. Să mă iei *unde?*

S-o vezi pe Sadie, spune Margaret veselă. Domi o să vă scoată pe

amândoi în oraș. Doar mâine. În timp ce eu mă ocup să termin – face un gest larg peste masă – cu proiectul ăsta.

Într-un loc frumos, spune Domi. Cred c-o să-ți placă. De ce? spune Bird. Neîncrezător, sceptic.

Mama lui lasă jos ciocanul de lipit, se apleacă peste masă și îi cuprinde mâna într-ale ei.

Eu am niște lucruri de făcut, spune ea. Pe care nu le pot face cu tine aici. Domi o să te ia și o să te ducă la Sadie, și pe urmă venim amândouă și te aducem înapoi. Ai încredere în mine?

Bird ezită. Pe masă, din ciocanul de lipit se înalță un firicel cârlionțat de fum. Un miros încins, metal topit și pin. Se uită la mama lui, la mâinile ei bătucite și aspre. Dar chiar și așa, se simt puternice și calde și tandre peste a lui. Aceleași mâini pe care și le amintește scoțând un răsad din pământ, culegând o omidă de pe tricoul lui și așezând-o în iarbă. Aproape instinctiv, își aliniază mâinile, deget lângă deget, palmă lângă palmă, așa cum obișnuiau cândva, pe vremea când își făceau promisiuni. Acum, mâinile lui sunt aproape la fel de mari ca ale ei. El îi privește ochii adânciți în orbite, și atunci, în sfârșit, o vede. Mama lui. E tot acolo.

Bine, spune el, și mama închide ochii, oftează adânc.

Mâine-dimineață, spune ea, către Domi. Să zicem, pe la zece. Vino să-l iei atunci.

Deschide ochii și își retrage mâna, pe urmă ia capetele atârnânde ale sârmelor și le strânge cu sălbăticie.

Nu mai avem prea mult timp la dispoziție, spune. Mai sunt multe de făcut.

Când Ducesa pleacă, ploaia s-a preschimbat deja în burniță. După-amiaza lasă loc amurgului, iar Margaret astupă ultimul capac. Este miercuri. Mâine se vor împlini trei ani de când a plecat de acasă.

Gata, spune ea încet, și deși Bird o aude, e clar că vorbește pentru ea. Ca și cum și-ar spune ei înseși să renunțe. Ca și cum și-ar îngădui să se oprească, sau să meargă mai departe, niciunul dintre ei nu va fi vreodată sigur care dintre ele.

Cu o mână, mătură grămada de capace de pe masă într-o pungă de plastic. Pe urmă șovăie.

Vrei să vii cu mine? întreabă ea. Doar de data asta.

•

Timp de aproape patru săptămâni, le-a făcut și le-a plantat, peste o sută pe zi, în văzul tuturor. Nimeni nu i-a acordat atenție bătrânei care colinda străzile, culegând sticle și doze ca să le vândă; cel mult, oamenii se dădeau în lături sau făceau cale-ntoarsă, stânjeniți sau dezgustați, sau ambele. Ea le observase mulți ani la rând: printre lucrurile pe care Criza nu le schimbase, printre lucrurile care supraviețuiseră, se numărau cumva și femeile acestea. Stăruitoare, supuse, scormonind cu răbdare prin gunoi, după ceva ce putea fi salvat – și multe dintre ele erau, chiar și înainte de Criză, asiatice. Chipurile lor îi aminteau de cel al bunicii ei, de cel al mamei ei, de al ei, și se gândea la ele de fiecare dată când își trăgea pălăria de paie mai jos peste ochi, târșâindu-și picioarele pe trotuar, aplecându-se peste coșurile de gunoi sau la rădăcinile copacilor. Îmbrăcată ca una dintre ele, putea merge oriunde, dacă era atentă.

Existau, totuși, și situații-limită. Uneori, venea poliția; ea nu-i vedea niciodată pe cei care sunaseră, dar ridica privirea și remarca pe câte cineva trăgând cu ochiul de după perdele, când mașina poliției oprea lângă ea. Când polițistul se apropia, ea îi strecura o bancnotă de douăzeci în buzunarul de la spate, dar o dată, nu a fost suficient. El o înșfăcase de cot, strângând-o tare, respirându-i fierbinte în ceafă, până când ea l-a urmat într-un gang și i-a deschis fermoarul prohabului, strecurându-și mâna în pantaloni. Cât timp el s-a zvârcolit și a gemut, ea a ținut privirea ațintită asupra insignei din pieptul lui, până când el și-a arcuit spatele, cu mâna înfiptă în părul ei, eliberând un ultim țipăt sugrumat, iar ea a fost, în sfârșit, liberă să-și vadă de drum. După ce s-a recompus și a ieșit din nou în stradă,

mașina poliției tocmai pleca, și a zărit luminile aprinse la ferestrele de sus, oamenii din spatele lor văzându-și de viețile lor delicate, uitând deja de femeia jegoasă de jos.

Astăzi, trebuie să fie deosebit de precaută. Cu Bird după ea, nu-și poate permite vreo greșeală. Vor fi rapizi. Ultimele câteva locuri unde nu a ajuns încă.

Să rămâi cu câțiva pași în urma mea și să te prefaci că nu mă cunoști, îi spune ea, potrivindu-și pălăria pe cap. Și pune-ți ochelarii de soare.

Ies de la metrou pe West Seventy-Second Street: teritoriul femeilor bogate cu telefoane în huse decorate cu strasuri, cu cățeluși albi în lese întinse. Peste tot, trotuarele sunt de un gri-argintiu umed, iar geamurile mașinilor, stropite de ploaie. La colțuri, băcăniile au încă umbrele prinse de mânerele ușilor, pregătite de vânzare.

Margaret scoate primul capac din punga legată de încheietura mâinii, îl ascunde în căușul palmei. După câteva minute de căutare, găsesc un loc: un coș de gunoi, dând pe dinafară. Doze de bere strivite și ambalaje de plastic se revarsă pe pavajul ud.

Rămâi aici, murmură Margaret. Adăpostită de corpul lui Bird, ea se apleacă de parcă ar vrea să scormonească prin gunoi, pe urmă lipește capacul sub buza coșului, cu o bucată de gumă de mestecat găsită acolo. Gata, spune. Ar trebui să țină.

Bird face un pas înapoi de lângă coșul de gunoi și îl privește precaut. Pentru oricine altcineva, ar arăta tot inofensiv și banal; ochii i-ar aluneca pe lângă el. Încă una din multele hidoșenii ale orașului, pe care cel mai bine era să le ignori. Dar pentru el, acum, locul este marcat – de o amenințare sau de o promisiune, nu știe sigur – și nu-și poate lua ochii de la el.

Ce-o să facă? întreabă, deși Margaret își dă seama ce își imaginează el deja: explozie, flăcări, o ciupercă de fum. Nu-i răspunde. A scos deja următorul capac din buzunar.

Haide, îi spune. Trebuie să ne grăbim.

Săptămâni la rând, Margaret a făcut asta zi de zi, iar ochii ei reperează imediat locurile potrivite: un capac strecurat într-un grătar de canalizare, altul îngropat într-o crăpătură de grosimea unui deget, din fundația unei clădiri. Înfige frumos un capac în burta unei veverițe pe jumătate strivite de un camion.

Nu știu ce să zic, spune ea, ștergându-și sângele de pe vârfurile

degetelor când se ridică de lângă bordură. S-ar putea să vină s-o măture.

Cercetează masa sângerie de blană și carne, roiul de muște care începe să se adune.

Dar probabil că nu. Nu cred c-o să-și bată capul. Nu până mâine, în orice caz.

Ascund peste tot aceste mici capsule, iar curând, Bird începe să ajute, ochii lui adaptându-se să vadă ascunzători peste tot, așa cum se adaptează vederea la întuneric. Unele dintre locuri sunt respinse de Margaret, sunt prea evidente, prea ordonate. Un loc jegos. Unul pe care nu ar vrea nimeni să-l atingă. Bird aleargă la o jumătate de pas în fața ei, apoi la doi pași, apoi la trei, găsind locuri pentru toate. În tomberoanele care put dulceag a fructe stricate, în colțurile unde au urinat de dimineață oamenii străzii. La poalele copacilor, printre căcăreze de câine. El uită să întrebe, pentru o clipă, la ce folosesc. Este o căutare de comori pe invers, un joc pe care îl joacă împreună cu mama lui. Capac după capac, punga legată de brațul lui Margaret se golește, iar Bird simte că amețește de bucurie la gândul locurilor ingenioase pe care le-au găsit împreună, nutrește un sentiment de putere și uluire când se gândește cât de multe astfel de capace sunt acum ascunse peste tot. Calculează: o sută pe zi, o lună întreagă.

Astea-s toate? întreabă Bird, după ce ea îl plantează pe ultimul. Într-o crăpătură ruginită a unui stâlp de iluminat, chiar la intrarea în parc.

Asta-i tot, spune Margaret scurt, și scoate un oftat. De satisfacție? De tristețe? Nu e clar.

După ultimul capac plantat, ea aruncă sacul de gunoi pe care l-a purtat drept camuflaj toate aceste săptămâni, punându-l peste un morman din apropiere. Este ziua de ridicat gunoiul în acest cartier și din loc în loc, la marginea bordurii, sunt grămezi piezișe, gata să cadă. Pe alocuri, sacii de plastic s-au rupt, și gunoiul s-a revărsat pe trotuar. Ea își șterge mâinile de cracii pantalonilor, se uită la el. Bird al ei: ochi mari și impresionabili, încrezător, privind cu ardoare spre viitor, deși habar n-are ce-i rezervă. Pe jumătate adult, dar numai pe jumătate.

Ce-l poate învăța ea, ce poate face ea pentru el, ce-i poate oferi ea ca să recupereze tot ce s-a pierdut? Vrea să-i cumpere covrigei și înghețată și limonadă de la un chioșc, să-l lase să danseze prin parc, lingând sarea și înghețata prelinsă pe degete. Să-l vadă jucând jocuri naive, cu regulile schimbându-se pe parcurs: să țopăie pe dalele sparte ale trotuarului, să sară

în sus ca să lovească semnele de circulație când trec pe lângă ele. Nu: ea vrea să joace acele jocuri cu el. Vrea să fie doar mama lui pentru o zi. Ca și cum ar putea corecta toate acele zile fără ea, cu o singură după-amiază de aur.

O mașină de poliție se apropie pe furiș. Siluetele polițiștilor înăuntru: imagini neclare prin geamurile fumurii.

Într-o clipită, Margaret îl apucă pe Bird de cot, trăgându-l lângă o verandă din apropiere. Ghemuiți în spatele unei piramide de gunoi, strângându-l la pieptul ei, atât de aproape, că își simt unul altuia inimile bătând.

Mașina alunecă mai aproape, cu un aer suspicios. Scrutează perimetrul. Pe urmă se îndepărtează.

Margaret simte ceva cleios și amar în cerul gurii, în strânsoare, simte umerii încă de copil al lui Bird: fără mușchi, osoși, teribil de fragili. Nu-i poate oferi frumoasa după-amiază pe care o merită, nu încă. Nu e cinstit, își spune în gând. Duhoarea gunoiului se înalță în jurul lor, îmbâcsită, vâscoasă. Mașina de poliție a plecat de mult, dar ea continuă să-l țină în brațe, cu ochii închiși și fața lipită de neverosimila căldură a părului său. Când, în cele din urmă, îl eliberează din strânsoare și se uită la el, îi vede privirea speriată, dar încrezătoare. Căutând pe chipul ei un indiciu.

E-n regulă, șoptește ea. Nu-ți fie frică.

Nu mi-e frică, spune el. Am știut c-o să scăpăm.

Cu un zâmbet șovăitor, Margaret îl mai strânge o dată în brațe și se ridică în picioare.

Hai să mergem acasă, spune.

Se întorc cu metroul în Brooklyn, Bird la un capăt al vagonului, Margaret la celălalt, ca să nu suspecteze nimeni că ar fi împreună. Ea îl studiază de la distanță: o siluetă mică, agitată, cu părul negru, picior peste picior, trăgând de rupturile din scaun, reparate cu bandă adezivă. Nu-i prea poate vedea ochii ascunși în spatele ochelarilor de soare, dar când privește mai atent, observă privirile lui furișe în direcția ei, relaxarea aproape imperceptibilă a umerilor lui de fiecare dată când o găsește, sprijinită de o bară, supraveghindu-l pe furiș de la distanță. Aceștia sunt ultimii trei ani, își spune ea, condensați într-o clipă: orbitând de la distanță, bănuind, fără să fie vreodată sigură ce vede el, sperând că iluzia ei îl alină. Nu, se corectează ea în gând. Nu ultimii trei ani. Asta înseamnă, pur și simplu, să ai un copil.

Plantarea capacelor și întoarcerea acasă – acesta este, de obicei, un dans bine repetat pe care îl poate face fără să clipească. Însă astăzi este altfel. Astăzi nu poate sta locului; de fiecare dată când trenul se oprește, ea tresare, cercetându-i precaută pe ceilalți pasageri în timp ce moțăie ori se uită apatici în telefoane. Își aruncă privirea iar și iar la băiețelul de la capătul vagonului, acum calm, trezit din visare doar ca s-o privească o dată, cu un foarte vag zâmbet complice. Ea încearcă zadarnic să-i zâmbească la rându-i. Un alt tren trece în mare viteză pe lângă al lor, în altă direcție, iar formele nelămurite văzute prin geam îi amintesc de umbrele polițiștilor în mașina lor, fața lui Bird lângă umărul ei, trupul lui Bird subțirel și cald și vulnerabil, chiar și ocrotit de scutul brațelor ei. Se urăște că l-a dus acolo. Când își ține respirația, își amintește încă putoarea gunoiului, fetidă, sufocantă, de jur împrejur. Trenul zvâcnește sub ei, trepidează, tropotul roților, huruitul motorului și legănatul vagonului unindu-se într-un singur cuvânt care pulsează din ce în ce mai repede în interiorul ei. Când ajung la casa părăsită – mergând la mare distanță unul de altul, strecurându-se pe rând pe poartă în grădina din spate – cuvântul i se frământă în gâtlej, iar în clipa în care sunt amândoi din nou înăuntru, în siguranță, izbucnește afară, tăindu-i respirația.

Nu, spune ea. Nu. N-o fac.

Bird se întoarce și se uită la ea, încremenind cu spatele lipit de ușă, ca și cum ar baricada calea de ieșire. Preț de o clipă, ea pare mai bătrână, istovită; în holul întunecos, luminat de unicul bec amărât din camera de zi, părul ei încărunțește, chipul îi devine pământiu. O femeie împietrită.

Nu merită riscul, spune ea. În propriile-i urechi, vocea îi sună rigidă, aspră și dogită.

Dar capacele? spune Bird. Toate pe care abia le-am ascuns. Și toate cele ascunse deja de tine.

Nu contează. Le lăsăm în pace.

Dar e important. Bird scutură din cap, ca și cum ea ar încerca să-l păcălească. Nu-i așa? Indiferent ce anume faci tu. Știu că va fi de folos.

Nu contează, repetă Margaret. Uită. Uită tot.

Se repede la el, îl trage mai aproape, îi cuprinde fața între palme, pentru că este insuportabil să și-l amintească în pericol, să-și imagineze că ar mai putea fi vreodată în pericol, darămite din cauza ei. Oricare ar fi prețul, așa își promiseseră ea și Ethan, cu toți acei ani în urmă, iar ea tot așa gândește

și acum. Va face orice va fi necesar pentru a-și ocroti copilul.

Doar că… în brațele ei, Bird devine brusc tensionat și apoi se retrage.

Dar… spune el.

Are fruntea încruntată, o expresie pe care o cunoaște pentru că a simțit-o pe fața ei toată viața: încercând să deslușească ce fac oamenii și ce spun ei și ce înseamnă ceea ce spun. Margaret moștenise asta de la mama ei, care o moștenise probabil de la mama ei, și acum o vedea aici, pe chipul copilului ei, privind-o în față. O moștenire neintenționată.

Birdie, spune ea. Tu ești tot ce contează. Nu vreau s-o mai fac. Pur și simplu nu vreau să mai risc.

Dar ai spus… începe el, apoi se oprește din nou, iar ea aude tot ce el nu rostește cu voce tare. Dar toți copiii aceia? Ca Sadie. Și familiile lor. Nu de-aia ai plecat?

Vom găsi altă modalitate prin care să-i ajutăm, spune ea. Altceva. Nu știu ce. Dar ceva mai puțin riscant.

Are mintea încărcată de planuri confuze, incoerente.

Găsim noi ceva, spune ea. O cale să rămânem împreună, un loc unde să ne ascundem. Poate tati va găsi o cale să ni se alăture. Domi ne-ar putea ajuta. Nu-i așa că ar fi minunat? Bird?

Bălmăjește acum, nici nu aude ce spune. Îl prinde de mână cu ambele-i mâini, de parcă s-ar scufunda, sau chiar se scufundă, și asta o ajută să rămână la suprafață. Sunt tot unul lângă altul, pe hol, iar spațiul micuț e încărcat și fierbinte de răsuflările lor, tot în șoaptă vorbesc, dar amândoi au impresia că țipă. Tot ce vrea ea este să nu-i mai dea drumul lui Bird.

Nimic din toate astea nu mai contează, spune ea.

Dar chiar în timp ce vorbește, îi vede chipul înăsprindu-se, vede mici tăciuni mocnind în ochii lui. Cum poți privi în altă parte, citește ea în ochii lui, acum, când știi?

Deci, nu contează, spune el, atâta vreme cât se întâmplă altora.

Și ea știe: este prea târziu să-l mai convingă, pentru că i-a spus deja adevărul.

Bird, spune ea, însă dezamăgirea nedisimulată de pe chipul lui îi sfărâmă glasul în nisip.

Ești o ipocrită, spune el.

Bird ezită pentru o secundă, pe urmă alege să continue totuși.

Ești o mamă groaznică.

Margaret tresare, dar Bird pare s-o simtă și el, trăgându-se înapoi ca și cum ea l-ar fi plesnit. Pe chipul lui, ea vede oglindit ceea ce i se întâmplă probabil și ei: nările tensionate și tremurânde, conturul ochilor deodată fierbinte și roșu. Cu o smucitură subită, Bird o împinge de lângă el. Pe urmă urcă în fugă scările, iar ea nu se duce după el. Se simte stoarsă de puteri, secătuită, de parcă ar fi vomitat și ar fi vomitat până nu a mai rămas nimic înăuntru.

•

În întuneric, Bird cade într-un somn agitat.

Visează o aiureală crâncenă și năucitoare. Motoare stricate și ruginite, angrenaje imposibil contorsionate. Sticle de cerneală spărgându-i-se în mâini, pătându-i degetele într-un albastru apos. Cineva l-a pus să sprijine o clădire, iar dacă va pleca, ea se va prăbuși. A prins un șarpe într-o față de pernă, și se ridică, ținând sacul zvârcolit, și nu are unde să-l elibereze în siguranță. În ultimul vis, chiar înainte să se trezească, este înconjurat de alți copii, atât de înghesuiți în el, încât le simte căldura trupurilor, le aude suflul, le miroase pielea asudată. Dar nici unul dintre ei nu-i vorbește, nici unul nu-l privește. De fiecare dată când el întinde mâna, ei se îndepărtează fără vreun sunet, o mare mută despicându-se. Ochii lor privesc numai într-acolo unde nu este el: în jos, la palmele lor murdare, în urma lor, peste umeri, în sus, la cerul albastru și senin.

Se trezește panicat, se îngroapă în sacul de dormit, îl trage până sub bărbie. Acum își amintește: capacele de sticle, mașina de poliție, cearta. Tot ce îi spusese mama în ultimele două zile, despre motivele pe care le avusese ca să plece, și cât de repede renunțase la toate acestea. Se gândește la toți anii fără ea, când fuseseră doar el și tatăl lui, singuri, cu dor de ea. Cândva, ar fi dat orice și pe oricine ca s-o aducă înapoi.

Nu poate vedea nimic, nici măcar o rază de lumină de pe hol. Ciulește urechile ca s-o audă pe mama, dar nu aude nimic. Chiar și zgomotele de afară – deși ar trebui să existe – sunt înfundate, reduse la niște șoapte și zumzete vagi. Undeva pe-aici trebuie să fie și ea, dar el nu-și amintește drumul până în camera ei, iar în bezna adâncă nici măcar nu este sigur că ar putea găsi ieșirea. Este ca și cum nu ar fi absolut nimeni acolo.

Vaietul unei sirene străpunge plasticul de la fereastră: crește, e aici, s-a dus. Unicul semn de viață din lume. Ridică un deget și face o gaură în colțul plasticului, trage de ea, până când gaura cât un vârf de ac se lărgește.

Se apleacă, trage cu ochiul prin ea.

Afară, se așteaptă la și mai mult întuneric, în schimb vede o explozie amețitoare de lumină. Lumini scânteiază la ferestre, într-un mozaic sclipitor. O mare de lumini. Un val uriaș de lumini. Revărsându-se peste el în stropi lucitori. Fiecare dintre acele lumini este o persoană, spălând vase sau muncind sau citind, fără nici cea mai vagă idee că el există. Gândul la atâția oameni îl uluiește și îl înspăimântă. Toți acei oameni de acolo, milioane, miliarde, și nici măcar unul nu știe de el, nici măcar unuia singur nu-i pasă de el. Acoperă gaura cu palma, dar tot simte luminile sfârâindu-i pe piele ca o arsură solară. Nici chiar ghemuit în sacul de dormit, cu păturile trase peste cap, nu se liniștește.

Din el se revarsă un strigăt atâta vreme îngropat, încât sunetul lui este ca un cutremur în gâtlej. Un nume pe care nu l-a mai rostit de ani întregi.

Mamă! strigă el, rostogolindu-se din pat, iar întunericul se ridică și i se încolăcește în jurul gleznelor, trăgându-l la pământ.

Când deschide din nou ochii, este făcut ghem și o mână i se odihnește caldă și grea în spațiul moale dintre omoplați. Mama.

Șșșșș, spune ea, când el încearcă să se întoarcă. E-n regulă.

Ea șade pe podea lângă el. O formă mai puțin întunecată în beznă.

Știi, și eu m-am simțit la fel, spune ea, în prima noapte pe care am petrecut-o singură.

Palma ei caldă și moale pe ceafa lui. Netezindu-i părul sculat acolo.

De ce m-ai adus aici? spune el în sfârșit.

Am vrut… începe ea, apoi se oprește.

Cum să continue? Am vrut să mă asigur că ești în regulă. Am vrut să mă asigur că vei fi în regulă. Am vrut să văd cine ești. Am vrut să văd cine ai devenit. Am vrut să văd dacă ești tot tu. Am vrut să te văd.

Am vrut să fiu cu tine, spune simplu, și aceasta este singura explicație pe care o poate da, dar este ceea ce are el nevoie să audă. Voise să fie cu el. Voia încă să fie cu el. Nu plecase pentru că nu i-ar fi păsat de el.

Lămurirea lucrurilor se răspândește prin el ca un sedativ. Îi înmoaie mușchii, îi șlefuiește muchiile ascuțite ale gândurilor. Se sprijină de ea, încrezător că-i va putea susține greutatea. Îi lasă brațele să se încolăcească în jurul lui ca iedera împrejurul unui copac. Prin găurica pe care a făcut-o în plasticul de la fereastră, un firicel subțire de lumină își face loc înăuntru, formând o singură pată înstelată pe perete.

Ea îl mângâie pe spate, simte nodurile șirei spinării pe sub piele, ca un șirag de perle. Cu o mișcare delicată, își lipește mâinile de ale lui, deget de deget, palmă de palmă. Aproape la fel de mari ca ale ei, iar labele picioarelor probabil că sunt și mai mari. Ca un cățeluș, tot numai lăbuțe, în rest, doar un pui mic, dar alergând caraghios în urmă.

Birdie, spune ea, mi-e doar atât de teamă să nu te pierd iar.

El ridică privirea la ea, cu încrederea enigmatică a unui prunc adormit.

Dar o să te întorci, spune el.

Nu este o întrebare, ci o afirmație. O încurajare.

Ea dă aprobator din cap.

O să mă întorc, îi confirmă. Promit că o să mă întorc.

Și o spune cu convingere.

E-n regulă, murmură el. Nu este sigur dacă vorbește cu ea sau cu el. Dacă vorbește despre ce urmează, sau despre ce s-a întâmplat odinioară. Toate la un loc, decide el. Totul. E-n regulă, repetă, și știe, din încordarea delicată a brațelor ei, că l-a auzit.

Sunt aici, spune ea, și Bird se lasă înghițit de întuneric.

•

Când Bird se trezește din nou, e dimineață și mama a plecat. El stă chircit în pătuțul de copii, cu picioarele aproape îndoite la piept, cu sacul de dormit lăsat în urmă, pe băncuța de sub fereastră, răsucit ca o piele lepădată. Își amintește vag că voia să fie mic, să-și găsească un loc sigur în care să se ascundă. Să se izoleze. Este acoperit cu o pătură pe care nu o recunoaște, grea și prea mică și cu o formă ciudată, și atunci își dă seama că nu este o pătură, ci paltonul mamei.

III

De dimineață, la ora zece fix, Ducesa sosește în mașina ei lungă, luxoasă, cu ea la volan de data aceasta. La intrarea din spate, Margaret ezită. Dar Bird nu. Arde de nerăbdare să meargă.

Baftă! spune el. Cu o convingere fermă în priviri.

Bine, spune ea în cele din urmă. Pe curând.

Îl trage mai aproape, îl sărută pe tâmplă, chiar acolo unde i se simte pulsul sub piele.

Apoi Bird, cu rucsacul atârnând pe un umăr, fuge ca din pușcă prin curtea din spate, iese pe poartă și dispare în mașina de lângă bordură. Acolo, la celălalt capăt al banchetei, se vede o siluetă pe fundalul geamului fumuriu, întorcând capul la intrarea lui. Mai înaltă – cu o jumătate de cap mai înaltă decât el acum, poate –, cu părul mai lung, dar cu aceeași privire ageră, cu același surâs sceptic.

Bird, spune Sadie. Dumnezeule, Bird!

Se repede la el și îl îmbrățișează. Pielea ei miroase a cedru și a săpun. Bird, spune ea, am *atâtea* să-ți spun…

Dacă ai de gând să mă bârfești, te rog să aștepți până ieșim din oraș, spune Ducesa sec. Nu vreau să ratez nimic cât mă concentrez la trafic.

Sadie dă ostentativ ochii peste cap înspre scaunul șoferului.

Bine, spune ea.

În oglinda retrovizoare, Bird o vede pe Ducesă zâmbindu-le din priviri, iar asta îl liniștește mai mult decât orice. Sadie se simte în largul ei aici, așa cum el nu a mai văzut-o niciodată. Când mașina pornește de pe loc, ea se instalează mai confortabil în scaun și își întoarce privirea spre geam, scoțând un oftat ușor. Au trecut multe luni de când nu s-au văzut, dar Sadie pare cumva mai degrabă mai tânără, mai puțin precaută și vigilentă, de parcă ar putea, în sfârșit, să respire iar după mult timp în care își ținuse răsuflarea. Ca și cum nu ar mai trebui să răzbească prin lume de una singură. El cunoaște acest sentiment, într-o oarecare măsură: așa s-a simțit el noaptea trecută, când a strigat-o pe mama și ea a venit la el; așa s-a simțit în dimineața asta, când s-a trezit sub greutatea plăcută a paltonului ei. Se instalează și el mai confortabil în scaun, fericit să fie pentru o clipă un

simplu copil, lipsit de griji, bucurându-se doar de călătoria împreună. Are atâtea să o întrebe pe Sadie – mai întâi de toate, nu-și poate imagina cum e să locuiești cu Ducesa –, dar mai poate aștepta.

Unde mergem? întreabă el, pe când Ducesa se avântă în trafic.

La cabană, spune ea, în timp ce pornesc la drum.

Conduce rapid Ducesa, Bird și Sadie stau prinși bine în centurile de siguranță pe bancheta din spate și îndesați în scaune de accelerarea necruțătoare, iar când țâșnesc afară din cuibul cenușiu, încâlcit al orașului și ajung pe drum deschis, pare că sunt într-o rachetă lansată spre stele.

Sper că nu are niciunul dintre voi rău de mașină, spune deodată Ducesa, aruncând o privire în oglinda retrovizoare.

Niciunul dintre ei nu are. Bird merge rareori cu mașina, iar viteza amețitoare îl fascinează. Geamurile fumurii alterează culorile de afară, făcând cerul de peruzea și iarba de smarald. Până și șoseaua, despre care știe că este un banal asfalt tern, sclipește în nuanțe de argint. În preajma Ducesei, totul pare mai luxos și mai extravagant, iar acest lucru are un sens atât de inerent pentru el încât nu-l pune la îndoială, pur și simplu se afundă în pielea moale și savurează momentul. Alături de el, Sadie scoate un icnet scurt de uimire când un stol de păsări se înalță dintr-un copac și se răspândește ca un pumn de confetti. Pentru prima oară, Bird înțelege de ce scot câinii capul pe geam: după atâta timp în casă, și el simte nevoia, asemenea lor, să hăpăie tot ce poate, până și simplul aer fremătând de viață.

Merg o oră și jumătate într-o liniște sociabilă, singurul sunet fiind vâjâitul ocazional când trec pe lângă o altă mașină ori un camion. Ducesa nu folosește semnalizatorul, pur și simplu apasă ferm pe pedala de accelerație și depășește în viteză în timp ce motorul scoate un răget gutural. Bird se întreabă unde o fi cealaltă jumătate de autostradă, sensul către oraș – dincolo de copaci, poate. Deși n-o poate vedea, acolo trebuie să fie. Este un exercițiu de încredere. Mama i-a promis că se va întoarce. Alt exercițiu de încredere. El va reține totul, iar când se va întoarce, îi va povesti ce a văzut.

Ducesa a spus la *cabană,* iar asta și este, în cel mai strict sens: o căsuță micuță cât o cutie de lapte, înconjurată de copaci. Lui Bird și Sadie, cuvântul *cabană* le amintește de Abe Lincoln, de bușteni cioplìți și lupi urlând. Cabana Ducesei este mică și simplă, dar aici asemănările se opresc. Podelele din lemn din încăperea principală lucesc ca dropsurile. Șemineul

mare din centru este făcut din pietre de râu, șlefuite. În spatele lui sunt două dormitoare mici, o baie. Pe un perete, o fereastră dă înspre o poieniță dintre copaci, iar în depărtare se zărește oglinda scânteietoare de argint a unei ape.

Sper că n-o să vă înecați, spune Ducesa. Pe o rază de mulți kilometri nu mai este nicio casă, așa că n-o să vină nimeni să vă salveze.

Ridică mâna și se uită la ceasul fin de aur de la încheietură.

Deci, iată care sunt regulile, spune. Nu aveți voie să părăsiți proprietatea, dar e vorba de vreo douăzeci de hectare, așa că presupun că n-o să vă simțiți prea îngrădiți. Aveți voie să înotați, dacă nu vă deranjează frigul. Aveți voie să faceți focul, dar cu grijă. Doar în șemineu. V-am lăsat o sacoșă de mâncare. Ar trebui să vă ajungă până mâine, când mă voi întoarce. Nelămuriri?

Cine a construit această casă? întreabă Sadie. Nu știu de ce, dar nu cred că ai fost tu.

Îi zâmbește cu tupeu Ducesei, iar Ducesa îi zâmbește și ea, indulgent.

Tatăl meu a construit-o, spune ea.

Face o pauză și privește împrejur, de parcă acum ar vedea cabana pentru prima oară. Atentă la pereții din lemn, la tavanul din scânduri, la podeaua satinată.

Sau, mai bine zis, i-a plătit pe alții să o construiască, spune ea. Așa făcea el lucrurile. Glasul i se înmoaie. Când eram mică, mergeam acolo, pe malul apei, la pescuit. Cu el și cu mama. Nu am mai fost aici de mulți ani.

Pe urmă clatină din cap, de parcă s-ar scutura de praf. Prin urmare, aveți grijă să nu-i dați foc, spune ea aspru.

Te întorci în oraș s-o ajuți pe mama? întreabă Bird.

Pentru prima oară, Ducesa pare nesigură.

Știi bine cum e mama ta, spune ea, și Bird încuviințează din cap, deși se întreabă dacă știe cu adevărat. Când își pune ceva în minte, nimic n-o poate opri. Dar o să vină la mine după ce termină, și-o să ne întoarcem împreună aici mâine-dimineață, să vă luăm.

Și pe urmă? își spun în sinea lor Bird și Sadie deopotrivă, dar niciunul dintre ei nu îndrăznește să întrebe.

Ducesa se uită din nou la ceas.

Trebuie să plec, spune ea. Și-așa n-am să ajung înapoi decât spre mijlocul după-amiezii, iar dacă mai e și trafic…

Își ia cheile de pe masă și se întoarce spre ei, se uită când la unul, când

la celălalt.

Nu vă faceți griji, spune, cu un glas surprinzător de blând. Bird, Sadie. Totul va fi bine.

Bineînțeles că va fi, spune Sadie. Doar *suntem* aici acum.

•

După plecarea Ducesei, Bird și Sadie – brusc conștienți de toate lunile de când nu s-au mai văzut – cad într-o muțenie sfioasă. Fac tacit inventarul lucrurilor care îi înconjoară. În marea încăpere principală, o masă și trei scaune, o chicinetă; în baie, un duș, o toaletă și o mică fereastră cu fante de ventilație, prin care nu pot vedea decât copaci. Două dormitoare, unul mai spațios, crem, cu un pat dublu mare, și unul mai mic – roz –, cu două paturi de o persoană în colț.

Fără să întrebe, Sadie își azvârle pantofii din picioare în camera cea mare, dar Bird nu se supără. Este clar pentru cine a fost construită casa – părinți, copil –, iar el se bucură să lase pe altcineva să joace rolul adultului încă puțin timp. Se instalează pe sofa, în fața șemineului, iar sub el, pielea îmbătrânită pârâie.

Cum este? spune el. Să locuiești cu Ducesa. Cum e, *concret?*

Sadie râde. Domi? spune ea. Pare superscorpie, dar nu e.

Ca și cum ar fi fost rupt un sigiliu, Sadie începe să sporovăiască. În prima zi, spune ea, nu a văzut-o deloc pe Domi. I se alocase un dormitor – la ultimul etaj, cu o imensă hartă veche a lumii atârnată pe perete – și fusese lăsată în plata Domnului, iar ea își petrecuse toată ziua explorând muzeul ăla de casă, încercând să înțeleagă în ce fel de loc aterizase, ce fel de femeie era Domi. Margaret spunea că e de încredere, dar Sadie nu era obișnuită să se încreadă în vorbe. Târziu în seara aceea, ajunsese la biroul lui Domi, iar ea era încă la masa de lucru, citind actele împrăștiate pe acolo.

Ce faci acolo, domnișoară? a vrut să știe Domi, iar Sadie a ridicat privirea, uitându-se la ea cu alți ochi.

Deci, toate cecurile astea, a spus ea, bătând cu degetul în registrul contabil al lui Domi. Către toate bibliotecile. Știi ce fac ei. Tu îi… ajuți.

A urmat un moment lung, în care s-au studiat reciproc.

De ce? a întrebat Sadie, iar Domi a spus: E un gest mărunt. Ca să începem să îndreptăm lucrurile.

Sadie a închis carnetul de cecuri. Vreau să ajut, a spus.

Se așteptase ca Domi să râdă, dar nu a făcut-o. În schimb, Domi s-a

așezat pe scaunul din fața mesei de lucru, ca și cum Sadie ar fi fost șefa și ea era petenta, venită să ceară o favoare.

Poate că ai avea cum, a spus.

Petrecuseră zile întregi vorbind, Sadie povestindu-i lui Domi tot ce-și amintea despre autorități, familiile adoptive, tot sistemul PACT. Cum o mutaseră, cine o întâmpinase, unde mersese. Ce văzuse în biblioteci, în toate lunile acelea în care ei o ascunseseră. Ce și-ar fi dorit ea să fi făcut și ce și-ar fi dorit să fi făcut alții. Domi asculta. Și învăța.

Nu puteam ieși din casă, îi spune Sadie lui Bird. Ca să nu mă vadă careva. Dar Domi mi-a găsit chestii de făcut. Și mi-a căutat părinții. A încercat să le dea de urmă.

Se oprește și înghite în sec, iar Bird este destul de isteț să nu pună întrebări.

Ea a spus să nu renunțăm *încă,* spune Sadie. Zice că… mă rog, ea zice că nu se știe niciodată.

Cu o zi înainte de sosirea lui Bird, ultima pistă a lui Domi s-a dovedit a fi o nouă fundătură, și îi dăduse cu blândețe vestea lui Sadie, așa cum ai da vestea unei morți. Vom continua să căutăm, promisese ea, ținând-o strâns în brațe pe Sadie.

Dacă ai putea avea orice altceva, întrebase Domi în cele din urmă, rupând tăcerea, ce ți-ai dori?

Sadie a stat și a cumpănit.

O zi întreagă în care să pot face tot ce vreau, a spus ea. Fără să mă supravegheze cineva sau să mă judece sau să mă urmărească. Doar o zi.

Hmm, a făcut Domi. Poate fi complicat. Dar poate găsim o soluție. Dacă ai putea aștepta un pic, până la momentul potrivit.

•

Și acum iată-i pe amândoi aici, pe ea și Bird. O zi fără nimeni care să îi urmărească ori să îi judece. O zi în care să facă numai ce vor ei.

Mi-a povestit, continuă Sadie. Despre unele lucruri pe care ea și mama ta le-au văzut în timpul Crizei. Despre lucrurile pe care le-au făcut – și lucrurile pe care nu le-au făcut. Despre lucruri pe care le-ar fi făcut altfel. Știi ziua în care ai venit? adaugă ea îngâmfată. Eu i-am spus ce să întrebe. A venit sus și a zis: Tu ce l-ai întreba pe Bird ca să afli dacă este cu adevărat Bird? Și eu i-am spus: întreabă-l de bicicletă. Întreabă-l de cereale. Întreabă-l de masa de prânz.

Tu știi? întreabă Bird. Ce face mama mea…

Sadie tace.

Domi nu mi-a spus exact, recunoaște ea. Mama ta a venit de câteva ori, să facă planuri. Am încercat să trag cu urechea, adaugă ea, destul de mândră. Dar n-am auzit mare lucru.

Pun lucrurile cap la cap. După socotelile lor, Margaret trebuie să fi ascuns mii de capace de sticle, prin tot orașul. Acasă la Ducesă, Sadie răsfoise ziarele și mai văzuse știrile de la televizor și de pe net: nicio relatare despre oameni care să fi găsit chestii suspecte în capace de sticle. Nicio știre despre vreo tulburare, cel puțin nu în oraș. Indiferent ce s-ar pune la cale, nu s-a întâmplat încă. Acest lucru se desfășoară de săptămâni întregi, ca un arc întins implacabil.

E o chestie importantă, spune Sadie.

Bineînțeles că e, spune Bird. Mamei nu-i plac jumătățile de măsură.

Cred că nici lui Domi.

Privirile li se întâlnesc.

Bird, spune Sadie, pun pariu că asta va schimba totul. Indiferent ce pun ele la cale.

Preț de o clipă, tac amândoi, încercând să-și imagineze lumea de după.

În sinea lui, Bird freamătă de neliniște și sare în picioare. Trebuie să facă ceva să se liniștească.

Haide la apă!

O iau pe poteca ce traversează poienița dintre copaci, și iată: sclipind în soare, un mic golfuleț se prelungește până la întinderea albastră din zare.

Bird ia o pietricică și o azvârle cât poate de departe. Apa o înghite dintr-odată cu un pleoscăit satisfăcător, iar inelele concentrice ajung până la picioarele lui, pe mal. Ducesa are dreptate: cât văd cu ochii, nici urmă de alte case, de alți oameni, doar un pâlc des de copaci îngrămădiți în jurul acestui estuar mic cât un țechin. De sus, arată probabil ca și cum un uriaș și-ar fi lăsat amprenta degetului mare în pădure, formând acest spațiu perfect pentru cabana aflată chiar la marginea apei.

Bird nu a mai fost niciodată atât de departe de alți oameni. Toată viața lui, au fost mereu și alții prin preajmă, urmărind, ascultând. Chiar dacă nu-i vedeai, știai că sunt acolo: chiar la fereastră, chiar de partea cealaltă a zidului, ascunși imediat după un colț. Aici, nu este nimeni și el simte cum capătă proporții uriașe. Alături de el, Sadie scoate deodată un chiot, și

scoate și el unul, iar din copacii din apropiere își iau zborul un stol de vrăbii, apoi o iau la fugă amândoi, țipând, frământând pietrișul de pe țărm sub tălpi, fugărind veverițele catifelate care o zbughesc printre rădăcinile copacilor și se fac nevăzute printre crengi. Când se prăbușesc, entuziasmați și epuizați, freamătul tăcerii care se așterne peste ei din nou se simte mai zgomotos decât chiotele lor. Deocamdată, niciunul dintre ei nu se gândește la părinții săi. Sunt pur și simplu copii, ieșiți la joacă.

Haide în apă, sugerează Sadie. Doar până la glezne.

Își scot adidașii și șosetele și își suflecă blugii până la genunchi, iar când intră, tălpile lor formează mici inele noroioase, unduitoare. Apa este foarte rece, dar ei nu observă și nici nu le pasă. Sunt copaci buni de cățărat, nu puieții subțiri și anemici care înconjoară locul de joacă, vălurind asfaltul cu rădăcinile lor, ci arbori semeți, care se înalță mai sus chiar și decât îndrăznește Sadie să se aventureze.

Își petrec după-amiaza observând diverse lucruri în jurul lor: V-ul fin și alb de pe fiecare frunzuliță de trifoi, de parcă ar fi fost trasat cu o pensulă foarte subțire. Pălăriile oranj ale ciupercilor ce răsar din pământ; lichenii delicați, lipiți de trunchiurile copacilor precum solzii unor pești de jad. Un mesteacăn tânăr și zvelt, prea înalt pentru trunchiul său subțirel ca o nuielușă, arcuit aproape complet, și totuși continuând să crească, înălțându-și frunzele verzi, zimțate, spre cer. Octombrie e pe sfârșite, vine iarna, dar vegetația crește încă, e încă vie.

Începe să se însereze, iar Sadie scoate un chiot. Bird vine fuga taman la timp ca să vadă un crab mic cât un bănuț, luând-o la sănătoasa pe nisip. Acum, că se uită mai bine, îi vede peste tot, ascunși la vedere. Au fost acolo tot timpul, doar că el nu se uitase. Încearcă un timp să-i prindă, alergându-i de-a lungul țărmului, vrând să-i culeagă, iar Sadie chiar se apropie atât de tare, că este ciupită de cleștișorii mici, dar de fiecare dată crabii scapă: în găuri din nisip, printre stânci, în vasta întindere albastră a apei.

E nevoie de un copan de pui, spune Sadie atotștiutoare. Se ghemuiește pe nisip. Asta-ți trebuie. Ca să prinzi crabi mari, mult mai mari decât ăștia.

Apoi tace pentru o clipă.

Am fost cu mama într-o vară, continuă ea. Legi un copan de pui de o sfoară și îl arunci în apă, și când crabul îl apucă, tragi de sfoară spre tine, ușurel, ușurel de tot, și crabul vine după copan, și atunci prinzi crabul într-o plasă.

Bird și-i imaginează pe părinții lui învățându-l așa ceva: murdari de noroi, mergând anevoie prin apă. Râzând împreună, așa cum și-i amintește. Mulinând firul împovărat de pradă. Se întreabă, deodată, cât este ceasul, ce-o face mama lui în clipa asta, dacă ceea ce pune ea la cale a început deja. Deasupra lor, cerul se întinde nemărginit, plat și albastru, dar el tot îl scrutează, de parcă ar putea observa vălătuci de fum plutind tocmai dinspre oraș.

Crabii mănâncă pui? întreabă el, alungându-și gândul acela din minte, și Sadie încuviințează din cap. Mănâncă orice, răspunde ea.

Mama mi-a spus odată, continuă, legănându-se pe călcâie, despre o chestie care s-a întâmplat acolo unde a copilărit ea. Uneori, așa, cam o dată pe an, noaptea, toți crabii o iau razna și dau fuga pe țărm. E o chestie cu mareea și fazele lunii, sau cam așa ceva. Jubileu, așa i se spune. Te trezești în toiul nopții și te duci pe plajă și apa pur și simplu colcăie de ei. Practic *năvălesc* afară din apă – bagi mâna și îi tragi afară, găleți întregi. Ea cu verișorii ei și cu mătușile și unchii așa făceau. Oamenii îi cărau cu remorcile. Pe urmă făceau un foc uriaș și găteau crabii și făceau un ospăț în miez de noapte chiar acolo.

Uau! face Bird.

Spunea că atunci când era mică, se culca vara în costum de baie în fiecare seară și stătea așa, întinsă în întuneric, rugându-se să fie jubileu.

Sadie plutește pe gânduri, cu privirea pierdută în depărtare.

Spunea mereu c-o să mergem acolo într-o vară, în vizită la rudele acelea, ca să-mi cunosc și eu toți verișorii, dar n-am făcut-o niciodată.

Deasupra, un șoim se rotește leneș în înaltul văzduhului.

O găsim noi, spune Bird. Mama, Domi… sunt sigur c-o să-i dea de urmă.

Au tot căutat, spune Sadie. Nu știu dacă mai trăiește.

El nu a auzit-o niciodată atât de nesigură, iar asta îl dezorientează.

Dacă mai trăiește, o vor găsi, spune Bird încrezător. Mama lui, își spune în gând, își ține mereu promisiunile.

Chestia asta pe care o pune la cale mama ta, spune Sadie, *asta* este, Bird, asta va schimba totul.

O tăcere infinitezimală, apoi continuă.

Adică, așa ar trebui. Nu?

Mica ezitare din glasul ei, ca un ic, îi atrage atenția lui Bird. Ochii lui Sadie par a privi fix orizontul, dar în lumina caldă a după-amiezii, lucesc ca

două mărgele de sticlă smălțuite cu lacrimi. Ochii lui devin și ei apoși și fierbinți. Se gândește la tot ce i-a spus mama lui, la toți anii în care tatăl lui a încercat să-l ocrotească. La bărbatul de la pizzerie, la bărbatul din parc. La femeia cu cățelul. La părinții lui Sadie, la părinții mamei lui. La părinții tatălui lui, care s-au retras din viața lor, la doamna Pollard, îngrijorată, ghemuită lângă computerul lui, la scuipatul lui D.J. Pierce, căzut la câțiva centimetri de pantoful lui. Tot ce trebuie schimbat pare imens și incomensurabil.

Știi, spune el, am putea face un foc.

Funcționează: ochii ei se întorc de pe tărâmul posibilităților în cel al realității. Aici? întreabă ea, mirată.

În șemineu, spune Bird. Nu avem crabi, dar putem avea un foc.

•

Așază împreună lemnele. Un lucru mic și concret. Mi-a arătat tata cum se face, spune Sadie, el a fost cercetaș când era mic. Știa să facă multe chestii utile, cum ar fi să lege noduri și să găsească nordul luându-se după stele. Le așezi ca pe o cabană din bușteni, uite-așa. Iarbă uscată, pe urmă bețișoare, pe urmă lemne.

Bird roșește. Tatăl lui nu l-a învățat niciodată să facă asemenea lucruri utile. Ca în *Cei trei purceluși,* spune Bird. Sadie râde, iar el simte un fior ciudat de mândrie. E plăcut să faci pe cineva să râdă.

Gata, spune Sadie, și aprinde un chibrit, cu o mișcare rapidă de frecare.

Iarba uscată se aprinde imediat, pe urmă bețișoarele, o plăcută explozie portocalie. Pe urmă, toată construcția se prăbușește și focul se stinge. Huf, puf, spune Sadie. Cu un băț, dă deoparte rămășițele focului. Mai încercăm o dată.

Reconstruiesc căbănuța din lemne încrucișate, iar Bird caută ceva care să ia foc mai repede, și atunci observă teancul de ziare de lângă vatră. Ia unul, începe să-l mototolească, apoi se oprește.

Privește, spune el.

Ziarul datează din urmă cu aproape cincisprezece ani. În toiul Crizei, își dau ei seama. A ȘASEA ZI CONSECUTIVĂ DE DEMONSTRAȚII ÎN D.C.; 400 DE ARESTĂRI; 12 DEMONSTRANȚI ȘI 6 JANDARMI UCIȘI.

O fotografie acoperă aproape în întregime prima pagină: Washington D.C., în flăcări, o mulțime de oameni alergând. Atacă? Fug? Nu-și pot da

seama, doar că, judecând după unghiurile ascuțite ale corpurilor – brațele și picioarele larg deschise în toate direcțiile –, se mișcă rapid, în forță, instinctiv. Sunt îmbrăcați în negru, de la căciulile îndesate mult pe frunți la măștile și fularele ce le acoperă fețele și până jos, la bocancii cu tălpi groase din picioare; ar putea fi protestatari sau jandarmi, imposibil de spus cu exactitate. Pe caldarâm, aproape nedeslușit, zace trupul unei femei, cu fața într-o parte și părul mânjit de sânge. Pe fundal, Monumentul Washington pare un deget ridicat, întunecat pe fundalul unui cer de un portocaliu stins.

Bird mototolește ziarul cu ambele mâini până-l face ghem, ascunzând fotografia în interior.

Hai să mai încercăm o dată, spune.

Pune ghemotocul de hârtie în mijlocul micii căbănuțe pe care au construit-o, și ia din nou cutia cu chibrituri.

De data asta, flacăra înghite hârtia, ințețindu-se când ziarul se preface în cenușă. Mici limbi de foc ling șovăitoare bețigașele și apoi pălesc, iar de data asta, Bird își amintește ceva de demult, ceva ce i-a spus cândva tata. Un cuvânt, și povestea lui. Se lasă pe palme și pe genunchi, stă cu fața la foc. Își țuguie buzele cât poate de delicat și suflă, ca peste o rană usturătoare sau ca și cum ar trimite o bezea, iar flăcările se ințețesc, iasca se chircește și se scorojește și strălucește în cel mai intens portocaliu pe care l-a văzut el vreodată, apoi – când rămâne fără suflare – redevine cenușie. Sadie se așază și ea în patru labe lângă el și suflă, iar incandescența reînvie ușor, apoi se intensifică. Este ca și cum ai vedea culoarea revenind în obrajii cuiva, ca și cum ai privi zorile cuprinzând cerul întunecat.

Ințețesc pe rând focul, în tăcere – mai întâi Bird, apoi Sadie, apoi amândoi deodată, reinsuflându-i viață –, până când bețele mai mari se aprind, apoi buștenii, iar flăcările devin constante, calme și dogoritoare.

Spirare, își aude Bird tatăl spunând. A *respira. Con: împreună. Așadar, conspirație înseamnă ad litteram a respira împreună.*

O fac să sune atât de sinistru, spune Sadie, și abia atunci Bird își dă seama că a gândit cu voce tare. Totuși, a respira împreună, a respira același aer, este ceva frumos.

Rămân tăcuți un timp, iar Bird se gândește la zilele trecute, ghemuit cu mama în jurul măsuței de cafea. Punând cap la cap povestea ei șoptită, respirând amândoi același aer îmbâcsit. Sadie pune un lemn pe foc,

împingându-l mai aproape de mica vâlvătaie până când se aprinde și devine incandescent. Afară, soarele asfințește, însă seara este caldă încă, iar pe fereastră văd mici focuri în aer. Licurici. În entuziasmul lor, au lăsat ușa deschisă și un licurici a intrat în cabană, apoi încă unul, scântei verzi licărind în strălucirea roșie a focului.

Cândva am urât-o, se trezește Bird spunând.

Dar acum nu.

Tăcere lungă. În jurul lor, pete lucitoare se rotesc și se cufundă.

Nu, spune el, dându-și seama că așa este. Acum nu.

La cină, mănâncă ceva din sacoșa plină cu alimente, lăsată de Ducesă. Bird fierbe apă, pune în ea niște fidea. E bun, spune Sadie. Știi că părinții mei adoptivi nu mă lăsau să umblu la aragaz? Spuneau că sunt un pericol. Că aș fi putut da foc întregii case.

Ling ultimele dâre de sos din castroane.

Tu ce crezi că face ea în momentul ăsta? întreabă Bird.

Sadie se încruntă. Se pregătește, spune ea. Se pregătește să le declanșeze pe toate.

Prin *toate* se referă la sutele de capace de sticle răspândite prin tot orașul.

Crezi… Bird ezită. Crezi că este o persoană periculoasă? Adică, nu ar putea face rău nimănui. Sau ar putea?

Pauză lungă, în timp ce amândoi întorc întrebarea pe toate părțile, în minte.

Cred, spune Sadie în cele din urmă, că oricine poate face rău oricui, dacă există un motiv destul de întemeiat.

Bird se gândește la mama lui, trăgându-l la adăpost la apropierea mașinii de poliție, la fiara cu colți ascuțiți ce i s-a întrezărit deodată în priviri. Se gândește la tatăl lui, în ziua aceea din parc, stând deasupra bărbatului care îl împinsese. La sângele de pe pumnul lui. Ei fuseseră periculoși, își zice; ei îl iubiseră cu atâta ardoare, încât asta îi făcuse să fie periculoși.

Se duc la culcare devreme, după ce intră pe rând la baie, lăsând focul cu greu aprins să se transforme în cenușă. Așteaptă nerăbdători ziua de mâine. Au o mulțime de planuri, clădindu-se unul peste celălalt ca un turn de piese de domino. Mâine, Domi și Margaret îi vor duce înapoi în oraș. Unde totul va fi diferit, sunt siguri de asta, datorită acțiunilor lui Margaret.

Se întâmplă chiar acum, spune Sadie încântată. Bird, gândește-te, se

întâmplă, dar Bird nu știe ce să răspundă.

La apusul soarelui, Margaret se pune pe treabă.

Deschide vechiul laptop, cel pe care l-a asamblat din componente adunate de pe unde apuca: toate manualele acelea studiate nopți la rând, până târziu, în toate bibliotecile acelea, îi folosiseră la ceva. Se conectează pentru prima dată la Wi Fi. Este riscant – semnalele emise pot fi urmărite. Atâta vreme și-a înăbușit pașii, s-a redus singură la tăcere. Acum a sosit momentul să vorbească.

Tastează febril, rulând programul pe care l-a instalat. Trimite semnalul și așteaptă ca ele să se conecteze. Să ciulească urechile la comenzile ei. Capacele de sticle pe care le-a meșterit și plantat, patru săptămâni în șir. Tot ce pusese la cale cu atâta meticulozitate înaintea sosirii lui Bird.

A calculat: câte unul la fiecare două cvartale, din Districtul Financiar până aproape de Harlem. Impermeabile în micile lor cochilii de plastic, suficient de mici ca să poată fi ascunse în locuri unde să nu fie deranjate săptămâni întregi. Chiar dacă vreunul era observat, nu ar fi fost luat în seamă: un obiect fără valoare, încă un gunoi de măturat. Nimeni nu lua la cercetat lucrurile găsite în rigole, în praful de pe marginea drumului, în coșurile de gunoi, erau lucruri pe care oamenii încercau să le ignore. După calculele ei, plantase două mii unsprezece. Câte dintre ele au supraviețuit și sunt funcționale, câte se vor conecta și vor răspunde semnalului ei?

Zece, la început, acum cincisprezece. Douăzeci și cinci.

La început, nu știuse cum să folosească toate poveștile pe care le culesese. Prima frântură de idee prinsese contur în mintea ei când una dintre mame îi strânsese mâna și-i vorbise cu voce tremurândă. *Spune-le tuturor ce s-a întâmplat cu fetița mea. Spune lumii întregi. Strig-o din înaltul cerului, dacă poți.* Ulterior, ideea s-a cristalizat, într-o dimineață însorită în L.A., când a ridicat privirea și a văzut ceva: o antenă de telefonie mobilă, deghizată într-un copac deloc convingător. Înfășurată într-o pânză verde imprimată cu frunze, cu brațe în unghiuri drepte, rigide, precum cele ale unui manechin. Soiul greșit de copac pentru mediu, un arbore veșnic verde, dominând toți palmierii, cu capul și umerii mai sus decât ale copacilor adevărați, scoțând un bâzâit silențios. Ce fel de mesaje emitea el prin eter? Închisese ochii pentru o clipă, imaginându-și toate acele cuvinte invizibile devenite audibile, o învălmășeală de voci străbătând orașul ca o rețea.

Se gândește din nou la asta și privește monitorul, privește capacele de

sticle răspunzând apelului. Șaptezeci, o sută, două sute.

În interiorul fiecăruia, un mic receptor reglat pe frecvența precisă emisă acum de computerul ei. Și de asemenea: un mic difuzor. Recepție până la șaisprezece kilometri, îi promisese Domi, de o claritate excepțională, și se va auzi de la un cvartal distanță, cel puțin. Tatăl ei se îmbogățise cu această tehnologie, deși e clar că nu și-o imaginase niciodată folosită într-un astfel de scop. Se trezesc pe rând, unul după altul, și numărul lor tot crește. Trei sute. Fiecare un punctuleț luminos pe hartă, extinzându-se către nord, dinspre Battery Park, împestrițând Chinatown, Koreatown și Hell's Kitchen, prin întregul Midtown până în Upper West Side, și nu numai. Peste cinci sute deja, și numărătoarea continuă. Când ajunge la o mie nouă sute, se oprește, iar Margaret face un calcul rapid. Aproape nouăzeci și cinci la sută, adică zece cu felicitări. Ce mândri ar fi părinții ei!

Ia microfonul, își drege glasul, și în tot orașul, stradă după stradă, difuzoarele din capacele de sticle se trezesc la viață, recepționând semnalul transmis de ea. O voce înălțându-se din scorburile copacilor, de sub coșurile de gunoi, din crăpăturile trotuarelor și din spatele stâlpilor de iluminat: de peste tot și de oriunde a reușit ea să înfigă câte un capac de sticlă în ultima lună. Rămase ascunse până în clipa aceasta, când din acel minuscul căpăcel rotund glasul ei avea să explodeze, surprinzător de tare, făcându-i pe toți din preajmă să tresară. Glasul acesta răsunând la unison – ușor dogit, bătrân parcă – în tot orașul. O singură voce, rostind cuvintele multora.

•

Nu trebuie să fie în direct, spusese Domi. Poate fi o înregistrare. Ar fi mai sigur. Nu trebuie să fii acolo. O spusese cu blândețe, de parcă ar fi încercat să convingă un copil încăpățânat.

Margaret a scuturat din cap. Nu trebuie, a spus, dar vreau să fie în direct.

Nu-și poate explica de ce, dar o simte în sufletul ei: unele lucruri trebuie făcute personal. Să fii martor. Să fii la căpătâiul muribundului. Să ți-i amintești pe cei care nu mai sunt. La unele lucruri trebuie să fii martor. Dar mai exista un motiv pe care ea însăși nu-l putea vedea limpede, îi putea doar simți prezența, așa cum simți o fantomă. Ea nu fusese de față când îi muriseră părinții; ei muriseră singuri, fără ea, iar ea ar fi trebuit să fie acolo, să-l vadă pe bărbatul care îl împinsese pe tatăl ei și să-și înfiereze chipul lui în minte; ar fi trebuit să fie acolo, lângă patul de spital al tatălui ei, printre

mașinăriile care bipăiau și clipeau, să-l sărute și să-l lase să plece. Ar fi trebuit să fie acolo, a doua zi de dimineață, s-o prindă pe mama ei în cădere, poate s-o salveze, sau dacă nu, măcar să-i ofere un chip iubitor la care să se uite când lumina ochilor i s-a stins. Nu și-ar fi putut articula limpede aceste gânduri, dar intuia forma acestei greșeli înăuntrul ei, la fel cum își simțea inima bubuindu-i în piept. Ei meritaseră ca cineva să aibă astfel grijă de ei, dar nu avuseseră pe nimeni, iar ea, prin acest gest mărunt, avea să fie martor solemn și să întindă o mână consolatoare pentru fiecare dintre poveștile ce urmau a fi spuse.

Singură în casa întunecoasă de cărămidă roșie, deschide primul carnețel, dintr-o bibliotecă întreagă de povești pe care le-a adunat și le-a purtat lipite de trupul ei în ultimii trei ani. Cuvintele celor cu care a vorbit, notate exact, cu scris microscopic, încredințate ei spre păstrare, ocrotire și împărtășire. Începe să dea astfel glas vorbelor pe care aceste familii i le-au șoptit. Rând pe rând, copil după copil, ea spune fiecare poveste.

•

Mai întâi, introducerea. Doar un prenume, nimic care să trădeze pe cineva: *Emmanuel. Jackie. Tien. Parker.* Orașul în care locuiseră: *Berkeley. Decatur. Eugene. Detroit.* Vârsta la care fuseseră luați: *Nouă. Șase. Șapte și jumătate. Doi.*

Și apoi, concretizarea acestor profiluri: contururile și texturile unei anumite vieți trăite, detaliile care-l făceau unic pe fiecare copil în parte. Cele mai mărunte și mai umane momente, care explicau cine erau ei. *Atenție la detalii.*

Zâmbetul lui era atât de surprinzător. Acum râdea fericit. Acum devenea brusc serios. Lua foarte în serios până și jocul de-a cucu-bau. De parcă ar fi știut de pe atunci că am fi putut dispărea, cu fluturarea unei pături, pentru totdeauna.

Nu voia să mănânce niciun preparat care avea colțuri. Trebuia să-i tai sandvișurile rotunde. Luni la rând, am trăit din colțurile tăiate pe care ea nu le voia.

La început, oamenii se opresc, nedumeriți. De unde vine vocea asta? Se uită peste umăr, căutând sursa. E cineva în spatele lor? În spatele acelui

copac? Dar nu, nu e nimeni. Sunt singuri. Și pe urmă încep să asculte; nu se pot abține. O poveste, pe urmă încă una. Se opresc și curând nu mai sunt singuri, sunt grupuri de câțiva trecători, pe urmă zeci, atât de mulți oameni tăcuți laolaltă, ascultând. Newyorkezii ăștia reci – oameni care puteau trece nepăsători pe lângă o trupă de dansatori de breakdance rotindu-se în jurul barelor din metrouri, care puteau ocoli un cârd de turiști cu aparate foto sau un bărbat îmbrăcat într-un hotdog gigant fără să încetinească pasul ori să-și piardă concentrarea, fără măcar o privire piezișă – se opreau, ascultau, râurile forfotitoare de pe străzile orașului crescând și umflându-se. Vocea vine de peste tot din jurul lor, chiar din aer, parcă, și deși ulterior unii dintre ei aveau să spună că parcă ar fi venit de la Dumnezeu, din ceruri, majoritatea celor care o auziseră aveau să insiste asupra unei idei diametral opuse: a părut o voce lăuntrică a lor, vorbind atât din afară, cât și dinăuntrul lor, și cu toate că Margaret dădea glas poveștilor unor străini, oameni pe care ei nu îi întâlniseră niciodată, copii care nu erau ai lor, dureri pe care ei nu le trăiseră, cumva ea nu doar li se adresa, ci și vorbea cu ei, despre ei, ca și cum poveștile pe care le spunea, una după alta, într-un șir parcă nesfârșit, nu erau ale altcuiva, ci reprezentau o singură mare poveste din care făceau și ei parte.

În seara în care te-au luat, mă supărasem pe tine, mâzgăliseși un perete cu un marker permanent, îți mâzgăliseși fața și mâinile, plus o parte din covor, mâzgălituri negre, furioase. Te plesnisem și tu plecaseși la culcare plângând, iar eu frecam peretele cu un burete, când am auzit bătăi în ușă.

Ea vrea ca oamenii să țină minte mai mult decât numele lor. Mai mult decât fețele lor. Mai mult decât ce li s-a întâmplat, mai mult decât simplul episod final al răpirii lor. Fiecare dintre ei trebuie reținut ca fiind o persoană diferită de oricare alta, nu doar un nume dintr-o listă, ci ca fiind *cineva,* cineva diferit de oricare alt om.

Mai ții minte ziua aceea când am fost pe dig? În ziua aceea, lumea era plină de lucruri pe care să le privești, focile lunecând prin port, și roata mare învârtindu-se pe fundalul cerului albastru, și pescărușii plutind deasupra noastră, iar când a început să se întunece, eu am spus: Haide să mâncăm înghețată la cină, iar tu te-ai uitat la mine de parcă îmi crescuseră

aripi. Tu ți-ai luat din cea cu unt de arahide și frișcă, iar eu, de ciocolată. Pe drum înspre casă, în tramvai era aglomerat, așa că te-ai așezat la mine în brațe și ai adormit, și din gură îți curgea unt de arahide pe gâtul meu. Sper să nu uiți ziua aceea. Sper să nu uiți înghețata de la cină.

Nu poate continua la infinit, știe asta. Undeva, acolo, ei încearcă deja să o localizeze. Caută difuzoarele, zdrobindu-le pe rând. Ea a complicat lucrurile cât a putut de mult. Vor trebui să se ia după sunet, făcându-și loc cu coatele prin mulțimile de ascultători, urmând vocea ei până la sursă. Se vor folosi de lanterne; vor avea la dispoziție doar acele fascicule subțiri de lumină pentru a sonda fiecare gaură și crăpătură. Vor trebui să pipăie cu mâinile, peste crusta de gume de mestecat lipite pe fundul coșurilor de gunoi, prin rigolele vâscoase și grătarele canalelor puturoase, pe sub grămezi de rahat de câine, scormonind ca să scoată capacele pe care ea le-a ascuns atât de minuțios. Difuzoarele nu pot fi oprite; pot fi doar distruse, iar urmăritorii ei le vor zdrobi sub călcâiele bocancilor, dar sunetul va continua, din celelalte difuzoare, la doar un bloc sau două depărtare; cu fiecare pe care îl vor găsi, își vor da seama că mai sunt încă alte sute, că oricât de departe și-ar întinde plasa, undeva și mai departe aceste povești continuă să se audă. Este un joc de-a v-ați ascunselea, iar ea îl va menține cât de mult va putea. Nu vor găsi niciodată toate difuzoarele, însă mai devreme sau mai târziu, îi vor depista semnalul de Wi Fi care o leagă de toate acele difuzoare printr-un șir de minuscule urme de pași digitali; se vor lua după acele urme până la casa unde se ascunde, unde stă cu un microfon în față și cu teancul de carnețele, cu coperțile moi și vălurite de la cât le purtase lipite de corpul ei. Când vor sosi, ea va fi dispărut deja.

Va spune cât de multe povești va putea. Mai are încă timp. Povestea unei familii. Apoi următoarea. Ce vreți să vă amintiți? îi întrebase pe cei rămași. Ce ați vrea să îi spuneți copilului vostru? Înregistrase acele cuvinte și acum, așa cum a promis, ea le dă glas în numele lor, cuvintelor pe care ei nu le pot rosti cu voce tare.

Când nu pot dormi, îți număr în gând pistruii. De pe tâmplă, acolo unde pielea este mai subțire. De pe obrazul drept, chiar sub ureche. Din pliul cotului, de lângă genunchi, câțiva pe încheietura mâinii. Semnele astea pe care le-ai avut încă de când erai în pântecul meu. Mă întreb dacă sunt tot

acolo sau dacă au dispărut cu timpul. Dacă ai și mai multe semne pe piele acum, iar eu n-am să apuc să le văd niciodată.

Înainte să adormi, mă întrebai ce vei visa în noaptea aceea. În noaptea asta, spuneam eu, vei visa că ești o sirenă, explorând un imens oraș scufundat. Sau: în noaptea asta, vei zbura cu o rachetă și vei trece pe lângă multe stele sclipitoare. Într-o noapte, eram obosită. Nu mi-a venit nicio idee. Adevărul este că fuseseși obraznică toată ziua și voiam pur și simplu să te culci odată. Am spus: în noaptea asta vei visa că ești la căldură și la adăpost, dormind în patul tău. Ce vis banal, mamă, ai spus, e cel mai banal vis de care am auzit vreodată. Și așa era, dar acum este cel mai frumos vis la care mă pot gândi, unicul vis pe care mi-l pot imagina.

Când ei vor începe să se apropie, ea va abandona corabia. Urmărește difuzoarele stingându-se rând pe rând pe harta ei, indicând cât de mult s-au apropiat. Domi așteaptă în Park Avenue; planul este ca, după ce va transmite cât va putea, Margaret să distrugă laptopul, să își ia carnețelele și să fugă.

Oare ascultă cineva? Sau oamenii trec pur și simplu în grabă? Și cât de mult poate asta să schimbe de fapt lucrurile? O simplă poveste, chiar și toate aceste povești luate la un loc și turnate în urechile lumii prea ocupate – o lume mișcându-se atât de repede, că vocile și sunetele își modifică frecvența ca în efectul Doppler într-un scâncet amplificat, atât de vag încât, chiar și atunci când atenția îți este atrasă de un huruit neobișnuit, tu treci în grabă mai departe înainte de a-l putea vedea, smulgându-l ca pe un ac rămas în urma înțepăturii unei albine. Este greu să auzi ceva, și chiar dacă cineva aude, cât de mult ar putea influența situația, ce schimbare ar putea aduce doar aceste cuvinte, doar acest lucru care s-a întâmplat cândva unei persoane pe care ascultătorul nu o cunoaște și nu o va cunoaște niciodată? Este o simplă poveste. Sunt doar niște cuvinte.

Ea nu știe dacă va aduce vreo schimbare. Nu știe dacă ascultă cineva. Ea este aici, încuiată în dulap, desenând pisică după pisică, îndesându-le în crăpături. Fără să fie sigură dacă ele își vor înfige fie și o gheară în bestia de afară.

Cu toate acestea, mai dă o pagină și continuă să citească.

Am păstrat toți dințișorii pe care i-ai pus sub pernă, într-o cutiuță metalică în care au fost cândva mentosane. Uneori, îi scot și îi țin în palmă, îi fac să zornăie ca pe niște mărgeluțe. Țin cutiuța asta metalică în cutia mea de bijuterii. Mi se pare locul potrivit pentru aceste mici fragmente din tine, locul potrivit pentru mici obiecte prețioase.

Sper că ești fericit.

Sper că știi cât de mult

Sper

Ea crede până la sfârșit că mai are încă timp. Că poate transmite fiecare poveste pe care a cules-o și consemnat-o și pe care a promis să o spună, apoi să ajungă la Bird. Dar se înșală. Partea cea mai întunecată a nopții s-a încheiat, iar în depărtare, chiar acolo unde cerul se unește cu oceanul, soarele începe să răsară. Și atunci ea aude: o mașină, pe urmă încă una și încă una. Și încă una. Scârțâitul de roți în timp ce mașina derapează și apoi se oprește, liniștea bruscă, de rău augur, după ce motoarele amuțesc rând pe rând.

Mai are încă multe carnețele pline cu povești cărora nu va mai avea timp să le dea glas. A calculat greșit. A rămas prea mult acolo.

Atunci se năpustesc asupra ei cu aripile lor cernite, aproape sufocând-o: toate greșelile ei ca mamă. Fiecare moment în parte când abătuse suferința asupra celui pe care voia cel mai tare să-l ocrotească. Odată, îl cocoțase pe Bird pe umerii ei și el se lovise cu capul de tocul ușii, iar o vânătaie de culoarea prunei îi înflorise pe frunte. Îi dăduse o cană, iar sticla – invizibil crăpată – i se spărsese în guriță. Catalogul eșecurilor din mintea ei este nesfârșit și indelebil, și fiecare amintire își adâncește ghearele în ea, strivind-o, țintuind-o în loc. Îl întepase cu un ac, încercând să scoată o așchie, și o perlă de sânge i se ivise pe deget. Țipase la el, când era mic și făcea o criză, și-l lăsase să plângă singur. Îl pusese în pericol, cu un vers dintr-o poezie, și apoi îl lăsase singur atâta vreme, și curând avea să rămână din nou singur. Oare va înțelege vreodată? Prin întunericul străveziu, privește carnețelele întinse pe masă. Un teanc întreg, pline cu poveștile altora, cu amintirile și regretele lor, toate eșecurile și dragostea lor, toate

lucrurile pe care părinții și-ar fi dorit să le poată spune copiilor, știind că era posibil să nu-i mai vadă niciodată. Poate, își spune ea, poate că asta înseamnă pur și simplu viața: o listă infinită de greșeli care nu au fost în defavoarea bucuriilor, ci pur și simplu s-au suprapus, cele două liste amestecându-se și contopindu-se, toate micile momente care alcătuiau mozaicul unei persoane, al unei relații, al unei vieți. Așadar, ce va învăța Bird: că mama lui este supusă greșelii. Că este și ea om.

Închide carnețelul din fața ei, îl pune deasupra celorlalte. Va lua aceste povești cu ea în unicul mod cu putință: aprinde un chibrit și dă foc teancului.

Și apoi, pentru că i-a mai rămas un moment, căci ei vin spre ea, dar nu au ajuns încă, începe să spună o ultimă poveste. O scuză, o scrisoare de dragoste. O poveste pe care nu a notat-o niciodată pentru că o știe pe de rost. Închide ochii și începe să vorbească.

Bird. De ce ți-am spus atât de multe povești? Pentru că am vrut să înțelegi lumea. Am vrut să dau lumii un sens pentru tine. Am vrut ca lumea să aibă noimă.

Când te-ai născut, tatăl tău a vrut ca tu să iei numele meu. Miu: mlădiță. I-a plăcut ideea că tu erai micul nostru vlăstar. Dar eu l-am ales pe al lui: Gardner. Cel care face lucrurile să crească. Am vrut ca tu să fii nu doar cel care crește, ci și cel care ajută să crească. Să ai control asupra vieții tale, îndreptându-ți energia spre ceea ce va urma, înclinându-te spre lumină.

Doar că unii oameni au altă poveste pentru numele tău. Car: armă. Dyn: alarmă. Gardner, cel care aude semnalul de alarmă și vine cu arme. Un războinic, păzind ce-a fost lăsat în urmă, protejând ce-i este drag. Eu nu am știut asta pe atunci. Însă acum, mă bucur că le ai pe ambele în tine. Un ocrotitor, având grijă de viitor; un luptător, apărând ceea ce se află deja aici.

Există atât de multe alte povești pe care mi-aș dori să ți le spun. Va trebui să-i rogi pe alții – pe tatăl tău, pe prietenii tăi. Pe străinii cumsecade pe care-i vei întâlni cândva. Pe toți cei care-și amintesc.

Dar la urma urmei, fiecare poveste pe care vreau să ți-o spun este la fel.

A fost odată ca niciodată un băiețel. A fost odată ca niciodată o mamă. A fost odată ca niciodată un băiețel pe care mama lui îl iubea nespus.

Când se oprește ea din vorbit? Când termini vreodată de spus povestea persoanei iubite? Întorci cele mai prețioase dintre amintirile tale pe toate părțile, tocindu-le muchiile, încingându-le din nou cu căldura ta sufletească. Atingi contururile și adânciturile fiecărui detaliu de care dispui, memorându-le, recitându-le încă o dată, deși ți s-au întipărit deja în oase. Cine gândește vreodată, amintindu-și chipul cuiva iubit, care nu mai este: da, te-am privit suficient, te-am iubit suficient, am petrecut suficient timp cu tine, totul a fost de ajuns?

Ridică laptopul deasupra capului și dă cu el de podea, iar în spatele ei, aude ușa deschizându-se.

Când Bird și Sadie se trezesc, este dimineață. La început, niciunul dintre ei nu-și amintește unde se află, apoi se dezmeticesc brusc: cabana. Proiectul. Afară, copacii sunt ca niște săgeți lungi și drepte, înălțându-se spre cer. Sunt siguri că planul lui Margaret a fost un succes, siguri că ea a schimbat totul, siguri că atunci când va sosi împreună cu Ducesa, vor fi duși înapoi într-un oraș complet schimbat, o lume readusă pe axa ei.

Doar că nu vine nimeni. Își termină cerealele și se așază unul lângă celălalt pe treptele din fața cabanei, așteptând. O zi mohorâtă, cu atmosferă încărcată, amortizând sunetul din jurul lor ca o pilotă groasă. Din când în când, jură că aud ceva – scrâșnet de cauciucuri pe pietriș sau huruitul unui motor apropiindu-se. Dar tot nu vine nimeni.

Vor ajunge curând, spune Sadie, încrezătoare. Pun pariu că e din cauza traficului. Vin ele.

În cabană nu există telefon, nici computer, nici internet. Nimic care să-i lege de lumea exterioară. Abia atunci, Bird și Sadie își dau seama că au o idee foarte vagă despre locul unde se află; pe drumul până acolo, cu cât se îndepărtaseră mai mult de oraș, încetaseră să mai acorde atenție indicatoarelor de pe șosea. Nu contase la momentul acela, dar se gândesc la cele douăzeci de hectare dintre ei și cea mai apropiată persoană. Cum să găsești pe cineva într-un astfel de spațiu? Mult deasupra copacilor, plutesc norii plumburii și întunecoși.

Și dacă nu se mai întoarce nimeni niciodată? spune Bird. În tăcerea așternută, se gândesc amândoi la asta. Ar putea trăi aici, o vreme; este cald și adăpostit; sacoșa cu mâncare lăsată de Ducesă le-ar putea ajunge câteva zile, poate și mai mult. Și pe urmă?

Poate găsim un vecin, de la care să dăm un telefon, spune Sadie.

Dar amândoi știu că asta este imposibil. În ce direcție ar lua-o, și cum ar găsi o altă casă, și, oricum, după ce ar ajunge acolo, pe cine ar suna? Încearcă să-și imagineze: ar putea-o lua pe drumeagul lung, cu pietriș, până ar ajunge la șosea, și să urmeze șoseaua. Trebuie să ducă undeva: fie înapoi în oraș, fie chiar mai departe de el, dar i-ar duce printre oameni. Și pe urmă? Aici se opresc, împotmoliți, nesiguri de ce urmează. Indiferent cine i-ar găsi ar chema autoritățile, care i-ar lua, și nu împreună. Deodată, se aud foșnete și trosnituri, iar ei încremenesc de nerăbdare, dar nu e nimeni, nicio mișcare, doar vântul, ințețindu-se, agitând copacii. Ramurile șfichiuiesc și

plesnesc aerul. Bird n-a știut niciodată că pădurea poate fi atât de zgomotoasă, nici atât de sălbatică.

Poate s-a întâmplat ceva, spune el.

Iar asta nu o spune, dar amândoi o gândesc: poate că au fost prinse, Margaret sau Ducesa, sau ambele, poate că au fost capturate, poate că nu va mai veni nimeni niciodată după ei. Sau – un gând mult mai urât, unul care le vine amândurora în minte, aproape la unison, deși niciunul dintre ei nu îndrăznește să-l rostească – poate că autoritățile vin acum după ei, sunt pe cale să le dea de urmă. Aerul se răcorește brusc, făcându-i pe amândoi să se înfioare.

Sadie scutură din cap. Ca și cum, refuzând să creadă așa ceva, poate influența vrerea universului.

Ar fi imposibil, spune. Sunt prea precaute, au plănuit totul cu grijă. Nu ar *permite să se* întâmple așa ceva.

Hai să intrăm, spune Bird, ridicându-se în picioare, dar Sadie nu se clintește. Haide, spune el, uite, oricum stă să plouă. Are dreptate, atmosfera a devenit încărcată și fremătătoare, ca în pragul unei furtuni. Dar Sadie își înfige și mai hotărât picioarele pe treaptă, își strânge genunchii la piept.

Du-te, dacă vrei. Eu rămân aici. Vor veni curând, o știu.

Bird șovăie în pragul ușii, nevrând s-o lase pe Sadie singură, nevrând să fie nici el singur. Nici afară, nici înăuntru, scrutează drumeagul cu pietriș înaintând printre copaci, dincolo de curbă, până unde nu se mai vede. Tot nimic, și stropi mari încep să cadă, lăsând pete negre pe treptele de lemn.

Sadie! strigă el. Sadie! Vino odată!

Ploaia sâsâie în cădere, ca o mie de șerpi mici, iar acolo unde lovește, pământul tresare și se zvârcolește. Străpunge colbul, făcând găuri ce se lărgesc în cratere, care se umplu și devin băltoace. Ricoșează din pietrișul aleii și din trepte, stropind până la gleznă. Din Sadie, care tot acolo șade, încrezătoare, îndărătnică, cu ochii fixați pe drumeagul către șosea, până când, într-un final, udă până la piele, intră în casă.

Bird închide ușa, iar liniștea ce urmează, după mugetul și vuietul furtunii, este asurzitoare. Apa se prelinge de pe hainele lui Sadie, făcând o băltoacă la picioarele ei. Ea nici măcar nu-și șterge fața, își lasă pur și simplu părul să-i picure direct pe obraji, așa că Bird nu-și poate da seama dacă plânge. El întinde o mână și-i atinge umărul, dar ea îl dă deoparte.

N-am nimic, spune fata.

Se duce în dormitorul ei să-și ia haine uscate, și când se întoarce, ține ceva în mâini.

Ia uită-te aici, spune. Privește ce-am găsit în sertarul noptierei.

Un borcănaș oranj, un capac alb. Îl agită și, înăuntru, niște pilule ropotesc ca grindina.

Citesc împreună eticheta ștearsă: *Duchess, Claude. În caz de atac de panică, se ia 1 tabletă.* Data expirării, undeva în plină Criză. Sadie răsucește capacul.

Mai sunt doar două, spune. Din… se oprește și consultă eticheta… o sută cincizeci.

Ploaia continuă să răpăie pe acoperiș, în timp ce ei scotocesc prin toate cotloanele ascunse ale casei. În garderob: ulei de lavandă, un ghid pentru meditație, trei tipuri de somnifere. Scrisori într-o limbă pe care nu o înțeleg, cu timbre străine. În cealaltă noptieră, un creion rupt, o revistă de integrame – *Simplu ca bună ziua!* –, o sticlă goală de whisky, o cutie de gloanțe, goală și ea. Acum observă amândoi adânciturile gemene din saltea, zona tocită a covorului unde cineva trebuie să fi călcat, dimineață de dimineață, adunându-și forța și voința pentru a începe o nouă zi. Observă crăpătura veiozei de pe noptieră, acolo unde a fost spartă și apoi lipită. Urme de arsură ici și colo pe podeaua din lemn, unde a căzut scrum fierbinte de țigară.

Au tot timpul la dispoziție. Din când în când, li se mai pare că aud un zgomot, că cineva se apropie, dar când dau fuga la ferestruică și se uită afară, își dau seama că nu e decât vântul, cu ploaia lovind zgomotos cabana dintr-o parte și copacii trosnind și gemând în furtună. În bucătărie, în fundul sertarului cel mai de sus, găsesc pungi vechi de paste și fasole, cu date de expirare de dinainte să se nască ei.

Pentru prima oară, își pot imagina totul: lungile luni de așteptare, aici departe, în pădure. Întrebându-se ce se întâmpla în lumea de dincolo, îngrijorându-se cu gândul la momentul când aceasta avea să-i ajungă, îngroziți de imaginea lumii care îi putea aștepta când urmau să revină la ea. Se bucuraseră de luxul izolării, adăpostiți în această casă confortabilă, cu suficientă mâncare, apă curentă și căldură. Se putuseră ascunde, așteptând să treacă partea cea mai cumplită a Crizei. Acum sunt aici, ghemuiți împreună, și, în cele din urmă, înțeleg și ei: cabana pare unicul loc sigur, un refugiu de care se agață disperați, cu ambele mâini. Venea cineva? Cine

urma să fie, ce vești avea să aducă din lumea de afară, era prieten ori dușman, și când avea să vină? Oare aveau să moară aici, singuri și baricadați, sechestrați și izolați de restul lumii? Și oare asta ar fi fost mai bine sau mai rău decât orice altceva li s-ar fi putut întâmpla, dacă ar fi rămas și și-ar fi asumat riscul pe care asta îl presupunea, sau măcar avea vreo importanță?

În toiul după-amiezii cenușii, ei mai fac un foc, simțind nevoia de căldură, de dogoare, de ceva care să dănțuiască și să strălucească viu. Este mai simplu a doua oară; acum știu cum se face, și urmăresc titlurile mari de pe primele pagini ale ziarelor mototolite, în timp ce se mistuie în flăcări.

INDICELE DOW, ÎN SCĂDERE PENTRU A PATRA SĂPTĂMÂNĂ CONSECUTIV; REZERVELE FEDERALE CAUTĂ SOLUȚII

MANIPULAREA PIEȚEI CHINEZE, POSIBIL FACTOR DE RECESIUNE, SPUN OFICIALII

Chiar și după ce focul s-a aprins, ei continuă să răsfoiască ziarele din teanc, citind titlurile, studiind fotografiile de pe prima pagină. Se întorc în timp. INTERDICȚIA ADUNĂRILOR PUBLICE, ÎN VIGOARE PÂNĂ LA SFÂRȘITUL LUI AUGUST. CAMERA REPREZENTANȚILOR CAUTĂ MĂSURI DE ERADICARE A CONSPIRAȚIILOR PRO-CHINA. SONDAJELE ARATĂ O SUSȚINERE COVÂRȘITOARE PENTRU PROIECTUL DE LEGE „PACT”.

Ajunge, spune Sadie, aruncând ziarele înapoi în teanc. Nu vreau să le mai văd.

Întețesc focul în tăcere, strecurând câte un băț ici și colo, oferindu-i și câte un buștean, împingându-l în vâlvătaie, privindu-l curioși până se aprinde. Stropi de ploaie alunecă pe horn în jos, pocnind și sfârâind cu aburi. Fără să se fi vorbit, au amândoi sentimentul că trebuie să mențină focul acesta aprins, că dacă se va stinge, ceva cumplit se va întâmpla, ceva prețios și irecuperabil se va pierde, că a ține focul arzând este unica lor salvare, că, într-un fel, nu doar destinul lor, ci destinul întregii lumi se bazează pe menținerea acestui foc aprins. Dacă îl pot menține aprins, sunt siguri că Margaret și Ducesa se vor întoarce după ei, că Margaret nu doar că va fi teafără, dar va aduce și vestea că planul ei a funcționat, că totul s-a schimbat subit, că tot ce trebuia îndreptat a fost îndreptat. Ei vor câștiga acest miracol. Dar dacă-l lasă să se stingă…

Nu se gândesc la asta, nu îndrăznesc să exprime în cuvinte aceste temeri.

În seara aceea, nu se mai sinchisesc să gătească, săturându-se doar cu niște gustări din sacoșa cu alimente, mâncate cu pumnul de fiecare dată când unuia dintre ei i se face mai foame. Merișoare uscate, biscuiți, migdale prăjite, asta ronțăie amândoi toată ziua. Când se întunecă, nu se retrag în camerele lor separate, ci rămân împreună lângă vatră, privind flăcările cum devorează buștenii, unul câte unul.

Când se uită afară, totul pare încețoșat, incert și nedeslușit. Nu mai există copaci, ci o impresie de copaci: pete verzi întrerupte de dâre ude, întunecate. Nu mai există apa liniștită de ieri, ci o nebuloasă de un gri-ardezie, ceva umflându-se și frământându-se chiar la marginea câmpului lor vizual. Nu pot vedea prea departe; o negură plutește în aer, ca pulberea de sare din mare, și ei trag perdelele ca să nu mai vadă toată lupta îngrozitoare de afară. Vântul șuieră peste acoperiș, la ferestre, peste pământ – atât de multă ploaie, că nu se mai distinge de vuietul oceanului. Ei sunt o bărcuță prinsă într-o vijelie, iar totul în jur e de-a-ndoaselea. Care este susul și care, josul? Nu mai sunt siguri. Dușumeaua de scândură ar putea fi puntea, răsturnată; ploaia fremătând pe acoperiș ar putea fi valurile, biciuind și măcinând chila de sub picioarele lor.

Mi-e frică, spune Bird.

Mâna lui Sadie se strecoară într-a lui, caldă și liniștitor de umedă și de vie.

Și mie, spune ea.

Târziu în noapte, alimentează focul rapace, niciunul dintre ei pregătit încă să renunțe, ațipind mult după miezul nopții, trezindu-se când focul mocnește și în cameră se face frig, punând încă un lemn, înduplecându-l să reînvie, retrezindu-l din cenușă din nou și din nou, până când, chiar înainte ca răsăritul soarelui să coloreze cerul într-un cenușiu-auriu, adorm amândoi, unul lângă celălalt sub pătura aspră de lână, iar focul se stinge, în cele din urmă.

Se trezesc, înțepeniți și înghețați, și se uită la vatra stinsă, pe urmă unul la celălalt.

Nu contează, spune repede Sadie. Nu se pune. S-a făcut aproape ziuă.

O spune cu toată vechea ei încredere impertinentă, dar el știe că ea are nevoie de încuviințarea lui.

Așa că dă din cap aprobator. E-n regulă, spune.

Afară, vuietul furtunii s-a potolit. Liniștea e vastă și răsunătoare, urechile li se adaptează treptat la lipsa sunetului. Acum, ropotul ploii domoale este discret, iar degetele bat darabana. În locul unei nebuloase confuze, se disting sunete precise. O singură picătură de ploaie lovind fereastra. O singură picătură căzând în jgheab, cu un pocnet, ca un dangăt de clopot. Acolo, deodată, o singură pasăre încercând aerul de dinaintea zorilor, pe urmă încă una, răspunzând la chemarea celei dintâi.

Deși este întuneric, mănâncă ultimele cereale pentru micul-dejun, pentru că până și la sfârșitul lumii, cred ei, lucrurile acestea îi fac să se simtă mai pregătiți pentru orice ar urma. Apoi, fără să se vorbească între ei, își ocupă pozițiile de pe treptele din fața cabanei, deși nu sunt încă siguri ce așteaptă. Cerul abia începe să se lumineze. După furtuna de ieri, aerul se simte curat și răcoros, iar păsările strigă unele la altele de prin copaci. Lumea udă de atâta ploaie pare cu două tonuri mai închisă la culoare – luciul pal al bolovanilor a devenit auriu-închis, pământul, din brun-cenușiu, aproape negru –, dar totul este încă la locul lui. Dintr-o scorbură, o veveriță își ițește capul cu ochi năuciți, se lasă pe picioarele dinapoi și se întinde leneș, mai întâi într-o parte, pe urmă și în cealaltă. La picioarele lui Bird, o pereche de furnici sârguincioase ridică o firimitură care a căzut din mic-dejunul lui și pornesc îndelunga și bizara lor călătorie înapoi către mușuroi.

Poate că nu-i totul pierdut. Poate că este în regulă, a fost doar o întârziere, poate că Margaret și Domi sunt pe drum spre ei, tefere și nevătămate și triumfătoare.

Le aud, spune Sadie, sărind în picioare.

Are dreptate: acum aud amândoi roțile unei mașini scrâșnind prin pădure, de-a lungul drumeagului cu pietriș. De pe trepte, o privesc amândoi cum se apropie. Mașina Ducesei, atât de urbană și ciudat de distonantă aici, un glonț subțire și strălucitor sfredelind prin pădure cu o mișcare lentă. Se apropie încet, aproape temător. Sadie îl ia pe Bird de mână, sau Bird o ia pe

Sadie de mână, nu sunt foarte siguri care pe care, și urmăresc amândoi mașina croindu-și drum spre cabană, cu o lentoare agonizantă. Când se apropie, văd două siluete în față, deși prin geamul fumuriu nu pot distinge fețele, doar o formă neclară pe scaunul pasagerului și o alta la volan. Pe urmă mașina se oprește și motorul moare și ușa pasagerului se deschide, dar nu este ea, este un bărbat, un trup înalt apărând și întorcându-se spre ei, și Bird scoate un sunet înecat când îl recunoaște. Este tatăl lui, iar Ducesa stă cu o față sumbră la volan, și ei își dau atunci seama că ceva a mers îngrozitor de prost.

Tată! strigă Bird. Tată! Dar nu iese niciun sunet. Alături de el, Sadie începe să plângă.

Și, ca și cum tatăl lui l-ar fi auzit oricum, aleargă spre el, aleargă spre ei, și-i ia pe amândoi în brațe.

*

Ducesa așteptase – în reședința ei luxoasă, din oraș, așteptase toată seara până târziu în noapte, o așteptase pe Margaret să apară. Imediat cum vezi că te-au reperat, îi spusese ea. Nu aștepta, M. Pleacă pur și simplu, înainte ca ei să aibă timp să ajungă la tine. Nu aștepta până în ultima clipă – tu te lași mereu luată de val. Și Margaret fusese de acord.

Și pe urmă, continuase să vorbească, nu se mai oprise, trecuse de punctul în care părea prudent să se oprească, apoi de punctul în care părea sigur să se oprească, apoi de punctul în care părea posibil. Când a fost clar că Margaret nu se mai întorcea, că ceva se întâmplase, cerul trecuse de la lumină la întuneric și începea să se crape iar de ziuă, iar ea s-a urcat în mașină și a pornit spre Brooklyn. Glasul lui Margaret aproape că se stinsese, autoritățile găsind și distrugând difuzor după difuzor, pe măsură ce s-au apropiat tot mai mult de ea, dar când Domi a traversat podul, pe la trei și câteva minute, a răsunat din nou: vocea vechii ei prietene, mai tare acum, mai distinctă, prin difuzoarele pe care ei le rataseră ori nu le găsiseră încă, de parcă acum, că era mai aproape, cuvintele ei deveneau mai clare. Spuneau poveștile pe care cei ce ar fi trebuit să le spună nu le puteau spune, când pline de jale, când pline de furie, când pline de candoare, o mie de oameni strigând prin gura ei.

Dar la câteva străzi mai încolo, și-a dat seama că ceva mersese prost. Curând, se așternuse o liniște stranie. Drumurile erau blocate, începând cu Flushing Avenue. Nu se vedea nici măcar Fort Greene Park. Un cordon de

mașini de poliție, cu sirenele oprite, dar cu girofarurile aprinse, înconjura toată zona, iar ea a cotit-o pe o stradă lăturalnică și a luat-o spre casă. Știa deja de ce se aflau acolo și că descoperiseră totul.

Și totuși, a așteptat, uitându-se la telefon, continuând să spere că ecranul se va aprinde și că va fi Margaret, sunând de undeva, de oriunde, ca să spună că era bine.

Când, în cele din urmă, telefonul a sunat, era deja de mult dimineață și era apelul pe care îl așteptase și pentru care se pregătise. Da, ea era proprietara casei în cauză – găsiseră *ce* înăuntru? Nu, un mare șoc, și chiar unul revoltător, după cum probabil își imaginau. Nu, ea habar *nu* avea cum – ba nu, ia stați puțin, era o încuietoare cu cifru la ușa din spate; femeia aceea, cine o fi fost ea, reușise probabil să o deschidă și să se instaleze înăuntru. *Ce* anume spuneau că făcuse? Vai, ce îngrozitor! Nu, ea nu a fost niciodată acolo; tatăl ei cumpărase casa în timpul Crizei, cu intenția de-a o renova, ceea ce nu se întâmplase niciodată, căci el murise, iar casa rămăsese de atunci nelocuită. De fapt, din acest motiv, era chiar un loc care o tulbura; nu îi plăcuse niciodată să meargă acolo, dar nu fusese încă pregătită să o vândă. Claude Duchess, așa îl chema – da, compania din domeniul tehnologiei; aceea era familia ei. Păi, da, evident că o să asigure locul mai bine, va adăuga un sistem de alarmă, va angaja gardieni să o păzească. Date fiind toate câte se întâmplau zilele astea, chiar nu puteai fi niciodată prea precaut. Dacă autoritățile o pot informa după ce își vor fi terminat treaba…? Vai, câtă amabilitate din partea lor, ce mult aprecia serviciile pe care le ofereau, veghind asupra comunității – și, că veni vorba, ea chiar intenționase să facă o donație pentru susținerea forțelor polițienești în activitatea lor. Nu, nu… *eu* vă mulțumesc.

Între timp, căuta. Margaret nu îi povestise mare lucru, însă cele câteva amănunte pe care le știa deja au fost suficiente. Era surprinzător câte puteai descoperi având doar un nume, dacă știai pe cine să întrebi. *Ethan Gardner* a direcționat-o către Harvard, apoi către statele de plată ale bibliotecii, și apoi, în cele din urmă, către ceea ce căuta ea: o adresă din Cambridge, unul dintre căminele studențești. Niciun număr de telefon, dar bineînțeles că oricum nu putea risca să sune. I-a luat aproape cinci ore să ajungă la Boston, traficul congestionându-se pe măsură ce după-amiaza lăsa loc serii, trenând mai întâi lângă Stamford, apoi New Haven și Providence. Când a ajuns la Cambridge, abia trecuse de patru după-amiaza, și a parcat în fața

căminului, așteptând. Poate că îl ratase deja, poate că nici nu lucra vinerea, poate că venise deja acasă de la serviciu sau poate că nu plecase deloc sau poate că ea se afla la adresa greșită, și străbătuse atâta drum degeaba. A fost cât pe ce să renunțe. Dar într-un final, puțin după ora nouă seara, l-a văzut – puțin mai îmbătrânit, puțin mai albit, dar același chip pe care și-l amintea din anii aceia de demult. Îmbrăcat la fel chiar: o cămașă Oxford bleu, băgată în pantalon, un blazer de catifea reiată. La vremea aceea, nu putuse înțelege ce o fascinase atât pe Margaret, dar acum i se părea că înțelege, blândețea lui, promisiunea că putea exista blândețe în lumea asta.

Când a trecut prin dreptul mașinii, ea a coborât.

Ethan? a spus, iar el s-a întors, speriat. Nesigur. Căutând ceva cunoscut pe chipul ei.

Sunt Domi, a spus ea, și a văzut în privirea lui că a recunoscut-o. Am venit în legătură cu Margaret, a spus ea, și pe urmă, înainte ca el să apuce să spună ceva: Și Bird.

•

El se întorsese acasă și găsise apartamentul gol în lunea aceea, și i se oprise inima-n loc. Așadar, se întâmplase, se gândise panicat: în ciuda tuturor precauțiilor, îl luaseră, până la urmă. Noah! a început să strige, aprinzând toate luminile din camera de zi, pe urmă din dormitor, cercetând încă o dată apartamentul, ca și cum Bird ar fi fost o cheie rătăcită pe care ar fi putut s-o treacă pur și simplu cu vederea. Abia atunci a văzut bilețelul de pe masă, desenul, bucățica de hârtie pe care scria *New York, NY.* După toți acei ani, încă recunoștea scrisul ei de mână, repezit, ascuțit și hotărât, și atunci a înțeles.

Nu putea suna la poliție: imediat ce ar fi început cercetările, ar fi descoperit legătura cu Margaret, ar fi săpat bucuroși prin dosarul ei și ar fi întocmit unul și pentru Bird. Ar fi putut pleca la New York, și pe urmă? Tot ce putea să facă era să aștepte. Dacă Bird o găsea pe Margaret, își spunea el pentru a se liniști, sigur aveau să ia legătura cu el. Nu-și îngăduia să se gândească la varianta „și dacă nu?”

Marți dimineața, a anunțat la școală că Bird era bolnav; s-a învoit și el de la muncă, tot pe motiv de boală. Dacă Bird se întorcea, el avea să fie acolo. Și-a petrecut ziua plimbându-se prin apartament, luând dicționarele, punându-le pe urmă iar la loc. A studiat iar și iar desenul trimis de Margaret: pisicile, dulapul. Ce-i spuseseră toate astea lui Bird? La ora cinei,

a uitat să mănânce. Unde era Bird? O găsise pe Margaret? Și dacă nu…? În noaptea aceea, cuprins de o stare de amețeală, s-a visat în vechiul lui apartament, cu Margaret, cu Criza încă în plin avânt în jurul lor. De dimineață, năucit și nedormit, s-a trezit singur, iar dedesubt, patul lui Bird era gol, așa că s-au învoit din nou amândoi pe motiv de boală. Epuizat, a ațipit de câteva ori, de fiecare dată trezindu-se convins că auzise vocea lui Bird, dar negăsind pe nimeni acolo.

Vineri dimineață, s-a întors la muncă: își consumase toate zilele libere. În bibliotecă, a împins căruciorul printre rafturi, acordând mai mult timp alinierii cu grijă a cărților, rearanjării fiecăreia în parte în locul ei precis. Când i s-a terminat tura, a mai zăbovit pe acolo, îngrozit să se întoarcă în apartamentul gol. S-a dus în schimb în aripa de sud-vest a nivelului D, căutând pe rafturi până a găsit-o: cărticica subțire, cu o pisică pe copertă și un băiat care semăna puțin cu Bird.

Această repovestire, a descoperit el, era diferită de cea a lui Margaret. În această versiune, părinții aveau prea mulți copii, băiatul era trimis să studieze cu călugării, construcția nu era o casă, ci un templu. Poate că ea și-o amintise greșit sau poate că o schimbase ca să se potrivească propriilor ei intenții. Sau poate, își spunea el, existau pur și simplu mai multe versiuni ale aceleiași povești. Ce le comunica ea lui Margaret și Bird, însă nu și lui? A citit-o și a recitit-o, până când biblioteca s-a închis, căutând mesaje, indicii care ar fi putut deslușí tot misterul, spunându-i unde îi era familia. Dar cartea nu i-a dezvăluit nimic.

Încă se mai gândea la asta îndreptându-se spre casă pe întuneric. Indiferent de mesaj, el nu se găsea în cuvintele propriu-zise, ci în altă parte, și atunci coborâse Domi din mașina ei și îl strigase.

•

După miezul nopții, sunt împreună în mașină, întorcându-se spre Connecticut. Traficul e acum lejer și toată lumea se află în case, cu jaluzelele lăsate. În unele locuri, luminile stradale începeau deja să se stingă, însă, în mașina lui Domi, ei goneau cu viteză pe autostradă, parcă plutind. Porțiuni lungi de drum, nicio altă mașină cât vedeai cu ochii, iar ei alunecau prin întuneric în micul glob de lumină aruncat de faruri. Ca și cum nu ar mai fi rămas nimic și nimeni altcineva în toată lumea. Mult timp, Ethan nu a vorbit deloc, iar Domi, vrând parcă să umple tăcerea, nu se mai oprea din trăncănit. Îi spusese deja cele mai stringente lucruri, desigur: ce se

întâmplase cu Bird, despre casa din Brooklyn, despre plan. Încotro mergeau. După ce acoperise aceste detalii extrem de urgente însă, ea s-a trezit revenind asupra detaliilor minore. Cum arătase Margaret când se reîntâlniseră pentru prima oară. Mi-am dat seama, a spus Domi, mi-am dat seama că fusese fericită cu tine. Cu viața pe care o avusese. Pentru că era atât de tristă că o pierduse. I se citea în ochi.

I-a descris lui Ethan totul, cât de bine a putut: carnețelele de notițe ale lui Margaret, călătoriile ei de la o familie la alta, până când a reușit să-și facă o imagine, cu traseele ei ca niște linii fine intersectându-se pe toată harta, încercând parcă să coasă la loc ceva rupt.

S-o fi auzit, a spus Domi, s-o fi văzut, cu glasul pur și simplu…

A fluturat o mână prin aer, și mașina a trecut peste linia galbenă, apoi a revenit pe traiectorie.

Parcă plutind. Peste tot. Și oamenii stând acolo, ascultând. M-am uitat pe fereastră și i-am văzut, stând neclintiți. Ca niște statui. Era de parcă ea i-ar fi transformat pe toți în stane de piatră.

Doar că, și-a spus ea în gând – nu se putea convinge să spună asta cu voce tare, nu avea să o poată rosti vreodată –, doar că unele dintre acele stane de piatră plângeau. A păstrat pentru ea acest amănunt, chiar și atunci când au venit autoritățile și au început să caute difuzoarele, zdrobindu-le sub călcâiele bocancilor, chiar și atunci când le-au ordonat celor adunați să se împrăștie, chiar și atunci când nu a mai rămas nimic de văzut de la fereastră, în afară de un trotuar gol, câteva fire de sârmă și așchii de plastic pe beton. Oamenii aceia dispăruți își șterseseră lacrimile și se retrăseseră în viețile lor, însă lacrimile acelea tot existaseră, fie și numai pentru o clipă, iar ea își spunea că asta însemna ceva, că asta conta.

Este un copil bun, preferă ea să spună în schimb. Bird. E un băiat drăgălaș.

După o pauză, adaugă: Seamănă atât de bine cu ea. Cu amândoi.

Așa este, spune Ethan, și pe urmă se cufundă din nou amândoi în tăcere, iar afară șoseaua înaintează, lucind în lumina reflectată de farurile lor.

•

A fost ca la Pompeii, avea să spună cineva mai târziu. Toți împietriți în loc, exact acolo unde se aflau. Rămâneai ca trăsnit și te lăsai învăluit. Distrus și conservat în același timp.

Altcineva avea să poarte cu ea acel moment toată viața și, mulți ani mai

târziu, aflându-se la Muzeul de Istorie Naturală cu fiica ei, avea să privească dioramele, animalele atât de reale, încât ai fi zis că s-au oprit doar pentru o clipă, ca hoții veniți la furat și surprinși în bătaia reflectoarelor, că imediat ce te întorceai cu spatele, ar fi prins iar viață, fugind pe drumul lor. Avea să privească acea dioramă – un leu chircit lângă o turmă de antilope care păşteau, peisajul de savană pictat fremătând în spatele lor într-o strălucire mieroasă, șacalii furișându-se în umbră, toți, prădători și pradă, paralizați de o forță invizibilă – amintindu-și subit de seara aceea, când lumina pălea, vocea adresându-li-se tuturor, sentimentul acela că erai înconjurat de străini care trăiau cumva aceeași experiență. Avea să-și amintească de bărbatul de pe banca din parcul de vizavi – cărunt și aspru, cu o uniformă prea strâmtă, cu frânturi de șosete gri întrezărindu-se în golurile dintre vârful și tocul pantofului –, felul în care privirile li s-au întâlnit, confirmarea nerostită dintre ei: *Da, și eu aud.* Nu avea să-l mai revadă vreodată pe bărbatul acela, dar stând acolo, în muzeu, avea să-și amintească de el, să-și amintească sentimentul acela că el a fost cumva important pentru ea, că avuseseră o conexiune și se găsiseră unul pe altul, sentimentul acela de solidaritate în acel ireal moment în timp, și avea să împietrească din nou, captivată, privind în gol dincolo de leu și de antilope, în trecut, până când fiica ei avea să o tragă de mână, întrebând-o de ce plânge.

•

Eu nu înțeleg, continuă Domi. Frecându-se la ochi cu podul palmei, cu rimelul de ieri întins în cercuri negre, furibunde. Cu capul lui Sadie odihnindu-se pe umărul ei. De ce a rămas atât. Am vorbit despre asta. Mi-a promis. Am crezut că a vorbit serios.

Doar știi cum era Margaret, spune Ethan. Din când în când, se lăsa dusă de val. O rebelă.

El și Domi zâmbesc amândoi îndurerați, tot ce considerau enervant la ea devine acum prețios.

Vorbesc despre ea la trecut, își spune Bird, și aproape că zâmbește la cât de pueril și de obtuz i se pare asta. Ei sunt atât de siguri că ea nu mai e, dar nu și el. Promit că mă voi întoarce, spusese ea, dar el își dă acum seama: nu spusese când. Doar că o va face. Iar el crede asta, încă. Ea se va întoarce. Într-o bună zi, cumva. Sub o formă sau alta. El o va găsi, dacă va căuta destul de asiduu. Se mai întâmplau și lucruri stranii. Ar putea fi acolo, pe undeva, sub o altă formă, așa cum se întâmpla în povești: deghizată în

pasăre, în floare, în pom. Dacă vor privi îndeajuns de atent, o vor găsi. Și în timp ce gândește astfel, i se pare că o vede: în mesteacănul ce-și revarsă atât de diafan frunzele peste ei, în șoimul ce plutește în văzduh, scoțând acel țipăt ascuțit, melancolic și frumos. În soarele ale cărui raze au început să străpungă frunzișul copacilor, nuanțând totul cu o părelnică strălucire aurie.

Și acum? întreabă el. Dar cunoaște deja răspunsul.

Ce se întâmplă acum este o chestiune de alegere: se pot întoarce, cu toții, la viețile de dinainte. Bird și tatăl lui se pot întoarce în Cambridge, la școală și la aranjatul cărților pe rafturi. Se pot preface că asta nu s-a întâmplat niciodată, pot continua să spună: Nu, nu o cunoaștem, nu mai știm nimic de ea de mulți ani. Nu avem nicio legătură cu ea, nu avem nicio legătură cu ce s-a întâmplat, bineînțeles că nici prin cap nu ne-ar trece așa ceva, bineînțeles că noi nu gândim așa. Cât despre Sadie: Ducesa îi asigură că îi poate găsi un loc sigur, dar după expresia de pe chipul fetei, Bird știe ce se va întâmpla – va fugi iar, va continua să fugă, la fel cum a făcut-o înainte s-o găsească pe Margaret, va continua să-și caute părinții, să caute o cale de ieșire din această situație, și va dispărea. Așa că se vor întoarce toți la cum erau înainte, ca și cum nimic din toate astea nu ar fi avut vreodată loc, ca și cum asta nu ar fi schimbat nimic, ca și cum nu ar fi însemnat nimic.

Sau: ar putea continua. Ar putea continua să caute – pe părinții lui Sadie, pe familiile care și-au pierdut copiii, pe copii înșiși. Pe Margaret, care poate este încă acolo undeva, deși niciunul dintre ei nu îndrăznește s-o spună, nici măcar în gând. Pot continua să culeagă povești, să caute modalități de-a le împărtăși. Să caute căi de a le transmite mai departe pentru a fi ținute minte. Vor trebui să se ascundă, așa cum a făcut-o Margaret în toți acești trei ani, furișându-se prin întuneric, supraviețuind datorită oamenilor buni. Ascultând și culegând. Refuzând să lase lucrurile să moară. Se pot lăsa transformați de faptele lui Margaret, pot schimba lucrurile astfel. Pot continua să împingă bolovanul acesta la deal.

Poate că, undeva, un om îi spune altuia: *Ascultă, ieri-seară s-a întâmplat o chestie tare ciudată și numai la asta mă gândesc de atunci.* Niște zile mai târziu, poate chiar săptămâni, vocea lui Margaret, cuibărită încă în circumvoluțiunile creierului lor, poveștile pe care le-au auzit, beculețul ce completează un circuit, luminând sentimente care au dormitat mult timp în

beznă. Iluminând unghere din lăuntrul lor, de care nici nu știuseră. *Ascultă, știi la ce m-am gândit?* Opt milioane de oameni, toate acele povești circulând din gură în gură. Va fi o persoană constrânsă? Una din opt milioane, o frântură dintr-o frântură. Dar nu întregul. Absorbind povestea aceea, transmițând-o mai departe. *Ascultă.* Undeva, acolo, spunându-le, în sfârșit, celorlalți: Ascultă, e ceva putred aici.

Niciunul dintre ei nu e sigur cum va funcționa, unde se vor duce, cum își vor găsi calea, dar nu este ceva imposibil, iar deocamdată, e de ajuns.

•

Înainte să plece, Domi îl prinde pe Bird de mână.

Îmi doresc să fi auzit și tu, spune ea. Are fața buhăită și plină de pete trandafirii, umflată de la toată povara pe care o duce. Îmi doresc s-o fi auzit și tu, repetă ea.

Dar într-o zi, el va auzi: într-o zi, el va întâlni pe cineva care, auzindu-i povestea, va spune cu glas tărăgănat: îmi amintesc de asta, am fost acolo, n-am să uit niciodată – cineva care o va recita pentru el, acea ultimă bucățică din transmisiunea mamei lui, acea poveste pe care ea nu a citit-o, ci a rostit-o liber, cu cuvintele ei, o va recita aproape cuvânt cu cuvânt, pentru că a prins rădăcini în sufletele lor din clipa în care au auzit-o, cu mulți ani în urmă, în noaptea aceea când, din senin, de pretutindeni, o voce a început să vorbească în întuneric, transmițând mesaje de iubire.

Acum Domi spune: Poeziile ei.

Acum mulți ani, spune ea, m-am dus la librărie și acolo am văzut cartea mamei tale pe masă. Am știut că va scrie un volum, într-o zi. Am cumpărat-o imediat și am citit-o pe nerăsuflate. Noi două nu mai vorbiserăm de mulți ani. Eu am urât-o o vreme, să știi, chiar am urât-o. Nu am crezut c-am s-o mai revăd vreodată, până în clipa în care a apărut la ușa mea. Dar poeziile alea mi-au rămas în minte; parcă o auzeam pe ea când le citeam. Mă tot gândeam la toate prin câte trecuserăm împreună. M-au făcut să mă gândesc la cine fuseserăm noi două pe atunci.

Bird își ține respirația. Să fie oare cu putință? își spune în sinea lui. S-o mai aibă încă? S-o scoată cumva din geantă acum și să i-o pună, ponosită și ruptă, în mâini?

Dar Domi clatină din cap.

Am ars-o, spune ea. Când ea a început să fie căutată. Nimeni nu știa că o aveam și poate că nici nu ar fi aflat vreodată, și totuși am făcut-o. Am fost

o lașă. Asta încerc eu să-ți spun acum, Bird: Îmi pare rău. N-o mai am.

Lacrimile se îngrămădesc în gâtlejul lui Bird. Încuviințează din cap și vrea să se întoarcă să plece. Dar Domi continuă să vorbească.

Era acolo o poezie, spune ea, vorbind încet, aproape ca pentru sine, ca și cum ar încerca să-și amintească de un vis aproape șters. O poezie care pur și simplu…

Își freacă adâncitura dintre clavicule, ca și cum forța poeziei ar apăsa-o încă acolo.

Am citit-o de atât de multe ori, crede-mă. Pentru că mi se tot părea că transmitea ceva ce simțeam, dar care se volatiliza, iar cuvintele ei îi dădeau formă durabilă, doar preț de o secundă, cât o citeam. Mă-nțelegi ce spun?

Bird încuviințează din cap, deși nu este sigur că înțelege.

Cred, spune ea, cred că aș putea-o scrie pentru tine. Poezia, la ea mă refer. S-ar putea să greșesc un cuvânt sau două. Dar cred – *cred* – că știu încă mare parte din ea. Ți-ar plăcea?

Și el înțelege atunci ce va urma. Cum o va găsi din nou pe mama lui. Care va fi următorul pas, alături de toate celelalte lucruri pe care i le va rezerva viața. Undeva, acolo, există oameni care îi știu încă poeziile, care au ascuns fragmente din ele prin cotloanele minții, înainte să dea foc hârtiilor din mâinile lor. El îi va găsi, îi va întreba ce anume își mai amintesc, va pune cap la cap amintirile lor, oricât de fragmentate și de incomplete ar fi ele, potrivind golurile uneia cu peticele concrete ale alteia, și în acest fel, bucată cu bucată, o va așeza din nou pe Margaret pe hârtie.

Da, te rog. Mi-ar plăcea chiar foarte mult.

NOTA AUTOAREI

Lumea lui Bird și a lui Margaret nu este întocmai lumea noastră, dar în același timp, nici contrariul nu este valabil. Majoritatea evenimentelor și întâmplărilor din această carte nu au analogii directe, dar eu m-am inspirat din multe evenimente din viața reală, atât din trecut, cât și din prezent – iar în unele cazuri, lucrurile pe care mi le imaginasem deveniseră deja realitate la momentul terminării romanului. Margaret Atwood a scris cândva despre *Povestea slujitoarei:* „Dacă aș crea o grădină imaginară, aș lăsa broaștele râioase din ea să fie reale", așa că ceea ce urmează este o listă a doar câtorva dintre broaștele râioase din realitate – și, totodată, dintre semnele de speranță – care mi-au modelat gândirea în timp ce scriam.

În Statele Unite, dar și în alte părți ale lumii, există o îndelungată istorie a separării copiilor de familiile lor ca mijloc de control politic. Dacă această carte vă înfurie – așa cum sper să o facă –, vă rog să căutați mai multe informații despre nenumăratele situații, atât din trecut, cât și în plină desfășurare în prezent, în care copiii au fost luați de lângă familiile lor: separarea familiilor înrobite, internatele guvernamentale pentru copiii indigeni (precum cele din Carlisle, Pennsylvania), nedreptățile din cadrul sistemului de plasament, separarea familiilor de migranți, care se întâmplă încă la granița de sud a Statelor Unite, și multe altele. Ar trebui să se acorde mult mai multă atenție acestui subiect, însă cartea *Taking Children: A History of American Terror,* de Laura Briggs, oferă o imagine de ansamblu neprețuită.

Pandemia care a început în 2020 a adus o intensificare abruptă a discriminării asiaticilor, dar nici acesta nu este un fenomen nou. O astfel de discriminare are rădăcini vechi și adânci în istoria Americii. Așa cum am scris în acest roman, am avut tot timpul în minte exemplele din realitate – inclusiv, printre multe altele, lagărele de concentrare pentru americanii de origine japoneză din timpul celui de Al Doilea Război Mondial, asasinarea lui Vincent Chin în 1982 și planul „China Initiative" – efortul Departamentului de Justiție al Statelor Unite, între 2018 și 2022, de a trimite în judecată presupușii spioni chinezi din cercetarea și industria

americană, în scopul combaterii spionajului economic. Dacă sunteți novici în acest domeniu și doriți să aflați mai multe, sper că veți arunca o privire peste lucrările *The Making of Asian America,* de Erika Lee, *Yellow Peril!: An Archive of Anti-Asian Fear,* de John Kuo Wei Tehen și Dylan Yeats, *Infamy: The Shocking Story of the Japanese American Internment in War II,* de Richard Reeves, și *From a Whisper to a Rallying Cry: The Killing of Vincent Chin and the Trial that Galvanized the Asian American Movement,* de Paula Yoo, acestea fiind doar câteva de puncte de pornire. An de an se scriu alte și alte cărți despre experiențele americanilor de origine asiatică, iar eu le sunt recunoscătoare celor care fac lumină asupra multiplelor fațete ale acestui subiect complex și în continuă expansiune.

Sunt fascinată de felul în care basmele și limbajul sunt păstrate și modificate treptat, pe măsură ce sunt transmise de la o generație la alta – și de felul în care le găsim semnificații diferite în funcție de circumstanțele în care ne aflăm. Versiunea basmului *Frumoasa din pădurea adormită* pe care Bird și-o amintește este din *The Illustrated Junior Library's Grimms' Fairy Tales,* volumul cu care am crescut eu, iar pe parcursul cărții, Margaret îi povestește lui Bird un amestec de povești occidentale și asiatice pe care eu mi le amintesc din propria-mi copilărie. Basmul japonez din centrul acestui roman a fost făcut popular în limba engleză de către Lafcadio Hearn în 1898 și a fost repovestit de multe ori de-a lungul anilor. Versiunea din acest roman, cu toate variantele sale, este a mea, personală. În ceea ce privește partea de lingvistică, *The Online Etymology Dictionary,* diferite forumuri de lingvistică și cercetările tatălui meu despre istoria caracterelor chinezești au fost neprețuite ca sursă de inspirație pentru etimologiile lui Ethan, cu toate că oricare dintre erorile lui Ethan este, desigur, a mea.

Am găsit inspirație pentru unele dintre protestele din roman în diverse surse – în general, conceptul de *guerilla art* a fost o lumină călăuzitoare, la fel ca și scrierile lui Gene Sharp despre protestul nonviolent. Împletitura de fire roșii din parcul Cambridge Common se bazează pe acea formă de artă stradală a pacifiștilor din Statele Unite și Marea Britanie numită *yarn bombing,* prin care se obișnuiește împodobirea cu modele croșetate a unui obiect din mediul public, în vreme ce statuile de gheață din Nashville, înfățișând copii, își au rădăcinile în apariția surprinzătoare peste noapte a unor statui, precum cele cu Donald Trump nud, create de INDECLINE în

semn de protest față de politica acestuia, precum și în imaginile tulburătoare cu copii încarcerați, plantate de Refugee and Immigrant Center for Education and Legal Services (RAICES), cu scopul atragerii atenției asupra separării familiilor de migranți la granițele Statelor Unite cu Mexic. În mod deosebit, protestele nonviolente ale mișcării sârbe Otpor! protestatarii sirieni anti-Assad, dar și alte grupuri, în special așa cum sunt ele atât de viu descrise în *Blueprint for Revolution,* de Srdja Popović, au născut ideile pentru blocul de ciment și ranga din Austin, mingile de ping-pong din Memphis, precum și pentru capacele de sticle ale lui Margaret, influențând în același timp spiritul general al tuturor protestelor prin intermediul artei. Am avut, de asemenea, tot timpul în minte luptele prodemocrație ale cetățenilor din Hong Kong, în special împotriva legislației recente de „securitate națională”, impusă de China. Îi sunt, de asemenea, profund recunoscătoare artistei Anna Deavere Smith, a cărei operă am descoperit-o abia după terminarea acestei cărți, dar care, chiar și așa, este în mod clar una dintre precursoarele proiectului lui Margaret.

În acest roman apar și câteva persoane reale: Anna Ahmatova a intrat în viața mea, punând la locul lor diverse piese ale acestei povești, cu genul de sincronizare fortuită care te face să crezi în soartă. *Poems of Akhmatova,* selectate și traduse în limba engleză de Stanley Kunitz și Max Hayward, oferă o minunată introducere în opera și povestea ei de viață. Am fost onorată să numesc un personaj – unul care vorbește cu mult curaj despre nedreptate – după Sonia Lee Chun, drept mulțumire pentru generoasa susținere a familiei sale pentru Immigrant Families Together. Margaret se gândește la moștenirea lăsată de Latasha Harlins[17] și Akai Gurley[18]; fie ca numele și viețile voastre să nu fie uitate niciodată. Nu în cele din urmă, după terminarea romanului, am descoperit că există un grup pe Facebook cu hashtagul #ourmissinghearts, dedicat creșterii gradului de conștientizare cu privire la persoanele dispărute. Le sunt recunoscătoare pentru efortul pe care îl depun în încercarea de a aduce alinare familiilor ce speră să găsească răspunsuri.

În fine, a fost foarte simplu să-mi imaginez legea PACT, justificarea ei și impactul pe care l-ar putea avea asupra societății. Există mult prea multe situații în care libera exprimare este înăbușită – și discriminarea justificată – sub pretextul „protecției” și al „securității”. Pe parcursul scrierii acestui roman, știrile mi-au oferit o serie de exemple contemporane atât din SUA,

cât și din străinătate, iar în timpul dintre dactilografierea acestei note și momentul când voi o veți citi, nu mă îndoiesc că vor mai apărea și altele. Este dificil să-ți analizezi propria epocă, dar o privire asupra istoriei mi-a oferit câteva perspective folositoare. Scrieri despre macartism[19], inclusiv *Naming Names,* de Victor S. Navasky, și *The Age of McCarthyism: A Brief History with Documents,* de Ellen Schrecker și Phillip Deery, mi-au oferit o imagine cu privire la cât de atotcuprinzătoare poate deveni frica. *Perilous Times: Free Speech în Wartime,* de Geoffrey R. Stone, a catalogat zeci de exemple istorice cu rezonanțe bizare în timpurile noastre actuale, iar cărți precum *When Paris Went Dark: The City of Light Under German Occupation, 1940–1944,* de Ronald C. Rosbottom, m-au ajutat să analizez suprapunerile neclare dintre rezistență, toleranță și complot. La modul mai general, *Despre tiranie* a lui Timothy Snyder amintește cu o surprinzătoare forță despre cât de rapid poate lua proporții autoritarismul (precum și ce se poate face în privința lui), iar eseul clasic din 1978 al lui Václav Havel „Puterea celor fără de putere” mi-a schimbat gândirea cu privire la impactul pe care un singur individ îl poate avea în răsturnarea unui sistem cu o îndelungată tradiție. Sper să aibă dreptate.

celeste ng
virtual-project.eu
INIMILE
NOASTRE
RĂTĂCITE

virtual project

[1] PAO – acronim pentru Person of Asian Origins, cu aluzie la preparatul chinezesc omonim, constând din carne și legume prăjite în ulei la foc iute și servite într-un sos picant, de obicei cu arahide.

[2] The Preserving of American Culture and Tradițions Act.

[3] Sedițiune (livresc) – revoltă, răzvrătire.

[4] În Sistemul zecimal Dewey de organizare a cărților în biblioteci, inventat de Melvil Dewey în 1876, clasa 900 cuprinde lucrările de istorie și geografie.

[5] Kineograful, denumit și flip-book, a fost inventat în 1868 de John Barnes Linnett și reprezintă o broșură cu o serie de imagini diferite desenate pe fiecare pagină, care, atunci când paginile sunt vizualizate în succesiune rapidă, par să se anime prin simularea mișcării.

[6] În New York, mai ales în zona Manhattan, străzile au numere în loc de nume, pentru facilitarea orientării. Acest sistem de numerotare a străzilor, cunoscut și sub denumirea de grilă, a fost conceput de un tânăr pe nume John Randel Jr., topograf, cartograf, inginer civil și inventator american din Albany, New York, care a finalizat un studiu complet al Insulei Manhattan între 1808 și 1817.

[7] Aluzie la versurile melodiei „Puff the Magic Dragon" (1965), interpretată de trupa Peter, Paul & Mary.

[8] Sintagmă desemnând o regiune a Statelor Unite ce se întinde de la New York în Midwest, cândva inima industriei grele din SUA. Expresia, care poate fi tradusă drept „Centura de rugină", se referă la fenomene precum declinul economic, depopularea și decăderea urbană din cauza contracției sectorului industrial. Termenul a atins popularitatea în anii 80 ai secolului XX, când în regiune s-a înregistrat un declin industrial.

[9] Patul futon este un fel de saltea de bumbac foarte fermă, dar și foarte confortabilă, de inspirație japoneză, ce se poate strânge și desfășura după necesități. Futonul tradițional japonez este destul de subțire, în timp ce modelele occidentale sunt mult mai groase.

[10] Popor asiatic de origine chineză, ce trăiește în prezent în Vietnam, Laos, Thailanda și Myanmar.

[11] Shepherd's pie, preparat englezesc la cuptor, alcătuit dintr-un strat de carne tocată de miel, trasă anterior în tigaie cu diverse ingrediente aromatice, și un strat de piure fin de cartofi.

[12] Insulte etnice și termeni rasiali peiorativi folosiți uneori în engleză pentru a batjocori limba chineză, oamenii de origine chineză sau alți oameni de origine est-asiatică percepuți ca fiind chinezi. Termenul este o imitație grosieră a fonologiei mandarinei și cantonezei.

[13] Colecție de zece eseuri de James Baldwin, publicată în 1955, care abordează în mare parte problemele rasiale din America și Europa.

[14] Scriitoare, activistă socială, filosoafă și feministă americană (1915-2015).

[15] Populație de nativi americani originari din sudul Statelor Unite ale Americii (Oklahoma, California, Mississippi, Louisiana, Texas și Alabama), care provin, probabil, din rândul populațiilor precolumbiene ce s-au instalat în valea fluviului Mississippi.

{16} Mâncare specifică țărilor de pe coasta estică a Mării Mediterane, din orez cu legume și carne prăjite, așezate într-o oală și date la cuptor, servite răsturnate din oală, de unde și denumirea, care se traduce literal „cu susul în jos”.
{17} Tânără afro-americană, care în data de 16 martie 1991 a fost împușcată mortal la vârsta de 15 ani de Soon Ja Du, proprietarul unui magazin coreeano-american în vârstă de 51 de ani.
{18} Akai Gurley, un tânăr de 28 de ani, a fost împușcat mortal pe 20 noiembrie 2014, în Brooklyn, New York City, de ofițerul de poliție Peter Liang. Liang a fost inițial condamnat pentru ucidere din culpă, o altă instanță modificând verdictul în omor prin imprudență.
{19} Denumire a campaniei anticomuniste declanșate în SUA de senatorul J.R. McCarthy, în perioada 1949–1954, care a cunoscut forme exacerbate, fiind îndreptată împotriva celor bănuiți că ar avea simpatii comuniste (în special scriitori, artiști, oameni de știință). Această „vânătoare de vrăjitoare” a provocat o energică reacție de protest din partea intelectualilor americani cu convingeri democratice. Sursa: DE (1993–2009).

celeste ng

INIMILE NOASTRE RĂTĂCITE